CHỦ GIẢNG: Tiến sĩ Thái Lễ Húc
Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

# CHIA SẺ
# ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

(Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy)

**TẬP 3**

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

# MỤC LỤC

Bài thứ 41 ..... 9
Ba là: Ân, uy phải phối hợp hài hòa ..... 17
Thứ hai: Vợ giữ vai trò "Ân" ("Nhu"- Nhẹ nhàng) ..... 18
3. Việc dạy trẻ trong gia đình thời nay thế nào? ..... 20
Thứ nhất: Người cha không thực hiện chữ "Uy" ..... 20
Thứ hai: Người mẹ phải làm cả "Ân", lẫn "Uy" ..... 25
Người cha phải có tâm dạy con ..... 26
*Chủ đề: CHỒNG LÀM KINH TẾ CŨNG PHẢI CÓ MỨC ĐỘ* . *29*
Bài thứ 42 ..... 35
PHẦN THỨ BA: GIẢNG GIẢI "ĐỆ TỬ QUY" ..... 48
MỤC A: CHÁNH VĂN ĐỆ TỬ QUY (QUY TẮC LÀM NGƯỜI HỌC TRÒ CỦA THÁNH HIỀN) ..... 48
Bài thứ 43 ..... 57
MỤC B: NHẬP MÔN ĐỆ TỬ QUY ..... 58
I. PHƯƠNG PHÁP HỌC "ĐỆ TỬ QUY" ..... 58
I-1."Nhất môn thâm nhập" ..... 59
1. Chữ "Nhất môn" ..... 59
2. Chữ "Thâm nhập" ..... 61
II-2. "Trường thời huân tu" ..... 66
1. Chữ "Trường thời" ..... 66
2. Chữ "Tu" ..... 72
Bài thứ 44 ..... 80
I-3. Tổng kết thái độ học tập ..... 80
II. GIẢNG GIẢI TIÊU ĐỀ "ĐỆ TỬ QUY" ..... 83
II-1. "Đệ tử" là gì? ..... 83
II-2. Chữ "Quy" là gì? ..... 83
MỤC C: GIẢNG GIẢI ĐỆ TỬ QUY ..... 85
TỔNG MỤC ĐỆ TỬ QUY ..... 86

CHÁNH VĂN 1 ..... 86
1-1. Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy ("Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn") ..... 87
1-2."Thủ Hiếu, Đễ, thứ Cẩn Tín" (Trước Hiếu, Đễ; Sau Cẩn Tín) ..... 88
Câu 1: "Thủ Hiếu, Đễ" (Trước Hiếu, Đễ) ..... 88
1. Quốc gia thịnh trị dài lâu đều do "Hiếu, Đễ" ..... 89
Thứ nhất: Bắt đầu "hiếu, đễ" từ vua trước ..... 90
Đời thứ nhất: Thái Vương ..... 90
1- Chữ "Hiếu" ..... 91
2- Chữ "Đễ" ..... 92
3- Chữ "Trung" ..... 93
Đời thứ 3: Chu Văn Vương ..... 94
Chữ "Hiếu" ..... 94
Đời thứ 4: Chu Võ Vương ..... 94
Thứ hai: "Thức tỉnh" người trong thiên hạ "Hiếu, Đễ" ... 96
Chữ "Đễ" ..... 96
Đời thứ năm: Đến Chu Thành Vương – Chữ "Đễ" ..... 97
Bài thứ 45 ..... 104
2. Gia tộc hưng thịnh dài lâu do đâu? Do Hiếu, Đễ, và Ham học ..... 107
Thứ nhất: Chữ Hiếu ..... 108
Thứ hai: Đễ ..... 110
Thứ ba: Ham học ..... 111
3. Cách học Đệ Tử Quy ..... 112
Thứ nhất: Ôn bài, chuẩn bị bài ..... 112
Thứ hai: Sáng tối đọc "Đệ Tử Quy" ..... 113
Câu 2: "Thứ Cẩn, Tín" (Sau Cẩn, Tín) ..... 114
1-3. "Phiếm ái chúng, nhi thân nhân" (Thương chúng sanh; Gần người nhân) ..... 116

1-4. "Hữu dư lực, tắc học văn" (Có dư sức, thì học văn) ..... 118
*BÀN THÊM VỀ CỔ HÁN VĂN* ..... *121*
Bài thứ 46 ..... 126
CHƯƠNG I: NHẬP TẮC HIẾU (Ở NHÀ PHẢI HIẾU) ..... 126
I. GIẢI THÍCH ĐỀ CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU" ..... 127
I-1. Ý nghĩa chữ "Hiếu" ? ..... 127
I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con? ..... 127
Giáo dục cái gì? ..... 129
Phát huy ưu điểm, sửa chữa sai lầm ..... 130
I-3. Những thói quen xấu nào của trẻ cần phải được sửa chữa ..... 131
1. Đốp chát cha mẹ ..... 131
2. Lười nhác ..... 132
3. Phản nghịch ..... 132
4. Tự tư ..... 132
5. Qua loa ..... 132
6. Đời sống không có phép tắc ..... 133
I-4. Nguyên nhân và cách khắc phục các tính xấu của trẻ ... 134
1. Phản nghịch ..... 136
Thứ nhất: Nguyên nhân do trẻ không có tâm hiếu, kính 136
Một là: Trẻ không được dạy đạo Thánh hiền ..... 136
Hai là: Cha mẹ không thể làm gương cho trẻ ..... 138
1- Nói một đằng, làm một nẻo, nên trẻ không phục 138
2- Cha mẹ không lễ phép với ông bà, nên trẻ vô lễ? ..... 139
Ba là: Hoàn cảnh bên ngoài ô nhiễm tới trẻ ..... 141
Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại? ..... 142
Một là: Kéo chúng về với giáo dục của Thánh hiền .. 142
Bài thứ 47 ..... 148
Hai là: Lấy mình làm gương ..... 149

2. Tự tư ..... 150
Thứ nhất: Nguyên nhân ..... 151
Một là: Cả nhà phục vụ trẻ như ông hoàng ..... 152
Hai là: Cưng chiều mọi yêu cầu của trẻ ..... 153
Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại? ..... 156
Một là: Phải dạy trẻ biết thứ tự "trước, sau" ..... 156
Hai là: Dạy trẻ biết bổn phận, trách nhiệm của mình. 159
Ba là: Cha mẹ phải làm gương "Hiếu" với ông bà..... 163
Thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được, kể cả người lớn ..... 165
Một là: Phải có lòng tin khi dạy trẻ ..... 165
Hai là: Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy ..... 167
Bài thứ 48 ..... 171
Ba là: Phải tự nhận biết lỗi lầm của bản thân ..... 172
*Bài đọc thêm: "PHÓNG HẠ ĐỒ ĐAO, LẬP ĐỊA THÀNH PHẬT" (Buông dao đồ tể, lập tức thành Phật) ..... 181*
*Câu chuyện "Thầy Dũng Mãnh" ..... 182*
Bài thứ 49 ..... 193
3. Lười nhác ..... 194
Thứ nhất: Nguyên nhân ..... 194
Một là: Cha mẹ ngăn cấm con lao động từ nhỏ..... 194
Hai là: Tác hại của việc cấm con lao động..... 195
1- Trẻ lười nhác, mà không biết làm việc ..... 195
2- Với bản thân: Trẻ không tin vào năng lực của mình ..... 196
3- Với mọi người: Trẻ sẽ sống không có trách nhiệm ..... 197
Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại? ..... 197
Một là: Dạy trẻ lao động càng sớm càng tốt ..... 197

Hai là: Động viên, khẳng định hiếu tâm khi trẻ làm việc ..... 198
Ba là: Hướng dẫn trẻ phương pháp làm việc..... 199
Thứ ba: Trẻ lao động thì có những điều tốt gì? ..... 199
Một là: Khỏe gân cốt ..... 199
Hai là: Biết tri ân với công lao của cha mẹ ..... 200
4. Sống không có quy luật..... 200
Thứ nhất: Nguyên nhân ..... 200
Một là: Cha mẹ sống cũng không có quy luật..... 200
Hai là: Cho tiền ăn sáng thì sẽ có tác hại gì?..... 201
1- Không ăn sáng, chơi điện tử ..... 202
2- Sức khỏe yếu vì ăn vặt..... 202
Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại? ..... 203
I-5. Giải quyết mọi vấn đề bằng chữ "Hiếu"..... 205
Thứ nhất: Vì hiếu tâm chúng nó sẽ trừ bỏ mọi tính xấu 205
Thứ hai: Vì hiếu tâm chúng sẽ tăng trưởng mọi việc thiện ..... 210
*Bài đọc thêm: SAI LẦM CỦA CÁC BẬC CHA MẸ KHI GIAO TRỌN TRÁCH NHIỆM GIÁO DỤC CON CÁI CHO NGƯỜI KHÁC ..... 215*
Bài thứ 50..... 217
I-6. Làm thế nào để dạy trẻ chữ "Hiếu"?..... 218
1. Dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ..... 218
Thứ nhất: Cưu mang nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con ..... 219
Thứ hai: Sinh đẻ đớn đau, muôn ngàn cay đắng ..... 222
Thứ ba: Dưỡng dục và giáo dục con..... 224
2. Phải khởi lên hành vi hiếu thảo báo ân cha mẹ của trẻ . 228
*Chia sẻ câu hỏi: Có nên lưu thông bộ kinh "Phụ Mẫu Ân Trọng Nan Báo Kinh" không? ..... 229*

*Ôn tập đề chương "Nhập Tắc Hiếu"* ..... *235*
Bài thứ 51 ..... 240
*Bài đọc thêm: NƯỚC MẮT MẸ HIỀN* ..... *241*
II. GIẢNG GIẢI NỘI DUNG CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU" ..... 257
CHÁNH VĂN 2: ..... 257
2-1. "Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn" (Cha mẹ gọi, phải đến ngay) ..... 257
1. Muốn thành tựu đạo nghiệp phải tu thân ..... 258
Bài thứ 52 ..... 261
2. Muốn tu thân phải "Chánh tâm" ..... 262
3. Muốn "Chánh tâm" phải "Cách vật" ..... 264
Phế trừ tập tánh xấu là "Cách vật" ..... 264
4. "Cách vật" bắt đầu từ hiếu kính ..... 267
Thứ nhất: Hiếu kính bắt đầu từ việc nhỏ nhất ..... 267
Một là: Khi cha mẹ gọi ..... 267
 Phải cung kính ..... 269
 Lời nói phải nhẹ nhàng ..... 270
*Phần tham khảo: MUỐN THÀNH TỰU ĐẠO NGHIỆP, PHẢI TU THÂN* ..... *275*
Hai là: Khi vợ (chồng) gọi ..... 280
Cũng không được chậm trễ ..... 280
Lời lẽ tôn trọng ..... 281
Bài thứ 53 ..... 284
Ba là: Trưởng bối gọi đến ngay, thái độ cung kính ..... 293
Thứ hai: "Không gì không cung kính" ..... 295
Thứ ba: Làm thế nào để dạy trẻ cung kính? ..... 297
Một là: Khi trẻ gọi, cha mẹ nên thế nào? ..... 297
Hai là: Khi trẻ bất kính, cha mẹ phải lập tức xử lý ..... 299
Ba là: Dạy trẻ luôn nhớ ân đức cha mẹ ..... 303

Bài thứ 54 ..... 307
*KHI VỢ (HOẶC CHỒNG) BẤT KÍNH VỚI ÔNG BÀ THÌ PHẢI LÀM SAO?* ..... *308*
2-2. "Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn" (Cha mẹ sai, chớ lười biếng) ..... 315
1. Khi cha mẹ sai bảo phải làm ngay ..... 315
2. Không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận rồi làm ..... 320
Bài thứ 55 ..... 329
*Bài đọc thêm: LỜI HỨA VỚI MẸ NGÀY TỰU TRƯỜNG* ..... *332*
3. Cha mẹ cũng phải giữ chữ tín với con cái ..... 336
4. Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh ..... 336
*Chủ đề: MUỐN CON CÁI GIỮ LỜI HỨA THÌ CHA MẸ CẦN LÀM GÌ?* ..... *342*
2-3. "Phụ mẫu giáo, tu kính thính" (Cha mẹ dạy, phải kính nghe) ..... 348
1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe ..... 349
Thứ nhất: Tuyệt đối không cãi lại ..... 349
Thứ hai: Dù cha mẹ dạy sai cũng không được cãi lại ..... 350
Thứ ba: Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra ..... 351
Bài thứ 56 ..... 354
3. Cấp trên nói, phải cung kính lắng nghe ..... 366
*Câu chuyện "NÀNG DÂU HIẾU THẢO"* ..... *369*
Phần 1: Với chủ đề "Cha mẹ dạy phải kính nghe" ..... 369
Bài thứ 57 ..... 375
1. Khi cha mẹ nóng giận phải nghĩ cho sức khỏe cha mẹ ..... 376
2. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng là đổi lấy sự tiến bộ ..... 379
*Câu chuyện: KHẨU CHUẨN TRI ÂN MẸ KHI BỊ MẸ ĐÁNH* *383*
*Chủ đề: DẠY CON CÓ NÊN ĐÁNH KHÔNG?* ..... *386*
Bài thứ 58 ..... 396
Bài thứ 59 ..... 418

Thứ nhất: Phải dùng lý trí phân biệt được đúng sai..... 420
Thứ hai: Nếu cha mẹ trách đúng phải làm theo..... 420
Thứ ba: Cha mẹ trách sai cũng không được cãi ngay.... 420
*Câu chuyện "Nàng dâu hiếu thảo" (với chủ đề "Cha mẹ dạy, cung kính nghe")..... 421*
*ÔN TẬP CHÁNH VĂN 2..... 430*
Bài thứ 60..... 440
*Chủ đề: VÌ SAO PHẢI HỌC LỄ KÍNH?..... 441*

## Bài thứ 41

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đang học mục:*

*IV-2. "Giải quyết vấn đề tinh thần?". Mục này có 3 ý lớn:*

*1. Vợ chồng phải làm tấm gương để dạy con. Tấm gương thế nào?*

*Chồng phải có tình nghĩa, ân nghĩa với vợ, phải có đạo nghĩa với con; vợ thì phải có tứ đức: Công, Dung, Ngôn, Hạnh, chồng cũng thế và vợ cũng vậy.*

*2. Trách nhiệm vợ, chồng trong giáo dục con*

*3. Việc dạy trẻ trong gia đình thời nay thế nào?*

*Chúng ta đã học xong ý thứ nhất và đang dừng ở ý thứ 2.*

*2. Trách nhiệm vợ, chồng trong giáo dục con*

*Thứ nhất: Chồng phải giữ vai trò "Uy" - Uy thế nào? Là quát mắng, có phải không ạ? Không phải! Mà phải hiểu rằng:*

*1- Nghiêm khắc, quát mắng không có nghĩa là tức giận.*

*Chúng ta đang nghe Tiến sĩ Thái kể về việc Tiến sĩ Thái dạy cháu của mình là bé Vĩ Vĩ, khi chú bé cầm đũa sai, nhắc nhở chú, nhưng mà chú thì nhất định không chịu nghe. Vậy Tiến sĩ Thái phải làm thế nào trước sự ương bướng của chú? Chúng ta sẽ nghe tiếp:]*

Rất nhiều trẻ nhỏ muốn xem mức nhẫn nại của cha mẹ. Khi chúng vừa qua mức hạn chế của cha mẹ thì chúng liền có thể muốn gì được nấy. Đối với cha mẹ, bạn sẽ từng bước nhượng bộ, chúng có thể dùng tình cảm để uy hiếp bạn.

*[Đó. Cho nên nếu như bạn mà chấp nhận hết, thôi nói nó không chịu, thôi "đất chẳng chịu trời thì trời phải chịu đất", thế là thôi. Như Bông sáng nay, đòi khăng khăng cái quả bóng của các anh. Có phải của mình đâu mà đòi? Thế nếu lại quay ra bảo là: "Anh ơi, thôi anh nhường em", vậy thì nó biết rằng là mọi người đều phải nhường nó, lần sau nó sẽ đòi thêm nữa.*

*Cho nên hôm nay tôi phải nhắc ngay cư sĩ Hằng, nhé:*

*- Dùng đồ người, phải mượn trước. Nếu không hỏi, thành trộm cắp.*

*Thì cuối cùng cư sĩ Hằng mới nhắc, bảo con:*

*- Con phải mượn các anh, con phải xin các anh đi!*

*Chứ còn nếu bạn để cho nó bước qua cái ranh giới ấy thì một lần này được thì lần sau chúng sẽ như thế.*

*Rất may là tôi đã được học đạo Thánh hiền. Bây giờ là buổi sáng (là cư sĩ Hằng, cư sĩ Tuấn cứ 7 giờ là lên xe*

*rồi, để lại cho ông bà là đi gửi Bông và cả một nhà quần áo, đồ chơi bừa bãi. Thế thì khi bắt đầu cho Bông dậy thì hôm nào cũng khóc.*

*Tôi bảo:*

*- Ừ, ngoạc lớn, ngoạc bé.*

*Ngoạc lớn là con chị, ngoạc bé là Chu Bông. Thì nó đòi ghê gớm, không chịu dậy, rồi thế này, thế khác… Thế là mọi người cứ tha hồ dỗ.*

*Tôi bảo:*

*- Để im đấy.*

*Xong bắt đầu tôi bế thốc một cái vào trong nhà tắm.*

*Tôi bảo:*

*- Bây giờ con phải đánh răng, rửa mặt để chuẩn bị đi học.*

*Không nghe. Tôi nói câu thứ hai, bảo:*

*- Bông của bà ngoan lắm!*

*Không nghe. Câu thứ ba tôi bảo:*

*- Vậy bây giờ con sẽ ngồi trong này một mình, ông bà đi ra ngoài.*

*Tôi bảo cư sĩ ông ra. Tôi cũng giả bộ sắp sửa đi ra. Thế là sợ. Im bặt luôn. Thế là đồng ý cho đánh răng rửa mặt.*

*Và từ hôm ấy vào nếp. Sáng nay mẹ nó chứng kiến thấy thế thì mẹ nó đùa là "cô hiệu trưởng bà", vì sợ hiệu trưởng mà. Thế nhưng mà ngược lại nó có ghét tôi không? Không hề ghét, lúc nào cũng bám bà. Vì nó hiểu, khi mình phát ra một cái tâm yêu thương thật sự, là nó hiểu.*

*Cho nên bạn không được để nó bước qua cái ranh giới là muốn đòi gì cũng được. Đó!*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Khi chúng vừa bước qua mức hạn chế của cha mẹ thì chúng liền có thể muốn gì được nấy đối với cha mẹ, bạn sẽ từng bước nhượng bộ, chúng có thể dùng tình cảm để uy hiếp bạn.

*[May quá mình lại học được đạo, cho nên nhất định là cách thế hệ là ông bà không được quá chiều.]*

Tôi thấy ba lần khuyên chú ấy vẫn không ích gì. Tôi lập tức bồng chú ấy đi lên, đi về phòng của tôi. Vì sao phải về phòng của tôi? Vì phải cắt đứt hết tất cả viện binh của chú ấy.

*[Không có thì ông lại nói vào xin một câu, bà lại nói vào xin một câu, mẹ lại nói vào xin một câu, thế thì tan.]*

Chú mới biết sắp có việc không lành rồi. Khi tôi bồng chú ấy đi, mẹ tôi lập tức nói: *[À, bà ngoại nói đấy.]*

- Sắp đón giao thừa rồi, đừng có đánh mà. *[Ấy! Bênh ngay.]*

Có nên đánh hay không? Lẽ nào sắp đón giao thừa phạm sai lầm thì không cần xử phạt? Như vậy thì con cái sẽ

không biết quy củ ở chỗ nào, quy củ là phải thường xuyên, không có ngoại lệ.

*[Bạn cứ thử bảo là giao thừa rồi bạn không đánh mắng trẻ xem, cả năm đấy nó có ngoan không? Làm gì có chuyện đấy. Thậm chí là rất nhiều người nói với tôi, đấy, lại kể chuyện:*

*- Năm nay là chị là sao Kế Đô này, anh sao La Hầu này, thế rồi là cháu thì cũng là sao nọ, sao kia… toàn là sao độc cả. Từ đầu năm đến giờ cúng sao giải hạn 3 lần rồi.*

*Thế cuối cùng con trai đi đường ở trên đường Láng - Hòa Lạc vẫn cứ tai nạn. Thế là chị ấy lại phàn nàn là:*

*- Đã đi cúng sao giải hạn 3 lần rồi cuối cùng vẫn cứ tai nạn đến.*

*Vì chị ấy là vợ ông to quá rồi, tôi chả dám nói, mà chị ấy lại rất nhiều "thầy", "bà" nên mình lại càng không dám góp ý một câu.*

*Đó, thầy Thái nói là:]* Phải dạy trẻ nhỏ giữ quy củ, không thì sẽ lười nhác.

*[Vừa nói đấy: "Sắp giao thừa rồi đừng có đánh". Nhưng mà không đánh thì chúng…, riêng cái đoạn giả sử bạn bảo kiêng không đánh lúc giao thừa, vậy thì riêng cái đoạn chúng khóc um lên, chúng quấy quá, rồi làm những cái lỗi như thế thì cả năm thế là cũng bị như thế thì sao? Đó ạ!*

*Chúng ta nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp ý hai:]*

*2- Dạy trẻ nhỏ giữ quy củ, không chúng sẽ lười nhác*

Hiện nay có rất nhiều phụ huynh, vào ngày thứ bảy, ngày chủ nhật thì có thể ngủ đến giữa trưa.

Có tình hình này hay không? Năm ngày thì chúng bình thường, thứ Bảy và ngày Chủ nhật thì không bình thường, đời sống của chúng liền lộn xộn lên, không có quy củ. *[Đó]*

Cho nên hiện nay, khi thứ Hai đi học, biểu hiện của học trò thì thế nào? Lười nhác. Quy tắc, quy định không thể thay đổi vì bất cứ tình huống nào, nếu không thì con cái nhất định sẽ lười nhác, không nỗ lực, nhất định sẽ đi đến chỗ vui chơi mà không tuân thủ quy tắc.

*[Trước đây thì tôi cũng thương con, cho nên là cứ cái ngày thứ Bảy, Chủ nhật biết chúng đi làm cả ngày, cả tuần vất vả nên thứ Bảy, Chủ nhật tôi không gọi dậy sớm để lạy Phật. Nhưng mà bây giờ, thứ Bảy nào tôi cũng gọi, cứ còng cọc cái phòng, thế là cuối cùng cư sĩ Châu, cư sĩ Trung phải dậy. Cứ đúng giờ là tôi gọi. Chủ nhật sáng nay đi phóng sinh cũng thế, tôi vẫn gọi, vì thấy thầy Thái giảng câu này cho nên mình phải áp dụng. Mà có phải riêng đối với trẻ đâu, con mình lớn như thế rồi mình vẫn phải làm, không có chúng nó cũng sinh lười nhác.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cho nên tôi thường giao hẹn với chị tôi:

- Cho dù chị dẫn nó đi leo núi, đi ra ngoài chơi vài ngày, nhưng mỗi ngày nhất định phải cố định đem theo những kinh điển để học thuộc lòng.

*[Cái việc kinh điển là dứt khoát phải học. Dù có đi chơi ra ngoài vẫn phải học, giữ lấy cái quy củ đấy, chứ không ai cấm cái chuyện đi chơi.]*

Phải học thuộc lòng. Như vậy thì trong lòng nó sẽ hiểu rõ, cho dù ở trong nhà hay ở bên ngoài thì bài tập học tập của chính mình đều phải làm cho tốt.

*[Đó ạ! Chu Bi thì mấy hôm nay là đang soạn cái slide, powerpoint này, cũng là mong muốn được giảng Đệ Tử Quy cho các cháu nhỏ từ sắp 8 tuổi trở xuống. Thế thì nó không thành quy củ, vậy tôi bảo:*

*- Vậy tối nay con phải viết lại cho bà cái thời gian biểu ấy, bà sẽ hướng dẫn. Là đây, sáng ngủ dậy thì cùng với ông bà đánh thức em, rồi cho em đánh răng, rửa mặt, cùng tập dần đi, đưa đi học, về ăn cơm, ăn cơm xong mấy giờ thì giúp cô Thoan cùng với mọi người rửa dọn. Mà sau đấy là phải lên dọn cái phòng của mình, của bố mẹ. Sau đấy, cho chơi. Chơi xong thì buổi chiều (đến trưa đi ngủ, buổi chiều dậy) nhất định phải làm cái slide này. Ngày mai phải có cái đó nộp cho bà. Và cứ như thế phải tuân theo quy củ, muốn chơi cũng được nhưng phải xong hết các việc, bà kiểm tra thấy được thì cho chơi.]*

Khi nguyên tắc của bạn rõ ràng, chúng sẽ cảm thấy đó là bổn phận của chúng, chúng sẽ không có tâm cầu may, sẽ không ở đó mà nói:

- Mẹ ơi! Hôm nay thôi đi mà.

*[Đấy, cứ xin xỏ:*

*- Thôi đi mà...*

*Mẹ đang bận việc:*

*- Ừ, thì thôi.*

*Thế là thôi chúng thắng lợi rồi.]*

Nó sẽ nói những lời hay với quý vị. Cho nên nguyên lý, nguyên tắc này nhất định phải nắm lấy. *[Phải dạy trẻ có quy củ, đó!]*

Lại nói, khi tôi bồng chú nhỏ đi vào phòng, kỳ thật là vào lúc đó quan trọng nhất là phải để cho chú ấy biết chính mình sai rồi. Có phải chúng ta thích trừng phạt trẻ nhỏ hay không? Không phải vậy! Cho nên tôi liền nói với chú:

- Con có khóc cũng không hề gì, con khóc càng lớn tiếng thì cậu càng trừng phạt con nặng hơn.

*[Tôi áp dụng tôi thấy rất là tác dụng với lại Chu Bông, tha hồ khóc. Bà ở đây đã là hiệu trưởng rồi, ông cũng không dám. Thế cho nên, mà nếu không ông bà đi ra hết, bà đóng cửa lại một mình con ở trong này, cuối cùng không dám.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Khi bạn vừa nói như vậy thì chúng sẽ thế nào? Chúng sẽ khóc càng lớn, rốt cuộc bạn liền đánh chúng một cái. Kỳ thật lúc đó chú bé còn đang mang tã lót, nên cơ bản là chú sẽ không đau *[tức là tôi đoán là cái quần bỉm đấy,]* chỉ là khí thế này của bạn làm cho chúng chấn động ngay. Bạn liền nói với chúng:

- Nông nổi tuyệt đối không thể đạt đến mục đích của con, hôm nay con có khóc thế nào cũng không có ích gì đâu.

Ngay khi bạn rất kiên định, chúng vừa nghe thì chúng hiểu là phương pháp của chúng như vậy tuyệt đối không thể nào đạt đến được mục đích của chúng, chúng sẽ không khóc nữa.

*[Bạn đừng coi thường trẻ, rất thông minh, chỉ một hôm tôi làm như thế là từ hôm sau Chu Bông không dám khóc nữa. Rất thông minh. Đó!]*

*Ba là: Ân, uy phải phối hợp hài hòa*

Khi chúng không khóc nữa, lúc này chúng ta liền nói với chúng, đem đạo lý giảng nói cho chúng rõ.

*[À, tôi nói là Chu Bông ấy (con bé hơn 2 tuổi) hiểu ngay, hôm sau không khóc nữa. Sáng nay, vừa không có mặt tôi cái lại bắt đầu vừa gào khóc lên với lại ông, với lại mẹ nó, thấy bà lên một cái là thôi, vui vẻ đánh răng. Tôi bảo:*

*- Đấy đã thấy chưa? Thấy bà hiệu trưởng - bà ngoại lên cái là khác ngay.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Đem đạo lý giảng rõ ràng cho chúng nghe:

- Cậu dạy con như vậy là muốn tốt cho con, con phải nên tiếp nhận giáo huấn của người lớn.

Từ hung dữ biến thành thế nào? Biến thành rất từ ái.

*[Ân - Uy phối hợp cho hài hòa. Còn nếu như bạn lại nghĩ cứng nhắc là: Nhất định cái người đàn ông là phải uy, người đàn bà là phải ân thì bạn đã nhầm. Luôn luôn hài hòa, có thể người chồng - người đàn ông là diễn ở cái vai phản diện, với cái vai uy là chính nhưng cũng phải có ân, hài hòa.]*

Từ rất hung dữ biến thành thế nào? Biến thành rất từ ái.

Sau khi giảng cho chú nghe rồi, tôi liền đi ra, phản diện đã diễn xong rồi, ai sẽ diễn tiếp?

***Thứ hai:*** *Vợ giữ vai trò "Ân" ("Nhu"- Nhẹ nhàng)*

Chánh diện phải lên diễn tiếp, cho nên chị tôi liền đi đến.

*[Bây giờ bắt đầu là vai "Ân" đây này.*

*Phải để trẻ nhỏ phản tỉnh lỗi lầm trước khi kết thúc phạt.]*

Khi chị tôi vừa đi đến, chú nhỏ liền chạy đến trước mặt chị, liền ôm lấy chị nũng nịu. Lập tức chị tôi liền nắm nó lại:

- Con vừa phạm phải lỗi lầm gì?

Phải để trẻ tự nói. Chú không nói, lại tiếp tục ôm lấy chị tôi. Chị tôi vẫn kiên trì, lại hỏi con trai là:

- Con vừa phạm lỗi lầm gì?

Phải để cho trẻ nhỏ tự mình nói ra, phải để trong ký ức của chúng không thể chứa đựng việc bị cậu trừng phạt, mà phải chứa đựng việc chính mình phạm phải những lỗi lầm gì.

*[Bạn nghe chỗ này mà lưu tâm.]*

Sau khi chú nói xong, chị tôi liền nói với chú:

- Con phải đi xin lỗi cậu ngay!

Còn muốn chú phải đến xin lỗi tôi, đây chính là tìm cơ hội để giáo dục, tạo ra một kết thúc rất tốt đẹp.

*[Bây giờ bạn nghe nhé, sẽ là các bạn đấy.]*

Rất nhiều bậc làm cha mẹ dạy con chỉ trừng phạt là xong, trút hết tức giận thì thôi, chứ không hề làm động tác kết thúc.

*[Tức là phải để cho trẻ nhận được nó mắc tội gì.]*

Cho nên ngay trong ký ức của con cái, chúng chỉ có cảm giác tính khí của cha không tốt, tính khí của mẹ không tốt.

*[Đó! Nếu bạn không làm cái động tác kết luận cuối cùng là con mắc tội gì mà tha ngay lập tức, cho rằng thế là xong, thì trong đầu chúng sẽ không biết được rằng là chúng có cái tội lỗi gì và lần sau chúng vẫn cứ mắc. Nhưng cái nguy hiểm hơn là chúng sẽ cho là cha ác, hoặc là mẹ ác.*

*Cho nên bạn phải nhớ rằng khi mà đã trừng phạt con, thì nhất định phải có cái động tác cuối cùng. Kết luận: Con mắc tội gì, phải để tự chúng phản tỉnh thì về sau trong cái*

*ký ức của chúng, chúng sẽ biết rằng là: À, đây vì mình mắc lỗi này nên cha mẹ hoặc ông bà mới trừng phạt. Và cuối cùng thì chúng sẽ biết rằng là từ cha mẹ cho đến ông bà đều yêu thương, trừng phạt cũng là để mong cho mình tiến bộ, chứ không phải là hằn sâu trong cái tư tưởng là, ví dụ: (cha chẳng hạn), à, ông đánh tôi, ông nhớ nhé; hoặc bà đánh tôi, bà nhớ nhé.*

*Đó! Bạn nhớ, đừng quên cái động tác cuối cùng, là kết luận lại phải cho trẻ phản tỉnh rằng chúng đã mắc lỗi gì?]*

Cho nên ân đức và uy nghiêm phải đồng nhau, hai mặt này kết hợp phải cẩn thận. *[Đó].*

**3. Việc dạy trẻ trong gia đình thời nay thế nào?**

*[Mục này có 2 ý :*

*Thứ nhất: Người cha không thực hiện chữ "Uy"*

*Thứ hai: Người mẹ phải làm cả "Ân", lẫn "Uy"*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***Thứ nhất:** Người cha không thực hiện chữ "Uy"*

Hiện nay phản diện có người diễn hay không? Người cha hiện nay có chịu diễn phản diện hay không? Không chịu làm.

Vì sao hiện nay người cha lại không chịu diễn phản diện?

Vì họ làm việc rất bận rộn, cảm thấy rất thiếu sót đối với con cái, khó gần gũi con cái, đều mong muốn con cái nở nụ cười. Cho nên mỗi lần họ quay về nhà thì họ mang về quà tặng, đồ chơi cho trẻ.

Đó chẳng những không diễn phản diện "Uy", mà đều là diễn chánh diện, là "Ân". Sau đó thì con chạy đến:

- A, ba ba tốt quá! *[Đó]*

Rồi chúng vội vàng ôm lấy đồ chơi rồi đi. Một lần rồi hai lần, ba lần, đều như vậy, mang quà về cho con. Trải qua hai ba tháng, con lao đến:

- A! Ba ba!

Chúng không hề nhìn vào bạn, mà chúng nhìn vào phần quà, ôm lấy rồi bỏ đi ngay. Đột nhiên có một hôm bạn trở về mà không có quà, chúng nói:

- Sao ba về mà không có quà gì hết vậy?

Cho nên không thể dùng vật chất để xây dựng quan hệ cha con, như vậy thì thật là không tốt. Phải nên dùng sự quan tâm thương yêu của bạn để xây dựng quan hệ cha con.

*[Đó ạ! Trước đây thì con rể tôi cũng thế, vì là ở trong cái đoàn đàm phán TPP, cho nên là gần 3 năm trời xách vali đi suốt.*

*Thế thì chính vì đi nhiều như thế nên xa cách với lại Chu Bi. Vậy thì đúng y như thầy Thái nói: Bù lại bằng cái gì? Mỗi một lần đi công tác về là nào là tàu hỏa chạy điện*

*này, nào là búp bê này, rồi nào là váy Elsa này, đầy đủ. Để mua tình cảm của chúng mà.*

*Thế thì cuối cùng cũng đến một lúc y như thầy Thái nói, tôi bảo: Sao thầy Thái nói đúng thế chứ lị, cuối cùng đến hôm nào mà không có quà thì chúng nó:*

*- Sao ba về không có quà?*

*Chúng ngoảy đi luôn. Cho nên, đây chính là bạn đang muốn là dùng vật chất để dạy trẻ nhỏ. Không được!*

*Khi bạn càng dùng vật chất để dạy trẻ nhỏ thì bạn sẽ làm cho chúng càng tăng trưởng cái gì ạ? Tự tư. Chúng càng tăng trưởng cái tự tư đấy, và khi mà đã với một cái nhu cầu vật chất mãnh liệt như thế thì dục vọng về vật chất mà mở ra thì là một vực sâu không đáy.*

*Vậy thì về sau khi lớn chúng sẽ gì? Tự tư, chỉ có nghĩ đến mình thôi. Thế cho nên chúng sẽ tha hồ để "tổn người và lợi mình". Và đến một lúc nào đấy chúng vẫn cứ cái tính tập khí đấy ngày càng tăng trưởng, thì rất có thể như thầy Thái nói: Chúng sẽ làm ra những việc mà vi phạm đến quốc chế, rồi thậm chí là phải vào tù, có khi đến mất cả sinh mạng. Cho nên, tuyệt không được dạy trẻ con bằng vật chất.*

*Người cha không diễn vai uy thì làm sao?*

*Người mẹ phải làm cả ân lẫn uy. Cho nên, tôi vẫn thường nói rằng: "Làm nhiều thì khuyết điểm nhiều, làm ít thì khuyết điểm ít".*

*Cha đi suốt ngày, cuối cùng là mua tình cảm của con bằng vật chất, chả mắng nó bao giờ. Ờ thì vậy thì, ừ được, nó cho là cha tốt.*

*Mẹ ở nhà thì đầu tóc rối bù lên, hết việc này việc khác, rồi chăm con. Thế xong chăm con đến lúc nó mắc khuyết điểm, cha không nói mà còn đang mải nịnh để lấy tình cảm của con vì đi suốt mà. Thì cuối cùng là, không biết làm thế nào, thì mẹ lại phải đánh, lại phải mắng. Thế là cuối cùng càng gần con, càng đánh càng mắng thì nó càng xa cách.*

*Thế xong, đánh con xong, rồi mắng con xong, rồi thì thương quá, dứt ruột đẻ ra, bây giờ có phải một lúc mình giơ cái roi lên mà mình đánh nó mà mình cam lòng đâu. Vạn cùng bất đắc dĩ thôi. Thế bây giờ lại phải diễn cả vai ân, vai uy hết, cuối cùng lúc ấy lại là vai ân, ôm con vào lòng: "Mẹ thương con lắm, mẹ không hề muốn đánh con".*

*Thế nhưng mà chồng không chịu thì phải diễn cả hai. Trẻ con, nếu như bạn không thấy mỗi khi chúng mắc khuyết điểm là cơ hội để bạn dạy chúng, thì bạn sẽ chỉ thấy khi chúng mắc khuyết điểm, bạn sẽ ra sức mắng mỏ, đánh đập chúng, thì cuối cùng chúng sẽ nghĩ sao ạ? (Bạn không dạy mà, bạn chỉ đánh cho hả mà thôi), cuối cùng chúng sẽ nghĩ sao? Chúng sẽ bảo rằng: Vậy lần sau ta mắc khuyết điểm, cố làm sao giấu nhẹm đi để cho ông bà, cha mẹ không nhìn thấy. Thế là cơ hội dạy mất rồi. Thế khi cơ hội dạy mất rồi thì chúng sẽ thường xuyên mắc khuyết điểm và ngày càng nặng hơn.*

*Cho đến cái lúc (vì bạn không thể nhìn thấy nữa, nó giấu nhẹm đi rồi) cho đến cái lúc mà bắt đầu chúng làm*

*những cái việc tày trời thì lúc ấy chúng sa xuống vực, thì lúc ấy bạn muốn cứu cũng không cứu được nữa.*

*Cho nên mỗi một lần trẻ mắc khuyết điểm bạn phải hiểu đây là cái cơ hội để mình dạy trẻ, vì đừng bao giờ mong muốn trẻ tự ngoan.*

***"Nhân chi sơ tính bản thiện, tánh tương cận tập tương viễn"**, là cái tập tánh "tham, sân, si, mạn", "kiêu, xa dâm, dật", rồi "ngũ dục, lục trần", ai cũng có. Đã ra là thân người ai cũng có, bạn cũng có, cho nên nó mắc bạn phải hiểu đây là chuyện rất bình thường.*

***"Cẩu bất giáo, tính nãi thiên; Giáo vi đạo, quý vĩ chuyên"** có nghĩa là gì? Nếu như không được giáo dục, thì nhất định cái bản tính thiện này nó sẽ dời đổi thành ác, mà cuối cùng giáo dục bằng cách gì? "Giáo vi đạo, quý vĩ chuyên", là giáo dục quan trọng nhất ở cái gì ạ? Sự chuyên cần.*

*Hôm nay dạy được con rửa bát được đúng một buổi. Ngày hôm sau bạn vứt, thế là nó không thể nào thành nếp được. Hôm nay dạy con dọn nhà được một tí, thì thôi lại điện thoại làm ăn buôn bán các kiểu, lại buông xuống. Thế nên không có sự chuyên cần thì không thể nào làm cho trẻ thành nếp được. Thế xong rồi về sau lại bắt đầu phàn nàn, nói:*

*- Con người ta thì ngoan thế, con nhà mình sao mà hư hỗn thế.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Người cha không diễn vai phản diện thì ai diễn? Người mẹ diễn à?

***Thứ hai:*** *Người mẹ phải làm cả "Ân", lẫn "Uy"*

Thiên tính của người nữ là nặng về tình cảm, đều rất quan tâm đối với con cái, cho nên các cô diễn vai chánh diện "Ân" là tự nhiên nhất.

Nhưng hiện nay người mẹ không chỉ diễn chánh diện, mà còn phải diễn cả phản diện nữa. Có rất nhiều cô sau khi đóng vai phản diện với con xong, trong lòng lại cảm thấy rất đau xót, đầu này thì phải diễn phản diện, *[đánh mắng nó]* có thể tí nữa lại phải biến thành chánh diện.

*[Lại: mẹ thương con lắm, mẹ yêu con lắm, rồi lại bù đắp cho nó, nào cho con cái này, cho con cái khác. Thôi, thế là hỏng rồi!]*

Có dễ diễn không? Thật khó diễn, vừa trút xong cơn giận, lại phải rất từ ái đối với con.

Cho nên người nữ hiện nay, bệnh nghiêm trọng nhất là gì? Gọi là nội tiết không thông, có phải vậy không? Thường phải diễn phản diện, lại phải chuyển thành chánh diện, tạo thành áp lực rất lớn đối với thân tâm của các cô.

*[Cho nên các bạn làm chồng thì hãy thông cảm.]*

Cho nên người chồng phải diễn phản diện, bởi vì người nam thuộc cương, người nữ thuộc nhu. Có như vậy con cái mới không dễ dàng gây rối.

Chúng tôi nhớ lại lúc còn nhỏ, chỉ cần ánh mắt của cha trừng một cái, chúng tôi lập tức sẽ hiểu được là phải cẩn trọng.

*Người cha phải có tâm dạy con*

Tôi thường kiến nghị những người cha hiện nay, vì làm việc tương đối bận rộn, không nhất định phải dành nhiều thời gian để dạy con, không phải thời gian dài thì con cái mới cảm nhận được. Chỉ cần bạn quan tâm chúng, quan trọng nhất là bạn có cái tâm này không.

*[Hay là không có cái tâm này? Kệ con cái vứt ra. Chỉ cần quan trọng nhất là có cái tâm bạn quan tâm chúng, còn đúng bạn bận rộn.]*

Nếu như mỗi ngày bạn bỏ ra mười phút, trong mười phút này, điện thoại phải tắt đi, trong khoảng thời gian này chính là thời gian bạn cùng ở chung với con của mình, bạn phải đem sách Thánh hiền ra, đem Đức Dục Cố Sự ra, *[cái cuốn Đức Dục Cố Sự này có hơn 700 câu chuyện về các tấm gương gọi là hiếu để]* mỗi ngày giảng cho chúng nghe một, hai điều.

*[Đấy nhé, người cha nhớ nhé, bạn mải kiếm tiền cũng được, mỗi ngày chỉ cần mười phút thôi, trước khi bạn đi ngủ chẳng hạn, thì mười phút thôi, thầy bảo không cần nhiều, chỉ cần bạn có cái tâm là bạn dạy con.]*

Bạn liên tục không ngừng làm như vậy, con cái sẽ cảm thấy bạn rất quan tâm đến chúng. Sau khi chúng nghe xong chuyện xưa rồi, khi đi đến trường học chúng sẽ kể với các bạn:

- Ba của mình mỗi ngày đều kể cho mình nghe hai câu chuyện.

Các bạn học sẽ như thế nào? Sẽ có cái nhìn kính phục.

*[Đó, trong cái bài gọi là "Gửi con yêu" đấy, "Cũng có khi con thường hay trách móc; Chuyện nhỏ thôi mà mẹ nói trăm lần; Nhớ khi xưa bên nôi con sắp ngủ; Chuyện thần tiên mẹ kể mãi không ngừng".*

*Vậy mà bây giờ mẹ chỉ nói một, hai câu thì lập tức quay ra nói mẹ ngay rằng:*

*- Sao mà mẹ nói nhiều thế? Biết rồi, khổ lắm nói mãi!*

*Nhưng có biết rằng là:"Khi xưa bên nôi con sắp ngủ", thì "chuyện thần tiên mẹ kể mãi không ngừng".*

*Cũng vậy, đối với cha cũng thế, nếu mỗi ngày bạn chỉ cần bỏ ra mười phút thôi, đây như thầy Thái nói, bạn đọc cho con các câu chuyện, đem sách Thánh hiền ra dạy. Vậy thì chúng sẽ rất tự hào, khi đến trường chúng sẽ ưỡn ngực lên chúng nói: Không phải cha tôi quên tôi, các vị đừng tưởng, đấy, cha tôi ngày nào cũng kể cho tôi những câu chuyện này. Chúng sẽ mang ra để chúng khoe với bạn bè và sẽ có cái nhìn kính phục. Bạn nhớ nhé, không cần nhiều.]*

Sau đó chúng sẽ nói:

- Nào, mình sẽ kể cho bạn nghe hai câu chuyện này.

Đồng thời bạn huấn luyện chúng làm thế nào đem những giáo huấn của Thánh hiền cùng chia sẻ với mọi người.

Cho nên quan trọng nhất là bạn phải có cái tâm này.

*[Cái tâm này là tâm gì ạ? Tâm dạy con, người bố đấy.]*

Vừa rồi chúng ta đã nói đến quan hệ Ngũ luân, trong đó quan hệ vợ chồng là quan trọng nhất, vợ chồng chánh thì Ngũ luân chánh.

Ngũ luân chánh thì xã hội yên định, hòa bình, thống nhất, thịnh vượng cùng phát triển.

*[Chúng ta đã kết thúc chương III: "Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình hạnh phúc và xã hội hạnh phúc".*

*Ngày hôm sau chúng ta sẽ chính thức bước vào phần thứ ba là: "Giảng giải Đệ Tử Quy", bắt đầu từ câu đầu tiên. Cái chương III này là đã kết thúc cái phần thứ hai là: "Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc".*

*Chương thứ nhất là gì ạ? "Muốn gia đình hạnh phúc phải giáo dục con cái".*

*Chương thứ hai là gì ạ? Vâng ạ, "Muốn xã hội hạnh phúc, an định thì phải giáo dục đạo đức".*

*Và chương thứ ba là: "Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc".*

*Chúng ta đã kết thúc chương thứ ba.*

*Bài giảng của Tiến sĩ Thái hôm nay chúng ta dừng tại đây. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang mục tham khảo.]*

## *Chủ đề: CHỒNG LÀM KINH TẾ CŨNG PHẢI CÓ MỨC ĐỘ*

*(Nguồn: sưu tầm)*

*[Không có thì người đàn ông đọc xong bài này bảo: lúc nào cũng có một cái lý do hợp lý là tôi phải đi kiếm tiền, là cuối cùng lao đi như con thiêu thân.]*

*"Anh chị quen nhau từ cuối thời sinh viên, sau thì lấy nhau, cuộc sống vợ chồng son chưa kéo dài được ba tháng, thì anh đi theo công trình. Anh nói muốn sau này con được đầy đủ, sung túc hết mức. Và thế là anh xách ba lô lên đường khi chị vừa có bầu được một tháng.*

*Thời gian đầu mang thai, chị nghén, khó chịu đủ đường. Vì không ăn uống được gì nên chị gầy đi trông thấy. Ngoài giờ làm việc, về nhà chị vẫn phải lo nhà cửa tươm tất để mẹ chồng vừa ý. Vậy mà khi chồng điện về hỏi, chị cũng vẫn một điệp khúc quen thuộc:*

*- Em ở nhà vẫn ổn, anh cứ yên tâm giữ sức khỏe, tập trung làm ăn.*

*Một tháng tiếp theo, chị mệt mỏi triền miên. Đi khám thấy bị động thai những hai lần nên chị xin nghỉ hẳn ở nhà. Thấy con dâu nghỉ làm, mẹ chồng nhẹ nhàng đánh tiếng:*

*- Đã có người đi kiếm tiền rồi thì người ở nhà phải biết điều.*

*Chị nghĩ cũng phải. Với người tháo vát, chu đáo như chị thì mấy việc ở nhà có đáng gì đâu. Nhiều đêm không ngủ được, chị lại ôm gối khóc một mình. Chị nhớ chồng da*

*diết. Nhìn vợ chồng người ta đưa nhau đi khám thai, đi mua đồ cho con mà chị thèm thuồng, ghen tỵ. Thế nhưng cứ nghe anh động viên chịu khó, để anh đi kiếm tiền mua 1 căn nhà nhỏ là chị lại quên hết mệt mỏi. Tối nào anh chị cũng gặp nhau qua màn hình điện thoại dù chỉ vài phút.*

*[Người viết bài này là cô em gái chồng.]*

*Lúc vượt cạn anh cũng không về kịp, vì muốn cố nốt mấy ngày cho xong công trình. Chị khó sinh nên phải mổ. Phải chịu đựng bao nhiêu đau đớn về thể xác, mà mẹ chồng chẳng động viên một câu, chỉ nói một câu nhẹ bẫng, mát mẻ:*

*-Bây giờ chúng nó sướng quá nên thế chứ, cứ như mình ngày xưa mà không đi nhanh có mà đẻ rơi ngoài ruộng.*

*Năm ngày sau khi chị ra viện thì anh trở về. Cứ ngỡ cả nhà, cả gia đình sẽ được đoàn tụ, ai ngờ con chưa đầy tháng anh lại ra đi. Mọi người khuyên ngăn anh, rằng cuộc sống hiện tại đã không quá khó khăn, rằng chị cũng đã để dành được chút tiền tiết kiệm, và thời gian này vợ con cần đến anh nhất, nhưng mộng làm giàu vẫn thôi thúc bước chân anh.*

*Bao nhiêu công việc lại đổ lên đầu con dâu đang con mọn. Đã con thơ quấn, lại cơm nước phục vụ cả nhà, lúc nào cũng phải sạch sẽ mới thuận ý mẹ chồng, chị mệt mỏi vô cùng mà chẳng biết kêu ai.*

*Con gái vừa đầy cữ thì anh gọi điện về, báo với chị một tin:*

*- Chỗ anh làm có người chạy cho anh được sang nước ngoài với chi phí thấp, với trình độ tay nghề của anh thì thu nhập phải khoảng 40 triệu mỗi tháng.*

*Dù là hỏi ý vợ nhưng anh bảo đã quyết rồi thì chị còn làm gì được nữa.*

*Thời gian thấm thoắt trôi, mãi rồi cũng đến ngày anh về nước sau 3 năm xa nhà. Khi đi thì bịn rịn lưu luyến là thế, mà ngày về không có lấy một người để ra sân bay đón.*

*Gạt đi tự ái và tủi thân, anh vẫn hăm hở về nhà để gặp cô con gái bé bỏng cùng với người vợ yêu thương. Nụ cười luôn thường trực trên đôi môi anh suốt đoạn đường về nhà, bởi vì với số vốn anh kiếm được sau ngần ấy thời gian, đủ để mở 1 xưởng cơ khí nhỏ. Càng nghĩ mà lòng anh càng phơi phới.*

*Xe đỗ trước ngõ, anh nhanh chóng kéo va li xuống. Hình như trong xóm có ai vừa mất, dù chưa bắc rạp hay kèn trống gì, nhưng không khí lạnh lẽo khiến anh linh cảm như vậy.*

*Rồi có điều gì đó thôi thúc bước chân của anh... Anh buông thõng ba lô bước vào nhà. Bao nhiêu cảm xúc vỡ òa khi anh nhìn thấy di ảnh của chị. Tại sao... Tại sao lại thế này?*

*- Chú hỏi ai thế ạ?*

*Một cô bé có đôi mắt trong veo hỏi anh. Mẹ anh từ trong nhà bước ra, anh thì gần như ngã quỵ khi biết tin chị đã ra đi mãi mãi. Anh quay sang cô bé, nhìn cô bé ngơ ngác chạy lại gần mẹ anh và gọi mẹ anh là bà nội. Đây là ngày*

*trở về trong mơ của anh hay sao? Con không nhận ra bố, chồng không được nhìn vợ lần cuối.*

*Sau khi biết chị bị tai nạn do điều khiển xe đúng lúc bị tụt huyết áp, anh trở nên thờ ơ, lãnh đạm với mọi người trong nhà, trừ bé Su con gái anh.*

*Chuẩn bị 49 ngày chị, anh dọn dẹp lại căn phòng. Bao nhiêu hình ảnh hiếm hoi của khoảng thời gian anh chị được sống chung bên nhau lại ùa về. Nụ cười của chị. Đôi tay mềm mại của chị.*

*Anh dường như trông thấy hình ảnh chị đang ngồi khâu lại chiếc áo cho chồng, đang xếp lại đống đồ sơ sinh được cho với khuôn mặt rạng ngời… Không, chị tan biến rồi, hình ảnh người vợ hiền tần tảo trôi dần theo dòng nước mắt của người đàn ông.*

*Ngày, tháng "Ngày buồn, tháng nhớ, năm thương…", anh đánh vần từng chữ trong cuốn sổ chị để lại. "Nhật kí những ngày vắng bố Su... ", chị đã viết.*

*Lật giở từng trang nhật ký của vợ, anh khóc như một đứa trẻ. Hóa ra lỗi tất cả là ở anh chứ không phải do người khác, mà anh chẳng còn có cơ hội để chuộc lỗi nữa rồi.*

*[Đây là chọn lựa sai dẫn đến không thể thay đổi được.]*

*Nhìn lên tấm ảnh cưới, chị vẫn ở đấy nhìn anh với nụ cười bình yên nhất, chỉ còn mình anh với nỗi buồn dằng dặc cùng những day dứt khôn nguôi. Giấc mơ kiếm thật nhiều tiền của anh khi đã thành sự thật hóa ra lại phải đổi bằng cái giá quá đắt thế này.*

*Trong cuộc sống, có rất nhiều thứ không thể mua được bằng tiền, có rất nhiều thứ đã mất đi thì không thể lấy lại được. Bây giờ anh mới hiểu ra những điều đó thì đã quá muộn rồi". (Theo: Trí Thức Trẻ - ngày 8/7/2017)*

*Đành rằng "phu phụ hữu biệt", chồng thì lo kiếm kinh tế, vợ thì chăm sóc gia đình con cái, nhưng nếu bạn làm "quá" đi thì tưởng rằng tiền là hạnh phúc, thì lại hóa ra là bất hạnh. Chẳng trách mà nhạc sĩ Thanh Tùng cũng phải cảm thán mà rằng:*

*"Vắng em đời còn ai với ai*
*Ngất ngây men rượu say*
*Đêm đêm liêu xiêu con đường nhỏ*
*Cô đơn, cùng với tôi về ..."*

*Để kết thúc bài hôm nay, tôi xin tặng các bạn ca khúc "Một mình" của nhạc sĩ Thanh Tùng, người trình bày – ca sĩ Nguyễn Khang.*

*Bài hát này hết những 5 phút, trong khi thời gian của chúng ta thì đã hết, nghe tiếp hay không xin tùy các bạn, nhưng cũng xin nói nhỏ với các bạn 1 câu: "rất hay!".*

** Ca khúc **"MỘT MÌNH"***

*(Thanh Tùng)*

*Gió nhớ gì ngẩn ngơ ngoài hiên*
*Mưa nhớ gì thì thầm ngoài hiên*
*Bao đêm tôi đã một mình nhớ em*
*Đêm nay tôi lại một mình.*

*Nhớ em vội vàng trong nắng trưa*

*Áo phơi trời đổ cơn mưa*
*Bâng khuâng khi con đang còn nhỏ*
*Tan ca bố có đón đưa?*

*Nhớ em giọt mồ hôi tóc mai*
*Gió sương mòn cả hai vai*
*Đôi chân chênh vênh con đường nhỏ*
*Nghiêng nghiêng bóng em gầy.*

*Vắng em còn lại tôi với tôi*
*Lá khô mùa này lại rơi*
*Thương em mênh mông chân trời lạ*
*Bơ vơ chốn xa xôi.*

*Vắng em đời còn ai với ai*
*Ngất ngây men rượu say*
*Đêm đêm liêu xiêu con đường nhỏ*
*Cô đơn cùng với tôi về.*

*Cuối cùng xin cảm ơn nhạc sĩ Thanh Tùng và ca sĩ Nguyễn Khang thật nhiều.*

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*
*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

## Bài thứ 42

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đã kết thúc chương III: "Vợ chồng hạnh phúc, nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc". Đây là chương cuối cùng của phần thứ hai: "Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc".*

*Hôm nay trước khi chuyển sang phần thứ 3: "Giảng giải Đệ Tử Quy", chúng ta sẽ cùng nhau ôn tập toàn bộ phần thứ 2 này:*

*Phần này có ba chương:*

*Chương thứ nhất: Gia đình muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức cho con cái.*

*Chương thứ hai: Xã hội muốn hạnh phúc phải giáo dục đạo đức.*

*Chương thứ ba: Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc.*

*Bạn có thấy là ba chương này triển khai câu nói của Mạnh Tử không ạ? "Cái căn bản của thiên hạ là quốc gia, cái căn bản của quốc gia là gia đình, cái căn bản của gia*

*đình là bản thân mình vậy" (Nguyên văn: "Thiên hạ chi bản tại quốc, quốc chi bản tại gia, gia chi bản tại thân").*

*Mỗi người tốt thì gia đình hạnh phúc, gia đình hạnh phúc thì xã hội an định, xã hội an định thì thiên hạ thái bình. Đấy ạ, từ bản thân, đến gia đình, từ gia đình đến xã hội, mà nền tảng là đạo vợ chồng.*

***

*Bây giờ chúng ta bắt đầu ôn tập.*

*Vâng ạ, phần ôn tập lúc nào cũng là hơi khô, vậy kính mong các bạn định tâm.*

***PHẦN THỨ HAI: GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC LÀ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC***

*CHƯƠNG I: GIA ĐÌNH MUỐN HẠNH PHÚC PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC*

*Chương này có 4 nội dung lớn:*

*I. Hạnh phúc là gì?*
*II. Làm thế nào để có hạnh phúc?*
*III. Học vị cao cuộc sống có hạnh phúc?*
*IV.Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc?*

***

*Bây giờ chúng ta bắt đầu ôn tập từ mục:*

*I. HẠNH PHÚC LÀ GÌ? Là tâm hoan hỷ an lạc.*

*II. LÀM THẾ NÀO ĐỂ CÓ HẠNH PHÚC? Là do lựa chọn đúng*

*1- Những chọn lựa đúng mang tính chất thời điểm, là gì ạ? Là chọn làm thiện.*

*2- Chọn lựa đúng mang tính chất lâu dài cho cuộc sống là gì? Là dạy con làm thiện.*

*3- Phương pháp giáo dục là gì? Là "Thân giáo" - Cha mẹ làm gương.*

*4- Giáo dục cái gì? Giáo dục thái độ làm người, và làm việc.*

*III. "HỌC VỊ CAO" CUỘC SỐNG CÓ HẠNH PHÚC?*

*1- Không hạnh phúc vì thường bị phiền não, vì sao ạ? Vì hướng trẻ đến "Danh, Lợi", khiến trẻ luôn muốn "đè đầu cưỡi cổ người khác" nên chúng làm gì có sự hoan hỷ an lạc, nên chúng không hạnh phúc.*

*2- Bản thân chúng không dễ kiếm được việc làm vì chúng không chịu cúi xuống.*

*3- Lãnh đạo cũng không dùng vì chúng ngạo mạn, và không có trách nhiệm.*

*4- Không có học vị cao thì làm thế nào để thành công trong sự nghiệp đây?*

*Thành công trong sự nghiệp không phải là học vị cao mà là những tố chất sau: thứ nhất: Thành thật; thứ hai: Khiêm hạ; thứ ba: Nhẫn nại; và cuối cùng thứ tư: Có trách nhiệm.*

*IV. GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC LÀ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC*

*1- Học đạo đức ở đâu? Ở học thuyết Thánh hiền.*

*2- Dạy đạo đức cho trẻ từ khi nào? Cắm gốc từ nhỏ.*

*3- Muốn dạy con thì cha mẹ phải làm sao? Phải có trí tuệ.*

*Trí tuệ học ở đâu? Ở học thuyết của Thánh hiền.*

*CHƯƠNG II: XÃ HỘI MUỐN HẠNH PHÚC PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC*

*Chương này có 6 nội dung lớn như sau:*

*I. Xã hội bất ổn do đâu? Do tư tưởng tự tư.*

*II. Nguyên nhân của tự tư*

*III. Muốn trừ bỏ tự tư phải làm gì? Phải Giáo dục đạo đức*

*IV. Giáo dục đạo đức bắt đầu từ đâu? Từ chữ Hiếu.*

*V. Học chữ hiếu từ đâu? Từ "Đệ Tử Quy"*

*VI. Phương pháp học "Đệ Tử Quy"*

*Bây giờ chúng ta sẽ bắt đầu ôn tập từ mục:*

*I. Xã hội bất ổn do đâu? Do tư tưởng tự tư*

*II. Nguyên nhân của tự tư*

*1. Do nuông chiều trẻ từ nhỏ*

*2. Do cha mẹ thuận theo tập tánh của trẻ từ nhỏ*

*3. Do từ nhỏ dạy trẻ bằng vật chất*

*III. MUỐN TRỪ BỎ TỰ TƯ PHẢI LÀM GÌ? PHẢI GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC*

*1. Học đạo đức từ chính mình*

*2. Thức tỉnh mọi người trong xã hội*

*3. Học đạo đức từ đâu? Từ học thuyết Thánh hiền*

- *Thứ nhất: Học thuyết Thánh hiền nằm ở đâu? Ở Nho giáo và Phật giáo*
- *Thứ hai: Mục tiêu giáo dục là gì? Chuyển từ tự tư sang nhân ái*
- *Thứ ba: Nội dung giáo dục là gì? Đoạn ác tu thiện*

  *Trừ bỏ tự tư là đoạn ác;*

  *Bồi phước cho trẻ từ nhỏ là tu thiện;*

  *Làm thế nào để bồi phước cho trẻ được nhiều?*
- *Một: Tiết kiệm là tiết phước;*
- *Hai: Làm thiện là tích phước: Tích nhiều, tiêu ít chính là bồi phước cho trẻ từ nhỏ.*
- *Ba: Trẻ làm thiện từ nhỏ bằng cách nào? Dạy trẻ thiện tâm, đây chính là "phước điền canh tâm"*

  .

*IV. GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC BẮT ĐẦU TỪ ĐÂU? Từ chữ Hiếu*

*1. Muốn thành tựu phải bắt đầu từ "tu thân"*

*2. Muốn "tu thân" phải bắt đầu học từ chữ Hiếu.*

*3. Muốn "tề gia, trị quốc, bình thiên hạ" phải dạy cho dân chữ Hiếu.*

*V. HỌC CHỮ HIẾU TỪ ĐÂU? Từ Đệ Tử Quy*

*VI. PHƯƠNG PHÁP HỌC ĐỆ TỬ QUY*

*1. Thái độ học tập*

*Thứ nhất: Lập chí*

*- Chí nguyện này phải là hy sinh phụng hiến vì xã hội, vì đại chúng.*

*- Muốn thực hiện được chí nguyện này phải làm gì?*

** Trước: Phải tiếp nối tuyệt học của Thánh hiền*

*Tiếp nối như thế nào?*

*Phải nỗ lực học Thánh giáo tốt:*
- *Học từ kinh điển;*
- *Học từ các vị Thánh triết.*

*Phải mở rộng giáo huấn Thánh hiền khi có thể.*

** Sau: Hành vi phải làm mô phạm cho đời*

*□ Ở gia đình thì phải lập chí làm cha mẹ tốt*

*□ Ở công ty phải lập chí làm một người sếp tốt, người đồng sự tốt □ Ở trong xã hội thì lập chí làm công dân tốt*

*Thứ hai: Học quý ở thực hành*

*Một là: Học một câu hành một câu*

*Hai là: Học phải thận trọng ngay từ đầu*

*Ba là: Cha mẹ phải hợp tác với thầy giáo*

*Bốn là: Thầy trò cùng nhau học tập*

*Năm là: Thứ tự học tập*
- *Trước phải học thành thật;*
- *Sau mới học linh hoạt*

*Trước phải học thái độ làm người, làm việc; Sau mới học tri thức. Đây chính là "Tiên học lễ, hậu học văn".*

*Sáu là: Phương pháp học - Học một môn đạo đức, huân tu suốt đời không thay đổi.*

*CHƯƠNG III: VỢ CHỒNG HẠNH PHÚC - NỀN TẢNG CỦA GIA ĐÌNH, VÀ XÃ HỘI HẠNH PHÚC*

*Chương này thì gồm có 4 ý như sau:*

*I. ĐẠO VỢ CHỒNG QUAN TRỌNG NHẤT VÌ SAO?*
*II. LÀM THẾ NÀO ĐỂ LỰA CHỌN ĐƯỢC BẠN ĐỜI TỐT?*
*III. TRÁCH NHIỆM CỦA VỢ CHỒNG TRONG GIA ĐÌNH*
*IV. GIẢI QUYẾT CÁC VẤN ĐỀ TRONG GIA ĐÌNH THẾ NÀO?*

*Bây giờ chúng ta sẽ bắt đầu ôn tập từ mục thứ nhất:*

*I. ĐẠO VỢ CHỒNG QUAN TRỌNG NHẤT VÌ SAO?*

*Vì vợ chồng chánh thì lúc đấy các luân khác mới chánh. Vợ chồng có tốt, có hạnh phúc, lúc đấy mới có cha con thân thiết, anh em có tôn ti trật tự. Rồi ra đến ngoài thì mới là có tín với bạn bè, và có nghĩa với vua tôi. Cho nên là luân vợ chồng quan trọng nhất.*

*II. LÀM THẾ NÀO ĐỂ LỰA CHỌN BẠN ĐỜI TỐT?*

*1. Thận trọng trước khi chọn lựa*

*2. Nhất định là phải qua các giai đoạn từ tìm hiểu đến hôn nhân như sau: Quen biết; Biết nhau; Trân trọng; Nhớ nhau, rồi Kết hôn.*

*3. Xây dựng quan niệm "tình yêu chân thật"*

*Thứ nhất: Không thể có tình yêu "sét đánh"*

*Thứ hai: Phải quán sát thái độ làm người, làm việc của đối phương*

*Thứ ba: Phải "chí đồng, đạo hợp"*

*Thứ tư: Nhận biết thế nào là tình yêu chân thật*

*Một là: Tình yêu là sự cảm nhận*

*Hai là: Ngôn ngữ tình yêu là chân thật*

*Ba là: Tâm địa tình yêu là vô tư*

*Bốn là: Hành vi tình yêu là thành tựu việc tốt của đối phương.*

*III. TRÁCH NHIỆM VỢ CHỒNG TRONG GIA ĐÌNH*

***1. Trách nhiệm về tinh thần***

*Thứ nhất: Quan trọng nhất là giáo dục con cái*

*Thứ hai: Trách nhiệm dạy con trong gia đình*

- *Thời xưa thì chồng kiếm tiền, vợ dạy con*
- *Thời nay cả hai cùng kiếm tiền, thuê người dạy con*

*Thứ ba: Thuê người khác trông và dạy con thì thế nào?*

- *Thuê thầy dạy trẻ học thêm có nên không?*
- *Trẻ không chuyên tâm, sẽ coi thường học chính*
- *Kiến thức thực không có, vì có thầy "học hộ"*

*Thứ tư: Thuê người giúp việc chăm sóc trẻ thì thế nào?*

- *Năng lực ngôn ngữ sẽ thấp*
- *Năng lực sống tự lập thấp*
- *Ngạo mạn, coi tiền là tất cả*

*Thứ năm: Giao ông bà dạy cháu sẽ thế nào? Cũng không được, vì quá nuông chiều*

*Thứ sáu: Dùng truyền hình, vi tính để "dỗ" trẻ có được không?*

- *Cái trẻ học được chỉ là: tham, sân, si, sắc, tình, bạo, dục*
- *Mê mờ, hại não*

*Kết luận: Giáo dục con cái vẫn phải là chính mình*

*2. Trách nhiệm về kinh tế*

- *Thời trước: Một người kiếm tiền, cả nhà sống đủ*
- *Thời nay: Vợ chồng cùng kiếm tiền vẫn sợ chết đói, vì sao ạ? Vì không cần kiệm*

*IV. GIẢI QUYẾT CÁC VẤN ĐỀ TRONG GIA ĐÌNH THẾ NÀO?*

***1. Giải quyết vấn đề về kinh tế***

*Thứ nhất: Để lại cho con nhiều tiền, cuộc sống của chúng không có hạnh phúc*

- *Ít tiền thì ít tiêu, cuộc sống vẫn hạnh phúc*
- *Ít tiền tạo thói quen tiết kiệm*
- *Ít tiền có hiếu vì biết ơn, có chí khí vì khó khăn*
- *Lắm tiền, nhiều tật, cuộc sống không hạnh phúc*
- *Lắm tiền xa xỉ, phóng túng*
- *Chúng không thể tự lập, con cháu sẽ suy vong*

*Thứ hai: Để lại âm đức cho con, cuộc sống hạnh phúc*

*Thứ ba: Phương pháp kiếm tiền thế nào?*

- *Giàu có không phải do nhiều người cùng kiếm*

- *Giàu có không phải do tăng thời gian để kiếm*
- *Giàu có không phải do khôn ngoan mưu mẹo mà có được. "Khôn ngoan không lại với trời".*
- *Giàu có là do gì ạ? Là do bố thí tài*
- *Bố thí tài không nhất thiết phải có tiền*
- *Phước báo của giàu có phụ thuộc vào tỷ lệ tài sản bố thí/tài sản mình có*
- *Cội gốc phước điền đều từ tâm*

## *2. Giải quyết vấn đề tinh thần*

*Thứ nhất: Vợ chồng phải làm tấm gương để dạy con cái*

- *Chồng phải có ân nghĩa, tình nghĩa với vợ*
- *Cha phải có đạo nghĩa với con*
- *Vợ phải nghe lời chồng, đây gọi là "Phu nghĩa phụ thính" - tức là chồng phải có nghĩa, mà vợ thì phải vâng lời.*

*Thứ 2: Vợ phải có "Tứ đức"*

*"Vợ Đức" (hạnh) - Tức là có lòng nhân từ, luôn vì người mà nghĩ*

*"Vợ Ngôn"*

- *Lời nói phải nhẹ nhàng, ôn hòa*
- *Tuyệt đối không chê người khác trước mặt con trẻ*

*"Vợ Công" - Phải chăm chỉ làm việc nhà*

- *Nhà cửa phải gọn gàng sạch sẽ*
- *Phải biết nấu nướng các món ăn cho chồng con*

*"Vợ Dung"*

- *Nghi dung phải đoan trang,*
- *Vừa mắt chồng, không được cẩu thả*

*Thứ ba: Chồng cũng cần có "Tứ đức"*

### *2. Trách nhiệm vợ, chồng trong việc giáo dục con*

*Thứ nhất: Chồng phải giữ vai trò "Uy" (tức là Nghiêm)*

- *Nghiêm khắc, quát mắng không có nghĩa là tức giận*
- *Dạy trẻ nhỏ giữ quy củ, không chúng sẽ lười nhác*
- *Ân, uy phải phối hợp hài hòa*

*Thứ hai: Vợ giữ vai trò "Ân", tức là nhẹ nhàng*

*Thứ ba: Việc dạy trẻ trong gia đình thời nay thế nào?*

- *Người cha không chịu thực hiện chữ "Uy"*
- *Người mẹ phải làm cả "Ân" lẫn "Uy"*
- *Người cha phải có tâm dạy con.*

***

*Vâng, thưa các bạn, chúng ta đã kết thúc phần thứ 2: "Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc" ở đây.*

*Trong 2 chương đầu bạn chỉ cần nhớ cho tôi là: Muốn gia đình hạnh phúc, xã hội an định thì phải học đạo đức.*

*Học đạo đức từ đâu ạ? Từ học thuyết Thánh hiền - là Nho giáo và Phật giáo.*

*Khởi đầu từ đâu? Đệ Tử Quy.*

*Phương pháp giáo dục là gì? Là Thân giáo, lấy mình làm gương.*

*Cho nên bắt đầu phải từ vợ chồng tốt. Luân vợ chồng tốt thì Ngũ luân được tốt.*

*"Luân" ở đây chính là loại, "Ngũ" là năm. Năm mối quan hệ đấy ạ: "Phụ tử hữu thân, phu phụ hữu biệt, trưởng ấu hữu tự, bằng hữu hữu tín, quân thần hữu nghĩa" (là cha con thân thiết, anh em thì có tôn ti trật tự, bạn bè thì phải giữ chữ tín và vua tôi thì phải có nghĩa).*

*Cho nên trong cả cái phần thứ hai này thì cái chương thứ ba là phần quan trọng nhất:"Vợ chồng hạnh phúc là nền tảng của gia đình và xã hội hạnh phúc".*

*Kết luận lại là: muốn tiến tới một xã hội an định, hài hoà, thống nhất thì nhất định là nhà nhà phải hạnh phúc; mà muốn nhà nhà hạnh phúc thì mỗi một con người chúng ta phải hạnh phúc đã.*

***

*Hôm nay chúng ta bắt đầu chuyển sang phần thứ 3: "Giảng giải Đệ Tử Quy". Và đương nhiên là chủ giảng Tiến sĩ Thái Lễ Húc rồi. Đây là phần quan trọng nhất mà chúng ta sẽ học. Kính mong các bạn chăm chỉ học hành thì con đường hạnh phúc ta có đi ắt có đến.*

*Trong phần thứ 3 này có 3 mục lớn, đó là:*

*MỤC A: CHÁNH VĂN ĐỆ TỬ QUY*

*MỤC B: NHẬP MÔN ĐỆ TỬ QUY*

*Và cuối cùng là:*

*MỤC C: GIẢNG GIẢI ĐỆ TỬ QUY*

*Bây giờ trước khi vào phần giảng giải của Tiến sĩ Thái, chúng ta sẽ đọc mục A là "Chánh văn Đệ Tử Quy" trước.*

*Trong lời tựa của bộ sách "Gốc trong gốc", hay còn gọi là "Thánh học căn chi căn", tiên sinh Nhân Duyên Sanh có đoạn giới thiệu về Đệ Tử Quy như sau:*

*"Toàn bộ sách này có 360 câu, cả thảy là 1.080 chữ, đề cập đến 113 điều. Quả thật có thể nói là đã qua ngàn lần tinh luyện, mỗi câu mỗi chữ đều đáng giá ngàn vàng, lời lẽ thì đơn giản mà nghĩa lý thì trọn vẹn, lại hết sức thuận miệng, đọc tụng dễ dàng, xứng đáng được tôn xưng là bộ sách giáo dục nhi đồng giá trị nhất".*

*Vậy bây giờ mời các bạn cùng tôi đọc qua chánh văn Đệ Tử Quy một lượt bằng âm Việt văn.*

*Sau đó trong mỗi bài giảng, khi chia sẻ đến khổ thơ nào chúng ta sẽ cùng nhau đọc hai lần, một lần là âm Hán văn, một lần là âm Việt văn. Tại sao phải đọc âm Hán văn? Vì có nhiều chỗ Tiến sĩ Thái giải thích từ ngữ trong bài lại thuộc về âm Hán văn của Đệ Tử Quy. Cho nên chúng ta sẽ phải đi song song cả âm Hán văn để các bạn tiện theo dõi.*

***

*Chúng ta sẽ bắt đầu đọc. Các bạn cùng tôi đọc ạ. Chúng ta đọc ở bên cột chữ đậm. Vâng ạ, các bạn nhìn đi ạ. Đó ạ, bên tiếng Việt.]*

# PHẦN THỨ BA

# GIẢNG GIẢI "ĐỆ TỬ QUY"

## MỤC A: CHÁNH VĂN ĐỆ TỬ QUY

## (QUY TẮC LÀM NGƯỜI HỌC TRÒ CỦA THÁNH HIỀN)

(Tác giả: Lý Dục Tú Phu Tử)

---

**TỔNG MỤC**

1 Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy:
Trước "Hiếu", "Đễ", sau "Cẩn", "Tín",
"Thương chúng sanh", "Gần người nhân",
"Có dư sức, thì học văn".

**CHƯƠNG I: Ở NHÀ PHẢI HIẾU**

2 Cha mẹ gọi, phải đến ngay,
Cha mẹ sai, chớ lười biếng.

Cha mẹ dạy, phải kính nghe,
Cha mẹ trách, phải thuận sửa.

3 Đông phải ấm, hạ phải mát,
Sáng phải thăm, tối phải viếng.
Đi phải thưa, về phải trình,
Thường ổn định, chớ danh lợi, mà đổi nghề.

4 Việc xấu nhỏ, cũng chẳng làm
Tùy tiện làm, thì bất hiếu.
Vật tuy nhỏ, chớ cất riêng,
Tự cất riêng, cha mẹ buồn.

5 Cha mẹ thích, dốc lòng làm,
Cha mẹ ghét, cẩn thận bỏ.
Thân bị thương, cha mẹ lo,
Đức hạnh kém, cha mẹ tủi.
Cha mẹ thương, dễ hiếu thuận,
Cha mẹ ghét, vẫn hiếu kính.

6 Cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi,
Mặt vui tươi, lời hiền hòa.
Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp,
Dùng khóc khuyên, đánh không giận.

7 Cha mẹ bệnh, nếm thuốc trước,
Ngày đêm hầu, không rời bước.
Tang ba năm, thường thương nhớ,

Không vui chơi, kiêng rượu thịt.
Tang đủ lễ, cúng hết lòng,
Việc người chết, như người sống.

## CHƯƠNG II: LỄ ĐỘ VÀ KHIÊM NHƯỜNG

8 Anh thương em, em kính anh,
Anh em hòa, là hiếu kính.
Tiền của nhẹ, oán nào sanh,
Lời nhường nhịn, rồi oán hận, sẽ tự diệt.

9 Lúc ăn uống, ngồi hay đi,
Người lớn trước, người nhỏ sau.
Người lớn cần, gọi đến ai, liền gọi thay,
Nếu không có, mình làm thay.

10 Kính người lớn, chớ gọi tên,
Trước người lớn, chớ khoe tài.
Gặp người lớn, ở trên đường, nhanh đến chào,
Người chưa nói, kính lui đứng.
Gặp người già, đang đi bộ, phải xuống ngựa,
phải xuống xe, đến thăm hỏi,
Đợi người đi, hơn trăm bước, mới quay đi.

11 Người lớn đứng, nhỏ chớ ngồi,
Người lớn ngồi, cho phép ngồi, mới được ngồi.
Trước người lớn, phải nói nhỏ,
Tiếng quá nhỏ, cũng không nên.

Gặp người lớn, đến phải nhanh, lui phải chậm,
Khi hỏi đáp, mắt nhìn thẳng.
Kính chú bác, như cha mẹ,
Anh em họ, cũng xem như, anh em ruột.

## CHƯƠNG III: CẨN THẬN HÀNH VI HÀNG NGÀY

12 Sáng dậy sớm, tối ngủ trễ,
Dù chưa già, cũng phải biết, quý thời gian.
Sáng rửa mặt, phải đánh răng,
Vệ sinh rồi, liền rửa tay.

13 Mũ phải ngay, cúc phải cài,
Tất và giày, mang chỉnh tề.
Mũ, quần áo, để cố định,
Chớ để bừa, tránh dơ bẩn.

14 Quần áo sạch, không cần đắt,
Hợp thân phận, hợp gia đình.
Với ăn uống, chớ kén chọn,
Ăn vừa đủ, chớ quá no.
Tuổi còn nhỏ, chớ uống rượu,
Uống say rồi, rất xấu xa.

15 Đi thong thả, đứng ngay thẳng,
Chào cúi sâu, lạy cung kính.
Chớ dẫm đạp, lên bậc cửa, không đứng nghiêng
Chớ ngồi dang, không rung đùi.

16 Kéo rèm cửa, không tiếng động,
Rẽ quẹo rộng, chớ đụng góc.
Bưng vật nhẹ, rỗng bên trong, cẩn thận như,
bưng vật đầy,
Vào phòng trống, phải xem như, đang có người.
Lúc làm việc, chớ vội vàng, vội sai nhiều,
Đừng sợ khó, chớ xem thường.
Nơi ồn náo, không đến gần,
Việc không đáng, quyết không hỏi.

17 Sắp vào cửa, hỏi có ai,
Bước vào nhà, cất tiếng lớn.
Nếu người hỏi, xưng rõ tên,
Còn xưng "tôi", hay xưng "ta", không rõ ràng.
Dùng đồ người, Phải hỏi trước,
Nếu không hỏi, thành trộm cắp.
Mượn đồ người, trả đúng hẹn,
Sau có cần, mượn không khó.

## CHƯƠNG IV: LÀM NGƯỜI ĐÁNG ĐỂ NGƯỜI KHÁC TIN

18 Phàm nói ra, tín trước tiên,
Không lừa gạt, không nói dối.
Nói nhiều lời, không bằng ít,
Phải nói thật, chớ xảo nịnh.
Lời gian xảo, từ thô, ác,
Tập khí xấu, phải trừ bỏ.

19 Tự không thấy, chớ vội nói,
Biết chưa rõ, chớ tuyên truyền.
Việc không hợp, chớ xem thường, mà nhận lời,
Vội nhận lời, làm hoặc không, cũng đều sai.
Phàm nói chuyện, nói trọng điểm,
Không gấp gáp, không mơ hồ.
Kẻ nói dài, người nói ngắn,
Không liên quan, chớ xen vào.

20 Thấy người thiện, ta học theo,
Dù kém xa, dần cũng kịp.
Thấy người ác, tự phản tỉnh,
Có phải sửa, nếu không có, phải cảnh giác.

21 Khi học vấn, cùng đức tài,
Không bằng người, phải nỗ lực.
Còn quần áo, hoặc ăn uống,
Không bằng người, chớ nên buồn.

22 Nghe lỗi giận, nghe khen vui,
Bạn xấu đến, bạn hiền đi.
Nghe khen sợ, nghe lỗi vui,
Người thiện lương, dần gần gũi.

23 Lỗi vô ý, gọi là sai,
Lỗi cố ý, gọi là ác.
Biết sửa lỗi, lỗi không còn,

Nếu che giấu, tội tăng thêm.

## CHƯƠNG V: THƯƠNG YÊU BÌNH ĐẲNG TẤT CẢ CHÚNG SINH

24 Phàm là người, đều yêu thương,
Trời cùng che, đất cùng chở.

25 Đức hạnh cao, danh tự cao,
Được người kính, không phải do, vẻ bề ngoài.
Người tài cao, tiếng tự cao,
Được người phục, chẳng do khoe.

26 Mình có tài, chớ ích kỷ,
Người có tài, chớ chê bai.
Không nịnh giàu, chớ khinh nghèo,
Không ghét cũ, chớ thích mới.
Người không rảnh, chớ làm phiền,
Người không an, chớ nhiều lời.

27 Khuyết điểm người, đừng bơi móc,
Chuyện riêng người, chớ nói ra.

28 Khen làm lành, đó là thiện,
Người khác biết, càng khích lệ.
Chê người ác, là việc ác,
Chê càng nhiều, họa tự chuốc.
Cùng khuyến thiện, cùng lập đức,
Thấy bạn lỗi, phải khuyên bảo,

Nếu không khuyên, cả đôi bên, đều sai lầm.

29 Cho hoặc nhận, phải rõ ràng,
Cho nên nhiều, nhận nên ít.
Đối đãi người, trước hỏi mình,
Mình không muốn, phải mau ngưng.
Ân phải báo, oán phải quên,
Báo oán ngắn, báo ân dài.

30 Đối đầy tớ, phải nghiêm trang
Tuy nghiêm trang, lòng nhân từ, lại độ lượng.
Dùng quyền phục, họ không phục,
Dùng lý phục, họ mới phục.

**CHƯƠNG VI: THÂN CẬN NGƯỜI ĐỨC HẠNH, NHÂN TỪ**

31 Cùng là người, khác tánh tình,
Thô tục nhiều, nhân từ ít.
Người nhân đức, người kính sợ,
Lời nói thẳng, không xu nịnh.
Gần người nhân, tốt vô hạn,
Đức tiến dần, lỗi ngày giảm.
Xa người nhân, hại vô cùng,
Tiểu nhân đến, trăm việc hư.

**CHƯƠNG VII: CÓ DƯ SỨC THÌ HỌC VĂN**

32 Không thực hành, chỉ học văn,

Tăng hình thức, thành người gì?
Chỉ thực hành, không học tiếp,
Tự tin mình, thì không hiểu, được chân lý.

33 Cách đọc sách, phải tập trung,
Tâm, mắt, miệng, tín đều trọng.
Đang đọc đây, chớ thích kia,
Đây chưa xong, kia chớ đọc.
Thời gian ít, cần chăm chỉ,
Công phu đủ, liền hiểu thông.
Tâm có nghi, thì chép lại,
Hỏi đúng người, cầu xác nghĩa.

34 Phòng yên tĩnh, tường vách sạch,
Bàn học sạch, bút mực gọn.
Mực mài nghiêng, tâm không chánh,
Chữ viết ẩu, tâm không định.
Phân kinh sách, cho thứ tự,
Đọc sách xong, trả chỗ cũ,
Dù có vội, cũng xếp kỹ.
Sách có rách, phải tu bổ.
Không phải sách, của Thánh hiền,
không xem đọc,
Hại thông minh, hư tâm trí.
Đừng cam chịu, không thua kém,
Thánh và Hiền, dần làm được.

***

*[Chúng ta cùng nhau đọc lại hai câu cuối một lần nữa ạ. Xin mời các bạn đọc to và rõ ràng:]*

**Đừng cam chịu, không thua kém,**
**Thánh và Hiền, dần làm được.**

***

*[Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ bắt đầu học Tổng mục của Đệ Tử Quy.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 43**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Như thế là chúng ta đã kết thúc 2 phần đầu: PHẦN THỨ NHẤT: Vì sao phải học đạo đức? PHẦN THỨ HAI: Giáo dục đạo đức là đường đến hạnh phúc.*

*Hôm nay chuyển sang trang web, chúng ta sẽ bắt đầu vào phần chính của cả khóa học này, đó là PHẦN THỨ BA: Giảng giải Đệ Tử Quy.*

*Hôm qua chúng ta đã học mục A - Chánh văn Đệ Tử Quy và chúng ta đã cùng nhau đọc chánh văn Đệ Tử Quy.*

*Hôm nay chúng ta bắt đầu học tới:*

# MỤC B

# NHẬP MÔN ĐỆ TỬ QUY

*Mục này tuy ngắn nhưng có 2 nội dung như sau:*

*I. PHƯƠNG PHÁP HỌC ĐỆ TỬ QUY*
*II. GIẢNG GIẢI TIÊU ĐỀ ĐỆ TỬ QUY*

*Bây giờ chúng ta bắt đầu học mục…*

## I. PHƯƠNG PHÁP HỌC "ĐỆ TỬ QUY"

*Mục này có 3 ý:*

*Thứ nhất: "Nhất môn thâm nhập";*
*Thứ hai: Trường thời huân tu;*
*Thứ ba: Tổng kết lại thái độ học tập Đệ Tử Quy.*

*Nói thì đơn giản thế, thế nhưng mà thực tế không đơn giản như chúng ta tưởng. Chúng ta bắt đầu nghe Tiến sĩ Thái giảng câu thứ nhất.*

## I-1."Nhất môn thâm nhập"

*(tức là một môn thâm nhập)*

*Thế nào là "nhất môn", thế nào là "thâm nhập"?*

### 1. Chữ "Nhất môn"

*Chúng ta nghe Tiến sĩ Thái giảng:]*

Đã nắm được cương lĩnh đạo đức rồi, nắm được Đệ Tử Quy, thì nắm được cương lĩnh của đạo đức. Cho nên chúng ta học tập trước tiên từ một môn Đệ Tử Quy này mà thâm nhập.

*[Đệ Tử Quy chính là nền tảng, nền tảng là cái lớp 1 cho chúng ta, nền tảng tu hành đấy. Bởi vì chúng ta muốn làm Phật, làm Bồ tát thì trước tiên các bạn phải học làm người đã. Cho nên, Đệ Tử Quy chính là dạy bạn làm người, làm người đúng theo nghĩa của nó.*

*Tiếp tục, bạn muốn học tiếp lên, không muốn làm người, bạn nâng cấp lên làm thần tiên thì học gì ạ? Thái Thượng Cảm Ứng Thiên.*

*Tiếp tục đến Thập Thiện Nghiệp Đạo, bạn học cho đến viên mãn (tôi vẫn dùng từ viên mãn) thì lúc đấy bạn đắc quả vị A La Hán.*

*Từ quả vị A La Hán và Bích Chi Phật trở lên mà muốn lên Bồ tát, thì bạn phải học gì ạ? Giáo học. Bạn nhớ không ạ? Cho nên chữ Bồ tát, chữ "Bồ" mới là Bồ đề, là giác ngộ. "Tát" là gì ạ? Tát đỏa, là chúng hữu tình. Tức là giác ngộ chúng hữu tình.*

*Cho nên từ quả vị A La Hán, bạn muốn lên đến quả vị Bồ tát thì nhất định bạn phải giáo học, bạn dạy học. Trong quá trình dạy học đấy thì giữa thầy với trò có những cái sự gọi là tiếp xúc, trò không hiểu thì hỏi thầy, thầy lại phải đọc thêm. Cứ như thế bạn sẽ buông bỏ được phân biệt.*

*Bắt đầu từ Bồ tát trở lên muốn thành Phật thì bạn làm thế nào? Vâng ạ. Hòa thượng ví lúc ấy khi bạn là Bồ tát bậc thứ 11 rồi, thì bạn đã gia nhập được "Nhất chân pháp giới" rồi. Khi gia nhập "Nhất chân pháp giới" rồi, thì Hòa thượng bảo chỉ còn có một cách duy nhất, như cái bình rượu, bạn đổ sạch đi rồi, bạn rửa rồi nhưng nó vẫn có mùi rượu. Vậy để im, gọi là "nhậm vận", cứ thế rồi cuối cùng bạn sẽ lên, đó ạ.*

*Cho nên các bạn nhớ, Đệ Tử Quy là dạy cho các bạn làm người.*

*Căn bản làm người là chữ Hiếu. Thái độ làm người là Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí. Về sau Mạnh Tử thêm chữ Tín. Hòa thượng có nói là Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí đấy như là tứ chi vậy, nếu bạn khuyết đi một thì tức là bạn là phế nhân, bạn không còn là người, đúng không ạ? Về sau Mạnh Tử thêm chữ Tín, không có bạn bảo là sao lại nói "tứ chi" lại thành năm.*

*Bạn muốn làm người, căn bản làm người là chữ Hiếu. Còn nếu cái căn bản đấy bạn không làm được, vứt! Cho nên, Hòa thượng mới nói là Đức Phật dạy bộ Kinh Địa Tạng, 10 phương 3 đời chư Phật, tất cả các vị Hiền, Thánh, Tăng đều đến dự, bởi vì không có một cái vị nào mà bỏ qua được chữ Hiếu mà lại thành tựu cả.*

*Căn bản làm việc là chữ Liêm. Bạn không có cái chữ Liêm, bạn không làm được việc. Thái độ làm việc là gì ạ? Thành thật, khiêm hạ, nhẫn nại và có trách nhiệm.*

*Cho nên bắt đầu bạn từ Đệ Tử Quy là bạn đang học làm người, căn bản làm người là chữ Hiếu. Cho nên chương I đầu tiên của bạn phải là "Nhập Tắc Hiếu". Đây là lớp 1. Cho nên nhất định bạn phải từ Đệ Tử Quy mà thâm nhập. Một môn đấy!]*

## 2. Chữ "Thâm nhập"

*[Vì sao lại phải một môn thâm nhập ạ?*

*Hòa thượng có ví, Phật dạy 84 nghìn pháp môn. Mỗi pháp môn là một cửa. Nếu như bạn không chịu theo một pháp môn, bạn đang học dở pháp môn này, bạn lại bảo: Ô! Cái pháp môn Thiền kia lại hay hơn, bạn lại chạy vào cửa Thiền; Đang cửa Thiền, bạn lại vòng trở ra, bạn lại bảo không, cái cửa gọi là Mật hay hơn. Thế là bạn cứ chạy loanh quanh, thì mãi mãi bạn chỉ đi ngoài vòng của cửa.*

*Nhưng nếu như một cửa đấy, nhất môn mà, một môn thôi, bạn học cho đến cùng. Cũng như người ta khoan nước giếng sâu, chỉ sợ bạn khoan không đủ sâu, thì bạn sẽ không thấy được cái độ ngọt của nước. Còn nếu như bạn khoan đủ*

*sâu, tức là bạn chỉ có một môn, bạn chí tâm, tâm bạn định vào đấy, bạn đi, có đi ắt có đến.*

*Khi bạn đã vào được trong cái nhà của Phật rồi, thì 84 nghìn cửa bạn muốn ra cửa nào cũng được. Cho nên gọi là "Nhất môn thâm nhập".*

*Hòa thượng có nói, xin chia sẻ thêm ạ. Hòa thượng có nói là có 5 dạng người là:*

**Có cái dạng người thứ nhất, là thượng căn thượng trí, nói một cái họ hiểu ngay, họ hành theo ngay, thì họ làm sao ạ? Họ thành tựu.*

** Cái trường hợp thứ hai, là nhất định phải có thiện tri thức ở bên cạnh, để nhắc nhở, không thì bạn vừa mới đi một tí, bạn lại quên mất rồi. Bạn lại chạy đi để làm cái này, làm cái khác, nên phải có thiện tri thức thường xuyên nhắc nhở.*

** Trường hợp thứ ba, nghĩa là phải, thiện tri thức phải khổ công, hết sức là khổ nhọc thì bắt đầu mới được.*

** Trường hợp thứ tư, là bạn học rồi nhưng bạn không chịu, bạn lại chạy đi, cuối cùng bạn ra ngoài cuộc đời mãi rồi, thì nào là gặp là lỗ lã này, họa hại này, rồi là tai nạn đến. Lúc đấy bắt đầu bạn mới khi lâm nguy bạn ôm chân Phật, bạn lại quay trở lại. Trường hợp này vẫn cứ thành tựu.*

*Bốn trường hợp trên vẫn thành tựu. Lúc mà Hòa thượng chia sẻ đến cái dạng người thứ tư là bị lỗ lã mãi rồi, họa hại mãi rồi, đến lúc khốn khổ quá rồi, bắt đầu quay lại*

*nương, chúng ta tưởng đây là chúng ta, nhưng Hòa thượng bảo không phải là các bạn. Các bạn là dạng người nào? Hòa thượng bảo, các bạn là dạng người thứ năm này cơ, tức là vừa học được một tí ở chỗ này lại chạy sang, học cái kia. Cho nên hết kiếp này đến kiếp khác, cuối cùng vẫn cứ không thành tựu, và như tôi vẫn nói đùa là, kiếp sau lại khoanh chân, lại ngồi lại đọc Đệ Tử Quy, hoặc lại niệm câu A Di Đà Phật, vẫn không thành tựu.*

*Cho nên cái phương pháp học là phải "Nhất môn thâm nhập", "Đang đọc đây, chớ thích kia", chúng ta vừa nghe rồi đấy, "Đây chưa xong, kia chớ đọc. Thời gian ít, cần chăm chỉ. Công phu đủ, liền hiểu thông". Đó. Cho nên mục thứ nhất của chúng ta là: "Một môn thâm nhập". Môn nào? Đệ Tử Quy.]*

Làm thế nào để thâm nhập?

Thâm nhập *[có nghĩa là]* "Giải, Hành tương ưng":

*[Bắt đầu bạn học tức là bạn Giải, nhưng mà sau đấy bạn phải Hành. Nhưng từ bước Giải đến bước Hành thì các bạn phải qua mấy bước nữa ạ?*

*Ví dụ "Cha mẹ gọi, phải đến ngay", thì nhất định phải đến ngay, không được cha mẹ gọi lờ lớ lơ đi. "Cha mẹ sai, chớ lười biếng" thì phải nhất định không được lười biếng, không có hôm nay thì con bận việc này, ngày mai con bận việc khác, cuối cùng vẫn không làm cho cha mẹ. Đó, nhất định bạn phải Giải được, xong mới đến Hành.*

*Nhưng mà từ bước Giải sang bước Hành thì bạn phải như thế nào? Trước tiên là phải gì ạ? Phải thuộc lòng Đệ*

*Tử Quy đã. Nếu như bạn muốn hành mà bây giờ bạn chỉ đọc thế này, bạn không nhớ, vậy trong cuộc sống khi bạn cọ xát, bạn có thể nào thực hiện được không ạ? Không được!*

*Cho nên cái câu chúc mới là gì ạ?* ***"Thuộc lòng Đệ Tử Quy. Hành đúng từng câu chữ. Nội hóa tâm cung kính. Là bạn được thân người".*** *Bạn nhớ, bạn phải thuộc lòng. Sau khi thuộc lòng thì bạn phải nắm giữ được ở trong đầu, đây gọi là Trì.*

*Tôi vẫn nói là nếu như hàng ngày bạn mở Kinh ra đọc mà bạn không thuộc thì đây gọi là "đọc kinh". Đến khi bạn thuộc lòng thì gọi là "tụng kinh". Đến khi bạn nắm giữ thường xuyên trong đầu để bạn thực hiện được thì đây là "trì".*

*Cho nên nếu như mà bạn đọc, bạn lại bảo là để cho Phật, cho Bồ tát, cho Khổng lão Phu tử nghe cho nó hay, xong các Ngài ban phước cho chúng ta, thì đây là mê tín.*

*Mà chính là Phật, Bồ tát, cổ Thánh tiên Hiền dạy cho các bạn, các bạn phải hành được đến nơi đến chốn thì bạn mới thành tựu. Còn nếu bạn không hành được, xong bạn lại, một ngày bạn đọc, xong bạn bảo: Ôi giời! Phật, Bồ tát không linh, tôi đọc mãi nào có được gì đâu.*

*Đó, thế cho nên là từ bước Giải đến bước Hành, sau khi thuộc lòng bạn nắm giữ. Và khi nắm giữ thì tất cả các hành vi của bạn, từ thân - khẩu - ý, bạn đều biết chỗ nào phạm Đệ Tử Quy, thì bạn có thể chỉnh sửa được hành vi của bạn. Cho nên là "Giải, Hành tương ưng". Nhưng tại*

*sao có chữ "tương ưng"? Bạn nghe Tiến sĩ Thái giảng nhé:]*

Sau khi lý giải rồi, nhất định phải thực tiễn. Bạn thực tiễn nó sẽ giúp bạn có thể thể hội được đạo lý của Thánh hiền.

*[Giải xong Hành. Hành xong mới thấy là: "Ôi trời ơi! Đạo lý của Thánh hiền quá thâm sâu, đúng là chuyển họa thành phúc". Đúng là như thế ạ.]*

Thể hội được càng sâu thì bạn sẽ Giải càng cao, càng sâu. Giải được càng sâu thì bạn lại Hành được càng thiết thực.

*[Cho nên Giải với Hành thầy ví như là hai cái bánh xe, như là con chim có hai cánh, thiếu đi một cánh là không có được. Đó, cho nên Giải, Hành phải tương ưng.]*

Cho nên Giải giúp cho Hành, Hành lại giúp cho Giải. Vì vậy, chúng ta học một câu nhất định phải biết mau đi thực hành.

*[Đó, thế gọi là thâm nhập. Chữ "Nhất môn thâm nhập" đấy. "Nhất môn" Đệ Tử Quy, học đạo đức; "thâm nhập" là phải đến được "Giải, Hành tương ưng", học một câu hành một câu.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

## II-2. "Trường thời huân tu"[1]

*["Nhất môn thâm nhập. Trường thời huân tu"]*

### 1. Chữ "Trường thời"

**"Trường"** là chỉ từng giờ từng phút, sáng, tối đọc Đệ Tử Quy.

Tôi thường nói với bạn bè, chỉ cần bạn liên tục không ngừng nghỉ, mỗi ngày sớm tối đều đem Đệ Tử Quy đọc qua một lần, bảo đảm sau ba tháng, bạn sẽ cảm thấy đạo đức học vấn có tiến bộ rất nhiều. Thang thuốc này trước mắt người uống vào, hiệu quả đều rất tốt. Các vị có muốn thử uống không?

*[Đó ạ! Hàng ngày bạn đọc Đệ Tử Quy, đọc thuộc, đảm bảo sau 3 tháng bạn sẽ cảm thấy đạo đức học vấn lên nhiều. Ở đây thì cũng có quý vị đồng tu cũng chia sẻ với tôi là tối nào cũng muốn là để kiểm điểm Đệ Tử Quy. Tôi bảo:*

*- Đảm bảo bạn đọc như thầy Thái nói 3 tháng, hàng ngày bạn kiểm điểm hành vi của bạn, thì rồi là đạo đức, học vấn của bạn sẽ khác lên rất nhiều.*

*Nhưng mà rất tiếc rằng đều là chỉ có kiểm điểm được vài ngày, làm được một ngày gọi là một ngày hạ, thế xong đến một tuần là đông, lại đóng băng, xong lại xốc lên mãi, xong lại được một ngày, xong lại cuối cùng xốc lên mãi, xong cũng lại rơi.*

[1] Huân tu dài lâu

*Cho nên thầy Thái nói là đảm bảo ba tháng. Tôi mới nói có một tháng thôi mà các bạn còn không làm được. Các bạn thử xem, đấy ạ.]*

Thang thuốc này trước mắt người uống vào, hiệu quả đều tốt. Các vị có muốn uống thử không?

*[Các vị có muốn uống thử không ạ? Các bạn giơ tay tôi xem thử ạ?*

*Tôi lại nhắc lại cái ví dụ của Socrates, là nhà triết học cổ của Hy Lạp. Ông dạy một lớp có đến 100 học trò. Thế thì khi ông dạy ông nói sao ạ? Một ngày các bạn chỉ cần giơ tay lên, giơ tay xuống như thế này cho tôi 10 lần, ngày nào cũng làm trong vòng 1 năm. Không dạy gì hết.*

*Một tháng sau ông hỏi lại thì ở lớp chỉ còn có 50 người là giơ tay lên, giơ tay xuống hàng ngày mấy phút.*

*Một năm sau ông hỏi lại chỉ còn có một người duy nhất, và người đấy chính là Platon - về sau trở thành hậu duệ của Socrates, nhà triết học nổi tiếng của Hy Lạp cổ. Cho nên 100 người mà chỉ có một người.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Khi tôi ở Hải Khẩu, có một vị thầy giáo thật sự đã làm được. Vị thầy giáo này lần đầu tiên lên lớp, tôi có ấn tượng rất sâu. Vào Tết Nguyên Tiêu năm ngoái, khi ông nghe giảng, mắt không hề dao động.

Tôi giảng rất nhiều câu chuyện của Thánh triết, ông đều cố gắng ghi chép lại. Ông học được hơn ba tháng thì đi đến trước mặt tôi rồi nói:

- Thầy Thái ơi! Giáo dục của Thánh hiền tốt như vậy, không thể chỉ có gia đình tôi được lợi ích, tôi mong muốn quay về quê hương tôi để dạy Đệ Tử Quy.

*[Đó ạ, ông thấy tốt thật sự và cuối cùng ông quyết tâm là để ông quay về quê hương ông để dạy Đệ Tử Quy.]*

Vì ông có lập chí, vì ông có thời gian dài không gián đoạn, sáng và tối đọc qua một lần, cho nên ông nâng cao rất nhanh.

*[Tối là để bạn kiểm điểm xem ngày hôm nay bạn phạm những gì trong Đệ Tử Quy nhớ.*

*Ví dụ Đệ Tử Quy vừa dạy là: "Ân phải báo, oán phải quên". Thế là lãnh đạo giúp mình bao nhiêu, đang ví dụ lãnh đạo thôi ạ, thế xong bắt đầu lãnh đạo vừa mới quát cho một câu cái, thế là thôi, thế là cuối cùng tất cả những cái ân tình của lãnh đạo quên hết, chỉ còn nhớ trong lòng sâu sắc cái việc gọi là: Ông, à, ông quát tôi nhớ!*

*Thế là bạn đi ngược lại Đệ Tử Quy rồi. Bạn đã đi ngược lại Đệ Tử Quy rồi. Vậy thì làm gì mà họa nó không đến.]*

♣ Buổi sáng đọc để nhắc nhở chính mình, hôm nay phải làm được những giáo huấn ngay trong Đệ Tử Quy.

♣ Buổi tối khi đọc, chúng ta phải phản tỉnh một lúc, ngày hôm nay đã làm được điều gì, khích lệ cho mình một chút. Những điều nào chưa làm được phải cố gắng hơn, sau không được làm nữa, sau không được tái phạm.

*[Đó ạ, Tối đọc thì để phản tỉnh xem mình mắc lỗi gì, còn sáng đọc để làm gì ạ? Để nhắc nhở ngày hôm nay nhớ nhá, đừng có phạm cái điều nào trong Đệ Tử Quy. Ba tháng chắc chắn là sẽ khác.*

*Mà đây không phải chỉ thầy Thái nói, tôi thấy nhà tôi là như thế. Tôi đã kể cho các bạn nghe gia đình nhà tôi thì cư sĩ Hằng thì đã bị một cái tai nạn, tức là sau khi đẻ Chu Bi được có ba ngày thôi thì bị liệt toàn thân. Thế đến khi đưa vào bệnh viện thì người ta nói là bị u máu cột sống, thế và sau đấy thì phải phẫu thuật.*

*Thế đến khi phẫu thuật xong thì bác sĩ mặt buồn rười rượi và nói rằng là:*

*- Chắc là khó lắm.*

*Về sau thì, mấy ngày sau thì cũng có vị bác sĩ thì cũng có nói thêm một câu là:*

*- Nếu có đi lại được thì đây là phúc nhà ông bà to, nhưng mà phải xác định là sẽ tàn tật suốt đời.*

*Tôi hỏi là:*

*- Vậy tàn tật là như thế nào?*

*Thì bác sĩ có nói:*

*- Sẽ phải đeo cái nẹp nạng suốt đời tập tễnh.*

*Thứ hai là trường hợp của cư sĩ Trung. Mặc dù là học hành giỏi, không phải không giỏi, đi thi Lý của thành phố được giải ba. Thế và đồng thời thi vào đại học Kinh Tế Quốc Dân, khoa Tài Chính Ngân Hàng là cũng gọi là năm đấy là cũng suýt soát 28 điểm thì mới được vào cái khoa đấy. Vậy mà cư sĩ Trung khi ra trường thi 8 nơi, thi xin việc 8 nơi trượt cả 8. Đó!*

*Còn cư sĩ Hằng thì bị cái tai nạn vậy.*

*Đến khi tôi gặp được Đệ Tử Quy, thì tôi quyết định là cho cả cư sĩ Hằng, cư sĩ Trung vào để học và dạy Đệ Tử Quy.*

*Bởi vì các vị ấy không chịu học. Các vị ấy đọc ời ời hai ba câu cho mẹ yên tâm. Các vị ấy không chịu học, vậy còn cách gì? Định đưa vào phải dạy 2 lớp. Cư sĩ Hằng thì dạy cái lớp các cháu nhỏ thế này, cư sĩ Trung thì dạy các cháu lớn hơn. Thế là khi vào dạy cả hai lớp, thì các vị ấy muốn dạy thì các vị ấy phải học, không thì có gì đến để mà nói với trẻ con? Cuối cùng các vị ấy phải học, thì ngấm dần vào trong đầu. Và đến bây giờ thì có thể nói. Trước mắt, tôi có thể nói rằng là chuyển cảnh hẳn.*

*cư sĩ Hằng, các bạn đã nhìn thấy, đi lại bình thường. Đây là về họa. Và sau đấy lại sinh thêm Chu Bông. Chu Bi - đứa đầu thì mổ đẻ, vậy đứa thứ 2 sinh thường, mẹ khỏe con khỏe. Mà các bạn đã từng nghe đấy, Bông mới có hơn 2 tuổi mà đọc Đệ Tử Quy bốn khổ. Cô Nhàn cứ bảo là phải ghi âm lại, đọc thuộc làu làu bốn khổ. Và cái điều khác là*

*trước đây nếu như tôi nói hai con tôi, cư sĩ Hằng tôi nói là: "Đáng nhẽ mẹ sẽ đặt tên con là Lê Thị Lợi, vì làm sao? Vì chỉ có lợi thôi, tính toán cả với mẹ từng đồng từng hào".*

*Cư sĩ Trung thì tôi đặt là Lê Văn Danh, chỉ có cầu danh thôi, lúc nào cũng thích người ta khen giỏi. Đối xử với cha mẹ là mẹ ốm thì mua về có 50 nghìn một cái thang thuốc, mà lúc ấy đi làm rồi, về tính tiền với mẹ.*

*Nhưng từ sau khi cả hai vị ấy vào Đệ Tử Quy, thì bây giờ tôi thấy hoàn toàn là chuyển cảnh. Cư sĩ Trung thì công ăn việc làm rất tốt. Cư sĩ Hằng cũng thế. Mà tất cả bây giờ chỉ có là cha mẹ cần cái gì chúng con cúng dường hết, cha mẹ muốn chúng con xin đáp ứng hết, thực hiện đúng Đệ Tử Quy.*

*Cha mẹ ốm, lặn lội kể cả 12 giờ đêm. Hôm tôi ăn phải cái lá bỏng xong về tôi cứ bị mẩn ngứa này. Tôi bảo chết rồi, 11, 12 giờ đêm mà nó cứ như bị dị ứng này, cư sĩ Trung lấy xe đi khắp các bệnh viện, bởi vì lúc ấy các cửa hàng đều đóng cửa, để tìm mua bằng được cái thuốc về cho tôi, lúc đấy khoảng 1h đêm.*

*Thế là đối với cha mẹ thì cả hai người đều thực sự quay đầu, và khi cả hai người đều quay đầu tôi thấy bắt đầu phước đến. Tí nữa chúng ta sẽ học, là khi hiếu để thật, lúc ấy phước sẽ đến họa sẽ đi. Cho nên đây là bài học thật sự, các bạn cứ thử 3 tháng mà xem, sẽ khác.]*

Như vậy liền có thể nhận được kết quả tốt, có thể là "trường thời huân tu".

*[Đấy, thầy giảng "trường thời huân tu".]*

Chữ "trường thời", nhớ sáng đọc một lần để nhắc nhở mình, tối đọc một lần để phản tỉnh xem mình bị lỗi gì.

*[Bạn chân thực làm. Tôi thấy rồi ạ. Tôi thấy, tôi vẫn nói là ở đạo tràng ta tôi thấy có những vị là chắc chắn 100% vì tôi biết cách đây gần 20 năm rồi, là chuyển họa thành phúc. Vị ấy không thích nhắc tên nên tôi cũng không nhắc.]*

**2. Chữ "Tu"**

*[Trường thời huân tu mà.]*

Tu là tu sửa cách nghĩ, cách làm, cách nói, từng giờ nhắc nhở chính mình tu sửa.

*[Biết được lỗi lầm là, là gì ạ? Nếu bạn biết được lỗi lầm, bởi vì thực ra khi bạn mắc khuyết điểm bạn không hề biết là bạn mắc khuyết điểm. Vậy khi bạn biết được lỗi lầm của bạn thì đây gọi là Giác ngộ.*

*Sửa lỗi lầm là gì ạ? Là tu hành, đúng rồi ạ. Tu là sửa cách nghĩ, cách làm, cách nói, từng giờ nhắc nhở chính mình tu sửa.]*

Tu sửa ngay lúc bạn đối diện với người qua lại với bạn, tu sửa ngay lúc đó.

*[Lại ví dụ nhớ, Đệ Tử Quy có dạy là gì? "Gặp người lớn, ở trên đường, nhanh đến chào; Người chưa nói, kính lui đứng; Gặp người già, đang đi bộ; Phải xuống ngựa, phải xuống xe, đến thăm hỏi; Đợi người đi, hơn trăm bước, mới quay đi".*

*Như thế tức là khi bạn gặp trưởng bối bạn phải xuống ngựa, xuống xe. Đương nhiên không cần là đang trên đường cao tốc bạn phanh kít cái, không cần nhớ. Bạn nhớ những lúc đấy. Xuống ngựa xuống xe đến thăm hỏi, sau đấy thì đợi người đi hơn trăm bước mới quay đi, bạn thể hiện cái sự cung kính.*

*Đây là đúng với cả nghĩa đen và nghĩa bóng. Tức là gì? Khi các bạn nói chuyện với tôi, như cư sĩ Nhàn vẫn thường là "em coi cư sĩ Bà như cô giáo", ví dụ tôi nói xong xuôi đâu đấy, bao giờ cư sĩ Nhàn cũng là người sau cùng câu A Di Đà Phật cuối cùng. Chứ không phải là tôi nói xong rồi bên kia không cần trả lời, bỏ lặng.*

*Cho nên cái câu gọi là: "Quá do đãi, bách bộ dư" hay là "Tiễn người đi, hơn trăm bước, mới quay đi", ý tôi nói đây là gì? Tức là khi bạn đối diện với người qua lại, bạn phải tu sửa từng giờ từng phút ngay lúc đó. Lúc nào mình cũng phát hiện ra ngay là điều này mình đã phạm Đệ Tử Quy rồi, điều này mình đã phạm Đệ Tử Quy rồi. Đó, bạn phải "trì", là phải nắm giữ được Đệ Tử Quy trong tâm thì bạn mới có thể phát hiện ra điều đấy.*

*Cũng lần trước khi tôi viết thư cho pháp sư, thế thì sau khi viết thư xong thì pháp sư có trả lời, hai bên trả lời qua lại như này. Thế thì sau khi trả lời xong thì đã kết thúc, thế là tôi A Di Đà Phật, là: "Nam mô A Di Đà Phật, đệ tử kính chúc pháp sư lục thời cát tường, pháp duyên thù thắng. Đệ tử cung kính cúi đầu đảnh lễ". Mình học lễ.*

*Thế xong rồi pháp sư lại gửi lại, lại chào mình: Nam mô A Di Đà Phật, lại "Kính chúc cư sĩ...". Đấy, pháp sư*

*cũng học lễ, học Đệ Tử Quy. Tôi lại viết lại, pháp sư lại viết lại cũng chỉ có mỗi một câu như thế 3 lần. Thì cuối cùng tôi phải xin phép: "Thưa pháp sư, xin cho con vừa là đệ tử, vừa là coi như là như học trò thôi, và đồng thời là về tuổi đời, tất cả các thứ đệ tử coi pháp sư như một cái vị thầy. Cho nên cho phép con được nói lời sau cùng, vì con đã học Đệ Tử Quy: "Quá do đãi, bách bộ dư". Sau khi tôi viết thư đấy xong thì pháp sư không quay trở lại, là lại: A Di Đà Phật, chúc cư sĩ nữa.*

*Mà pháp sư bạn biết không? Sinh năm 1950, tức là vừa hơn tuổi mình, mà vừa gọi là nếu mà đứng ở trên cái vị trí tu tập thì Ngài có một cái vị trí như thế. Vậy mà Ngài học lễ đến như thế, không bao giờ chịu nói cái câu gọi là trước tôi cả, cứ tôi xong thì Pháp sư lại chào lại, 3 lần như thế cuối cùng tôi phải tự phải xin phép: "Con cũng đã học Đệ Tử Quy rồi, vậy cho phép con được nói lời sau cùng để chào pháp sư". Thế lúc ấy pháp sư mới thôi và từ đấy pháp sư để cho tôi nói lời sau cùng. Không thì cứ đi qua đi lại mãi. Đấy ạ, các bạn thấy đấy.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Có một người bạn, anh ấy chia sẻ với tôi, anh nói anh khó sửa nhất chính là hay nói lỗi người. Vì mấy mươi năm nay nói thị phi quen rồi. Anh cũng rất dụng công, sớm tối đều đọc Đệ Tử Quy qua một lần.

Kết quả, mỗi lần ngay sau khi anh muốn nói xấu, tốt, đột nhiên câu kinh văn trong Đệ Tử Quy liền xuất hiện: "Nhân hữu đoản, thiết mạc yết; Nhân hữu tư, thiết mạc

thuyết", có nghĩa là "Khuyết điểm người đừng bơi móc; Chuyện riêng người chớ nói ra".

*[Nếu các bạn không học Đệ Tử Quy, các bạn sẽ thị phi thoải mái, không có ai để ý là đây là một cái lỗi.*

*Bước thứ hai, đáng nhẽ ra là bạn cũng quên, bạn học Đệ Tử Quy bạn cũng quên, xong đến tối bạn kiểm điểm bạn mới thấy là: Ô! Hôm nay mình phạm những cái này, cái này, cái này…*

*Nhưng đến bước thứ ba, học Đệ Tử Quy mà thuộc rồi thì vừa mới nói xong một cái các bạn biết ngay: Thôi chết rồi, mình phạm Đệ Tử Quy rồi, không cần phải chờ đến tối để kiểm điểm nữa.*

*Đến bước thứ tư, tức là bạn giống anh này, sắp sửa nói thì biết ngay là mình phạm Đệ Tử Quy rồi, không nói nữa.*

*Đến bước thứ năm, bạn không nói nữa, là bạn thành công. Đó ạ, bạn cố gắng làm sao luyện đến bước thứ năm, còn anh này khi đọc đến đây là tôi biết đến bước thứ tư rồi. Vì anh bảo đây này: "Mỗi lần định nói xấu, nói tốt thì đột nhiên câu kinh văn trong Đệ Tử Quy liền xuất hiện ra ngay".*

*Vì sao tôi biết? Lúc đầu tôi cũng y như thế, buổi tối tôi mới kiểm tra xem tôi sai ở chỗ nào. Về sau tôi nâng cấp lên là: "Nhất nhật tam tỉnh", là một ngày phải 3 lần tỉnh ngộ xem mình sai ở chỗ nào?*

*Sau đến cái bước thứ ba là không cần phải đến tối tôi mới kiểm tra nữa, mà tôi vừa mới nói xong cái, tôi vừa mới có hành vi sân si với người, tôi vừa mới tức tối lên cái tôi biết sai ở câu nào rồi.*

*Sau khi tôi biết như thế, đến bước thứ tư, tôi chuẩn bị phát ra cái hành vi của mình, lời nói hoặc là hành động là tôi biết ngay: Chết rồi, phạm rồi, không nói nữa.*

*Đến bước thứ năm là cuối cùng bạn tiêu luôn. Nhưng không phải là bạn tiêu được tất cả đâu bạn nhớ, cứ dần dần dần dần, mỗi một ngày bạn tiêu một tí, gọi là:* ***"Cẩu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân".*** *Tức là như cái người kỳ ghét bẩn, bạn nhiều ghét nó bám hết rồi, nó che hết cả cái, cái "Nhân chi sơ, tính bản thiện" rồi. Vậy mỗi ngày bạn tu hành bạn sửa một tí như bạn kỵ ghét, thì dần dần cái "tính bản thiện" nó sẽ gọi là lộ ra ngoài.*

*Đó ạ, đây là chữ "Tu". Đó ạ, anh nói đấy. Sớm tối anh đều đọc qua một lần, kết quả một lần, khi anh muốn nói xấu, nói tốt, đột nhiên câu kinh văn trong Đệ Tử Quy liền xuất hiện ra: "Nhân hữu đoản, thiết mạc yết; Nhân hữu tư, thiết mạc thuyết" (Khuyết điểm người, đừng bới móc; Chuyện riêng người, chớ nói ra)]* liền hiện lên trong đầu anh, miệng của anh lập tức đóng bít lại.

*[Đấy. Chuẩn bị là lượng thành chất rồi.]*

Đây gọi là trải sự luyện tâm, trải qua những sự việc này, không ngưng ở nơi đó tu sửa cách nghĩ cách nhìn, tu sửa ngay trong cách nghĩ cách nhìn của mình.

*[Bạn mà không tu sửa trong cách nghĩ thì có rất nhiều khi, lần trước cư sĩ Loan đã chia sẻ một câu mà hỏi tôi đấy:*

*- Con rất muốn rằng là đoạn ác để tu thiện, nhưng bây giờ không thể nào bảo được, cái đầu này nó cứ nghĩ lên ý nghĩ ác.*

*Các bạn có bị thế không ạ? Có! Tức là các bạn đều có tu. Còn nếu các bạn không tu, các bạn sẽ không hề biết được rằng là có một cái ta bên cạnh để kiểm soát được cái ý nghĩ này, là nó cứ mọc lên những ý nghĩ ác. Đấy, cho nên mới nói là cái ta không phải là ý thức mà.*

*Tôi nhiều khi như thế cuối cùng phải như thế nào ạ? Ví dụ mình ghét cái người này, xảy ra, ví dụ mình, mình bảo: "Ừ, rồi thế nào rồi cũng gặp quả báo đây". Trong đầu mình vừa lóe lên thế, mình biết: Thôi chết rồi, mình thế này là mình mong cho người coi như là thất bại là mình sai rồi, là mình vi phạm cả Công Quá Cách, cả Thái Thượng Cảm Ứng Thiên, cả Đệ Tử Quy rồi.*

*Khi mà nó mọc lên một cái ý như thế, tôi lập tức phủ nó đi, nhưng không được. Các bạn có bị thế không? Vâng ạ, phủ đi không được, nó lại mọc lên, phủ đi không được, nó lại mọc lên.*

*Tôi nhớ đến lời Hòa thượng, lúc đấy tôi bắt đầu liên tục đứng dậy: "A Di Đà Phật, A Di Đà Phật, A Di Đà Phật...". Tập trung vào câu A Di Đà Phật cho đến khi nào cái ý nghĩ nó dập xuống thì tôi dừng. Nhưng bắt đầu dập*

*xuống, bắt đầu khi bắt đầu nó lại nổi lên, thì tôi lại tiếp tục. Phải công phu thật sự như thế đấy bạn ạ.*

*Khi bắt đầu bạn kiểm soát được ý nghĩ của bạn, thì bạn sẽ biết ngay ý nghĩ nào thiện, ý nghĩ nào ác, mà bảo nó không được. Cho nên mới nói rằng là cái ý nghĩ này không phải là ta.*

*Chúng ta thì tưởng là cái thân tứ đại này chính là ta. Người phương Tây thì có một cái nhà triết học thì nói: "Cái thân vật chất này không phải là ta", mà là cái gì? "Ta tư duy", tức là còn cái tư duy này thì "ta tồn tại". Nhưng cái "ta tư duy" đấy cũng không phải là ta, bởi vì vừa mới chia sẻ với các bạn, cái ý nghĩ mà mọc lên ác, bạn có một cái đi bên cạnh nó kiểm soát được, nó biết là: À, mình lên một cái ý nghĩ ác.*

*Đây gọi là trải sự luyện tâm, trải sự luyện tâm, các bạn phải trải qua được những cái giai đoạn như Hòa thượng nói. Khi các bạn nổi lên những ý nghĩ ác, các bạn muốn dùng câu A Di Đà Phật đè nó xuống, nếu các bạn không công phu từ cái nền tảng tu hành này, bạn không đè được nó, bạn không thể đè được nó. Đặc biệt khi đang chuẩn bị sân với chồng, đang điên tiết hết cả lên rồi, bây giờ bảo dùng câu A Di Đà Phật mà để đè xuống, không sân với chồng nữa có được không? Không được, tôi đảm bảo với các bạn không được, vì tôi đã bị rồi.*

*Tôi đã nhớ lời Hòa thượng dạy, tôi chạy ra ngoài hè, tôi kể với các bạn, chạy ra ngoài ban công, tôi uống một cốc nước lạnh, hai cốc nước lạnh, ba cốc nước lạnh để tôi*

*đè cái cơn sân này xuống nhưng không đè được. Dùng câu A Di Đà Phật đè xuống, không đè được.*

*Vậy lại phải đi từ cái bước thấp hơn, là như Hòa thượng nói là gì ạ? Hàng ngày bạn phải học tan nhạt và không khống chế. Không khống chế chồng, đây kể cả chồng, cả vợ nhưng vì các bạn phần lớn là nữ mà. Không khống chế cấp dưới, không khống chế con: "con phải học tiến sĩ", rồi nó không được cứ khống chế nó, rồi sân si ầm lên, chồng cũng thế. Bước đầu tiên bạn phải học không khống chế.*

*Bước thứ hai, bạn phải học tan nhạt. Không khống chế tức là khi bạn đối người, đối vật, đối việc bạn không được khống chế. Tan nhạt tức là khi vật, việc, người đối với bạn, bạn phải tan nhạt. Thế nào cũng được, có cũng được, không có cũng được, bị người lấy mất tiện nghi cũng được, bị người lừa cũng được. Thế nào cũng được.*

*Khi bạn học được hai cái giai đoạn vừa không khống chế, vừa tan nhạt đấy thì bạn dùng một câu A Di Đà Phật bạn phủ thì được. Và cái chuyện không khống chế, tan nhạt chính là đang dạy bạn Đệ Tử Quy đấy.*

*Chúng ta đã kết thúc 2 nội dung trong mục I: "Phương pháp học Đệ Tử Quy", đó là "nhất môn thâm nhập, trường thời huân tu".*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái tổng kết lại thái độ học tập Đệ Tử Quy. Sau đó chúng ta sẽ chuyển sang mục II: "Giảng giải tiêu đề Đệ Tử Quy".*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy*
*Hành đúng từng câu chữ*
*Nội hóa tâm cung kính*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào bài học ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

***Bài thứ 44***

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

*Hôm qua chúng ta đang học mục I:"Phương pháp học Đệ Tử Quy", chúng ta cũng đã kết thúc 2 nội dung đầu, đó là: "Nhất môn thâm nhập, và trường thời huân tu".*

*Hôm nay chúng ta sẽ học tiếp nội dung thứ 3:]*

**I-3. Tổng kết thái độ học tập.**

(1) Phải lập chí

*[Lập chí làm gì bạn? Đúng rồi, "Thánh và Hiền dần làm được".*

*Thánh hiền ngay trong pháp thế gian này. Ai đã được đến Thánh ngay trong pháp thế gian này? Khổng lão Phu tử, Mạnh Tử, đấy là những người chúng ta biết ạ.]*

(2) Phải thực hành

Học một câu, phải hành một câu.

*[Không phải chờ đến lúc học hết quyển đã, thế xong rồi, tôi hành một thể luôn. Không có thế, học câu nào hành luôn câu đấy, tẩy rửa dần dần.]*

(3) Học thì phải có thứ tự

*[Thứ tự thế nào ạ?*

*- Học thành thật trước, học linh hoạt sau:*

*Đúng không ạ? Bạn nhớ nhé. Nếu như mà bạn học linh hoạt trước, mà bạn không có thành thật thì lúc đấy thì bạn sẽ dùng toàn bộ cái linh hoạt ấy để đi hại người.*

*Cho nên thứ tự học tập chúng ta không được đổi. Một là học thành thật trước, hai là học linh hoạt sau. Đúng ạ, tiếp tục ạ. Còn gì nữa ạ?*

*- Học làm người trước, sau đó mới học tri thức sau.*

*Đúng không ạ? Nếu mà làm người "Nhân, Lễ, Nghĩa, Trí, Tín" bạn không có, mà bạn nhiều kiến thức quá thì bạn trở nên ngạo mạn, bạn coi thường tất cả. Mà khi mà đã*

*ngạo mạn, coi thường thì đây là thuộc một trong 2 dạng người mà Khổng lão phu tử bảo bỏ đi, là người ngạo mạn và người keo kiệt, thì hai dạng người này bỏ đi.*

*Nhớ ạ, học thành thật trước, học linh hoạt sau. Học làm người trước rồi mới đến học tri thức sau.*

*Cho nên tại sao Đệ Tử Quy phải dạy cho trẻ từ trong thai giáo, 3 tuổi, 4 tuổi, 5 tuổi, 6 tuổi đều phải học thuần thục Đệ Tử Quy, xong lúc đấy hẵng nói đến trường để học văn hóa. Cho nên tại sao trường nào cũng là "tiên học lễ", nhưng chẳng qua chúng ta không hiểu đấy mà thôi.]*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

(4) Phương pháp học tập:

Phải có thể "Nhất môn thâm nhập, trường thời huân tu" (Một môn thâm nhập, huân tu dài lâu).

Nếu chúng ta có thái độ chuẩn xác rồi, tiếp theo chúng ta phải bước vào học tập Đệ Tử Quy.

*[Xác nhận nhé:*

*Một, lập chí.*
*Hai, phải thực hành.*
*Ba, phải học có thứ tự và*
*Bốn là phương pháp học tập.]*

*Chúng ta đã kết thúc mục I: "Phương pháp học Đệ Tử Quy", chúng ta sẽ sang mục II:*

## II. GIẢNG GIẢI TIÊU ĐỀ "ĐỆ TỬ QUY"

*Mục này có 2 ý:*

*1- Giải thích chữ "Đệ tử"*
*2- Giải thích chữ "Quy"*

*Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng.*

*Đấy, Đệ Tử Quy là gì?]*

Học Đệ Tử Quy, thông thường chúng ta nghe đến chữ "Đệ tử", họ liền có nhận xét sai lầm và cảm thấy đây là chỉ dành cho trẻ con, cho con cái mình học mà thôi.

### II-1. "Đệ tử" là gì?

"Đệ tử" không phải chỉ trẻ nhỏ, mà "Đệ tử" chỉ học trò của Thánh hiền nhân.

*[Đó ạ, học trò của Thánh hiền nhân. Cho nên cuối cùng cái tiêu đề chữ Đệ Tử Quy chúng ta mới dịch ra tiếng Việt mà cúng dường cho các bạn rất nhiều, đấy là gì ạ? Đạo đức học trò, vắn tắt, chứ chính là "Quy tắc để làm một người học trò của Thánh hiền", để cuối cùng dạy bạn là gì? Bạn cũng phải thành Thánh, thành Hiền. Cao nữa là nhất định bạn phải "liễu sinh tử, thoát luân hồi".]*

### II-2. Chữ "Quy" là gì?

Chữ "Quy" là chữ hội ý, một bên là chữ "Phu", một bên là chữ "Kiến", nên gọi là "Kiến giải" của các bậc "Đại trượng phu". Kiến giải của đại trượng phu nhất định là tùy

thuận vào giáo huấn của Thánh hiền, cũng chính là chân lý của nhân sinh, để làm việc, để đối nhân xử thế.

*["Kiến giải", "kiến" là gì ạ? Là thấy, đúng rồi, "giải" là giải thích hay còn gọi là cái biết của các vị đại trượng phu, vậy thì phải hơn chúng ta. Chúng ta là, "phu" là người, chúng ta là người phàm, đây là đại trượng phu.*

*Chúng ta đã có 6 bài về Nền Tảng Tu Hành, tức là chúng ta là người thì chúng ta nhận biết vũ trụ quan qua 6 giác quan của mình. Cho nên đối với các bạn không gian là 3 chiều, nhưng trên thực tế thì không gian nó không phải là 3 chiều. Khoa học bây giờ thì đã chứng minh ra là không gian 11 chiều, khoa học mới chứng minh được như thế.*

*Nhưng mà Phật nói là không gian thì như thế nào ạ? Vô lượng vô biên, gọi là vô lượng vô biên không gian duy thứ. Không gian duy thứ ở tầng cao thì sẽ nhìn thấy các chúng sinh ở tầng thấp. Ví dụ quỷ thần họ nhìn thấy chúng ta nhưng chúng ta không có nhìn thấy họ. Không gian quỷ thần 4 độ, hay còn gọi là 4 chiều không gian ; Tiếp tục lên đến 5 độ thì các cái vị mà ở 5 độ thì lại nhìn thấy hết từ 4 độ trở xuống. Rồi đến khi nào thành Phật viên mãn thì tất cả là không gian là vô lượng vô biên đều biết hết, tất cả nó chỉ còn có một, gọi là "Nhất chân pháp giới", không còn ngăn che thành không gian duy thứ khác nhau nữa.*

*Cho nên những cái nhìn phàm phu của chúng ta là những cái nhìn không chuẩn. Còn kiến giải của đại trượng phu nhất định là tùy thuận giáo huấn của Thánh hiền, cũng chính là chân lý của nhân sinh. Bạn phải nhớ chữ "chân*

*lý" là chân lý tuyệt đối, siêu việt không gian thời gian, chúng ta là tương đối.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cho nên chúng ta cùng học Đệ Tử Quy mới có thể dạy được con cái tốt. Người xưa có câu "Giáo nhi, giáo nữ tiên giáo kỷ", nghĩa là muốn dạy tốt con trai con gái, trước tiên phải nâng cao chính mình, chính mình phải làm tốt trước, như vậy mới có thể làm tốt được công tác của thân giáo.

*[Nếu bạn không làm tốt bạn có dạy được con bạn không? Nếu bạn bất hiếu, bất để thì bạn có dạy được con bạn lại phải có hiếu để với bạn không? Phải có hiếu với bạn, thì phải có để với anh em không? Không bao giờ có. Cho nên chúng ta đã học cái đầu tiên là phương pháp dạy là thân giáo. Vâng ạ, chúng ta đã kết thúc mục B: "Nhập môn Đệ Tử Quy". Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang:]*

## MỤC C

## GIẢNG GIẢI ĐỆ TỬ QUY

*[Trong mục này, sau khi chúng ta đã học phần Tổng mục, phần Tổng mục đây chính gọi là khái quát toàn văn của Đệ Tử Quy, thì tiếp đến chúng ta sẽ học toàn bộ 7 chương của Đệ Tử Quy. Chúng ta sẽ bắt đầu đi vào tổng mục Chánh văn.]*

Trước tiên chúng ta đọc qua "Tổng mục" một lần. Vâng ạ, bây giờ mời các bạn, Chúng ta sẽ cùng nhau đọc:

## TỔNG MỤC ĐỆ TỬ QUY

### CHÁNH VĂN 1

Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn:
Thủ "Hiếu", "Đễ", thứ "Cẩn", "Tín".
"Phiếm ái chúng", "Nhi thân nhân",
"Hữu dư lực, tắc học văn".

DỊCH NGHĨA

Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy:
Trước "Hiếu", "Đễ", sau "Cẩn", "Tín".
"Thương chúng sinh", "Gần người nhân",
"Có dư sức, thì học văn".

*[Trong phần tổng mục này, bạn để ý lại nhé, thì bạn sẽ thấy là đã khái quát toàn bộ 7 chương của Đệ Tử Quy rồi.*

*Mỗi một cái chữ nháy đấy là một chương của chúng ta đó. "Hiếu" là chương 1. Chương thứ 2: "Lễ độ và khiêm nhường" là "Đễ". Chương thứ 3: "Cẩn thận hành vi". Chương thứ 4: "Làm một người đáng tin", chữ "Tín". Chương thứ 5: "Phiếm ái chúng", chính là "Thương chúng sinh". Chương thứ 6: "Nhi thân nhân" là "Gần người nhân". Chương thứ 7: "Có dư sức thì học văn".*

*Chúng ta tiếp tục. Trong phần tổng mục có 4 ý, tương ứng với từng câu của Chánh văn 1, đó là:*

- *Một: "Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn" (tức là Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy)*

- *Hai: "Thủ Hiếu, Để, thứ Cẩn, Tín" (là Trước Hiếu, Để, sau Cẩn, Tín)*
- *Ba: "Phiếm ái chúng, nhi thân nhân" (là Thương chúng sanh, gần người nhân);*
- *Bốn: "Hữu dư lực, tắc học văn" (là Có dư sức, thì học văn)*

*Đó, chúng ta sẽ bắt đầu đi vào từng câu một.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

**1-1. Đệ Tử Quy, Thánh nhân dạy ("Đệ Tử Quy, Thánh nhân huấn")**

Các bạn! Nếu quý vị trở về nhà ngồi vào bàn đọc sách, đọc được có tinh thần như vậy, nhất định sẽ làm cho con cái quý vị đối với quý vị như thế nào? Nghiêm túc cẩn trọng. Sự hiếu học của quý vị sẽ khiến cho con cái của quý vị cảm động.

*[Bây giờ mình không học mình cứ bắt con nó học thì làm sao mà nó học được? Lần trước giảng chúng ta đã bước vào Đệ Tử Quy,]* chúng ta đã đem Tổng mục đọc qua một lần. Chúng ta đã nói đến:

- "Đệ tử" không phải là chỉ trẻ nhỏ, mà là mỗi một người chúng ta muốn học tập giáo huấn Thánh hiền, đều tự xưng là đệ tử.

- "Quy" chính là quy phạm.

*[Hay còn gọi là quy tắc để làm một người học trò của Thánh hiền, ngoài chữ "quy" là một bên chữ "kiến", một bên chữ "phu" ra, thì chữ "quy" là quy phạm.]*

Chúng ta tuân thủ quy phạm như vậy, thì có thể làm cho đạo nghiệp của chính mình ngày một nâng cao.

Đây là giáo huấn của Thánh hiền. Câu giáo huấn này được tiết lục ra từ giáo huấn của Khổng phu tử, trong Luận Ngữ chúng ta thấy câu này, ở trong Luận Ngữ Học Nhi Đệ Nhất có câu này.

*[Chúng ta chuyển sang mục…]*

**1-2.“Thủ Hiếu, Đễ, thứ Cẩn Tín”** (Trước Hiếu, Đễ; Sau Cẩn Tín)

Câu 1: **“Thủ Hiếu, Đễ”** (Trước Hiếu, Đễ)

*[Ở câu 1 - “Trước Hiếu, Đễ”này có đề cập tới 3 nội dung sau:*

1) *Thứ nhất: Quốc gia thịnh trị dài lâu đều do Hiếu, Đễ*
2) *Thứ hai: Gia đình thịnh vượng dài lâu cũng là do Hiếu, Đễ.*
3) *Thứ ba: Cách học Đệ Tử Quy]*

Chữ “Thủ” nghĩa là căn bản làm người ở chỗ nào? Ở “Hiếu đạo” và ở “Đễ”. Chữ “Thủ” là giữ.

Chữ “Đễ” là: Thương yêu anh chị em; “Tôn kính trưởng bối”. *[Đấy, trong nhà thì anh thương em kính, ở ngoài thì là kính trọng trưởng bối.]*

Chính là nói ở trong "Đễ" bao gồm một thái độ rất quan trọng, chính là tâm cung kính, cung kính đối với trưởng bối.

Đạo đức học vấn của chúng ta đều là từ "Hiếu", "Kính" mà không ngừng nâng cao, không ngừng lưu xuất ra. Kỳ thật, một người chỉ cần làm được đến "Hiếu" và "Đễ", tin rằng họ có thể "Tề gia, Trị quốc, Bình thiên hạ".

*[Ban đầu của Nho học là gì ạ? Bắt đầu chữ "Tu thân". Có tu thân thì mới tề gia được, có tề gia thì mới trị quốc, bình thiên hạ.*

*[Cho nên ở đây thầy nói gì?]* Kỳ thật, một người chỉ cần làm được đến Hiếu và Đễ, tin rằng thì họ có thể tề gia, trị quốc, bình thiên hạ" *[bởi vì gốc của tu thân chính là chữ Hiếu.]*

Các bạn! Các vị có cảm thấy nói như vậy là hơi quá chăng? Kỳ thật "Đại đạo chí giản" (tức là: Đạo lớn cực kì giản dị), đạo lý rất thâm sâu nhưng đều là căn bản, rất đơn giản.

*[Bây giờ chúng bắt đầu học nội dung thứ nhất:]*

## 1. Quốc gia thịnh trị dài lâu đều do "Hiếu, Đễ"

*[Trong nội dung này lại có 2 ý:*

- *Một: Bắt đầu "Hiếu, Đễ" từ vua trước*
- *Hai: Sau đó sẽ "Thức tỉnh" người trong thiên hạ noi theo "Hiếu, Đễ"*

*Chúng ta bắt đầu nghe Tiến sĩ Thái giảng ý:*

***Thứ nhất:*** *Bắt đầu "hiếu, đễ" từ vua trước*

*Trước tiên nói về chữ "Hiếu".]*

Chúng ta hồi tưởng lại lịch sử. Mấy ngàn năm lịch sử, triều đại nào có lịch sử dài nhất, quốc vận hưng thịnh nhất? Đó là triều nhà Chu. Bao nhiêu năm vậy? 800 năm.

Vậy xin hỏi vì sao triều nhà Chu có thể kéo dài 800 năm? Chúng ta chỉ đọc qua "triều nhà Chu 800 năm", biết được lẽ đương nhiên mà không biết được nguyên nhân của nó.

Chúng ta cũng thường xem con cháu của người khác, vì sao mà ưu tú vậy? Chỉ nhìn thấy kết quả thì không giúp gì cho lớn lên chính mình, nhất định phải tìm ra được nguyên nhân, chúng ta liền có thể từ trong đó có được khai thị hay.

*[Cứ nhìn đấy để xong bắt đầu chúng ta học gọi là: "Thấy người thiện, ta học theo. Dù kém xa, dần cũng kịp". Đều bắt đầu từ Hiếu, Đễ, bắt đầu từ vua trước.]*

*Đời thứ nhất: Thái Vương*

Triều nhà Chu, khai quốc là Chu Văn Vương, Chu Võ Vương. Ông nội của Chu Văn Vương chính là Thái Vương. Thái Vương sinh ra được ba người con trai, anh cả là Thái Bá, thứ hai là Trung Dung và thứ ba là Vương Quý. Vương Quý thì lại sinh ra là Chu Văn Vương. *[đó]* Chu Văn Vương thì sinh ra Chu Võ Vương và Chu Công.

*[Đấy, nhưng mà thôi chúng ta bắt đầu nói đến.]*

*1- Chữ "Hiếu"*

Khi Chu Văn Vương mới sanh ra, Thái Vương vừa nhìn thấy đã cảm thấy Chu Văn Vương có tướng Đế vương, có tướng Thánh chủ. Thế nhưng phụ thân của Chu Văn Vương lại là Vương Quý, là em út, là đứng hàng thứ ba trong ba anh em.

*[Ông nội rất là băn khoăn, vì thấy cái đứa cháu mà con cái người con trai thứ ba này là có tướng làm đế chủ nhất. Thế nhưng mà nó lại con của cái người con trai út, thì bây giờ biết làm thế nào? Đấy bạn nhìn phả tộc nhà Chu:*

- *Thái Vương sinh ra Thái Bá, Trung Dung và Vương Quý.*
- *Vương Quý thì sinh ra Chu Văn Vương.*
- *Chu Văn Vương thì sinh ra Chu Võ Vương, Chu Công.*
- *Đến Chu Võ Vương thì sinh ra Chu Thành Vương.*

*Bắt đầu nói đến cái đời đầu tiên đã nhé.]*

Kết quả là con lớn (Thái Bá) và con kế (là Trung Dung) của ông, nhìn thấy phụ thân mình mỗi khi nhìn thấy cháu nội (con của Vương Quý) thì trên mặt liền vui vẻ. Họ liền hiểu rõ phụ thân của họ muốn đem ngôi để truyền cho đứa cháu nội này.

Người bác Thái Bá này rất hiểu tâm cảnh của phụ thân, cho nên ông không nói không rằng, dựa vào lý do muốn giúp phụ thân đi hái thuốc, liền hẹn với người em kế của ông là Trung Dung cùng nhau lên núi hái thuốc.

*[Là đi luôn, để làm sao? Để còn có mỗi một người em thứ ba là Vương Quý ở lại, thì lúc đấy là phụ thân mình có thể truyền ngôi cho Vương Quý, và Vương Quý sẽ truyền ngôi cho con trai mình luôn.]*

Sau khi đi rồi thì không còn trở lại nữa, vì họ hy vọng phụ thân có thể làm tốt được ý nguyện của mình mà không cần phải bận lòng bởi họ là con lớn, để phụ thân có thể trực tiếp truyền ngôi cho Vương Quý là con trai thứ ba, sau đó thì Vương Quý truyền ngôi cho con trai mình, về sau lên ngôi là Chu Văn Vương.

Các bạn! Gia tộc này cái gì cũng đều có thể nhường, thiên hạ mà cũng có thể nhường được, động tác nhường thiên hạ này thành tựu được đức hạnh gì? Hiếu đạo! Hiểu được tâm của phụ thân, có thể viên mãn tâm ý của phụ thân.

*[Đấy, thực hiện được chữ Hiếu. Nhường luôn ngôi vua, hai người anh nhường luôn, để cho cha mình dễ xử.]*

*2- Chữ "Đễ"*

Hơn nữa, họ không chỉ làm được hiếu đạo, mà còn làm được điều gì? Anh em thương yêu nhau. Ngay đến thiên hạ cũng có thể nhường, thì còn thứ gì mà ta không thể nhường được nhau chứ?

*[Đó ạ. Trong chương "Lễ độ khiêm nhường" thì có câu gì để nhắc anh em ạ? "Tài vật khinh, oán nào sinh". Bởi vì phần lớn trong nhà anh em mâu thuẫn nhau chỉ vì vấn đề gọi là tiền tài rồi của nải, rồi chia chác.*

*Vấn đề thứ hai nữa là thầy Thái có nói là lấy phải dâu dữ.*

*Nhưng cuối cùng quay trở lại về vấn đề gọi là tiền tài. Cho nên đây đối với anh em sao? Ngay với thiên hạ còn có thể nhường, còn thứ gì mà anh em không thể nhường được nhau chứ?]*

Ngoài việc làm được chữ "Hiếu", ngoài ra làm được chữ "Đễ", còn làm được điều gì nữa các bạn?

*[Hiếu rồi, đối với vua cha rồi, Đễ là đối với anh em nhường rồi, còn làm được chữ gì nữa? Trung, bởi vì đây là chính là đối với vua mà. Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

*3- Chữ "Trung"*

Làm được ra chữ Trung, trung với nhân dân trong thiên hạ. Vì họ nhường như vậy, nên có thể cho một Thánh chủ lãnh đạo nhân dân toàn quốc. Cho nên cái nhường này là đức hạnh chân thật, gia phong chân thật.

Vì vậy mà Khổng Lão Phu Tử đối với Thái Bá và Trung Dung tán thán rằng: "Đức chi chí dã" (là người chí đức).

*["Chí" là cùng tột, đấy ạ, đức. Vừa hiếu này, lại vừa đễ này, vừa lại trung này. Đó, cho nên là làm người chí đức.]*

Không có được chí đức như vậy, tuyệt đối không làm được hành vi như vậy, cho nên có hiếu có đễ.

*Đời thứ 3: Chu Văn Vương*

*Chữ "Hiếu"*

Chu Văn Vương đối với phụ thân của ông là Vương Quý đều sáng sớm, buổi trưa, buổi tối, một ngày ba lần thăm hỏi, nên gọi là "Thần hôn, định tỉnh" (Sáng thăm, tối viếng).

*[Đấy ạ, đến đời cháu nội rồi đấy. Đó. Ba lần thăm viếng phụ thân này, thứ nhất là đến xem thần sắc của phụ thân. Tiếp theo là xem tình hình ăn uống của phụ thân. Nếu phụ thân ăn uống được tốt, ông cảm thấy rất là an tâm. Nếu phụ thân ăn ít, thì ông rất là lo lắng.*

*Đấy, trước tiên là làm vua thì phải thực hiện trước Hiếu, Để.]*

Do có được thân giáo như vậy, cho nên con trai của ông là Chu Võ Vương và Chu Công cũng học được rất tốt.

*[Đó ạ. Đến đời chắt rồi, đời chắt của Thái Vương đấy ạ.]*

*Đời thứ 4: Chu Võ Vương*

Chu Võ Vương cũng rất là hiếu kính đối với Chu Văn Vương. Có lần Chu Văn Vương bị bệnh, Chu Võ Vương hầu ở bên cạnh mười hai ngày đêm không hề thay áo, cởi đai. Mũ trên đầu cũng không lấy xuống, hầu hạ phụ thân ông mười hai ngày. Do hiếu tâm như vậy, phụ thân của ông rất mau khỏi bệnh.

*[Bắt đầu tính suốt này, từ đời ông này, đời con này, đời cháu này, bây giờ đến đời chắt, đều giữ được cái chữ Hiếu, chữ Để.]*

Tục ngữ có câu: **"Người gặp việc vui thì tinh thần phấn chấn",** còn việc gì có thể làm cho cha mẹ vui hơn so với việc con cái hiếu thảo? Khi một người vui vẻ, công năng của hệ thống miễn dịch sẽ được nâng cao, đây đều là có căn cứ khoa học.

*[Cho nên khi bạn vui thì là tiết ra gì ạ? Nước cam lồ. Còn khi bạn sân hận thì tiết ra độc dược. Cho nên tại sao mà một trong những nguyên nhân của những người ung thư là gì? Là bạn quá phiền não, cho nên là cơ thể bạn tiết ra độc dược.*

*Cũng vậy, khi mà các bạn sát sinh hại mạng, các bạn cắt tiết một con gà, chọc tiết một cái con lợn như thế, thì với cái tâm vô cùng sợ hãi, cái tâm sân hận ấy nó sẽ tiết ra các loại axit rất độc, ngấm vào thân thể của cái con vật đấy. Và cuối cùng thì ai ăn? Các bạn ăn. Cho nên tại sao bây giờ mà ung thư nhiều đến như thế. Và cũng như tại sao bây giờ rất nhiều các đám cưới là ăn xong là ngộ độc cả loạt. Bởi vì khi cái tâm của cái con vật nó quá sân hận, nó quá sợ hãi thì nó sẽ tiết ra cái độc dược.]*

Tục ngữ có câu: "Người gặp việc vui, tinh thần phấn chấn", còn việc gì có thể làm cho cha mẹ vui hơn so với con cái hiếu thảo? Khi một người vui vẻ, công năng của hệ thống miễn dịch sẽ được nâng cao. Đây đều là có căn cứ khoa học.

*[Đấy ạ. Có căn cứ khoa học hẳn hoi.]*

Hiếu đạo của họ được truyền thừa.

*[Đấy, thứ hai là họ hiếu đạo ngay từ vua trước, sau đấy thì thức tỉnh tất cả mọi người trong thiên hạ đều hiếu, để hết.]*

***Thứ hai:*** *"Thức tỉnh" người trong thiên hạ "Hiếu, Để"*

Hiếu đạo của họ được truyền thừa, một nhà hiếu thì một nước liền hưng hiếu. Khi họ nhìn thấy người lãnh đạo mà họ sùng kính, đều hiếu thảo như vậy, họ sẽ rất cảm động, sẽ bắt chước làm theo.

Cho nên trong Đại Học có câu: "Một nhà nhân hậu thì cả nước nhân hậu. Một nhà lễ nhượng thì cả nước ăn ở đều có lễ nhượng. Một người tham lam thì cả nước bị rối loạn".

"Lễ", "Nhượng" của họ sẽ dẫn dắt nhân dân toàn quốc biết lễ nhượng, rất nhiều việc tranh giành tự nhiên liền sẽ giảm ít, cho nên trên làm thì dưới bắt chước làm theo.

*[Đây chính là giáo dục bằng thân giáo, cứ lấy mình làm gương.]*

Việc này đích thực là cảm ứng không thể nghĩ bàn.

*Chữ "Để"*

Ngoài truyền thừa hiếu đạo của Chu Võ Vương, Chu Văn Vương và Chu Võ Vương cũng nhận được truyền thừa

hữu ái của huynh đệ từ bá phụ của ông là Thái Bá, Trung Dung và Chu Công. *[Từ bác đấy.]*

Có một lần Chu Võ Vương bị bệnh, Chu Công liền đứng ngay ở trước mặt của tổ tông họ vào lúc đó là Thái Miếu, liền viết ra một bài cầu nguyện, mong cầu giảm bớt đi thọ mạng của chính mình, để cho huynh trưởng của ông có thể trường thọ.

*[Nhường tuổi thọ của mình để cho anh mình.]*

Chúng ta cảm nhận được, ông không chỉ hữu ái đối với anh em của mình, mà còn cảm nhận được mong muốn huynh trưởng được khỏe mạnh sống lâu, để có thể trị lý thiên hạ được tốt. Cho nên khi Chu Công đọc xong bài văn cầu nguyện này, chí thành có thể cảm thông. Vì vậy, sức khỏe của Chu Võ Vương liền được phục hồi. Bài văn cầu nguyện này vẫn còn để ở trong Thái Miếu.

*[Cho nên khi tâm chí thành thì sao ạ? Vâng ạ. Thì cảm động được trời đất ạ. Đấy ạ.]*

*Đời thứ năm: Đến Chu Thành Vương – Chữ "Để"*

Trải qua một thời gian, Chu Võ Vương qua đời, tiếp theo là Chu Thành Vương kế vị.

Chu Công (là chú) giúp đỡ Chu Thành Vương. Bởi vì Thành Vương vẫn còn trẻ, Chu Võ Vương giúp cho Chu Thành Vương chọn được mấy vị thầy giáo, Thái Sư là Khương Thái Công, Thái Bảo thì chính là Chu Công.

Nếu con cái của bạn mà có Khương Thái Công dạy, lại có Chu Công dạy, có tốt không? Tốt phải không? Cho nên chúng ta phải tìm thầy giáo tốt cho con cái.

Các bạn không nên gấp, chỉ cần quý vị có tâm chí thành, nhất định có nhân duyên tốt đến.

*[Vừa mới bảo là muốn con thành tựu thì phải chọn được hai, là: một là thầy tốt và hai là bạn lành. Thế là bạn xông đi bạn tìm thầy tốt. Đây thầy Thái bảo không cần. Các bạn không nên gấp. Chỉ cần các quý vị có tâm chí thành thì nhất định có nhân duyên tốt.*

*Không phải là chữ "tốt", "thầy tốt" như các bạn nghĩ, mà chữ tốt ở đây các bạn lại đi bảo tìm cái thầy dạy thật giỏi. Thế là dù đắt tiền bạn cũng đưa. Về sau thì thầy Thái nói là nếu mà lấy nhiều tiền thì sao ạ? Thì tài đấy không cao. Cái chỗ trong cái bài gọi là "Đức hạnh cao, danh tự cao", tôi chia sẻ trước thôi ạ.]*

Ngày nay con của chúng ta, ngoài chúng ta ra, đã có một thầy giáo tốt, đó là Đệ Tử Quy. Quyển sách này khiến cho gia phong của gia đình bạn nâng cao lên tốt, tiếp nối dài lâu.

Sau này Chu Thành Vương lớn lên, vì có được thầy tốt như vậy dạy bảo nên ông cũng có thể trị vì thiên hạ. Lúc đó quốc gia có những lời giảo ngôn, đều nói là:

- Có phải Chu Công muốn đoạt lấy thiên hạ không? *[Gièm! Gièm! Chu Công là chú mà.]*

Có rất nhiều lời đồn đại như vậy. Chu Công không đợi cháu của ông lên tiếng, tự ông rời đến Sơn Đông, *[bỏ đi]* để cho cháu ông dễ làm người, không nên bị những lời sàm ngôn này ảnh hưởng. Ông liền tự mình đi về Sơn Đông.

Một hôm, khi Chu Thành Vương đang đi trên đường, đột nhiên xem thấy trên không có một số dị tướng, trời trong xanh mà có sấm chớp. Người xưa có thái độ phản tỉnh, xem trên không có dị tướng là nói lên điều gì? "Liệu có phải là Thiên tử ta đã làm việc gì sai không?".

*[Tôi bây giờ cũng học được cái này. Ngày hôm qua đang ngồi với cư sĩ Chúc Hạnh buổi sáng, thế là cái vòng, cái vòng tay trắng mà Hòa thượng tặng cho, các bạn thỉnh thoảng thấy tôi vẫn đeo ấy, là tự nhiên nó đứt, nó rơi tất cả các cái hạt tung toé ra nhà.*

*Thế cư sĩ Chúc Hạnh nhặt cho tôi. Tôi bảo:*

*- Lại có điểm không hay rồi. Thế mình phải xem xem là mình có làm cái gì đấy mà đi ngược lại với lại Thánh hiền dạy không. Phải kiểm tra lại rất kỹ.*

*Thế thì cư sĩ Chúc Hạnh mới thấy thế bảo:*

*- Vậy thì có ngừng việc này, việc khác không?*

*Tôi bảo:*

*- Thôi những cái việc ấy thì mình cứ làm, nhưng mà sẽ phải quán sát thêm.*

*Thế cư sĩ Chúc Hạnh bảo:*

*- Nhưng mà con thấy cái vòng này từ khi Sư phụ tặng cũng hai năm rồi, thế cho nên là dây nó mủn rồi.*

*Tôi bảo:*

*- Vâng ạ. Thế thì ngày hôm sau tôi sẽ nhờ cư sĩ Loan lại đi xâu hộ.*

*Bất kể một cái hành vi gì cũng thế các bạn ạ, các bạn đều phải xem lại xem là mình làm có cái điều gì sai không.*

*Cho nên các bạn cũng cố gắng nên quán xét. Bởi vì là "cảnh tuỳ tâm chuyển". Cho nên nếu như mà tất cả vạn pháp đều do tâm rồi, tâm bạn thiện lương thì mọi việc về cơ bản nó sẽ là phước đến hoạ đi, và bạn gọi là "cầu được ước thấy" đấy. Thế còn nếu như mà tâm mình mà có những các cái điều gì chưa được, hành chưa đúng với đạo, bây giờ mình đã biết thế nào là thiện ác rồi thì mình phải quán sát từng li từng tí ạ.*

*"Liệu có phải là Thiên tử ta đã làm việc gì sai rồi không?"]*

Các bạn! Đó có phải là mê tín không? Không phải vậy. Vì lòng người và thiên địa vạn vật là có giao cảm, lòng người thiện thì mưa hòa gió thuận, lòng người ác thì tai nạn triền miên.

*[Bao giờ các bạn cảm nhận được điều này? Ai cảm nhận được điều này? Như tôi vừa nói, bất kỳ một việc gì xảy ra dù là nguyên nhân khách quan bên cạnh, về thiên nhiên,*

*về tự nhiên, bạn phải xem lại ngay là bạn có điều gì hành sai. Bạn cố nhé. Bây giờ tôi đã bắt đầu tôi luôn luôn quán sát lại mình.]*

Lòng người hiện tại của chúng ta là thiện hay ác?

*[Bởi vì đây thầy dạy rất rõ ràng, bạn thấy chưa ạ? Không phải tôi nói nhé. Tôi đọc lại này:*

*Một hôm, khi Chu Thành Vương đang đi trên đường, đột nhiên xem thấy trên không có một số dị tướng, trời trong xanh mà có sấm chớp. Người xưa có thái độ phản tỉnh, xem trên không có dị tướng là nói lên điều gì? "Liệu có phải là Thiên tử ta đã làm việc gì sai không?".*

*Hôm ở Niệm Phật Đường của Đạo tràng Phổ Hiền bị cái cây nó đổ cách đây độ khoảng mấy tháng, nó choẽ toang ra như thế này. Cư sĩ Chúc Hạnh mới nói với tôi, tôi bảo:*

*- Không, không sao.*

*Nói là nói với cư sĩ Chúc Hạnh nhưng trong tâm bắt đầu phải xem xét. Trong tâm phải xem xét, thì sau đấy thì nó xảy ra cái chuyện mà họ đòi tiền thuê nhà lên đến gấp mười lần, thế ai mà trả được.*

*Đó ạ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Các bạn! Đó có phải là mê tín không? Không phải vậy. Vì lòng người và thiên địa vạn vật có giao cảm, lòng

người thiện thì mưa hòa gió thuận, lòng người ác thì tai nạn triền miên. Lòng người hiện tại của chúng ta là thiện hay ác?

Tôi không nói chúng ta. Lòng người ác mới có tai họa, thiên tai nhân họa nhiều đến như vậy. Cho nên chúng ta xem thấy những dị tướng này phải phản quan nội tỉnh, phải bắt đầu cố gắng giữ gìn cái tâm này để cho nó hướng thiện.

Vì vậy Chu Thành Vương nhìn thấy hiện tượng này, khi trở về cố gắng phản tỉnh, *[đó ạ]* liền nghĩ đến: "Liệu có phải việc ta để cho chú ta rời khỏi nơi này là không đúng chăng?" Cho nên Chu Thành Vương đến Thái Miếu để sám hối với tổ tông.

*[Kiểm điểm lại tất cả mọi việc, chỉ còn có một cái việc này thôi. Chắc là do cái việc này rồi. Ta nghi ngờ chú sai chăng?]*

Lòng người của ngày trước rất thuần phác, **"Thận chung truy viễn, dân đức quy hậu",** có nghĩa là gì? (Thận trọng lo tang lễ cho cha mẹ, kính thành lo cúng tổ tiên, tất phong tục dân tình sẽ quay về thiện lương).

*[Vì sao lại có cái câu này? Là bởi vì Chu Thành Vương bắt đầu đến Thái Miếu để sám hối. Cho nên "Thận chung truy viễn", là kính thành lo cúng tế tổ tiên. Đó. Cho nên:]*

Đều sẽ cẩn ghi những lời giáo huấn của tổ tông.

*[Ông quay lại đến ở chỗ Thái Miếu để ông sám hối với tổ tông về cái việc ông đối xử với lại chú ông như vậy.*

*Tôi cũng nhiều khi phải sám hối đấy các bạn ạ. Khi bắt đầu tôi phát hiện ra tôi sai thật, tôi kiểm tra lại, xem lại đạo, đúng rồi, mình làm thế này là sai rồi. Mình tâm thô ý thiển, mình cứ quyết theo những cái phàm phu của mình là sai rồi, cũng phải sám hối, cũng phải lên, lên hương trước Tam Bảo, cũng phải quỳ lạy, và cũng phải chân thành rằng: "Con làm cái này sai rồi"]*

Khi Chu Thành Vương sám hối, ông thấy được văn cầu nguyện của Chu Công, cầu nguyện cho anh ông là Chu Võ Vương. Ông cầm lên xem, thấy chú mình vì muốn huynh trưởng của mình có thể kéo dài tuổi thọ mà cầu xin ông trời giảm bớt tuổi thọ của chính mình.

*[Tức là Chu Công xin cho Chu Võ Vương, Chu Võ Vương là cha của Chu Thành Vương, tức là thấy chú xin cho cha mình được sống lâu đấy.]*

Chu Thành Vương xem rồi, rất là cảm động, lập tức với địa vị Thiên tử, đích thân dẫn văn võ bá quan đến nơi để nghinh đón Chu Công trở về.

Tình anh em của Chu Võ Vương và Chu Công cũng đã truyền cho con cháu đời sau của họ. Triều nhà Chu vì có hiếu đạo mới có thể kéo dài đến 800 năm.

***

*[Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ học đến ý thứ 2: "Gia tộc hưng thịnh dài lâu do đâu?" Đều do Hiếu, Để, và ham học.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 45**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

*Hôm qua chúng ta đang học đến chánh văn 1, tổng mục Đệ Tử Quy, cũng đang dừng ở câu 1: "Thủ Hiếu, Để" (tức là Trước Hiếu, Để).*

*Chúng ta đã kết thúc nội dung thứ nhất: "Quốc gia thịnh trị dài lâu đều do Hiếu, Để".*

*Bắt đầu làm từ vua trước. Khi mà toàn bộ dòng tộc của nhà vua thực hiện từ đời ông, đời gọi là bố, rồi đến đời con, đời cháu, đời chắt, đời chút, đời chít, cứ thế mà thực hiện Hiếu, Để, thì vương triều của nhà Chu thịnh trị được hơn 800 năm. Đây là cái vương triều mà kéo dài nhất trong lịch sử của Trung Quốc.*

*Tại Việt Nam cũng có một câu chuyện rất nổi tiếng về tấm gương hiếu hạnh được lưu truyền cho tới hôm nay, đó là câu chuyện về Chử Đồng Tử.*

*Theo "Lĩnh Nam Chích Quái", Chử Đồng Tử sống cùng cha là Chử Vi Vân tại Chử Xã, là huyện Văn Giang, tỉnh Hưng Yên. Chẳng may nhà cháy, mất hết của cải, hai cha con chỉ còn lại một chiếc khố che thân, phải thay nhau mà mặc.*

*Lúc già ốm, ông gọi con lại bảo rằng: "Hãy giữ chiếc khố cho bản thân". Thương cha nên Chử Đồng Tử liệm khố theo cha mình, mình thì chịu cảnh trần truồng khổ sở. Kiếm sống bằng cách ban đêm câu cá, ban ngày dầm nửa người dưới nước, đến gần thuyền bán cá hoặc để ăn xin.*

*Chính vì tấm lòng hiếu hạnh đấy mà phước của chàng là gì? Cưới được công chúa Tiên Dung, con vua Hùng Vương thứ 18, và không những dân chúng cả một vùng ai cũng kính thờ vợ chồng Chử Đồng Tử, kính thờ làm Chúa, mà sau đó thì vợ chồng Tiên Dung – Chử Đồng Tử gặp được sư tăng Phật Quang để học đạo. Phật Quang liền tặng cho Chử Đồng Tử một cây gậy và một chiếc nón lá, nói rằng: "Linh thiêng ở những vật này đây".*

*Một hôm trời tối đã mệt mà không có hàng quán ven đường, hai vợ chồng dừng lại, cắm gậy úp nón lên để cùng nghỉ. Bỗng nửa đêm, chỗ đó đổi thành thành quách, cung điện vàng ngọc sung túc, người hầu lính tráng la liệt.*

*Trong Nền Tảng Tu Hành thì cái này là Hòa thượng dạy chúng ta là gì ạ? Các bạn có nhớ không ạ?*

*Tôi nhắc nhé, đúng rồi ạ! Khoa học chúng ta thì mới làm được điều gì ạ? Chuyển hóa từ vật chất thành năng lượng. Đây chính là phản ứng nguyên tử. Nhưng mà cái chuyển hóa ngược lại là từ năng lượng sang vật chất thì chúng ta không làm được, hoặc bây giờ mới làm được rất ít.*

*Trong cái cuốn gọi "Hành trình về phương Đông" nếu các bạn đã xem, các bạn sẽ thấy là: Khi mà một lô các nhà bác học thế, đi sang gặp cái vị gọi là Babu, đạo sĩ ở bên chỗ Ấn Độ, thì ông ta mời tất cả các vị ấy ngồi ở trên bàn này và tự ông ta có thể biến chuyển hóa ra được cả bánh mỳ và tất cả các thứ cho mọi người ăn.*

*Thế cho nên Hòa thượng nói là: Các bạn lên Tây Phương Cực Lạc, các bạn chỉ cần nghĩ thôi, muốn ăn một trăm món, một nghìn món, các bạn có nhớ cái bài ý không ạ? Cũng hiện ra đầy đủ. Ví dụ như đối với nhà vua, nhà vua ngày nào cũng cứ phải 100 món, dứt điểm thế, tôi không động đũa vào món này món khác, nhưng kệ, cái người gọi là đầu bếp của nhà vua vẫn phải mang lên đủ 100 món.*

*Thế thì vất vả mà làm, nhưng Hòa thượng bảo không, lên Tây Phương Cực Lạc nghĩ, nghĩ ra một cái là muốn ăn cái này cái khác đầy đủ, đến lúc ăn xong, đây là trong Kinh Vô Lượng Thọ nói, thế thì khi ăn xong cái thì bát đĩa cũng tự nhiên biến mất, không cần phải lau dọn gì cả.*

*Thì Hòa thượng bảo: Đây chính là cái năng lượng, cái khả năng là chuyển hóa từ năng lượng sang thành vật chất. Sau khi ăn xong, tôi không muốn nữa thì tôi lại chuyển hóa từ vật chất, những cái bát đĩa ấy sang thành năng lượng, nên hoàn toàn có khả năng làm được. Miễn là các*

*bạn có có đủ được cái, cái lực, cái công phu để các bạn chuyển được như thế không thôi ạ.*

*Thế còn khoa học, thì nhà Vật lý học nổi tiếng Einstein, ông đã chứng minh được bằng lý thuyết là có thể làm được. Ở đây cũng vậy ạ, khi mà cắm cái gậy với lại cái nón thì nửa đêm nổi dậy thành quách, cung vàng điện ngọc sung túc, người hầu lính tráng la liệt. Đó, và cuối cùng thì sao ạ? Vợ chồng Chử Đồng Tử đều liễu sinh tử thoát luân hồi.*

*Tương truyền rằng, vào một đêm thì toàn bộ thành quách, cung điện, rồi là dân chúng, người hầu, rồi lính tráng, cùng với vợ chồng Chử Đồng Tử, tất cả đều bay lên trời. Dân vùng đấy cho là điềm lạ thì kể từ đấy là lập miếu thờ vợ chồng Chử Đồng Tử, còn cái chỗ mà vợ chồng Chử Đồng Tử cùng dân chúng bay lên trời đấy gọi là đầm Nhất Dạ. Nhất Dạ có nghĩa là một đêm. Vâng ạ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Những câu chuyện được lưu truyền hậu thế đã minh chứng rằng, khi người con biết lấy hiếu nghĩa làm đầu thì tích được phúc phận và tạo ra được tương lai tốt đẹp cho chính mình.

*[Hôm nay chúng ta sẽ học đến nội dung thứ 2:]*

***2. Gia tộc hưng thịnh dài lâu do đâu? Do Hiếu, Để, và Ham học***

***Thứ nhất:*** *Chữ Hiếu*

Một gia đình có hiếu có thể kéo dài được bao lâu? Trong thời đại của Trung Quốc, đức hạnh của Khổng Lão Phu Tử là tốt nhất. Đức hạnh của ông có thể cảm hóa con cháu nhiều đời, nhiều thế hệ, cho nên gia phong của ông hơn 2.000 năm không suy.

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Các bạn! Nếu hôm nay đột nhiên bạn nhận được một thông tin, bạn là hậu duệ của Khổng lão phu tử. Bạn có cảm thấy hôm nay và ngày mai tuyệt đối không giống nhau chăng? Đột nhiên sẽ cảm thấy ta không thể làm mất mặt của Khổng lão phu tử, khi đi ra thì lời nói hành vi đều sẽ rất cẩn trọng. Cho nên đức phong có ảnh hưởng dài lâu đến như vậy đấy.

Khi tôi dạy học ở Hạ Môn, gặp một vị thầy giáo. Vì chúng tôi giảng qua năm ngày thì sẽ mời những thầy giáo này lên bục để chia sẻ cảm tưởng. Có mười vị thầy giáo làm đại diện, khi vị thầy này vừa lên bục, ông liền nói:

- Qua năm ngày nghe giảng làm cho tôi hiểu được căn bản của đức hạnh ở chỗ nào. Là Hiếu đạo!

Điều này có từ Hiếu Kinh - Khai tông minh nghĩa chương đệ nhất: **“Phù hiếu đức chi bổn dã”,** có nghĩa là (Đạo phụng thờ cha mẹ, đó là gốc của đức).

Tiếp theo ông nói:

- Tôi có một cảm xúc sâu sắc đối với câu nói này, vì trong thôn xóm của tôi có bốn mươi mấy căn hộ đều cùng một họ, đó là họ Ngô, chữ Ngô của bộ Khẩu. Bốn mươi mấy hộ này sinh ra 109 người thế hệ sau. Trong đó có 108 người thì tốt nghiệp đại học, tố chất rất tốt, còn người thứ 109 thì đã thi lên đại học, nhưng học qua hai năm, do một nhân tố mà không học tiếp. Có thể nói thế hệ sau của họ toàn có trình độ học thức, trình độ tốt nghiệp đại học.

Tiếp theo ông lại nói: Cuối cùng ông biết được vì sao thế hệ sau của họ có thể hưng thịnh vậy. Vì phụ huynh trong thôn xóm của họ đều nói với họ rằng:

- Đi học, làm việc, nhưng chỉ cần có ngày nghỉ thì phải nhớ đến trở về thăm cha mẹ.

Cho nên ngày mùng một mỗi năm họ nhất định phải đi theo cha mẹ đến chùa miếu để lễ lạy, để cầu phước, không hề làm những việc nào khác.

*[Trong khi đấy thì hôm nọ, đã chia sẻ với các bạn về một cái bài là những cái người già tại Trung Quốc sợ chết cô đơn, các bạn có nhớ không ạ? Thậm chí là có những người phải đăng lên báo là: "Tôi chừng này tuổi này, tôi khỏe mạnh này, và tôi có tiền lương hưu chừng này, chừng này, tôi cần "bán" tôi, tức là cần có một người có thể ở cùng tôi và chăm sóc tôi". Và cuối cùng thì cái ước vọng ấy của ông cũng không thể thực hiện được. Ông họ Lưu, bạn nhớ không? Và cuối cùng thì ông, ít nhất thì ông cũng thỏa mãn được một phần cái nguyện vọng của ông là không phải chết một mình, mà ông được chết ở trong bệnh viện.*

*Và đến năm 2016 thì Trung Quốc bắt đầu ban hành một cái đạo luật là: Quy định là con cái phải bao lâu phải về thăm cha mẹ một lần.*

*Cho nên các bạn thấy, chúng ta đã bất hiếu, bất để lâu quá rồi. Bây giờ phải quay trở lại học, để quay trở về cái đạo pháp tự nhiên. Ở đây thì con cháu của gia tộc này sao ạ? Đi học, làm việc nhưng chỉ cần có ngày nghỉ thì phải nhớ trở về thăm cha mẹ. Cho nên ngày mùng Một mỗi năm, họ nhất định phải đi theo cha mẹ đến chùa, miếu để lễ lạy, để cầu phước, không hề làm những việc nào khác.]*

Hiện nay bạn nào có con cháu ngày mùng một năm nay đi theo bạn vào chùa lạy Phật thì xin đưa tay?

*[Đây là thầy hỏi, nhưng tôi cũng hỏi luôn các bạn ạ. Vâng ạ, hoặc con cháu hoặc các bạn là con các bạn cùng cha mẹ đi chùa ạ? Vâng ạ, vẫn có ạ, chúng ta vẫn có.]*

Quý vị xem, hết thảy gia tộc của họ đều làm được như vậy.

***Thứ hai:** Để*

*[Chữ Hiếu họ làm được rồi nhớ.]*

Ngoài việc đi theo cha mẹ đến chùa, sau khi trở về liền đi đến những nhà hàng xóm lân cận để chúc Tết các bậc trưởng bối, để mừng tuổi cho các bậc trưởng bối. Họ đều làm được gì? Tôn kính trưởng bối. Đây là "Để".

*[Chúng ta vừa nói về chữ "Đễ" có hai ý nghĩa. Một, trong nhà là anh thương em kính; Thứ hai là ra ngoài là kính trọng trưởng bối, thầy giáo, thì đây họ làm được rồi.]*

***Thứ ba:*** *Ham học*

Sau khi mừng tuổi cho các trưởng bối xong, số thanh niên đó tuổi tác gần như đồng lứa với nhau, chúng tụ hợp lại với nhau trong trường tiểu học ở trong thôn, cùng nhau thảo luận:

- Năm nay bạn đi học có được thu hoạch gì? Năm nay bạn làm việc có được kinh nghiệm gì?

Mọi người cùng nhau thảo luận, giúp đỡ lẫn nhau. Việc này đã làm được việc gì? Đây là Ham học.

Có "Hiếu", có "Đễ" lại "Ham học", cho nên vì sao con cháu đời sau ở trong thôn này, có thể có sự phát triển tốt được như vậy? Tuyệt đối không phải là ngẫu nhiên, tuyệt đối không thể nói: bên đó họ có long huyệt, có phong thủy tốt, không phải như vậy. Hơn nữa, hết thảy hoàn cảnh, hết thảy phong thủy cũng sẽ là do lòng người mà chuyển biến.

*[Hôm vừa rồi chúng ta có câu chia sẻ về phong thủy rồi, bạn nhớ không ạ? Nhớ nhớ, vâng, cứ đất phước thì người phước ở. Bạn không phước mà chọn được cái miếng đất phước thì trước sau bạn cũng mất, hoặc trước sau nó lại cũng chuyển thành dữ. Thế cho nên cái mục đích của bạn là muốn chọn miếng đất tốt thì chính bạn lại phải tu, thì lúc ấy là đất tốt sẽ đợi bạn, hoặc là bạn sẽ chuyển đến được cái cảnh đấy.]*

Cho nên Khổng Lão Phu Tử nói: "Thủ Hiếu, Đễ" (Trước Hiếu, Đễ). Khi mọi người có thể làm được Hiếu và Đễ rồi, một người có lòng hiếu thảo, họ sẽ làm gương cho những người khác.

Khi họ hiếu thảo đối với cha mẹ, họ xem thấy cha mẹ người khác cũng sẽ có sự cung kính tiếp đãi giống như vậy.

Cho nên Đệ Tử Quy mới dạy: "Sự chư phụ, như sự phụ, sự chư huynh, như sự huynh", có nghĩa là "Kính chú bác, như cha mẹ, anh em họ, cũng xem như, anh em ruột".

*[Đấy nhớ, bạn nhớ nhớ, riêng cái câu "Thủ Hiếu, Đễ" này thì: Một, là sao ạ? Một là sao ạ? Vừa nói đến nhà Chu đấy ạ. Sao ạ? Quốc gia muốn hưng thịnh thì phải thực hiện "Hiếu, Đễ" bắt đầu từ vua trước. Gia đình muốn hưng thịnh thì phải sao? Cũng phải "Hiếu, Đễ, Ham học", 109 người thì 108 người đại học.*

*Thứ ba, bây giờ nói đến:]*

### *3. Cách học Đệ Tử Quy*

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***Thứ nhất:** Ôn bài, chuẩn bị bài*

Các vị, tôi lúc trước dạy học, có một thói quen rất xấu là rất thích thi cử, cho nên bài giảng của mấy ngày tôi đều sẽ khảo xem chúng ta thế nào.

Chúng ta cầu học vấn, có một thái độ rất quan trọng là phải ôn tập, phải trả bài, còn phải chuẩn bị bài trước khi

nghe giảng. Hy vọng các vị bằng hữu mấy ngày này đem Đệ Tử Quy học thuộc, như vậy trong lúc học, khi nhắc đến những câu kinh văn bạn liền nhận ra: "Câu này tôi biết". Hiệu quả học tập của bạn nhất định sẽ rất tốt.

*[Ví dụ tôi vừa mới nhắc đến cái câu là: "Quá do đãi, bách bộ dư" đấy, "Tiễn người đi, hơn trăm bước, mới quay đi" thì ít nhất bạn cũng biết là: ờ, đúng rồi. Hoặc tôi vừa nói là "Ân phải báo, oán phải quên" thì bạn bảo: à, cái câu này, đúng rồi, tôi có đọc rồi.]*

Cho nên, thứ nhất là ôn bài và chuẩn bị bài.

***Thứ hai:*** *Sáng tối đọc "Đệ Tử Quy"*

Vì có một số bạn buổi sáng không đến nghe giảng, nên vào buổi trưa tôi sẽ đưa ra một toa thuốc trung y, rất có hiệu nghiệm cho bạn, khi uống vào đảm bảo sẽ tăng thêm đạo đức. Đó chính là sáng sớm và buổi tối đều đem Đệ Tử Quy đọc một lần.

Khi buổi sáng đọc nhắc nhở chính mình, hôm nay phải căn cứ những lời giáo huấn này mà làm. Vào buổi tối lại đọc qua một lần, phản tỉnh những hành vi việc làm của ngày hôm nay, những việc gì tương ưng với kinh điển thì ta tự khích lệ, những việc gì vẫn chưa làm đến được thì phải mau mau nhắc nhở chính mình tu sửa.

Sáng sớm một lần, buổi tối một lần. Buổi tối thì không nên để trước khi đi ngủ mới đọc, nếu không thì khi đang đọc đã ngủ mất rồi. *[Các bạn có bị thế không ạ?]* Tốt nhất là khi đi làm về, rửa tay rửa chân xong, sau đó trước

khi vào ngồi ăn cơm thì đọc, vừa vặn liền có thể đối chiếu hành vi của mình ngày hôm nay.

*[Đấy ạ, không có vừa mới đọc xong cái bắt đầu quên hết, rồi xoa chân cái là đi ngủ, xong thậm chí đang, đang đọc thì ngủ gục luôn. Vâng ạ. Chúng ta đã đi hết câu thứ nhất là: "Trước Hiếu, Đễ". Vâng ạ. Sau đến:]*

**Câu 2: "Thứ Cẩn, Tín" (Sau Cẩn, Tín)**

♣ "Cẩn": Chính là cẩn thận, "Cẩn ngôn, thận hạnh" (Cẩn thận lời nói, thận trọng hành động).

*[Đấy, đến chương thứ ba rồi đấy ạ. "Trước Hiếu, Đễ, sau Cẩn, Tín" đến chương thứ ba là "Cẩn".]*

Đối với đời sống của chính mình phải có quy luật, không nên làm nó lộn xộn rối rắm. Vì nếu như bạn ngay đến năng lực chăm sóc chính mình cũng không có, thì đừng nói gì đến gánh vác trọng trách của gia đình.

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

♣Chữ "Tín": "Tín" chính là chữ hội ý, nói lên điều gì? "Nhân" và "Ngôn"!

Cho nên Đệ Tử Quy nói là "Phàm xuất ngôn, tín vi tiên" (tức là: Phàm nói ra, tín trước tiên).

Khổng Lão Phu Tử thì nói: "Nhân vô tín bất lập" (Người mà không biết trọng chữ tín, thì không nên làm việc gì). Nếu như một người không có tín thì rất khó đứng trong xã hội.

Giáo huấn của Khổng Lão Phu Tử là xem trọng bốn điều:

*[Điều gì ạ?]*

Thứ nhất là Đức hạnh; *[Đấy, quan trọng nhất là đức hạnh.]*

Thứ hai là đến Ngôn ngữ; *[Vậy mà chúng ta cứ nói ra là chúng ta bất tín thì coi như là cái khoản mục thứ hai quan trọng như thế này mà chúng ta cũng mất rồi.]*

Thứ ba là Chính sự hay (Chính trị); *[và]*

Thứ tư là Văn học.

Ngôn ngữ vì sao đứng ở vị trí thứ hai, chỉ sau Đức hạnh? Vì giữa người với người qua lại giúp đỡ nhau thì sử dụng nhiều nhất là ngôn ngữ. Một lời nói có thể hưng nước, một lời nói cũng có thể mất nước. Một lời nói có thể làm cho gia đình hòa vui. Một lời nói có thể làm cho gia đình không ngừng đấu tranh. Cho nên "Ngôn ngữ phải học tập", rất quan trọng.

*[Tất cả như thế nhưng các bạn chỉ cần nhớ có một điều thôi là **"lời nói làm sao lợi ích cho người".** Đừng tuỳ tiện nói, nói ra cái này mà để cho người ta hiểu nhầm chỗ này, nói ra cái khác để cho gây bất hoà chỗ khác, rồi nói ra cái này để cho tâm người ta thoái chuyển thì bạn phải không được nói, tức là bạn phải thường xuyên quán sát cái câu mình sắp nói ra có lợi ích cho người hay không, thì bạn mới không tạo nghiệp.*

*Còn nếu không thì trong Kinh Vô Lượng Thọ nói thì sao ạ? Cái điều thứ nhất dạy bạn:* ***"Khéo giữ khẩu nghiệp, không nói lỗi người. Khéo giữ thân nghiệp, bất thất luật nghi. Khéo giữ ý nghiệp, thanh tịnh vô nhiễm".***

*Đấy, cái ý mà các bạn bảo cứ khởi lên, khởi lên ý. Mà cái quan trọng nhất, chúng ta hay mắc nhất là khẩu nghiệp. Cho nên phải nhớ, phải nhớ một điều, định nói ra điều gì là phải xem có lợi ích người hay không?]*

**1-3. "Phiếm ái chúng, nhi thân nhân"** (Thương chúng sanh; Gần người nhân)

♣ "Phiếm ái chúng" là yêu thương mọi người. Nếu dùng cách nói hiện nay, gọi là quan hệ ứng xử, làm thế nào có thể cùng ở với người rất hòa vui. Đệ Tử Quy cũng kịp với thời đại, rất chú trọng học cách quan hệ với người.

♣ "Nhi thân nhân" (là: Gần người nhân): Thân cận với người nhân đức. Vì từng giờ từng phút chúng ta cận kề với người nhân đức thì liền có thể nâng cao học vấn đạo đức của chính mình.

Cho nên gọi là **"Nhập chi lan kỳ thất, cửu nhi bất văn kỳ hương"** *[Có nghĩa là "Vào nhà có hoa chi lan, cửu nhi đấy, lâu ngày thì cũng hoà chung rồi, không có thấy mùi thơm của nó tức là cũng giống như cái giống hoa ấy rồi", đây gọi là gần đèn thì rạng,]* mỗi ngày bạn tiếp xúc với những người thiện, thì ngay trong vô hình đức hạnh của chúng ta đều được nâng cao.

Nếu như bên cạnh đều là những người tâm địa xấu ác, ngôn ngữ hành vi của chúng ta sẽ càng ngày càng thô lỗ.

Đúng gọi là **"Nhập bào ngư chi tứ, cửu nhi bất văn kỳ sú"** (có nghĩa là: "Giống như vào chợ cá, ở lâu thì mình cũng không còn có thấy mùi tanh nữa").

*[Hôm qua cô giúp việc cô ấy kể là: Có một cụ bị lẫn, cụ còn kém mẫu thân tôi hai tuổi, thế nhưng mà cứ mở mồm nói những cái ngôn ngữ phải nói là, rất là kinh khủng. Cô ấy khen là:*

*- Cụ nhà mình chỉ bị lẫn hơi hơi thôi, chứ không phải như cụ nhà con đâu, mà ngôn ngữ đều gọi là, phải nói là rất là bẩn thỉu.*

*Thế là cháu Thoan nó nói luôn là:*

*- Sở dĩ cụ Hồng tại sao khi lẫn cụ không bị như thế, bởi vì, từ thuở bé trở đi, cụ đã rèn luyện không bao giờ nói tục, chửi bậy. Vậy thì kể bây giờ bị lẫn cụ vẫn không bị.*

*Thế còn kia thì chúng ta, ví dụ như cái cụ kia là quen rồi, thế đây gọi là, giống như vào chợ cá, ở lâu thì mình cũng không còn thấy mùi tanh nữa, cho nên cái ngôn ngữ của mình phát ra nó là như thế.]*

Cho nên thân cận với người nhân đức là việc rất quan trọng. Thân cận người nhân đức cũng có thể lớn thêm trí tuệ của chúng ta. Nhân sinh có trí tuệ mới có thể đưa ra lựa chọn đúng, nhân sinh mới có thể càng đi càng nhẹ nhàng. Nếu không đưa ra lựa chọn đúng, vậy nhân sinh sẽ càng đi càng nặng nề.

*[Chương cuối cùng]*

**1-4. "Hữu dư lực, tắc học văn"** (Có dư sức, thì học văn)

Khi chúng ta đem những hành vi lập thân xử thế, những đức hạnh này đều đã thật sự học tập được tốt rồi, thì có dư thời gian vẫn có thể xem nhiều những văn chương hay.

"Học văn": Văn chương thời xưa là gì ạ? **"Văn dĩ tải đạo, văn dĩ minh đạo"** (có nghĩa là: Văn chương phải chuyên chở đạo lý).

*[Phải đúng đạo, phải đúng pháp tắc đại tự nhiên, bây giờ, sắc tình bạo dục là nói lung tung cả. Những cái đấy chúng ta không đọc, chứ không phải "dư lực học văn" chúng ta lại học những cái văn đấy. Là văn chương phải chuyên chở đạo lý.]*

Đạo ở đây là đạo của Thánh hiền; Văn chương phải làm sáng đạo đức của Thánh hiền - Văn dĩ minh đạo).

*[Tất cả những cái câu chuyện chúng ta minh hoạ đều là để làm sáng cho cái đạo của Thánh hiền mà thôi.]*

Cho nên người xưa viết văn rất là cẩn trọng, đều thật sự nắm chắc có thể lợi ích người thì sau đó họ mới đem lưu lại.

Người thời nay viết văn thì thế nào? Họ muốn viết gì thì viết ra thứ đó, họ mặc kệ thiên hạ có đại loạn hay không, cho nên không đủ cẩn trọng đối với ngôn hạnh của chính mình.

*[Câu chuyện "Bút máu" tôi đưa, đó ạ, khi mà văn chương nó lại không phải là "Văn dĩ minh đạo", là làm sáng cái đạo đức của Thánh hiền thì có thể huỷ diệt toàn bộ các cái thế hệ đời sau. Bạn phải lưu ý.]*

Vì vậy, "Học văn" nên xem văn chương của cổ Thánh tiên Hiền thì chắc ăn hơn, vì những văn chương này đều đã trải qua mấy ngàn năm ấn chứng, đích thực có thể khởi phát trí huệ của con người. Đây gọi là "Dư lực học văn".

*[Đó ạ, thầy đã khái quát tổng mục ban đầu là tổng quan toàn bộ 7 chương của Đệ Tử Quy, từ gọi là:*

*"Trước Hiếu, Đễ; sau Cẩn, Tín;*
*Thương chúng sinh; Gần người nhân.*
*Có dư sức, thì học văn".*
*Đó ạ, thầy đã khái quát cho chúng ta.]*

Các bạn! Quý vị có cảm thấy thời gian của một ngày là không đủ dùng hay không?

*[Các bạn có thế không ạ? Có ạ. Các bạn đừng tưởng là thầy khen hay nhé.]*

Hiện nay chúng ta thật là hiếm có một ngày bỏ ra hai giờ đồng hồ để học, không dễ dàng, cho nên việc có dư sức học văn, chữ "dư" này, chúng ta cũng có thể đem nó hóa ra thành con số không rồi.

*[Mấy lần tôi cứ đùa các bạn là các bạn đừng để tôi lỗ vốn, mỗi một bài thế này nếu như chỉ cần mỗi bạn mà bỏ ra nửa tiếng để đọc thì 10 bạn, thì đã là bao nhiêu ạ? Là 300*

*phút, là 6 tiếng thì tôi hoà vốn, tôi bỏ ra 5, 6 tiếng một bài, đúng không ạ? Các bạn cố gắng nhé!*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Do vậy chúng ta phải luôn mang bên mình quyển Đệ Tử Quy để chúng ta có thể lợi dụng những lúc rảnh rỗi có thể mang nó ra đọc.

Tôi có quyển sách gọi là Cách Ngôn Chỉnh Bích, mỗi lần đi đâu tôi đều để ở trong túi xách, khi nào rảnh mang ra học thuộc vài câu, gọi là "tích lũy lâu ngày thì giọt nước có thể xuyên qua đá". Không nên xem thường một ngày tích lũy mười phút, hai mươi phút, đây gọi là: "Khoan vi hạn, khẩn dụng công, công phu đáo, trệ tắc thông" (có nghĩa là: Thời gian ít, cần chăm chỉ, công phu đủ, liền hiểu thông).

*[Bạn cứ tích mãi, tích mãi thì cuối cùng khi công phu đủ thì nó như một cái tảng băng, lúc đầu nó là một cái tảng băng to bằng cái giường này, bạn cứ tích mãi nhiệt, tích mãi nhiệt. Thế xong đến lúc, một lúc, không phải là nó sẽ tan dần dần từ từ đâu, mà khi công phu đủ một cái, thì có khi tất cả này, bắt đầu nó nứt, nó rụp một cái, cả cái tảng băng ấy vỡ là bắt đầu bạn hiển lộ được cái bản tánh của bạn rồi, tự tánh của bạn rồi.*

*Trước đây tôi học ngoại ngữ tôi cũng ngại lắm, thế nhưng ông cụ nhà tôi bảo: "Đừng sợ, mỗi ngày chỉ tích có gọi là một từ thôi nhưng đừng coi thường, một năm là được 360 từ, mà 3 năm như thế là 1000 từ, 1000 từ đấy là đủ vốn để cho con có thể giao dịch bình thường. Mà cũng đừng sợ, sau khi tích như thế thì nó, nó như một cái tảng băng ấy, nó*

*rụp một cái, nó vỡ thì tự nhiên òa một cái thì lúc ấy là mình sẽ thành công thôi.]*

***

*[Vâng ạ, ngày mai chúng ta sẽ bước vào chương thứ nhất là: "Nhập tắc hiếu" (Ở nhà phải hiếu).*

*Bài giảng của Tiến sĩ Thái hôm nay chúng ta dừng ở đây.*

*Vừa rồi, chúng ta có nhắc đến cái chữ "Quy", đây là chữ cổ Hán văn, một bên thì là chữ "Kiến", một bên thì là chữ "Phu", thế nên đây chính là "kiến giải của bậc đại trượng phu". Bây giờ chúng ta sẽ nghe một chút về Cổ Hán văn để chúng ta hiểu.*

***BÀN THÊM VỀ CỔ HÁN VĂN***

*Văn tự của Trung Quốc gọi là "Văn ngôn văn". Đây là loại văn tự phù hiệu. Cách tạo chữ của Trung Quốc này gọi là chữ "Hình, Thanh"*

*Vì sao Trung Quốc lại nghĩ ra loại văn tự này? Những đại đức xưa nay, họ biết ngôn ngữ sẽ tùy vào theo thời đại mà thay đổi, nếu như "ngữ" cùng "văn" là như nhau, thì sau khi thời đại thay đổi, loại văn tự này người xem sẽ không có người hiểu được.*

*[Hòa thượng cũng đã nói, kể cả chữ La-tinh cũng vậy, bây giờ đọc, người ta đọc không ai hiểu cả. Không ai hiểu cả, cho nên là Trung Quốc họ biết, họ khôn, nên họ nghĩ ra cái loại văn tự gọi là "Văn ngôn văn", tức là chữ "Hình*

*thanh". Nếu như chỉ có nghe âm thanh, ví dụ tai mình nghe mình hiểu, thì đây gọi là "Bạch thoại", còn nếu như nghe âm thanh nhưng lại phải kèm vào nhìn thì mới hiểu được thì đây chính là "Văn ngôn văn".]*

*Người phương Tây phạm cái lỗi này, văn La-tinh của Âu châu hiện nay không có người xem hiểu. Ngay cả Phạn văn của Ấn Độ hiện tại cũng không có người xem hiểu.*

*"...Tổ tông Trung Quốc biết được tình hình này, liền phát minh ra Văn Ngôn Văn, chính là Văn cùng Ngữ phân khai, Ngôn ngữ thay đổi, còn Văn vĩnh viễn không thay đổi. [Vừa phải nhìn bằng mắt, mà vừa phải nghe bằng tai.] Văn ngôn khác với văn nói (Bạch thoại). Theo tiên sinh Trần Văn Chánh, có thể phân biệt được Bạch thoại và Văn ngôn một cách đơn giản: "Hễ dùng tai nghe mà hiểu được thì đây là Bạch thoại. Hễ không dùng mắt để xem thì sẽ không hiểu được thì đó là Văn ngôn..."*

*"Ví dụ: "Phật" là tiếng Ấn Độ, là "người giác ngộ" thì bên trái là "nhân" là người, bên phải là "Phật".*

*Cách tạo chữ Trung Quốc gọi là chữ "Hình thanh". "Hình" là "nhân", và "thanh" là "Phật". Cho nên ghép lại thành "người giác ngộ"*

*Chữ "sắc", là sắc đẹp, thì trên đầu chữ sắc là con dao, con dao này sẽ như thế nào? Sẽ phá hủy cuộc đời của quý vị, sẽ phá hủy gia đình hạnh phúc của quý vị, cũng có thể sẽ phá hủy sự hưng suy của một quốc gia".*

*Đây là tạo chữ của Trung Quốc.*

*Cho nên là "...Khổng lão Phu tử cách chúng ta 2500 năm, nhưng ngày nay chúng ta đọc "Luận Ngữ" vẫn y như là thông tin mặt đối mặt với Khổng lão Phu tử vậy. Chúng ta có thể xem hiểu được Ngài, có thể lý giải ý nghĩa của Ngài, đó chính là chỗ tốt của Ngữ cùng Văn phân ra".*

*[Vừa phải nghe, vừa phải nhìn, đó, và tất cả gọi là những cái lời giảng của cổ Thánh tiên Hiền ngày trước đều dùng bằng "Văn ngôn văn". Cho nên, 3000 năm qua vẫn cứ hiểu được hết. Nhưng mà bây giờ thì sao?]*

*Sau phong trào vận động Ngũ Tứ (năm 1919) của một số người quá khích, muốn phế bỏ toàn bộ nền học vấn cũ, hầu như không còn sách vở nào viết bằng Văn ngôn văn nữa.*

*Ngay trong số những người tốt nghiệp đại học ở Đại Lục hoặc Đài Loan hiện thời, có không ít người lúng túng, cảm thấy Văn ngôn rất khó hiểu.*

*[Vì tất cả cái văn hoá phương Tây vào họ đều cho là hay nên họ bỏ, nhưng mà không hề biết được là chữ La-tinh, thậm chí kể cả tiếng Phạn, đến ngày nay chúng ta đọc không hiểu.*

*Đó ạ. Chính vì vậy cho nên Hòa thượng bảo tất cả những lời giảng của cổ Thánh tiên Hiền, của Phật, Bồ tát từ trong kho Đại Tạng Kinh là, đều viết bằng văn ngôn văn để không bị, coi như là không hiểu qua thời gian, nó cứ tồn tại mãi.*

*Thế nhưng vì Văn ngôn văn bây giờ nhiều người họ phế bỏ đi, cho nên nếu như không đào tạo lại những người*

*học về cổ Hán văn này, thì những lời giảng của cổ Thánh tiên Hiền không có người tiếp thu.*

*Không có người tiếp thu thì không có người dạy lại. Chính vì vậy cho nên Hòa thượng đã mở một cái Viện Hán học ở bên Anh Quốc để đào tạo 40 nhà chuyên học cổ Hán Văn. Ở Đài Loan cũng vậy, và ở chỗ chúng ta thì cũng được cư sĩ Trần là được ở bên chỗ Hòa thượng chấp nhận cho học cổ Hán Văn, thì cuối cùng cư sĩ Trần đã chọn cái phương pháp gọi là học online, chứ không muốn là sang tận nơi.*

*Hòa thượng cũng đã nói, là cố gắng làm sao để phục hưng lại, phải tạo ra được một cái đội ngũ cổ Hán văn này thì mới dịch được những cái lời của cổ Thánh tiên Hiền, bên Hòa thượng chuyển sang.*

*Nhưng mà rất tiếc là chúng ta đang có ý định làm thì cuối cùng chúng ta lại không làm được.*

*Chính vì cái khó khăn đấy, cho nên trong cái cuốn "Quần thư 360" mà chúng ta đã tái bản đến lần thứ 3. Cái bộ "Quần thư 360" thì nguyên bản gốc là tập hợp lại những cái lời, của các cái vị cổ xưa thì đều là bằng Văn ngôn văn.*

*Thế nhưng mà một cái tốp ở bên chỗ Hòa thượng là phải chuyển sang thành tiếng Trung giản thể và phồn thể. Cư sĩ Trần lại dựa vào cái bản tiếng Trung đã chuyển sang là phồn thể và giản thể đấy để dịch cho chúng ta 3 cái tập gọi là "Quần thư trị yếu 360".*

*Bộ này rất là cần vì cho tất cả các nhà chính trị, đều cần cái bộ này. Vì Nho giáo dạy là làm sao đưa đến một cái xã hội thịnh trị, "Đêm ngủ không cần đóng cửa, ngoài đường không có ai nhặt của rơi".]*

***

*Vâng ạ, chúng ta sẽ kết thúc bài học của chúng ta tại đây.*

*Chúng ta đã học xong tổng mục của Đệ Tử Quy, chúng ta đã biết là quốc gia, gia đình muốn hưng thịnh thì phải đều bắt đầu từ "Hiếu, Để". Chúng ta sẽ học tiếp về chương I: "Ở nhà phải hiếu" vào buổi chiều.]*

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào bài học ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

## Bài thứ 46

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta đã học xong phần tổng mục Đệ Tử Quy.*

*Hôm nay, chúng ta bắt đầu học chương đầu tiên là:]*

# CHƯƠNG I

# NHẬP TẮC HIẾU

# (Ở NHÀ PHẢI HIẾU)

*[Chương này có 3 mục lớn ạ:*

*I. GIẢI THÍCH ĐỀ CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"*
*II. NỘI DUNG CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"*
*III. TỔNG KẾT CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"*

*Bây giờ chúng ta bắt đầu học mục…*

*I. GIẢI THÍCH ĐỀ CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"*

*Mục này lại có 4 nội dung như sau ạ:*

*I-1. Ý nghĩa của chữ "Hiếu"?*
*I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con?*

*Giáo dục cái gì? Phát huy ưu điểm, sửa chữa sai lầm.*

*I-3. Những thói quen xấu nào cần phải được sửa chữa?*

*I-4. Nguyên nhân & cách khắc phục thói quen xấu của trẻ.*

*Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng mục*

## I. GIẢI THÍCH ĐỀ CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"

### I-1. Ý nghĩa chữ "Hiếu" ?

Chúng ta cùng xem chữ "Hiếu", là chữ hội ý, *[Đấy ạ, vừa mới sáng nay nói về cổ Hán văn là rất quan trọng, chữ Hiếu là chữ hội ý, một bên]* là chữ "Lão", bên dưới là chữ "Tử": "Lão" là chỉ cho thế hệ trước, và "Tử" là chỉ cho thế hệ sau, thế hệ trước và thế hệ sau hợp thành một thể, chính là chữ "Hiếu" này. Chúng ta cùng nhau xem, thế hệ trước lúc nào cũng nhớ đến phải làm thế nào để dạy tốt cho thế hệ sau. *[Trong đầu bạn là phải luôn canh cánh là lúc nào cũng phải nghĩ đến dạy cho thế hệ sau, bạn phải bỏ công sức thật sự, thì lúc đấy hãy mong thế hệ sau có thể là có hiếu với thế hệ trước, với cha mẹ, với ông bà, với tổ tiên.*

*Chúng ta chuyển sang nội dung thứ 2 ạ:]*

### I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con?

*[Giáo dục cái gì ạ? Phát huy ưu điểm, sửa chữa sai lầm, sai lầm nào ạ? Đó chính là những thói quen xấu của trẻ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Ngày nay người làm cha mẹ có được cái thái độ này hay không? Trong quá trình dạy học, tôi thường được nghe các vị phụ huynh có học lực không cao, nhưng họ đã bật mí ra tâm trạng của mình. Họ nói:

- Tôi chỉ hy vọng con của tôi không trở thành gánh nặng của xã hội. Đó là trách nhiệm cha mẹ của tôi đối với chúng.

Học lực không cao, nhưng khi họ nói câu này khiến tôi rất cung kính. Quý vị xem, họ hiểu được giáo dục tốt con cái là bổn phận cả đời này của họ.

[Chúng ta có được thế không ạ, hay là đẻ thì cứ đẻ thôi ạ, thế còn không ai nghĩ đến chuyện dạy cả. Thôi để cỏ lau tự mọc vậy, muốn làm thế nào thì làm, nghĩ bụng cỏ lau nó còn tự mọc được nữa. Cho nên là cứ tha hồ đi kiếm tiền xong rồi bỏ mặc con, thầy Thái đã tổng kết là giao con cho:

*Thứ nhất: Là người giúp việc trông nom, không cần biết, đi từ sáng sớm cho đến 10 giờ đêm, nhiều lắm ạ!*

*Thứ hai: Là giao con cho thầy giáo, các bạn để ý, nhỏ như là Chu Bông chẳng hạn, bồi dưỡng cô giáo thêm tiền và đi vào cái lớp là gì? 5 giờ phải đón nhưng tôi xin gửi luôn cho đến gọi là 8 giờ tối hoặc 10 giờ đêm. Có không ạ? Rất nhiều!*

*Trường hợp thứ ba: Là giao trẻ cho ai ạ? Ông bà. Vâng ạ, ông bà. Thế là thôi, có ông bà dạy rồi.*

Tiếp tục lớn hơn một tí thì thôi, con đi học về cho con là được quyền mở vi tính, dùng mạng Internet để dỗ con, dùng ipad để dỗ con, rồi dùng cả truyền hình để dỗ con.

*Thì tất cả những trường hợp này thầy Thái bảo đều không thể tin tưởng được. Vì sao? Vì những người, từ người giúp việc này, rồi từ thầy giáo, rồi từ gọi là truyền hình, rồi vi tính, rồi internet, rồi đến ông bà cũng không thể thay cho bố mẹ để giáo dục con được. Mỗi một cái nó có một cái nhược điểm. Mà chúng ta nhất định phải muốn cho con cái về sau nó học được chữ đạo đức, nó có hiếu thì chúng ta phải bỏ công sức ra dạy, để mà tự mình chăm sóc con, thì lúc đấy về sau mới hy vọng được con cái sẽ có hiếu với chúng ta.*

*Cho nên chữ "Hiếu" này mới là một bên chữ "Lão" và một bên chữ "Tử". Thế hệ trước phải có trách nhiệm dạy dỗ thế hệ sau.*

Chúng ta sẽ nhắc kỹ, không có các bạn học chữ "Hiếu" rồi các bạn về một mực chỉ trách các con bạn là không biết hiếu, mà trong khi đó quên mất rằng trách nhiệm của chúng ta là phải dạy dỗ con. Đây là gieo nhân thì bạn mới có thể gặt quả, điều này Hòa thượng nói rất nhiều ạ.

*Thầy Thái nói tiếp:]*

Cha mẹ luôn luôn nghĩ đến phải dạy tốt con cái, nhưng muốn dạy bảo con cái, nhất định phải có phương pháp tốt.

***Giáo dục cái gì?***

*Phát huy ưu điểm, sửa chữa sai lầm*

*[Sửa chữa sai lầm gọi là gì hả bạn? Đoạn ác; Phát huy ưu điểm gọi là tu thiện. Vâng ạ!]*

Trung Quốc có một bài giáo dục triết học rất quan trọng, tựa đề là Lễ Ký - Học Ký, bên trong có nhắc đến thế nào là giáo dục: "Giáo dã, trưởng thiện nhi cầu kỳ thất" (Giáo dục chính là cách làm cho con người phát huy được ưu điểm và sửa chữa được sai lầm).

*[Đó chính là đoạn ác tu thiện.]*

Câu này đã nắm lấy được hai cái trục lớn của giáo dục. Ngày nay chúng ta muốn dạy con cái tốt, nhất định phải rõ ràng:

- Phải dạy lớn cái thiện của chúng, cứ cái thiện là phải tán thán, là phải phát huy;

- Phải dạy chúng đoạn ác, những cái gì là ác phải dạy chúng trừ bỏ;

- Sau đó thì phải phòng ngừa, *[Chúng chưa làm ác thì chúng ta phải phòng ngừa]*, thậm chí phải dạy bảo chúng những gì là sai lầm:

Vì *"Cẩu bất giáo, tính nãi thiên" (có nghĩa là: Nếu không được dạy dỗ thì tính sẽ đổi dời).*

*[Bạn thấy không ạ, đoạn ác này tu thiện này, sau đấy phải dạy chúng phòng ngừa, muốn phòng ngừa thì trước tiên chúng phải minh bạch được cái gì là ác, cái gì là thiện.*

*Sau đó phải giáo dục cho chúng để chúng biết chúng không có phạm ác nữa, và phải tăng trưởng những điều thiện.]*

Cho nên có rất nhiều trẻ nhỏ có những thói quen không đúng, chúng ta phải mau chỉnh đốn chúng trở lại. Chỉnh đốn lúc nào? Ngay tức thì, không chậm một giây, vì học cũng như chèo thuyền ngược nước, không tiến ắt là lùi.

*[Đấy ạ, bây giờ mới nói là đoạn ác thì phải tổng hợp lại những tính xấu gì của trẻ, để không cho trẻ, phòng ngừa cho trẻ, và giúp cho trẻ tìm cách đoạn những cái ác này, những tính xấu gì.*

*Chúng ta chuyển sang mục:]*

## I-3. Những thói quen xấu nào của trẻ cần phải được sửa chữa

Các bạn! Chúng ta cùng suy xét một chút, trẻ nhỏ ngày nay có những thói quen gì, có những hành vi gì nhất định cần phải mau tu sửa? Các bạn! Xin nói ra thử. Các vị có phải có kinh nghiệm hơn so với tôi.

*[Vì thầy Thái nói rằng thầy Thái chưa có gia đình, chưa có con.]*

### *1. Đốp chát cha mẹ*

*[Có không các bạn? Vâng.]*

Nghe nói người xưa là "Nhất ngôn cửu đỉnh" (Có nghĩa là : Một lời nói thốt ra nặng như chín cái đỉnh – Tức là : Một lời không dời đổi). *[Đó]*

*Con cái hiện nay cũng là "Nhất ngôn cửu đỉnh", nhưng hai chữ "Đỉnh" này không giống nhau. Con cái hiện nay là "Đỉnh" của sự quay đầu, rất biết cãi lại.*

*[Người ta nói "Nhất ngôn cửu đỉnh", bạn chỉ cần hình dung một chút thôi như cái đỉnh khi bạn vào chùa, to ở bên ngoài rất là to hằng bao nhiêu tấn như thế không có bê được. Vậy thì một lời nói ra phải nặng tựa chín đỉnh, tức là lời nói của mình phải rất có trọng lượng, rất có chữ tín. Nhưng mà bây giờ thì không, con cái lại là, cửu đỉnh ở chỗ nào? Đây cái chữ "Đỉnh" thầy Thái nói là rất biết cãi lại, cãi lại đến đỉnh thì thôi.*

*Tiếp theo còn những gì nữa không?]*

***2. Lười nhác***

***3. Phản nghịch***

Còn gì nữa không?

***4. Tự tư***

*Còn gì nữa không? Vì sao ở đây các bạn đều là người nữ nói, còn phụ thân (Người cha) thì không hề phát hiện ra hay sao? Như vậy thì không được rồi, phải rất quan tâm đến con cái mình. Còn nữa hay không vậy?*

*[Còn tội gì nữa ạ? Vâng ạ.]*

***5. Qua loa***

[Giao làm một việc thì "một nhát đến tai, hai nhát đến gáy". Ở đây tôi thấy trẻ nào đúng những bệnh này thầy nói, trẻ nào cũng mắc những bệnh này thầy nói. Vì sao tôi biết? Vì tôi thấy từ Chu Bi mà ra, giao một việc thì làm quáng làm quàng, thật nhanh, xong quấy quá, bà mà không hỏi đến thì bắt đầu chơi nhông nhống cả ngày, thế cho nên là thầy tổng kết ra là quá đúng.]

"Qua loa" có nghĩa là không có trách nhiệm phải không? Chúng ta thêm một điều thì tốt, "Lục lục đại thuận". Thói quen xấu, cái nào là thói quen xấu?

*[Ở đây thầy nói chữ "Lục lục đại thuận" – (Giải thích: "Lục lục đại thuận") nguồn gốc từ Kinh Dịch, trong Kinh Dịch có nói đến 6 nét đại biểu cho nét âm, 9 thì đại biểu cho nét dương), sáu sáu hợp lại thành quẻ "Khôn" - Đại cát đại lợi, mặc dù có lận đận nhưng nếu cố gắng thì cuối cùng cũng sẽ có kết quả viên mãn.*

*Thế là các phụ huynh đưa ra được năm cái bệnh của trẻ rồi. Thầy bảo phải cố đưa thêm một cái tật xấu nữa, để cho thành sáu cái bệnh của trẻ.]*

### *6. Đời sống không có phép tắc*

*Quy luật của đời sống, chỉ có sáu chữ này thì tốt. Đôi khi có nhiều bạn bè nhiều nhạy cảm, liệt kê ra đến mười mấy loại tội trạng lớn.*

*[Tranh thủ có lúc thầy hỏi là tha hồ kể tội con, đúng không ạ? Vâng ạ. Còn mình thì không thấy gì hết. Trong khi mình thì một cái tội lớn nhất là gì ạ? Không chịu dạy con, không quan tâm đến việc dạy con.*

*Chúng ta chuyển sang nội dung:]*

## I-4. Nguyên nhân và cách khắc phục các tính xấu của trẻ

*[Nội dung này chúng ta sẽ đề cập đến 4 tính xấu nhất mà trẻ thường mắc, đó là:*

*1. Phản nghịch*
*2. Tự tư*
*3. Lười nhác*
*4. Sống không có quy luật*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta ở Hải Khẩu thành lập Trung Tâm Quốc Học Khởi Mông. *[Đó]* Có rất nhiều phụ huynh đến thảo luận với chúng tôi về vấn đề con cái. Cũng may là diện tích của trung tâm vì dùng để lên lớp nên rộng lớn, từ cửa chính đến văn phòng đại khái cũng phải đi mất 30 giây. Tôi đi cùng với họ vào, họ vừa thấy tôi thì liền thao thao bất tuyệt:

- Con của tôi tự tư, rất thích cãi lại, rất lười biếng, không hề chịu lắng nghe, luôn luôn cãi lại.

*[Kể tội đấy!]*

Tôi sợ họ quá khát nước nên vội vàng nói:

- Xin mời ngồi! Xin mời ngồi!

Tôi rót một ly nước mời anh ta uống. Đợi anh ấy uống nước xong rồi, tôi liền bắt đầu hỏi anh ấy.

Tôi nói:

- Con cái tự tư là kết quả. Các bạn có biết nguyên nhân là do đâu không? Quý vị có thấy em bé nào khi vừa sanh ra, ở trên trán liền có hai chữ "Tự tư" hay không?

[Tự tư là gì hả các bạn? Chỉ nghĩ đến mình thôi, nó mặc kệ bố mẹ, ông bà. Đấy nên thầy bảo tự tư là kết quả. Các bạn có biết nguyên nhân là do đâu không?]

Con cái lười biếng cũng là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Quý vị có thấy qua trẻ nhỏ một, hai tuổi nói: "Ôi, không động đậy nổi nữa". Có không? Một, hai tuổi đều là hoạt bát chạy nhảy, vì sao sau đó lại biến ra thành lười nhác như vậy? *[Đó!]*

Chúng ta xem tiếp, con cái phản nghịch cũng là kết quả. Nguyên nhân này do đâu? Chúng ta cùng nhau suy nghĩ xem. Nghe có người nói: "Trẻ con phản nghịch này là chuyện bình thường", có cách nói này hay không? Có à! Nghe ai nói vậy? Phải tìm ra cho bằng được. Phản nghịch do dạy sai rồi.

*[Trước hết nói về:*

*1. Phản nghịch*

*Chúng ta sẽ có 2 ý như sau:*

*Thứ nhất: Nguyên nhân của phản nghịch là do trẻ không có tâm hiếu, kính.*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

*Bây giờ chúng ta nói về ý thứ nhất…]*

## *1. Phản nghịch*

***Thứ nhất:*** *Nguyên nhân do trẻ không có tâm hiếu, kính*

Xin hỏi 50 năm trước, quý vị có nghe thấy hai chữ phản nghịch *[Đối với con cái]* hay không? Lịch sử mấy ngàn năm của tổ tông ta, quý vị có thấy hai chữ phản nghịch này hay không? Quý vị xem đều không thấy qua. Lịch sử nhân loại hơn 4.000 năm đều không có phản nghịch. Chúng ta chỉ trong thời gian 20-30 năm liền sinh ra phản nghịch, *[Thường xuyên gặp trường hợp gọi "Thằng nghịch tử" này, hoặc "Đứa nghịch tử" này]* quý vị xem có lợi hại không? Vì sao hơn 4.000 năm trước không hề sanh ra thế hệ sau phản nghịch?

*[Vì sao ạ?]*

Vì sao chỉ *[trong]* mấy mươi năm lại vội sanh ra con cái phản nghịch?

*Một là: Trẻ không được dạy đạo Thánh hiền*

Không phải là ngẫu nhiên, mà vì con cái bây giờ không được tiếp nhận giáo huấn của Thánh hiền, không được tiếp nhận dạy bảo "Hiếu, Đễ", nên chúng không có hiếu tâm, không có tâm cung kính thì lẽ đương nhiên hành vi ngôn ngữ đối với cha mẹ sẽ có mạo phạm.

*[Có bao giờ bạn dạy được con bạn là đối với cha mẹ con phải đi phải thưa, về phải trình, rồi có bao giờ dạy được là cha mẹ gọi, con phải đến ngay không? Chỉ có gọi một cái là nó không đến là hét, hét xong rồi là quát, quát*

*xong rồi là đánh. Xong rồi "Tại sao mà mày hư thế, trong khi con nhà người ta thế nọ, con nhà người ta thế kia". Cho nên cái chữ "Hiếu" bạn phải nhớ là bạn phải có trách nhiệm dạy con trước đã rồi hẵng kêu.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi nhớ, tôi đã rất thận trọng để hỏi mẹ tôi:

- Mẹ ơi! Con có phản nghịch hay không?

Câu này làm cho mẹ tôi nghĩ đến cả nửa ngày. Sau đấy bà trả lời:

- Không hề có!

Thái độ của chúng tôi đối với phụ thân *[cha]* như thế nào? Vừa kính, vừa sợ, rất tôn kính, lại rất sợ sệt. Cho nên phụ thân đều là rất uy nghiêm. Khi rất kính sợ với phụ thân, thì không thể nào dám phản nghịch. *[Đấy ạ.]*

Vì sao phụ thân có thể làm cho chúng tôi kính sợ với ông vậy? Quan trọng nhất là **"Ngôn hành đồng nhất"** (Lời nói việc làm phải đi đôi với nhau). Ông rất hiếu thảo, ông làm gương tốt để cho chúng tôi xem. Cho nên ngay từ nhỏ thái độ đối với phụ thân chính là tôn kính, không thể nào có sự phản nghịch.

*[Hòa thượng có giảng là tâm úy kính, có nghĩa là tâm kính sợ. Chứ không thì bây giờ nói giờ làm sao mà trong nhà mà không có người như thế thì làm sao nó nghe được. Đồng thời đấy, ông lại là thân giáo, rất hiếu thảo, cho nên*

*ngay từ khi còn nhỏ thái độ đối với phụ thân chính là tôn kính, không thể nào có phản nghịch.]*

Vì vậy, nếu như con cái hiện nay có thể phản nghịch, thì chúng ta làm phụ huynh phải suy xét lại xem vì sao con cái đối với chúng ta không có tâm cung kính?

*Hai là: Cha mẹ không thể làm gương cho trẻ*

*[1- Nói một đằng, làm một nẻo, nên trẻ không phục*
*2- Cha mẹ không lễ phép với ông bà, nên trẻ vô lễ?*

*Bây giờ chúng ta bắt đầu vào ý thứ nhất:]*

*1- Nói một đằng, làm một nẻo, nên trẻ không phục*

Có khả năng chúng ta nói một đằng làm một nẻo đó. Ở đó đánh bạc nhưng lại nói với con:

- Mau đi học bài đi, ta đếm đến ba!

Đứa con vẫn không muốn rời khỏi, từ từ rời khỏi màn hình ti vi, còn đứng ở đó ôm lấy vách tường, không muốn rời khỏi. Người mẹ rất tức giận nói:

- Nhắc lại lần cuối, nếu không đi thì ta sẽ mang roi ra ngay.

[Có thế không ạ? Chu Bi đứng lên trở lại bà xem nào. Vâng ạ, đúng rồi, đây cũng chưa, chưa mang mới nói thôi ạ.]

Nhắc lại lần cuối nếu không đi thì ta sẽ mang roi ra ngay.

*Đứa con không cam tâm đi lên trên lầu. Khi chúng ngồi trên ghế, xin hỏi, thân thể của chúng ngồi ngay trước bàn sách, nhưng tâm của chúng ở chỗ nào? Ở chỗ truyền hình!*

[Con đang xem cái phim cô chú đang nhảy nhót tưng bừng, lúc bố mẹ bảo đi lên học, ba lần ông bà bảo cũng thế, con phải lên như thầy Thái nói là làm sao, không cam tâm, tâm còn đang để trong cái truyền hình không hiểu là như thế nào.]

Sao quý vị biết? Đều ở trong tiết mục của truyền hình, không biết là vai diễn của người nam như thế nào, vai nữ ra làm sao?

*Cho nên khi cha mẹ không làm tấm gương tốt để cho chúng xem, vậy thì nội tâm của chúng có phục hay không? Không phục!*

*[Cha mẹ đây là đánh bạc nhưng mà rất nhiều cha mẹ thì cũng ngồi xem phim, rồi cũng ipad. Thế nhưng trong khi đấy thì bảo con là "lên học bài đi", vậy thì chúng cũng không phục, vì cha mẹ không làm gương được.*

Khi những việc không phục dần dần tích lũy, đến một ngày nào đó bộc phát.

*2- Cha mẹ không lễ phép với ông bà, nên trẻ vô lễ?*

*[Đó ạ!]*

Quý vị nói với con khi nói chuyện với ông bà phải lễ phép. Vậy khi quý vị nói chuyện với ông bà có lễ phép không?

*[Đấy ạ, dạy con cung kính, cúi đầu 90 độ, gọi là đi thưa về gửi thế nhưng mà trong khi đấy,]* quý vị nói chuyện với ông bà có lễ phép hay không?

*[Đấy ạ. Tất cả đều phải quán sát lại nhân quả.]*

Khi những việc không phục dần dần tích lũy, đến một ngày nào đó nó bộc phát. Đến khi thân của chúng cao giống như thân của quý vị, nắm tay cũng lớn như nắm tay của quý vị, chúng có còn nghe lời của quý vị nữa hay không? Chúng sẽ không nghe lời quý vị nữa.

*[Lúc nhỏ thì tha hồ mắng mỏ, nói nó đủ kiểu nó phải chịu, rồi thậm chí đánh đập chúng, chúng cũng phải chịu. Nhưng mà đến khi chúng lớn, thân chúng cao bằng chừng này, tức là cao còn hơn quý vị rồi, nắm tay còn to hơn nắm tay quý vị rồi. Nên tôi mới kể với bạn, là tôi có lần kể mãi đấy, tôi thấy có một người quen, anh này là bạn của vợ chồng tôi thì cứ chuyên môn là cứ hay đánh con, lúc nào đến cũng phải nói là:*

*- Sao mà bạn cứ hay đánh cháu thế?*

*Vì cứ nhìn thấy đánh trẻ là mình không thấy vui, tát. Chu Bi là không bao giờ bị. Tát con đến mức độ là năm cái ngón tay nó hằn đỏ lên, không phải một ngày đâu bạn ạ, mấy ngày liền. Cứ như thế, mà cũng với một cái lí do là muốn cho con nó chăm chỉ, vì thằng bé nó hư.*

*Cứ như thế đúng là sự thực đến một ngày nó mười bảy tuổi tôi đến chơi, thấy nó cao lớn, cao còn to hơn cả bố nó, đẹp trai lồng lộng. Tôi cứ bảo là đúng là đẹp trai như tài tử điện ảnh. Vậy mà đến khi thấy bố nó giơ tay định tát nó một cái thế này, vừa mới giơ tay lên, nó bắt đầu ưỡn ngực lên, mắt trợn lên, mặt nó vênh lên thế này:*

*- Tôi thách ông đấy! Ông thử đánh tôi xem nào?*

*Lập tức người bố đang giơ tay thế này, hạ dần tay xuống.*

*Vậy là đã bất lực đối với con rồi.]*

Chúng sẽ không nghe lời quý vị nữa. Cho nên phản nghịch là kết quả, còn căn nguyên là con cái từ nhỏ không sanh khởi được tâm hiếu kính, tâm cung kính đối với cha mẹ, đó là nguyên nhân căn bản.

*Ba là: Hoàn cảnh bên ngoài ô nhiễm tới trẻ*

*[Một là: cha mẹ thì không có hiếu kính và; Hai: tức là bản thân cái người cha mẹ không có dạy con, xong chúng không được học đạo Thánh hiền, lại không có hiếu kính để làm gương cho chúng, nói một đằng làm một nẻo. Thế cho nên chúng không có phục. Bây giờ đến lượt hoàn cảnh bên ngoài làm ô nhiễm đến trẻ.]*

Nguyên nhân này cộng thêm vào với hoàn cảnh bên ngoài rất nhiều ô nhiễm. Chúng đi bắt chước những bạn bè không tốt, bạn bè không tốt, đến sau cùng hiện tượng phản nghịch sẽ càng ngày càng nhiều

*[Môi trường bên ngoài rất ô nhiễm vậy. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang ý…]*

***Thứ hai:*** *Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

*[Ý này lại có 2 điểm sau:*

*Một là: Phải kéo chúng về với giáo dục của Thánh hiền*

*Hai là: Phải Lấy mình làm gương*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Vậy làm thế nào để chỉnh đốn lại?

Nếu muốn hiện tượng phản nghịch tiêu mất, thì chúng ta cần phải:

*Một là: Kéo chúng về với giáo dục của Thánh hiền*

*[Đó ạ.]* Quan trọng nhất là phải kéo dài giáo dục của Thánh hiền.

*[Mình trước là đã không biết rồi, bây giờ gặp được đạo Thánh hiền thì may quá rồi, phúc đức quá rồi, thế thì bây giờ mình phải tìm mọi cách để kéo con quay trở lại với đạo Thánh hiền. Các bạn phải làm thế nào, để các bạn phải làm được điều ấy, thì hẳng mong chúng quay đầu.*

*Mà đạo Thánh hiền thì tôi thấy mấy hôm vừa rồi như các thầy, các cô đi dạy ở chỗ chùa Kim Âu, tôi đều dặn là khi lên, khi giảng cho các cháu thì phải giảng cho các cháu cái câu đầu tiên là: "Tại sao phải hiếu kính với cha mẹ?".*

*Chỉ cho chúng thấy cái quyền lợi mà chúng hiếu kính thì chúng được cái gì. Ví dụ chúng muốn thành danh, chúng muốn làm to chẳng hạn, về sau chúng muốn giàu có chẳng hạn, rồi chúng muốn mọi người phải nể phục chúng thì nói luôn là: "Quân thần xuất thân từ hiếu tử", có nghĩa là người làm vua làm quan thì họ cũng phải chọn cái người nào có hiếu, thì họ khôn, thì họ chọn thế.*

*Bởi vì họ biết làm sao? Nếu như họ chọn cái người bất hiếu thì phải hiểu là đến cha mẹ mình mà mình còn không thương thì làm sao có thể gọi là trung nghĩa đối với lại người lãnh đạo được.*

*- Cho nên các con muốn thành danh, muốn làm ông nọ bà kia, muốn có tiền thì phải bắt đầu xuất phát từ cái chữ Hiếu trở lên.*

*Bây giờ cho nên đối với các bạn có muộn không? Không muộn ạ. Tôi nói ví như một số bạn ở đây, các bạn đừng sợ là con cái nó lớn lên rồi không dạy được nữa, vì Hòa thượng nói là dạy từ 1000 ngày (tức là 3 tuổi), hoặc là dạy từ thai giáo. Bây giờ chúng con đã không dạy mất rồi thì chắc bây giờ nó bỏ đi. Không phải thế, mà lứa tuổi nào cũng dạy được. Tí nữa chúng ta sẽ chia sẻ đến cái chỗ lứa tuổi nào cũng dạy được.*

Còn ngay như bản thân của gia đình tôi thì sao? Tôi vẫn nói cư sĩ Trung đấy, 24 tuổi đi làm còn tính với mẹ một cái thang thuốc 50.000 (đồng), cư sĩ Hằng 30 tuổi mở cái Ebay và cũng gọi là tính toán với mẹ từng hào từng xu, thì tất cả sau khi quay trở về đạo Thánh hiền, các con tôi đều

quay trở về và hướng mình đi đúng đại đạo. Cho nên tôi thấy bắt đầu gia đình có phúc.

*Bản thân tôi thì cách đây khoảng 5, 7 năm, 5 năm, gặp được Đệ Tử Quy, thế thì khi gặp được Đệ Tử Quy thì mình bắt đầu thấy hay quá, bắt đầu mình hiệu đính, khi hiệu đính thì nó dần dần nó vào trong đầu. Khi nó vào trong đầu thì mỗi một cái hành vi sai, sân, si với cha mẹ đều phải chỉnh sửa lại hết.*

*Có chỉnh sửa được không? Chỉnh sửa được, mặc dù mất công mất sức nhưng mà chỉnh sửa được. Nếu như trước đây chỉ có sân si, đặc biệt là với mẹ tôi lẫn, lẫn ghê lắm thì bây giờ không còn. Cho nên già như tôi 60 tuổi còn chỉnh sửa được, trung trung tuổi như các con tôi là trẻ tuổi như cư sĩ Trung 24 tuổi quay đầu, cư sĩ Hằng 30 tuổi quay đầu.*

*Cho nên bây giờ làm thế nào để chỉnh đốn lại? Nhất định bạn phải kéo chúng về với giáo dục của Thánh hiền, làm cách nào thì làm. Thậm chí cả lúc đầu có thể bạn có thể dùng đến cả vật chất để dạy con trong việc này nữa cơ ý.*

*Chứ không phải bảo thầy Thái bảo nếu mà dùng vật chất dạy con thì làm cho trẻ gọi là tăng trưởng những cái dục vọng về vật chất và chỉ còn tự tư. Cuối cùng bạn tuyệt bạn không dùng các cái đấy, thì về sau nó không theo. Cho nên ban đầu bạn phải trăm phương nghìn kế nghĩ ra cách nào để cho con đi vào đạo Thánh hiền.*

*Tôi vẫn thường chia sẻ với các bạn về câu chuyện của Trưởng giả Cấp Cô Độc.*

Ông là một người gọi là, cũng gọi là hộ pháp cho Đức Phật từ thời Đức Phật tại thế. Ông chính là người cúng dường cho Đức Phật vườn Kỳ Thọ Cấp Cô Độc chúng ta thấy trong kinh. Vì sao là vườn Kỳ Thọ? Là bởi vì là cây thì ông cúng dường, còn đất thì là của Hoàng tử Kỳ Đà vì Hoàng tử Kỳ Đà không bán, cũng muốn cúng dường đất Đức Phật, cho nên là thường thấy là tại vườn Kỳ Thọ Cấp Cô Độc.

*Ông có một người con trai, ông rất là thương, ông rất là quý, ông rất muốn con trai ông đi nghe Đức Phật giảng. Nhưng mà nó không đi, nói thế nào nó cũng không đi, nói hay nói tốt kiểu gì nó cũng không đi.*

Ông nghĩ ra cách gì ạ. Ông biết con trai ông, vì ông rất giàu có, con trai ông hay ham ăn chơi. Ông bảo với con ông rằng:

- Con ơi, ngày mai Đức Phật sẽ có một cái buổi thuyết pháp, vậy thì cha lại phải đi làm ăn ở cái chỗ này, mà nếu bỏ mất mối thì coi như là nhỡ. Vậy con đi đi. Thì nếu mà con đi thay cha bởi vì khi đến Đức Phật cùng với cả các vị Tỳ kheo nhìn thấy con vì biết con sẽ đại diện cho cha, đại ý là như thế. Con đi đi thì cha sẽ cho con 100 đồng tiền vàng.

*Thế là cái vị công tử này phấn khởi quá là đi luôn. Bảo:*

*- Thế đi thì đến thì làm gì?*

*Bảo:*

*- Không chỉ đến để điểm danh thôi ngồi ngủ cũng được.*

*Đồng ý. Lần thứ hai ông lại bảo:*

- Là lần này con đi nhé vì cha lại có một cái việc này việc khác. Thế thì lần này thôi đừng ngủ nữa như thế thì về cha cho con 200 đồng tiền vàng.

*Sướng quá, công tử sướng quá, lần thứ hai đi, lại được, không nghe không ngủ nhưng ngồi thôi, ừ được đồng ý về được 200 đồng.*

*Lần thứ ba, lần này ông bảo:*

*- Cha lần này ốm quá mà không đi không được, vậy con đi nhé, con đi lần này nhớ phải nghe và xem Đức Phật giảng gì để con về con giảng lại cho cha. Vì cái bài hôm nay quan trọng lắm, con về con giảng lại được cho cha, cha cho con 300 đồng tiền vàng.*

Công tử thích quá lại đi, đến khi đến nơi thì lần này chăm chú nghe vì muốn, cái mồi là được những 300 đồng tiền vàng mà, thì chăm chú nghe Đức Phật giảng. Đến khi nghe thì xong Đức Phật giảng thì công tử ngộ ra và sao ạ, không về nữa cuối cùng chờ đến khi Đức Phật giảng xong đi gọi là đi thọ trai đi khất thực, vác bát đi đằng sau Đức Phật.

*Thế là cả tăng đoàn đấy đi đến nhà ông Trưởng giả Cấp Cô Độc, bởi vì ông, ông cúng dường mà. Thế thì ông Cấp Cô Độc thấy con mình vác bát đi sau Đức Phật rồi ông bảo:*

*- Con ơi, thế về đây cha, cha cho con 300 đồng tiền vàng.*

*- Không, con cảm ơn cha!*

Và từ đấy là đi theo Đức Phật đi tu.

*Câu chuyện ấy gọi là "Khi công tử chê tiền".*

*Cho nên bạn đừng ngại nếu như cái mà nó thích là vật chất, bạn vẫn phải dùng những cái vật chất ấy ban đầu, để cho chúng đi vào giáo dục của Thánh hiền. Đó ạ.*

*Cho nên là nếu như bạn muốn về sau bạn muốn là trừ tất cả những cái tội lỗi này của chúng thì chỉ có một cái là chữ Hiếu, muốn học được cái chữ Hiếu đấy thì nhất định đầu tiên bạn phải kéo chúng về giáo dục của Thánh hiền.*

*Đến bây giờ thì cư sĩ Trung, cả cư sĩ Châu nữa chẳng bao giờ dám cãi tôi nữa, vì sao? Bởi vì biết "Bách thiện Hiếu vi tiên". Ví dụ vợ định cãi một cái thì chồng không hùa theo đã đành, đồng thời lại nhắc vợ luôn một câu là:*

*- Em phải nhớ là anh chỉ có một mình cha mẹ thôi, cho nên cha mẹ nói sai cũng phải nghe, cứ im lặng mà nghe.*

*Sáu bảy tháng qua thì tôi thấy con dâu tôi là tiến bộ hẳn. Cho nên nhất định bạn phải kéo chúng vào với giáo dục Thánh hiền, không khác được.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 47**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đang học chương I: "Ở nhà phải hiếu", tới phần I là giải thích chữ Hiếu, nghĩa là người trên phải có trách nhiệm dạy người dưới, tức là cha mẹ phải có trách nhiệm dạy con cái.*

*Dạy cái gì? Tăng trưởng điều thiện và trừ bỏ điều xấu. Các tập tánh xấu là những tập tánh gì ạ? 1. Phản nghịch, 2. Tự tư, 3. Lười nhác, 4. Sống không có quy luật.*

*Chúng ta đang học về tính phản nghịch của trẻ, đang dừng lại ở ý…*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

*Ý này thì có 2 điểm sau:*

*Một là: Phải kéo chúng về với giáo dục Thánh hiền*
*Hai là: Phải lấy mình làm gương*

*Chúng ta đã kết thúc ý thứ nhất, đó là:"Phải kéo trẻ trở lại với đạo Thánh hiền". Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang ý thứ hai:]*

*Hai là: Lấy mình làm gương*

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Sau đó phụ huynh phải hiểu được lấy mình làm gương, làm tấm gương tốt cho trẻ nhỏ.

*[Chứ không phải đến lúc bạn thấy: "Ôi, thầy Trung giảng được rồi". Thế là bạn đẩy con bạn vào đấy xong bắt đầu bạn cứ việc đi buôn bán tá hỏa. Không được.*

*Nhất định bạn phải lấy mình làm gương thì mới dạy được trẻ, còn nếu không bạn ngồi đấy để bạn Ipad, bạn ngồi đấy để bạn chơi bạc, bạn lại bảo con bạn đi học, làm gì có chuyện đấy. Cái thân chúng phải chạy lên bàn học nhưng cái tâm của chúng sẽ không học.*

*Mấy ngày hôm nay cư sĩ Ông có dịp dạy Chu Bi toán. Thì cư sĩ Ông đã phải bảo rằng là gì? "Đúng, bây giờ mình đã có tuổi rồi mới càng thấy rằng là cái việc dạy con là các bạn phải bỏ công bỏ sức mà phải vất vả".*

*Nếu như bạn muốn được rằng cái quả báo cho đến lúc gọi là trung niên hoặc là cho đến lúc già của bạn là bạn được hạnh phúc, thì bạn phải bỏ công bỏ sức ra. Mà đây bỏ vốn ra khoảng vài năm đầu chúng theo rồi chúng vững rồi, thì về sau cả mấy chục năm sau bạn được lãi to quá còn gì nữa.]*

Sau đó phụ huynh phải hiểu được lấy mình làm gương, làm tấm gương tốt cho trẻ nhỏ.

Chúng ta tiếp tục xem "tự tư" hình thành thế nào nhé.

*[Cứ mỗi một câu của thầy nói, chí lý, nên Hòa thượng tán thán cái bài này của Tiến sĩ Thái vô cùng, cả cái bộ Đệ Tử Quy. Hôm trước vừa trích cho các bạn nghe lời Hòa thượng nói là:*

*- Tiến sĩ Thái không cần gần tôi, chỉ cần nghe qua băng thôi. Vậy mà Tiến sĩ Thái thành tựu, giảng bộ Đệ Tử Quy rất là viên mãn.*

*Đấy ạ, nhắc các bạn điều đấy.]*

***2. Tự tư***

*[Mục này có 3 ý:*

*Thứ nhất: Nguyên nhân của tự tư*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*
*Thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được, kể cả là người lớn*

*Chúng ta bắt đầu học ý...]*

***Thứ nhất:*** *Nguyên nhân*

*[Ở mục "Nguyên nhân của tự tư" này thì lại có 2 ý nhỏ:*

*Một là: Cả nhà phục vụ trẻ như ông hoàng*
*Hai là: Cưng chiều với mọi yêu cầu của trẻ*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Các bạn! Bắt đầu từ hôm nay, khi bạn thường gặp phải những sự việc này, bạn hãy nghĩ:

♣ Hôm nay đồng sự chửi ta là kết quả. Nguyên nhân ở chỗ nào?

*[Cứ phải đi tìm nguyên nhân, chứ không phải đồng sự chửi ta ta chửi lại đồng sự, đây là người không có tu dưỡng.]*

♣ Hôm nay con của người khác dạy được tốt cũng là kết quả. Vậy nguyên nhân này do đâu?

*[Nhìn thấy con nhà người khác ngoan, thèm quá, nhưng mà không phải tự nhiên nó ngoan, phải xem xem nhà khác họ dạy con như thế nào, thì mình phải học. "Thấy người thiện, ta học theo" mà, còn thấy con nhà khác mà hư thì phải xem vì sao nó hư, thì lúc ấy chúng ta phải tránh.]*

♣ Hôm nay vợ chồng người ta chung sống hòa vui là kết quả. Nguyên nhân này do đâu?

Từng giờ từng phút bạn hiểu được đi tìm nguyên nhân, vậy thì mỗi ngày bạn đều đang lớn thêm trí tuệ.

*[Đây là sự thật, các bạn lưu ý điều này, từng giờ từng phút bạn đều đi tìm nguyên nhân, chỉ có từ nguyên nhân trở đi thì lúc ấy bạn mới chỉnh sửa được, thì mỗi ngày bạn đều đang lớn thêm trí tuệ.*

*Khi bạn tìm nguyên nhân về sau bạn thuộc lòng Đệ Tử Quy cho mà xem. Đây, vị này đang vướng lỗi này đây, vậy mình xem lại mình xem có vướng không?]*

Khi bạn tìm ra nguyên nhân thì liền có thể tùy bệnh mà bốc thuốc, thì nhiều tình huống có thể chuyển biến phát triển theo chiều hướng tốt.

*[Biết bệnh rồi mà, thì cho thuốc là trúng. Bây giờ nói đến nguyên nhân của tự tư.]*

*Một là: Cả nhà phục vụ trẻ như ông hoàng*

Chúng ta hồi tưởng lại một chút, hôm nay vợ chồng con cái cùng nhau ăn cơm, ông bà nội cũng có mặt. Người mẹ gắp một đũa thức ăn đầu tiên lên. Các bạn, cho ai ăn vậy?

- Cho con!

- Đáp án chính xác, xin vỗ tay tán thưởng!

Đây là hiện tượng phổ biến, thế nhưng khi gắp đũa thức ăn này sẽ sanh ra hiệu quả gì?

- Tiểu Minh à! Đây là mẹ đặc biệt nấu để cho con ăn đây, ăn nhiều một chút nhé.

Ông bà nội nhìn thấy rồi cũng không để thua kém:

- Cháu nội à, món ăn này ngon đây, cũng rất ngon!

*[Đấy, ông bà nội lại bồi thêm, phải không hả bác Cát, với bác Vinh ạ?]*

Ông bà nội cũng giúp cháu gắp thức ăn. Thức ăn của ai tràn đầy?

Của cháu nội tràn đầy! Vì vậy, trong một gia đình ai là lớn nhất? Cháu nội là lớn nhất.

*[Các bạn có thế không ạ? Đũa đầu tiên đều gắp cho con, không nghĩ gì đến bố mẹ đúng không ạ? Trước khi gặp Đệ Tử Quy của Tiến sĩ Thái thì tôi cũng như thế.]*

Như vậy có điên đảo hay không? Đã điên đảo rồi thì con cái cũng liền điên đảo, như vậy có hợp lý không? Nếu hết thảy mọi người đều phục vụ chúng thì chúng liền trở thành hoàng đế nhỏ, công chúa nhỏ.

*Xin hỏi, điểm đặc biệt của hoàng đế nhỏ cùng công chúa nhỏ là gì nào? Là tự tư! Bởi vì tất cả mọi người đều phục vụ chúng, cho nên chúng chỉ nghĩ đến có mình.*

*Hai là: Cưng chiều mọi yêu cầu của trẻ*

Tục ngữ có câu: **"Làm bạn với vua như làm bạn với hổ",** vì vậy trẻ nhỏ hiện tại tính tình đều rất nông nổi, khi

bạn hết mực nuông chiều chúng, mười việc thì vừa lòng chúng đến chín việc.

*[Tiến sĩ Thái có nói là, bạn không được thuận theo tất cả các tập tánh của trẻ. Tập tánh gì? Tham, sân, si. Tập tánh gì nữa? Kiêu, xa, dâm, dật. Không phải là chỉ có trẻ có, mà bạn cũng có. Vì bạn đã sinh ra trong nhân đạo, Đức Phật dạy không bao giờ sai, chúng ta đều có ngũ dục: tham - tham tiền, tham sắc, tham danh, rồi tham ăn, tham ngủ, tham đủ như thế, thì phải biết đây là tập tính xấu.*

*Vậy khi mỗi khi chúng tham ăn, chúng đòi cái này, chúng đòi cái khác thì lập tức bạn không được thuận theo cái tập tánh ấy của chúng. Không có chúng bảo, gắp cho một miếng thịt chẳng hạn, chúng không ăn, bỏ. Bảo con thích gì? Con thích trứng. Lại lấy tiếp trứng. Hay là con uống sữa nhé?*

*Tức là bạn thường xuyên bạn thuận theo những các tập tánh ấy của trẻ. Không được, mà biết rằng đã là nhân đạo, kể cả chúng ta, thì cái tập tánh tham, sân, si, mạn, kiêu, xa, dâm, dật nó chỉ ngày một tăng trưởng thôi, thì khi chạm đến những cái tập tánh đấy của trẻ, chúng ta dứt khoát không được đáp ứng, đó.*

*Thế cho nên cái ý thứ hai, định sửa lại là "đáp ứng mọi yêu cầu của trẻ" nhưng xong tôi lại để im, bởi vì ngoài cái chuyện đáp ứng lại còn cưng chiều chúng một cách quá mức.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Vậy mười việc thì vừa lòng chúng đến chín, việc thứ mười nếu bạn không chiều chúng thì chúng sẽ khóc la, quấy rầy. Bạn lại không có nguyên tắc, chúng vừa giận thì bạn liền nói:

- Được rồi, được rồi, sẽ mua cho con *[ngay]*.

Vậy thì chúng liền thắng thế lấn chiếm, bạn sẽ từng bước mà nhượng bộ.

*[Ở nhà này bây giờ Chu Bông chỉ có sợ mỗi bà hiệu trưởng - cư sĩ Bà thôi. Bởi vì tôi nhất định không thuận theo những các cái tập tánh đấy của chúng và tôi cứ nhắc thường xuyên với bố mẹ nó là không được đáp ứng. Nhưng mà không giận, không quát, kệ, cứ việc đòi, tôi cứ lờ đi tôi làm việc khác. Thế là cuối cùng quả y như rằng, là cuối cùng đối với bà là không hề dám đòi.*

*Bây giờ bố mẹ nó cũng bắt đầu học được, không sợ nó la, không sợ nó khóc nữa, bởi vì nếu bạn chín việc bạn theo nó, thì việc thứ mười bạn không theo, thì chúng sẽ khóc la quấy rầy, thế là bạn ngại nghe những cái tiếng khóc hoặc lại thương con khóc:*

- Ối trời, mũi dãi dầm dề này, thương quá đi!

*Bạn cuối cùng bạn đáp ứng hết. Chỉ cần một lần mà tôi thí nghiệm, đúng như lời thầy Thái nói, chỉ cần một lần bạn không theo những cái tập tánh ấy của chúng, nhất định không đáp ứng, thì lần sau nó không bao giờ đòi tôi nữa, đấy ạ.*

*Chúng ta vừa kết thúc mục Nguyên nhân của tự tư.]*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

*[Mục này cũng có 3 ý:*

*Một là: Dạy trẻ biết thứ tự "trước, sau"*
*Hai là: Dạy trẻ biết bổn phận, và trách nhiệm của mình*
*Ba là: Cha mẹ làm gương "Hiếu" với ông bà*

*Bây giờ, Chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Làm thế nào để chỉnh đốn lại?

*Một là: Phải dạy trẻ biết thứ tự "trước, sau"*

*[Đấy, lúc coi chúng như ông hoàng thì chúng là nhất, vậy thì bây giờ bạn không được coi chúng như ông hoàng nữa, bạn phải quay trở lại, bạn dạy cho trẻ thứ tự trước sau, "Con chưa phải là nhất. Nhất ở đây phải là ông bà, xong rồi đến cha mẹ, xong rồi mới đến con", đó.]*

Các bạn, dạy trẻ nhỏ phải bắt đầu từ chỗ nào? Ngay từ chỗ gắp thức ăn, đại học vấn ở chính ngay chỗ nhỏ này. Mỗi động tác đều làm tấm gương cho con cái học tập.

*[Dứt khoát không để cho chúng tưởng chúng là nhất.]*

Hôm nay khi bạn gắp thức ăn, trước tiên lập tức gắp cho cha mẹ bạn:

- Cha ơi, cha ăn nhiều một chút.

*[Tôi thấy cư sĩ Trung và cư sĩ Châu thật là có phước, sắp sửa có con, lại được nghe cái bộ Đệ Tử Quy này, thì mình phải rút ra được cái kinh nghiệm để mà dạy con, thì về sau mới không quá mất công sức.*

Tiến sĩ Thái có nói là sao ạ? Một giọt mực bạn nhỏ vào một cốc nước chỉ trong vòng có một tích tắc, không đến một giây là cả cái cốc nước nó đã loang màu xanh bẩn rồi. Nhưng mà để cho nó lọc lại làm sao cho cái cốc nước trong trở lại thì bạn không biết mất bao nhiêu thời gian bạn mới lọc trở lại.

*Ngày hôm nay bạn không dạy trẻ để cho những tập tính xấu ấy của chúng đã tăng trưởng quá độ rồi, thì cái công sức bạn làm cho trong sạch trở lại cái cốc nước rất khó. Cho nên tôi thấy cư sĩ Trung, cư sĩ Châu, cư sĩ Loan thật là có phước khi học cái này.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

- Cha ơi, ăn nhiều một chút.

Con cái nhìn thấy rồi thì không thể nói:

- Cha ơi! Sao cha không nghĩ đến con.

Không thể! Chúng nhìn thấy phụ thân của mình đang hành hiếu đạo, trong lòng chúng sẽ rất cảm động, vì mỗi một người đều có tâm thiện.

Trong Đại Học có nói: "Biết được trước sau thì gần với đạo vậy". *[Đó]* Làm bất cứ việc gì, thứ tự trước sau đúng thì bạn mới xây dựng được cái đạo. Vì vậy bạn gắp

thức ăn đúng thì bạn liền dạy cho con mình đạo làm con một cách chính xác.

*[Thì về sau nhất định chúng sẽ có hiếu với bạn thôi, bạn có hiếu với bố mẹ bạn, tức là ông bà. Bạn gắp thức ăn bạn phải coi ông bà trước, thì nhất định về sau chúng sẽ học cái gương đấy.]*

Khi chúng ta mở tủ lạnh, lấy ra trái cây, đưa cho ai ăn trước?

Cha của tôi đã lấy trái cây đúng. Từ nhỏ chúng tôi thấy cha mẹ lấy đồ từ trong tủ lạnh ra, đưa cho ông bà nội ăn trước, chúng tôi rất tự nhiên liền sẽ bắt chước, liền học theo. Nếu như khi tôi còn nhỏ, phụ thân tôi lấy trái cây sai, vậy thì hôm nay tôi không thể đứng đây để nói chuyện cùng các vị. Tục ngữ có câu **"Sai một ly, đi ngàn dặm".**

*[Đấy ạ, nếu cha của Tiến sĩ Thái mà khi lấy trái cây ra mà không đưa ông bà ăn trước, thì đã không hành hiếu đạo, vậy thì Tiến sĩ Thái cũng không thể học được cái hiếu đạo đấy, và khi không học được thì làm gì có ngày hôm nay đứng trên giảng đường để giảng về chữ Hiếu.]*

Nếu bạn hỏi tôi:

- Thầy Thái ơi, có nghiêm trọng đến như vậy không? Lấy trái cây thôi mà có thể ảnh hưởng lớn đến như vậy à?

Có ảnh hưởng hay không? Thật là có.

*[Chúng ta chuyển sang ý thứ]*

*Hai là: Dạy trẻ biết bổn phận, trách nhiệm của mình*

Kỳ thật, tôi rất có khả năng biến thành **"Bại gia chi tử"** *[tức là: đứa con "phá" hỏng gia đình].* Các vị có nhận ra hay không? Vì tôi là con một, lại là cháu đích tôn, chắt đích tôn, bởi vì ông nội của tôi cũng là trưởng tử.

*[Đấy ạ, cháu đích tôn, rồi chắt đích tôn, vậy mà bố thầy Thái dạy rất đúng với đại đạo, cho nên cuối cùng cái bộ Đệ Tử Quy này có thể nói là Tiến sĩ Thái giảng đi khắp thế giới.*

*Cho nên bạn đừng bảo không. Đây là vì thầy Thái là bởi vì nhà thầy đông con, nên cha thầy mới như thế, mới không cho thầy như thế, mà nếu như có một con thì cha thầy sẽ nghĩ khác ngay. Không phải. Đây thầy ví dụ thầy vừa con trai một này, cháu đích tôn, chắt đích tôn, nhưng mà cha thầy đi đúng đại đạo, cho nên cuối cùng thì là đã có công để xây dựng nên một người thầy dạy cho chúng ta bộ Đệ Tử Quy hay đến như thế.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi nhớ lại lúc còn nhỏ đi tảo mộ cho ông bà cố nội tôi, vào lúc đó hai, ba tuổi. Khi quỳ xuống đầu ngẩng lên, đột nhiên nhìn thấy hai chữ thì cặp mắt tôi sáng lên. Đó là hai chữ gì? Nhìn thấy tên của chính mình khắc ở hàng thứ nhất trên bia mộ, *[vì dòng họ mà, ví dụ "Thái Lễ"]* đột nhiên ngẩng đầu thẳng người, có lòng trách nhiệm vì biết rằng: "Về sau hưng hay suy của gia tộc này chính là mình phải tận tâm tận lực".

Người xưa xem trọng trưởng tử, xem trọng trưởng tôn, không phải không có đạo lý. Vì mỗi người, con cháu ngay đời này của họ phải có người làm tấm gương tốt để dẫn dắt chúng, như vậy gia tộc mới có thể hưng thịnh. *[Đó ạ]*

Nếu như cha mẹ tôi cưng chiều tôi, ông bà nội tôi cũng cưng chiều tôi, vậy thì tôi không thể nào có được ngày hôm nay, biết học tập đạo của Thánh hiền, mà có thể đã lưu lạc không biết đến nơi nào rồi.

*[Cho nên là tôi thấy đúng như thầy Thái nói, thầy thật là có phước, gia đình thầy thật là có phước, gia tộc thầy cũng thật là có phước. Chúng ta cũng vậy. Tôi thường xuyên nói với cư sĩ Trung:*

*- Cha mẹ chỉ có một mình con là con trai thôi. Làm thế nào thì làm để cho gia tộc này nó trường tồn, nó vững mạnh.*

*Mà phải làm sao phải tích lũy đức được. Mình không thể làm được đến gọi là vua, như là nhà Chu để mà được tích đức cho con cháu được 800 năm. Vậy mình hãy học Khổng lão phu tử đi. Không làm vua thì dạy học. Vậy cũng tích đức được là 100 đời. Mà đến hàng ngàn năm nay rồi. Cái phước của dòng họ của Khổng lão Phu tử vẫn không mất đi.*

*Cho nên là khi chúng ta cùng ngồi nghe Đệ Tử Quy như thế này, thì tôi cảm nhận được rằng các bạn thật là có phước. Xa như gia đình của cư sĩ Thúy, vậy mà không một tuần nào bỏ.*

*Không hiểu các bạn có hiểu lòng tôi không? Chính hôm tôi nói với cư sĩ Nhàn. Tôi bảo là:*

*- Em chuẩn bị cái phòng học này.*

*Cư sĩ Nhàn nói với tôi là: "Em định nói người này, người này, người này đến".*

*Tôi chỉ luôn, tôi bảo:*

*- Em bảo với chồng của Thúy đến.*

*Cư sĩ Nhàn bảo với tôi rằng là:*

*- Không, sợ chồng Thúy ở xa, với lại lâu nay không đi tu.*

*Tôi bảo:*

*- Ơ đấy, chính vì thế nên tôi muốn đến. Bởi vì với cư sĩ Thúy rất là chịu khó, rất chăm chỉ học hành, vậy thì làm sao chúng ta hãy hướng để kéo chồng của cư sĩ vào đạo đi. Mà nếu như kéo được vào đạo đi thì thật là nhà bạn ấy thật có phúc. Cho nên đây là thâm ý của tôi. Bạn cứ chỉ chồng cư sĩ Thúy cho tôi.*

*Và cuối cùng thì dù rằng nửa ngày, nhưng hôm nay tôi cũng cảm thấy rất hoan hỉ là mình đã đi trúng cái hướng đấy, là không phải chỉ riêng mình chồng cư sĩ Thúy nữa, mà còn có anh Quang, là anh em đồng hao, tức là chồng của chị Thủy đúng không ạ? Đi. Thế và tôi cũng rất hy vọng rằng là từ đây dần dần có thể cho hai vị đó có thể buổi sau đi được.*

*Thôi từ đây thì các bạn sẽ cố gắng. Và khi cả vợ chồng các bạn vào, bình thường các bạn muốn phân ai thì phân, tôi không có ý kiến. Thế nhưng cũng có lần, ví dụ tôi nói với lại chỗ cô Nhàn là:*

*- Hôm nay là phải gọi chỗ chồng Tâm.*

*Hôm trước thì bảo tôi là:*

*- Hay là em bảo Nhung lên?*

*Tôi bảo là:*

*- Không. Hôm nay thì không phải Nhung lên. Vì cư sĩ Nhung đã rất tinh tấn rồi.*

*Và đồng thời tôi cũng muốn là làm cái việc gì, nghĩ cái việc gì là đều phải lợi ích cho tất cả các bạn một cách hiệu quả nhất. Đấy ạ. Cho nên là, hôm nay nhân vì hai vị chồng về rồi, nên tôi mới nói thật là tôi chủ động, tôi cố tình để tôi bảo với cô Nhàn là:*

*- Vì có nhân duyên lên đây chuyển kinh sách bao lần, chồng cư sĩ Thúy, vậy tại sao chúng ta không thể gieo duyên tiếp để tiếp nối cái hạt giống này?*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Nếu như cha mẹ tôi cưng chiều tôi, ông bà nội cũng cưng chiều tôi, vậy thì tôi không thể nào có được ngày hôm nay, biết học tập đạo của Thánh hiền, mà có thể đã lưu lạc không biết đến nơi nào rồi.

*[Điều này là sự thật đó các bạn ạ. Không cẩn thận lại vào tù ra tội, rồi họa hại đến hết rồi đấy.]*

Cho nên giáo dục con cái rất quan trọng.

*Ba là: Cha mẹ phải làm gương "Hiếu" với ông bà*

*[Đó!]* Phụ huynh hiện tại lấy trái cây ra, không biết có đưa cho ông bà nội ăn trước hay không? Tôi còn nghe có một số bà mẹ mua một số trái cây rất đắt tiền, sau đó thì cất giấu nó đi.

*Vì sao có một số bạn mỉm cười vậy? Có phải trong lòng bạn cũng có điều này chăng? Đem cất nó đi. Khi ông bà nội đi ngủ thì liền lấy nó ra:*

- Con ơi, mau đến đây, đây là mẹ đặc biệt mua cho con ăn đó.

Con trai ăn rất hứng thú. Chúng cũng học được rất triệt để. Kết quả là **"Người tính không bằng trời tính",** cho nên về sau chúng có tiền thì chúng mua trái cây cho ai ăn? Cho con của chúng ăn.

*[Nhân và quả rất là rõ ràng]*

Có một số bạn lập tức trả lời:

- Chúng mua cho vợ của chúng ăn.

Đúng! Bạn dùng tâm ác thì con của bạn liền học được tâm ác, chứ không phải học được tình nghĩa, hay ân nghĩa.

*[Đấy. Bạn nhớ nhé. Từng hành vi, từ cái việc lấy trái cây ra khỏi tủ lạnh, từng cái việc gắp một cái đũa thức ăn, chúng ta cũng đều phải nghĩ đến làm thân giáo cho con thì con mới học tập. Nhưng cái quan trọng là khi bạn làm như thế thì bạn dần dần bạn hành hiếu đạo, và cuối cùng bạn sẽ học được chữ Hiếu.]*

Cho nên, chúng ta vẫn phải theo thiên đạo mà đi, phải biểu diễn hiếu đạo, phải phát cái tâm vốn thiện của con cái. Như vậy, cái "tự tư" này, hiện nay tìm được căn nguyên của vấn đề, vẫn là từ hiếu đạo, vẫn là từ chỗ phải nghĩ đến người khác. *[Đó!]*

*[Chúng ta đã học xong ý thứ 2: "Làm thế nào để trẻ không tự tư?"Đó là: Một, phải dạy trẻ biết thứ tự "trước, sau"; Hai, dạy trẻ biết bổn phận, trách nhiệm của mình; Ba, cha mẹ làm gương "Hiếu" với ông bà. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang ý…*

*Thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được kể cả người lớn*

*Và đây cũng là ý cuối cùng của căn bệnh tự tư này.*

*Nội dung này lại có 3 ý nhỏ như sau:*

*Một là: Phải có lòng tin khi dạy trẻ*
*Hai là: Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy*
*Ba là: Phải tự nhận biết lỗi lầm của bản thân mình*

*Chúng ta sẽ tiếp tục bài học.]*

*Thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được, kể cả người lớn*

*[Đấy ạ, vì nói đến đây các bạn sẽ nghĩ ngay là con mình 1000 ngày không được học, thai giáo không được học, thì bây giờ chúng đã lớn rồi, chúng đã vào đại học rồi, vậy thì thôi:*

*- Tôi vái lạy, tôi chịu thôi.*

*Rồi tự nói là "Nhà tôi vô duyên vô phúc". Tôi thấy nghe nhiều bạn nói như thế ạ.*

*Cái câu "vô duyên vô phúc" này là bạn nói. Ừ, bạn cũng đã có cái học rồi, bạn biết. Nhưng mà như là cư sĩ Diệu Âm Minh Trị nói, thì nếu như bạn có dịp bạn xuống được địa ngục, mà bạn vào vạc dầu, rồi bạn vào giường lửa thì lúc đấy bạn sẽ không nói là: "Nhà tôi vô duyên vô phúc nữa". Mà không ai cần bảo, bạn cũng phải dập đầu xuống mà lạy Phật, Bồ tát để con quyết tâm con học đạo, con quyết tâm con hành chữ Hiếu. Còn nếu không xuống thì không biết sợ. Không biết sợ thì cứ thoải mái mà làm.]*

*Một là: Phải có lòng tin khi dạy trẻ*

Các bạn! Nếu như con cái chúng ta đã hơn mười tuổi rồi thì còn kịp nữa không? Bạn phải tin tưởng câu thứ nhất trong Tam Tự Kinh: **"Nhân chi sơ, tánh bổn thiện".**

*[Đấy ạ! Cho nên kể với các bạn hôm nọ, cái truyện phim gọi là "Giấc mộng phù hoa". Cái cô này sau khi làm kĩ nữ thì vô cùng giàu có vì xinh đẹp lắm, đệ nhất mĩ nữ Sài Gòn cơ mà. Thế thì cuối cùng là làm ra được rất là nhiều cái chuyện không được. Thậm chí cả dùng bùa ngải để chài*

*những cái người đàn ông đến, làm người ta cho hết cả tài sản, rồi người ta bỏ cả vợ.*

*Trong một cái lần ấy là, cuối cùng cô này cũng bị rất nhiều những các cái việc gọi là họa hại nó dồn dập đến. Thì lúc đấy cô ta không biết tìm đến ai thì tìm đến một cái người, anh nhà báo. Còn gọi là, ngày xưa gọi là ký giả. Sau khi cô ta kể cái cuộc đời của cô ta thì cô ta cứ nói đi nói lại mãi là:*

*- Phải chăng rằng tôi không đủ tình thương đối với mọi người?*

*Đây chính là "Nhân chi sơ, tính bản thiện". Không được ai dạy, mà đã làm ra trước cái cuộc đời vùi dập thế, đã làm ra rất nhiều việc ác để lợi cho mình. Nhưng vậy trong cái tiềm thức sâu xa vẫn là cái thiện. "Nhân chi sơ, tính bản thiện". Đó ạ.]*

Kỳ thật, không phải là người khác không thể thay đổi, mà là chính mình bị chính mình công kích trước tiên, chính mình không tin tưởng người khác có thể thay đổi. Ngay khi bạn không có lòng tin, thì rất nhiều việc bạn nhất định sẽ không làm được.

*[Đấy! Đến như là dời núi mà có lòng tin, là làm một cái việc dời núi của Ngu Công, là để giúp cho dân ở vùng đấy là được gọi là chuyên chở lương thực đến không bị vất vả này, thế rồi khi ốm đau thì đi khám bệnh có thể dễ dàng. Vì vậy mà với một cái lòng tin như thế, là nhất định tôi sẽ dời được núi. Vậy mà cuối cùng kết quả là Ngu Công dời được núi.]*

*Hai là: Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy*

*[Câu này thì rõ rồi nhé.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta có rất nhiều tiết giảng ở Đại Lục, người tham dự đến từ các giai cấp trong xã hội, tuổi tác khác nhau. Tôi nhớ, có rất nhiều học sinh trung học cũng đến. Có một học sinh trung học đến lớp năm ngày liền, mỗi ngày đi về đều có rất nhiều tiến bộ rất lớn.

Dì của chú cảm thấy rất thắc mắc, vì sao đứa trẻ mười mấy tuổi, nghe giảng năm ngày thì đã có được thay đổi lớn như vậy? Đến ngày thứ năm, dì của chú liền đến chỗ chúng tôi, lên lớp để tìm chúng tôi, đúng lúc chúng tôi đã đi khỏi rồi. Cô đến khách sạn hỏi được số điện thoại của chúng tôi. Sau đó cô liền gọi điện đến. Cô nói:

- Cháu của tôi mỗi ngày đến lớp học về đều có tiến bộ rất lớn, bất luận là đối với cha mẹ hay đối với người trong nhà, thái độ đều rất tốt.

Cô cảm nhận được văn hóa xưa đích thực là có sức mạnh rất lớn. Cho nên cô nói:

- Con của tôi một đứa hai tuổi, một đứa bốn tuổi, có thể giao cho các vị dạy hay không?

*[Các bạn đã thấy giống chúng ta không ạ? Khi bắt đầu thấy Đệ Tử Quy hay như thế, thì bắt đầu là con cái mình nó thay đổi là cứ tìm cách là thôi giao bật luôn cho*

*thầy, thế là mình tha hồ tung tăng đi lại đi kiếm tiền. Sai ạ, nhất định là không được ỷ lại thầy. Các bạn phải là chính, chỉ có là phối hợp với thầy giáo.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Quý vị xem, phụ huynh hiện nay khi gặp được cái tốt, lập tức không nghĩ đến chính mình làm trước, liền đẩy ngay cho thầy giáo. Chúng tôi liền nói với cô ấy:

- Những vị thầy giáo này của chúng tôi đều từ Hải Khẩu, từ Thẩm Quyến đến, một nơi quá xa.

*[Mà gần cũng không đồng ý cho đẩy, dù rằng thầy nói đây xa, không có định giao luôn hai đứa con cho cho tốp các thầy.]*

Rốt cuộc, vị mẫu thân này nói:

- Không hề gì, tôi từ Bắc Kinh sẽ đưa chúng đến Thẩm Quyến.

Cho nên đích thực là đứa trẻ hơn mười tuổi cũng có thể nhận được huân tu rất là tốt.

*[Chính vì Đệ Tử Quy có những các cái hay và trẻ nó học tiến bộ được đến như thế này, rất mong muốn là các bạn ở đây là phát tâm, nếu như các bạn phát tâm dạy được trẻ thì đây là điều rất là tốt. Nhưng mà tuy nhiên, nếu như bạn đi chỉ cần lệch đi một chút, thì lập tức bạn lại dùng Đệ Tử Quy để kinh doanh.*

*Một trường hợp nữa, nhân tiện đây tôi chia sẻ luôn. Cư sĩ Vân Chi hôm kia có nhắn tin cho tôi là: Con rất muốn chia sẻ ở trên lớp cho các cháu cái bài tiếng Anh gọi là "Family Finger", đúng không ạ? (Những ngón tay gia đình) bằng tiếng Anh. Lúc ấy tôi chỉ trả lời vắn tắt tôi bảo:*

*- Con không nên đưa cái bài hát đấy để dạy các cháu. Vì đây chúng ta đang học văn hóa truyền thống.*

*Các bạn phải nhớ một điều là: **"Với người chấp có nói không, với người chấp không nói có".** Trẻ trong thế hệ của các cháu bây giờ đã bị quá nhiều cái việc gọi là "văn hóa phương Tây" và tiếng Anh này, nó lôi cuốn đi hết mà quên tất cả cái nền tảng đạo đức.*

*Chúng ta bây giờ đang muốn trẻ phải quay trở về cái giáo dục đạo đức luân lý, cho nên lại càng không nên đưa những cái đấy vào. Khi chúng đã học được rồi, chúng đã tương đối thành thục rồi bạn có những các cái biện pháp, hay còn gọi là phương tiện để cho chúng có những cái hứng thú thì cái này nó chỉ là điểm xuyết. Nhưng chúng phải vững đã, không thì đối với chúng thì lúc nào cũng là văn hóa phương Tây tốt, nền văn minh phương Tây là tốt, mà quên đi mất cái gốc gác của mình chính là người phương Đông và chính là giáo dục đạo đức luân lý mới đưa cho con người đến cuộc sống hạnh phúc, gia đình hạnh phúc và xã hội hạnh phúc.*

*Chính vì vậy, cho nên là vị Tiến sĩ Joseph Tonybee có nói rằng: muốn giải quyết tình trạng của xã hội hiện tại chỉ có Phật pháp Đại thừa và Học thuyết Khổng - Mạnh, cho*

*nên chúng ta phải tẩy bớt những các cái mà chúng đang quá mạnh kia đi.*

*Ngoài ra thì trong một cái cuộc họp thì cũng có gọi là hơn 70 các giáo sư của các trường đại học, toàn là các nước phương Tây cả đấy, thì họ cũng đều nói rằng là bây giờ xã hội động loạn đến như thế này rồi, thì vậy phải dạy cho trẻ về gọi là Phật pháp và cũng như là dạy cho trẻ về văn hóa truyền thống hay chính là Nho giáo, thì mới giải quyết được vấn đề xã hội động loạn hiện tại.*

*Cho nên là, đặc biệt khi các bạn đi dạy, nếu đúng mà quen ý, thì tôi còn muốn các bạn là thế này này, các bạn lên lớp, các bạn phải mặc áo dài truyền thống cơ, chứ không phải là các bạn mặc váy đâu, các bạn mặc áo dài truyền thống, chứ không phải là áo dài cổ lại ngoác ra như thế này thì không phải. Đấy ạ, các bạn nữ đi dạy các bạn lưu ý, làm sao đấy từ hình thức này, từ cử chỉ, từ lời nói, đến cả cái bài các bạn giảng đều là dạy cho trẻ luân lý đạo đức.*

***

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 48**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

*Hôm qua chúng ta đang học đến tính xấu thứ hai của trẻ, đó là tự tư.*

*Đã kết thúc 2 ý:*

*1- Nguyên nhân của tự tư là do cha mẹ quá cưng chiều trẻ;*

*2- Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*
- *Phải dạy trẻ biết thứ tự trước sau;*
- *Phải dạy cho trẻ có bổn phận và trách nhiệm với gia đình, cha mẹ ông bà;*
- *Cha mẹ phải làm tấm gương hiếu với ông bà.*

*Chúng ta đang dừng lại ở ý thứ 3: "Trẻ nào cũng dạy được kể cả người lớn".*

*Mục này có 3 ý:*

*1- Phải có lòng tin khi dạy trẻ;*

*2- Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy, và*

*3- Phải nhận biết lỗi lầm của bản thân.*

*Chúng ta đã kết thúc ý thứ 2:"Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy". Bây giờ chúng ta chuyển sang ý thứ 3…]*

*Ba là: Phải tự nhận biết lỗi lầm của bản thân*

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Có một vị nam sĩ khoảng 40 tuổi, khi tôi giảng ở Thiên Mục Sơn Hàng Châu, anh ấy được đơn vị chủ quản sắp đặt đến làm bảo vệ cho tôi. Bởi vì trên núi chúng tôi có đến bốn, năm trăm người, anh giúp tôi ngăn lại một ít chướng ngại, như vào lúc tôi cần phải nghỉ ngơi thì anh ấy sẽ nói:

- Thầy giáo cần phải nghỉ ngơi, hiện tại không tiện nói chuyện.

Anh ấy giúp tôi xử lý những việc này, hơn nữa anh ấy còn học qua võ thuật, anh đã làm qua hơn mười năm cảnh vệ. Khi anh nghe giảng được ba ngày, khi giảng xong, anh mời chúng tôi đi ăn cơm. Trên đường đi anh liền nói:

- Quá tốt, quá tốt rồi, thật sự là quá tốt!

Đích thực là chúng tôi cũng không biết anh đang nói gì, thế nhưng chỉ cảm thấy nội tâm của anh rất là hoan hỷ. Ngay khi đến nhà ăn, anh ta liền nói:

- Thầy Thái ơi, tâm trạng hiện tại của tôi chỉ có thể dùng lời nói của trẻ nhỏ ba tuổi để biểu đạt, chính là quá tốt rồi.

Tiếp theo, anh nói:

- Tôi đã sống qua 40 năm rồi, cuối cùng tôi biết đời sống của tôi sai ở chỗ nào.

*[Đây ạ, phải tự nhận biết lỗi lầm của bản thân. Sau khi bạn học Đệ Tử Quy xong, những lỗi của bạn phạm phải bạn phải kiểm điểm, bạn phải nhận ra và bạn phải tu sửa thì mới có tiến bộ, thì đây vị nam tử hán này đã nhận ra được lỗi lầm của bản thân.*

*Lê-nin nói: "Người thông minh nhất là người biết rút kinh nghiệm". Chỉ sợ các bạn không nhìn thấy lỗi, các bạn không thể rút kinh nghiệm, các bạn không thể sửa được. Thì đây, nếu nói về Phật pháp, các bạn là người ngu si, không có tiến bộ.]*

Kỳ thật, chúng tôi nghe câu nói này của anh ấy, trong lòng cảm thấy rất là chua xót. Một nam tử hán 40 tuổi, không phải anh ấy không muốn học mà là không có người dạy.

*[Đáng thương thế! Vậy chúng ta bây giờ may mắn quá, gặp được Hòa thượng, xong lại được Hòa thượng chỉ cho học nền tảng tu hành từ Đệ Tử Quy, xong lại gặp được người giảng - Tiến sĩ Thái giảng được cái bộ Đệ Tử Quy viên mãn. Từng hành vi một, khi mình gắp thức ăn, thầy cũng biết, rồi từ những các cái việc gọi là mình đi sai, ví dụ như là ngồi thì chơi Ipad này, rồi là ngồi thì đánh bạc, đánh đề này, nhưng lại bảo con đi học đi. Sao mà cái gì cũng biết, mà đúng quá cơ chứ lại.]*

Một nam tử hán 40 tuổi, không phải anh ấy không muốn học, mà là không có người dạy. Cho nên ngày nay khi có người dạy thì lập tức thái độ của anh tốt như vậy, học liền thì sẽ giống như là "Xích Tử", như một đứa trẻ, anh rất hoan hỷ. Anh nói:

- Cuối cùng tôi cũng biết tại sao mà người vợ ly hôn với tôi, vì sao con cái không thể nói chuyện với tôi, đồng sự thì có một cự ly cách xa với tôi, đều rất sợ tôi. Cuối cùng thì tôi đã tìm ra được vấn đề.

*[Chứ không phải là bỏ vợ thì lại nói là vợ xấu, vợ sai, thế rồi con cái nó không nói chuyện được với mình thì bảo con toàn là hư hỗn, chỉ tiếc mỗi cái công đã trót sinh ra mày. Có người mẹ nào nói thế không? Có người cha nào nói thế không? Có. Trời ơi, các bạn thử nghe xem.*

*Cho nên đây là cái vị nam tử hán này là vì anh ta không được dạy, nhưng cái của chúng ta lại khổ ở cái chỗ là được dạy, vậy mà cuối cùng vẫn cứ để coi như tùy thuận cái mồm này muốn mắng chửi con cái thế nào cũng được.*

*Khi anh ta biết nguyên nhân thì chắc chắn anh ta sẽ sửa được. Cũng nhiều người biết nguyên nhân nhưng không sửa được, nhưng trường hợp này là tôi tin là anh ta sẽ sửa được, bởi vì anh ta đã quay trở lại gặp thầy Thái sám hối một cách cung kính như thế.]*

Anh còn nói khi anh quay về, việc thứ nhất là anh phải tìm người vợ trước của anh để giãi bày. **"Nhân phi Thánh hiền, thục vô năng quá, quá vô năng cải, thiện**

**mạc đại yên"** (Con người nào phải là Thánh hiền, ai chẳng lầm lỗi? Có lỗi mà biết sửa lỗi còn gì tốt hơn).

*[Đấy ạ, vẫn cứ là có lỗi biết lỗi, muốn sửa lỗi thì quan trọng nhất là bạn phải biết lỗi đã, còn nếu không biết lỗi thì bạn sửa vào đâu?*

*Hòa thượng cũng dạy là bạn không thể nào tự biết lỗi mình, cũng như người có cái vết nhọ ở trên mặt này, bạn không nhìn được cái vết nhọ này. Vậy thì có cái cách gì để bạn phát hiện ra rằng bạn đang mắc lỗi?*

*Một là: Mình đi soi lỗi người, nhưng soi lỗi người không phải để trong tâm, để thị phi họ, mà soi lỗi người để cuối cùng quay lại mình xem mình có mắc giống họ không. Thấy người ta tham một cái chẳng hạn, nhìn:"Ôi trời, sao người này tham thế?". Lại phải quay lại nếu mình vào vị trí này, thì mình có tham không. Như thế là bắt đầu bạn phát hiện ra lỗi mình. Đó.*

*Cách thứ hai: Bạn phải chịu nghe người ta chỉ lỗi cho mình, vạch lỗi cho mình. Còn nếu như bạn không chịu, bạn không nghe, mà bạn không phục, bạn bảo tôi không có bị cái lỗi đấy, thì Đệ Tử Quy lại dạy chúng ta là gì ạ? "Có thì sửa, nếu không có, phải cảnh giác". Việc gì mà bạn sân si lên? Thế nếu như bạn sân si lên thì dám đảm bảo cái người đấy sẽ không nói với bạn nữa.*

*Ngoài ra, những người xung quanh họ nhìn thấy như thế, họ cũng sẽ im lặng không nói nữa. Vậy bao giờ bạn mới sửa được lỗi của bạn đây?*

*Đó ạ, cho nên trong cái câu mà thầy Thái giảng tôi thấy hay ghê lắm, cái câu: "Nghe lỗi sợ, nghe khen vui, bạn xấu đến, bạn hiền đi. Nghe khen sợ, nghe lỗi vui, người thiện lương, dần gần gũi".*

*Tôi thấy hay là ở chỗ nào? Đây lời thầy Thái giảng nhé:*

*Vì sao mà bạn thích nghe khen, thì người xấu lại đến, người hiền lại đi? Bởi vì người hiền người ta thường xuyên chỉ góp ý, chỉ lỗi cho bạn thôi. Người ta biết cái trách nhiệm làm bạn đấy, nhưng khi nói bạn không nghe. Thì họ thấy là họ làm cho bạn gọi bị phiền não rồi, thì tốt hơn hết người ta tránh ra.*

*Nhưng mà tại sao những cái kẻ ác lại đến? Bởi vì họ tìm cách cơ hội để họ lợi dụng bạn, ngày hôm nay họ nói một câu ngọt ngào, ngày hôm sau họ lại có những cái thái độ nịnh bợ này khác, bởi vì họ chỉ chờ khi nào bạn sơ hở, lập tức họ sẽ lợi dụng bạn. Ví dụ, lợi dụng về tiền nong, lợi dụng về tình cảm, lợi dụng về rất nhiều thứ. Còn có rất nhiều trường hợp là họ sẽ hại bạn.*

*Cho nên là khi mà nghe lỗi thì sợ, nghe khen thì vui, thì làm sao ạ? Bạn xấu đến, người hiền đi, nhất định là "trăm việc hư".*

*Còn nếu như khi bạn nghe lỗi thì vui, thì lúc đấy người ta chỉ lỗi cho bạn, người ta bảo: Ôi, con người này thật là cầu thị, mình nói người ta sai, vậy mà vẫn cứ hoan hỉ. Vậy thì lần sau khi bạn có lỗi thật, người ta sẽ dám chỉ cho bạn, thì lúc ấy bạn sửa được lỗi.*

*Vì toàn bộ cả quá trình giáo dục chỉ là đoạn ác và tu thiện thôi. Bây giờ bạn tự mình không biết, lại cũng không có ai nói cho biết. Vậy thì bạn còn cách thứ ba là gì ạ? Bạn quán sát cái bối cảnh xung quanh như sáng nay vừa nói, Chu Thành Vương khi trên đường đi về nhà thì ông thấy trời nắng rất là to, vậy mà tại sao lại có sấm chớp, nghịch cảnh. Lập tức ông phải nghĩ ngay lập tức, vậy ta có việc gì sai đây? Khi mà đã phát hiện ra là xem lại xem ta có gì sai, thì phải kiểm điểm tất cả các hành vi của mình, thì ông phát hiện ra là phải chăng ta đã nghi ngờ chú ta là Chu Công là sai lầm rồi?*

*Đó, bạn nhớ nhé. Có ba cách để bạn phát hiện ra lỗi của bạn. Con người không phải Thánh hiền, ai cũng có lỗi hết. Thậm chí là chỉ cần khởi tâm động niệm đều là có lỗi .*

*Bạn có nhớ cái câu chuyện An Sĩ Toàn Thư kể về Đế Quân không ạ? Đi qua cái đầm ấy chỉ có khởi lên một cái ý tưởng rằng là "Cái đầm này đẹp quá!", lập tức luôn có hai vị tiểu đồng đến dắt đi bảo rằng là thần núi mời đi làm thần ở cái vùng, cái đầm cái hồ Động Đình này. Thế là đáng lẽ đang cái nhân duyên đi đến gặp Phật thì cuối cùng là mất luôn. Thế là sau đấy hàng bao nhiều kiếp sau vẫn cứ tiếp tục đọa lạc.*

*Cho nên lão cư sĩ Lý Bỉnh Nam mới nói là: "Hễ bạn dấy khởi một vọng niệm thì đây là nghiệp nhân của một lần luân hồi". Sợ đến như thế. Bởi vì, chính khi Đế Quân sau khi đầu thai vào làm con của thiếu phụ họ Trương ấy, đến khi bà sinh ra thì mở mắt ra thì đã thấy mình oa oa trong chậu rồi, không làm cách gì được nữa hết, vì nhất định là*

*phải sinh tử rồi, nhất định phải tiếp tục luân hồi rồi. Nghe thế mà sợ.*

*Cho nên là cứ tâm dấy khởi một vọng niệm dù là xấu, dù là tốt, dù là vô ký, cũng là nghiệp nhân của một lần luân hồi. Cho nên tại sao chúng ta luân hồi lâu thế, nhiều thế, từ vô lượng kiếp đến nay như thế.*

*Cho nên mới nói là "Nhân phi Thánh hiền, thục vô năng quá, quá vô năng cải, thiện mạc đại yên", con người không phải là Thánh. Đã là phàm phu thì toàn lỗi, nhưng mà biết lỗi rồi lại sửa lỗi thì còn gì tốt hơn. Sửa lỗi thì cuối cùng là gì? Hai câu cuối cùng của Đệ Tử Quy ạ.*

*"Đừng cam chịu, không thua kém*
*Thánh và Hiền, dần làm được".*

*Còn nếu bạn không quyết tâm thì tất cả phước đời này bạn tu, thì đời sau bạn sẽ có phước, nhưng cuối cùng bạn sẽ, Hòa thượng bảo chắc chắn bạn sẽ đọa vào địa ngục. Vì sao? Bởi vì khi bạn có phước, tức là bạn có quyền, bạn có tiền, lập tức bạn sẽ làm ra rất nhiều chuyện tổn người lợi mình nữa thì, bạn lại không có duyên gặp đạo, thì cuối cùng sẽ bạn đọa lạc. Cho nên nếu bạn không quyết tâm để rốt ráo đời này liễu sinh tử thoát luân hồi thì có thể nói đời sau bạn đọa lạc là cái chắc chắn.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Đến ngày thứ tư, buổi sáng ăn cơm, anh ta nói:

- Thầy Thái ơi, thầy hãy ngồi đây một chút, tôi nói với thầy một chút.

Tôi liền cảm thấy không khí là lạ. Tôi ngồi xuống cảm thấy như ngồi trên cây kim. Anh ta lập tức đến trước mặt tôi nói:

- Trong đời tôi chỉ lạy cha mẹ, chỉ lạy thầy.

*[Đấy, tức là chuẩn bị lạy thầy, nói là tôi chỉ lạy có hai đối tượng, một là cha mẹ, và thứ hai là lạy thầy. Người ta quý đến như thế, khi gặp đạo Thánh hiền người ta bắt đầu bừng tỉnh ra, người ta quý đến như thế cơ mà. Cho nên là mới có câu là gì ạ?*

*Nhân thân thì nan đắc*
*Phật pháp thì nan văn*
*Thiện duyên thì nan ngộ*
*Phật quốc thì nan sanh*

*Có nghĩa là thân người thì khó được, Phật pháp thì khó nghe, thiện duyên thì vô cùng khó gặp và cuối cùng thì xứ Phật khó về.*

*Cho nên khi mà cái vị nam tử hán này vị ấy gặp được đạo Thánh hiền thì vị ấy trân trọng đến như thế nào. Nhưng dù sao thì anh ta cũng có nền tảng từ trước, vì sao biết? Vì anh ta nói rằng trong đời anh ta mới chỉ lạy có bố mẹ. Còn chúng ta, hãy tự hỏi lại mình xem đã bao giờ bạn lạy cha mẹ mình chưa? Cho nên chắc chắn lạy thầy thì lại càng không. "Tiên học lễ, hậu học văn", thì đây chính là đã không học lễ, mà lại học văn nên mới bị bật gốc. Cho nên Hòa thượng mới nói, Đệ Tử Quy là dạy cho bạn "Hiếu thân, tôn sư", bạn thiếu cái nền tảng này nên nhất định*

*phải bổ túc, học cho kỳ được mới thôi, thì bạn mới được thân người.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi vừa thấy biết rằng có điều không tốt, lập tức liền đứng dậy, đích thực là vì giáo huấn của Thánh hiền khiến anh ta rất cảm động, còn chúng tôi không có công lao gì, nên không nhận nổi.

Cuối cùng, nam tử hán 40 tuổi này, nắm chặt hai vai tôi, không cho tôi đứng dậy, tôi không biết phải làm sao, thấy anh ta thành ý như vậy, tôi mới cảm thấy yên tâm để thành tựu tâm cung kính này của anh.

*[Vậy là thầy không ngã mạn rồi. Thầy thành tựu cái tâm cung kính cho cái người học trò này rồi. Chứ còn nếu thầy nhận cái lạy này mà thầy sung sướng quá, thì đây là thầy thành tâm ngã mạn rồi. Nhưng mà không hề, mà muốn thành tựu cái tâm cung kính đấy cho anh.]*

Chúng tôi cũng cảm nhận được trách nhiệm trên vai mình rất nặng. Hy vọng thông qua những bài học này của chúng tôi, có thể thật sự khiến nhiều người hiểu được, đích thực cổ Thánh tiên Hiền của chúng ta vô cùng vĩ đại. Cổ Thánh tiên Hiền nhất định có thể khiến chúng ta thông qua giáo huấn của họ, để tương lai trong thế kỷ 21 có thể đạt được là gia đình êm ấm, xã hội an định.

Thế nên các bạn, mặc dù quý vị hiện nay đã bốn, năm mươi tuổi, mặc dù con cái quý vị đã hai mấy tuổi, quý vị cũng không nên sợ hãi, vì **"Tinh thành sở chí, kim thạch**

**vi khai",** có nghĩa là "Chân thành đến cực điểm, thì vàng đá cũng phải tan".

Cho nên, chỉ cần hỏi đạo đức và học vấn của chúng ta có đủ hay không, còn tuyệt đối không nên lo người khác không thay đổi.

*[Bạn nhớ nhé. Chỉ cần hỏi xem đạo đức, học vấn của chúng ta có đủ hay không, còn đừng bao giờ lo người khác không thể thay đổi.*

*Bài hôm sau, chúng ta sẽ tiếp tục những tội khác của trẻ. Chúng ta vừa đi đến gọi là "phản nghịch" rồi này, xong chúng ta đi đến "tự tư" rồi, thế thì bài sau chúng ta sẽ đi đến gọi là "lười nhác".*

*Bây giờ thì sẽ đi đến một cái bài để chứng minh với bạn rằng là "Không có ai là không dạy được".*

***

***Bài đọc thêm: "PHÓNG HẠ ĐỒ ĐAO, LẬP ĐỊA THÀNH PHẬT"***

***"Buông dao đồ tể, lập tức thành Phật"***

*[Trong câu chuyện về Phật pháp có nói đến chuyện "Thầy Dũng Mãnh".*

*Đấy, bây giờ tôi lại hỏi các bạn cái câu thứ ba. Bạn muốn sửa lỗi thì bạn phải phát ba loại tâm:*

*Thứ nhất: "Sỉ tâm" - tức là tâm xấu hổ.*

*Bạn phải có cái tâm này bạn mới sửa được lỗi. Con người chỉ khác con vật có mỗi một cái là có sỉ tâm. Cho nên tại sao con người mới khác con vật, con vật nó cũng có gọi là tất cả những cái gọi là suy nghĩ, cái khóc, cái buồn, cái vui của nó, các bạn cũng đã thấy hết, nhưng mà nó không có sỉ tâm.*

*Một cái ví dụ thầy Thái ví, tức là ví dụ con vật nó không bao giờ biết mặc quần áo, nhưng con người thì biết mặc. Bạn đừng nói là con người dệt được nhé, thời xưa khi con người còn ăn lông ở lỗ thì dùng lá cây. Bạn phải phát được cái tâm đầu tiên là sỉ tâm.*

*Tâm thứ hai ạ? "Úy tâm".*

*Và Tâm thứ ba ạ? "Dũng tâm" là bạn phải nỗ lực, tinh tấn.*

*Cho nên trong câu chuyện này, vị thầy này mới là thầy Dũng Mãnh. Và cuối cùng, từ một cái tên kẻ trộm, thường xuyên hại rất nhiều người, thậm chí kể cả giết người. Vậy mà "Phóng hạ đồ đao, lập tức thành Phật", buông dao đồ tể xuống thì thành Phật.*

**Câu chuyện "Thầy Dũng Mãnh"**

*Dũng Mãnh vốn là một tên kẻ trộm, có một lần đêm khuya đi ăn trộm, liền tìm đến nhà bà Quản Oai, là một gia đình rất giầu có ở trong xóm để ăn trộm. Tưởng rằng đêm khuya đến nơi, mọi người đều ngủ hết, sẽ là cơ hội cho mình khoắng sạch một mẻ.*

*Nào ngờ khi đến nơi thấy người con gái bà Quản Oai vẫn còn ngồi thức bên cạnh người mẹ đang đau mệt, một lòng một dạ cầu Bồ tát giúp cho mẹ mình tai qua nạn khỏi.*

*Chờ mãi không thấy cô gái đi nghỉ, Dũng Mãnh bực quá xông vào và quyết để giết chết cô gái.*

*[Đây là chỉ nói đến cái lần cuối, và sau đấy là buông dao. Chứ còn đã làm rất nhiều lần như vậy rồi. Giết hại rất nhiều người. Chúng ta tiếp tục câu chuyện.]*

*Ngờ đâu, khi thấy Dũng Mãnh xông vào, cô gái chẳng quan tâm người đó là ai, mà chỉ một mực cầu cứu xin Dũng Mãnh hãy cứu lấy mẹ của mình.*

*Dũng Mãnh thấy lòng cô gái chí hiếu như vậy cũng cảm động sa nước mắt.*

*[Đây là gì? "Nhân chi sơ, tính bản thiện".]*

*Sực nhớ lời vị thầy Diệu Pháp đã căn dặn mình trước đây, khi mình từng có duyên gặp gỡ, Dũng Mãnh liền khuyên cô ta đặt bàn thờ giữa sân mà niệm danh hiệu Đức Quán Thế Âm Bồ tát, cầu Ngài linh ứng cứu cho bà mẹ sống lại.*

*Quả nhiên cô ấy làm y lời thì gần sáng có một vị Đạo nhân trong chùa ra đưa cho cô con gái quỳ ngoài sân một chén thuốc. Thuốc có linh nghiệm hết sức, vừa đổ vào miệng là bà Quản Oai liền tỉnh lại.*

*Khi đó, hai mẹ con bà Quản Oai một mực tạ ơn Dũng Mãnh, đồng thời biếu tặng Dũng Mãnh rất nhiều vàng bạc.*

*Dũng Mãnh thật thà thưa:*

*- Chút công nhỏ mọn này đâu dám kể ơn. Bà sống lại đây là nhờ lòng hiếu hạnh của cô em chí thành cầu nguyện cảm động đến chư Phật. Tôi không giấu chi bà, tôi chính là một thằng kẻ trộm. Khi tôi phá cửa vào nhà, tôi thấy cô em chí hiếu, cảm phục bội phần nên không nỡ hạ thủ. Một đêm tôi đã giác ngộ được rồi. Muôn sự lỗi lầm từ trước xin sám hối, từ nay nhất định cắt tóc đi tu, của cải thế gian tôi không cần dùng làm chi nữa đâu, mà bà phải đền ơn đáp nghĩa.*

*Sau đó Dũng Mãnh tìm gặp thầy Diệu Pháp trình bày lại hết về câu chuyện cuộc đời mình, Dũng Mãnh sau đó liền thưa:*

*- Thưa thầy, con đã trình bày đầu đuôi gốc ngọn. Muôn sự về trước đều xin sám hối cả, xin thầy tin lòng mà thu nhận làm đồ đệ, con nguyện một lòng xin theo lời thầy dạy bảo, dù muôn thác cũng không chối từ.*

*Đại sư làm thinh hồi lâu rồi nhẹ nhàng bảo:*

*- Tập quán anh đã nhiều đời nhiều kiếp, phép giới luật nhà Phật e về sau anh không chịu nổi. Nhưng anh đã nguyện thì hễ tôi bảo chi, dù muôn thác cũng không nan từ. Vậy tôi thử bảo anh một việc: "Kìa, cây đại thọ trước cửa chùa, anh hãy trèo lên chót cây rồi nhảy xuống đất. Làm như vậy tôi mới tin bụng anh và mới truyền phép cho anh tu tập".*

*[Đấy, cái lòng tin của người ta khi phát nó dũng mãnh không?]*

*- Con xin vâng lời thầy dạy.*

*[Lúc ấy chúng ta bảo, "Thôi con chả dại, tự nhiên thế này con chết à, thôi con bye bye thầy".]*

*Cây đại thọ cao ước chừng ba mươi thước. Dũng Mãnh trèo lên ngọn, liền nhắm mắt, miệng niệm Nam Mô A Di Đà Phật rồi nhảy xuống. Khi ấy nghe trong mình nhẹ nhàng như bấc, hình như có ai bồng đỡ. Khi đôi chân vừa chấm đất, Dũng Mãnh mở mắt ra thì thấy thầy đứng trước mặt. Dũng Mãnh sụp xuống để lạy, Đại sư liền đỡ dậy và khen:*

*[Câu chuyện này các bạn cũng đã được nghe câu chuyện mà một vị khi nằm mộng thấy rằng là ở trên một cái chỗ rất cao (vực), thế thì là cứ thấy là Quán Âm Bồ tát bảo là, chỉ tay là:*

*- Nhảy xuống, nhảy xuống.*

*Thế thì sợ quá, vì bên dưới là biển nổi sóng cuồn cuộn, sóng to gió lớn, nhưng mà Quán Âm Bồ tát cứ chỉ tay thế này: Nhảy xuống. Cuối cùng mới bảo:*

*- Vậy Ngài bảo thì con nhảy.*

*Nhảy luôn. Thì đến khi nhảy xuống thì như ai đỡ mình và rơi xuống một cái mảnh đất cực kỳ xinh đẹp, hoa thơm cỏ lạ ở đấy. Đấy, các bạn phải nhớ. Cho nên chúng ta phải có lòng tin.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

*Đại sư liền đỡ dậy và khen:*

*- Lòng anh đã quyết định như vậy, lo chi mà không thành chánh quả.*

*Sau đó thầy liền làm lễ thế phát, truyền giới, giảng lý duy tâm và dạy Dũng Mãnh ngồi kiết già niệm Phật theo phép Nhất hạnh Tam muội.*

*[Chỉ có mỗi một hạnh niệm Phật thôi, nhưng mà đã giảng cho về lý duy tâm rồi.]*

*Dũng Mãnh nhờ túc căn đã sẵn, giảng đâu hiểu đó, vừa thọ pháp xong liền tạ ơn thầy và thưa:*

*- Con nhiều đời nhiều kiếp say mê trong bể khổ, nay nhờ thầy chỉ bảo đã biết đường tu tập. Nhưng con trộm nghĩ con còn phải mang lốt Dũng Mãnh này, thì dù có cao đàm điệu luận đến đâu cũng khó lòng phát khởi tín tâm cho thế gian được.*

*[Chúng ta cũng vậy, đều là đang đội lốt người. Vì sao lại đội lốt người thế mà mãi không thoát được? Vì các bạn vẫn cứ vọng tưởng, phân biệt, chấp trước mà không thể nào bỏ được. Cái mức đầu tiên là bạn không được chấp chước nữa thì đây là cơ hội để bạn thành tựu đạo quả.*

*Dễ nhất trong đời này gặp câu Phật hiệu. Không chấp chước là nhất định phải buông được tham, sân, si, mạn xuống. Mà muốn buông được tham thì Phật lại dạy từ gốc là bạn phải hy sinh phụng hiến hay bố thí, bố thí nội tài, ngoại tài thì đây chính là hy sinh phụng hiến. Làm mãi thành quen thì sẽ không còn tham nữa, sân, si, vì thế mà*

*cũng hết, vì sân là hệ quả của tham, tham không được thì sân thôi, còn si lại là hệ quả của cả tham và sân, cho nên nếu buông được tham thì sân, si cũng không còn là vậy.*

*Muốn thoát luân hồi chỉ có cách như thế. Chỉ cần khi bạn phục được phiền não chứ không cần đoạn phiền não. Phục được cái tham, sân, si, mạn, tức là bạn chỉ cần niệm Phật thành khối, chứ bạn không cần phải niệm Phật đến nhất tâm bất loạn. Dễ thế, dùng câu hồng danh A Di Đà Phật, A Di Đà Phật đã phát nguyện rồi, thì thoát được, không phải là mang cái lốt người, dù rằng cái lốt người, thân người khó được này nhưng mà khổ lắm rồi.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

*- Nhưng con trộm nghĩ con còn phải mang lốt Dũng Mãnh này thì dù có cao đàm điệu luận đến đâu cũng khó lòng phát khởi tín tâm cho thế gian được.*

*Vậy con xin phép thầy, tọa Thiền niệm Phật dưới gốc cây này chờ đến khi nghiệp chướng tiêu diệt, thực tướng hiện tiền, bỏ thân này mà vãng sanh Tịnh Độ. Về sau may ra mừng Phật thọ ký, con cũng nguyện phân thân trở lại xứ này để cùng thầy hoằng tuyên Phật pháp.*

*[Phân thân trở lại xứ này. Vì sao lại nói thế ạ? Tùy loại hóa thân, tùy cơ nói pháp.*

*Khi Đức Phật giảng Kinh Pháp Hoa, cứ mỗi lần Đức Phật Thích Ca giảng kinh Pháp Hoa là lúc ấy Đức Phật Đa Bảo là đã có cái phát nguyện là: thế nào cũng có gọi là từ tòa sen mà đến để dự cái pháp hội ấy.*

*Thế thì khi Đức Phật giảng Kinh Pháp Hoa, thì đúng là Đức Phật Đa Bảo đến. Thế thì khi đến hạ cái tòa sen ấy thì, tôi không nhớ chính xác cái câu ấy, nhưng đại khái là khi mà phóng quang ra để tất cả các vị đang nghe trong pháp hội Pháp Hoa ấy được nhìn thấy. Rất nhiều xứ đều thấy là Đức Phật Thích Ca đang giảng Kinh Pháp Hoa, vậy thì khi Đức Phật Thích Ca ở tại Ta Bà giảng Kinh Pháp Hoa chỉ là phân thân, chứ không phải Đức Phật Thích Ca ở đây thì sẽ không có ở chỗ khác.*

*Cho nên chỗ đấy là các bạn phải nhớ đến hình tượng là Tôn Ngộ Không ấy, nhổ một túm lông thế này, phù một cái ra thành hàng nghìn Tôn Ngộ Không, xong chỗ này thì đang đứng ở đây, nhưng chỗ kia thì đã phân thân đến tận biển Nam Hải để đảnh lễ Quán Âm Bồ tát rồi.*

*Cho nên thầy Dũng Mãnh mới nói là:"Con xin phép thầy tọa thiền niệm Phật dưới gốc cây này, chờ đến khi nghiệp chướng tiêu diệt, thực tướng hiện tiền, bỏ thân này mà vãng sinh Tịnh Độ, về sau may ra mừng Phật thọ ký, con cũng nguyện phân thân trở lại xứ này để cùng thầy hoằng tuyên Phật pháp". Nếu là Bồ tát thì đây chính là gì ạ? "Thượng cầu hạ hóa", tức là trên thì cầu thành tựu viên mãn đạo quả thành Phật và dưới thì giáo hóa chúng sinh.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

*Đại sư nói tiếp:*

*- Nhất cú Di Đà vô biệt niệm, bất lao đàn chỉ đáo Tây Phương (có nghĩa là: một câu Di Đà niệm không dứt*

*[không còn phân biệt nữa thì thôi], chẳng cần lao nhọc, tới được Tây Phương).*

*[Không cần phải… Ví dụ nhiều bạn đi vào các cái việc nào là ép xác, rồi là hành xác, rồi là khốn khổ vì tu khổ hạnh, thì Đức Phật đã biểu pháp cho chúng ta rồi. Trước khi Ngài thành tựu thì Ngài đã từng tu khổ hạnh và cuối cùng là thành ra là gầy, tất cả chỉ còn trơ xương ra như là ở trong chùa. Đây chính là pho tượng Phật Tuyết Sơn. Không thành tựu.*

*Cho nên đây chỉ có là "Nhất cú Di Đà vô biệt niệm, bất lao đàn chỉ đáo Tây Phương". Các bạn nhớ, từ 60 tuổi trở đi, tôi nói câu này cũng là để nói với cư sĩ Ông, không có vất vả gì cả, một câu Di Đà niệm không dứt, chẳng cần lao nhọc mà tới được Tây Phương.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

*Đại sư nói tiếp:*

*- Con hãy cố gắng trì niệm, tinh tấn tu hành, thì có lo chi mà không chứng được vãng sanh về Cực Lạc.*

*Từ đấy, mỗi ngày Đại sư thường ra khỏi cảnh giới của Dũng Mãnh và thường chỉ đường tu tập. Trong bảy ngày bảy đêm, Dũng Mãnh ngồi kiết già nhập định. Đến ngày chót, phá màn vô minh thấy được chân như bản tánh.*

*[Cho nên khi nào bạn niệm Phật được Tam muội thì bạn cũng sẽ phá được màn vô minh, bạn cũng sẽ thấy được thực tướng các pháp. Không ạ, bạn không cần đến niệm*

*Phật Tam muội đâu. Bởi vì các pháp môn đều dẫn đến là làm sao cho bạn đến vô niệm.*

*Ở đây thầy Dũng Mãnh là đạt được đến như thế. Nhưng mà chúng ta đã bảo thấp nhất là bạn phải làm sao ạ? Phải niệm Phật được thành khối, thành phiến, không cần phải nhất tâm bất loạn. Xong rồi là có đại phước báu lúc lâm chung, thì lúc lâm chung đấy thần thức tỉnh táo. Chỉ cần lúc ấy có mỗi một câu thôi, vì trong Kinh Vô Lượng Thọ đã nói, không phải cần 7 ngày 7 đêm, từ một đến mười câu, lúc ấy chỉ có một câu "A Di Đà Phật", rồi phát nguyện vãng sanh, thì lúc đó A Di Đà Phật sẽ phóng quang nhiếp thọ bạn, thì lúc ấy bạn sẽ được nhất tâm bất loạn. Và khi nhất tâm bất loạn bạn được rồi, thì lúc ấy bạn sẽ vãng sinh theo Phật về Tây Phương Cực Lạc thôi. Cho nên pháp môn này thù thắng thế.*

*Đức Phật A Di Đà tu hành khổ cực trong bao nhiêu kiếp lâu xa, rồi chính vì cái khổ cực ấy mới thương các chúng sinh, mới kiến lập ra Tây Phương Cực Lạc và để hỗ trợ cho tất cả các chúng sinh gọi là thiện nam tử, thiện nữ nhân quyết tâm để tu tập.*

*Thì lúc ấy khi bạn về trên đấy rồi, cho nên trên đấy mới có một cái cõi gọi là Phàm Thánh Đồng Cư Độ, tức là bạn chưa hề đoạn được một phẩm phiền não nào hết, bạn cũng được về đấy.*

*Còn nếu bạn cứ tuần tự bạn tu hành thì bạn nhất định bạn phải trước tiên là bạn phải buông bỏ được gọi là 81 phẩm kiến hoặc, 88 phẩm tư hoặc. Đấy, lại tư hoặc, hay*

*đây chính gọi là buông bỏ chấp chước đấy, thì bạn mới đắc được quả vị Nhị thừa.*

*Xong đấy tiếp tục bạn lại phải buông bỏ được phân biệt. Buông bỏ được phân biệt thì bạn mới đắc được quả vị gọi là Bồ tát.*

*Xong cuối cùng khi buông bỏ phân biệt đến viên mãn, không còn cái tập khí của phân biệt nữa thì bạn bắt đầu mới thành tựu Phật quả.*

*Mà đường tu thì bắt đầu từ gọi là, cái bậc gọi là Sơ Tín Vị Bồ tát bạn phải mất ba đại A Tăng Kỳ Kiếp. Vất vả đến như thế, chỉ có tiến không được lui.*

*Làm sao mà ba đại A Tăng Kỳ Kiếp, mà lại, lúc đầu tôi đọc tôi tưởng là bắt đầu từ phàm phu mà mất ba đại A Tăng Kỳ Kiếp, thì tôi nghĩ úi trời, từ kiếp lâu xa đến giờ thì mình chí ít cũng được hai đại rồi.*

*Nhưng đến khi đọc, thì Hòa thượng bảo không phải từ vị trí phàm phu mà từ vị trí gọi là Sơ Tín Vị Bồ tát. Lúc ấy hẳng nói đến ba đại A Tăng Kỳ Kiếp. Còn phàm phu như bạn là vô lượng vô biên A Tăng Kỳ Kiếp.*

*Thế mà bây giờ này: "Nhất cú Di Đà vô biệt niệm, bất lao đàn chỉ đáo Tây Phương".*

*Thầy Dũng Mãnh gặp được Phật pháp thì như thế, còn cái vị nam tử hán kia gặp được đạo Thánh hiền thì người ta quý như thế, vậy mà bạn lại cứ để buông trôi đi thôi. Toàn là cơm áo gạo tiền cả. Hòa thượng bảo thế gian không có cái gì đáng tiếc bằng điều này.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

*Dũng Mãnh xét mình sắp về cõi Tịnh Độ, nên đến đảnh lễ tôn sư, từ giã đạo hữu.*

*[Biết rồi, biết trước ngày giờ ra đi rồi.]*

*Trưa hôm sau cả tăng, ni, đạo hữu trong chùa đều đến hộ niệm, bổn đạo xa gần nghe tin cũng đến xem đông vô kể. Thầy Dũng Mãnh ngồi kiết già, hai tay chắp lại rồi niệm bài kệ rằng:*

*"Biến quan pháp giới,*
*Bản vô nhất vật.*
*Phóng hạ đồ đao,*
*Lập địa thành Phật".*

*Đọc bài kệ rồi, trời đã đứng Ngọ, thầy Dũng Mãnh nhập tịch. Mùi hương bát ngát, hào quang đến sáng ngời, tăng, ni, đạo chúng lại sờ thấy mình Thầy Dũng Mãnh thì thấy thầy đã viên tịch.*

*Nhìn cây đại thọ trước cửa chùa, cành lá đều ửng sắc vàng, các thứ chim tụ về kêu nhịp nhàng như là niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng.*

*Hơn ba ngày thì bầy chim mới giải tán…*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 49**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta đã học căn bệnh xấu thứ hai của trẻ là "Tự tư". Chúng ta đã biết nguyên nhân của tự tư là do cả nhà cưng chiều trẻ nên chúng nghĩ chúng là nhất. Vậy làm thế nào để chỉnh đốn lại ạ?*

*Thứ nhất: Dạy trẻ phải biết thứ tự "Trước, sau";*
*Thứ hai: Dạy trẻ phải biết bổn phận, và trách nhiệm của mình;*
*Thứ ba: Cha mẹ phải làm gương "Hiếu" với ông bà.*

*Sợ bạn nghĩ rằng con tôi lớn rồi, chắc không dạy được nữa nên Tiến sĩ Thái có giảng ý thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được kể cả là người lớn.*

*Hôm nay, chúng ta sẽ học đến tính xấu thứ 3 của trẻ là:]*

### *3. Lười nhác*

*[Mục này cũng có 3 nội dung:*

*1- Nguyên nhân của lười nhác*
*2- Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*
*3- Trẻ lao động có những điều gì tốt?*

*Chúng ta bắt đầu nghe Tiến sĩ Thái giảng về ý…]*

***Thứ nhất:*** *Nguyên nhân*

Nguyên nhân ở đâu?

Các bạn, tôi nghĩ hiện nay quý vị cũng rất biết phân tích đấy. Trẻ làm biếng không phải lớn lên mới tập thành lười nhác. Có câu: **"Thiếu thành nhược thiên tánh, tập quán thành tự nhiên"** *[Có nghĩa là tập thành từ lúc nhỏ thì trở thành giống như tính tình bẩm sinh vậy, tập quen cũng thành tự nhiên. Đó.*

*Vì sao chúng lười nhác ạ?]*

*Một là: Cha mẹ ngăn cấm con lao động từ nhỏ*

Khi trẻ còn nhỏ đang thích tập bắt chước người lớn lao động. Làm một người mẹ, nếu như chị chạy đến vô cùng giận dữ và nói:

- Trời ơi! Con đang làm cái gì vậy, ra mau! Không nên ở đây làm rộn lên.

*[Đấy ạ, các bạn thấy không ạ? Vì thấy nó rắc rối quá, bây giờ mình đang làm, cuối cùng nó đi nó chạy vào, nào là*

*nó sờ giẫm vào, nào là rau nó bới ra để cùng nhặt, rồi là nào xoong nồi bát đĩa cái gì nó cũng cầm vào, làm thì chả làm được mà cuối cùng là thành bừa, thành bãi ra. Thì cuối cùng bạn theo một cái tập quán tự nhiên là bạn đuổi nó ra:*

*- Con đang làm cái gì đấy? Vướng chân vướng cẳng, ra ngay!*

*Cho nên lười nhác không phải là trẻ vốn sẵn có, mà chính là do cha mẹ đã không ý thức được. Nếu như bạn học rồi thì bạn sẽ ý thức và bạn sẽ tranh thủ những lúc như thế bạn phải bỏ thời gian một chút để dạy con.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

*Hai là: Tác hại của việc cấm con lao động*

*1- Trẻ lười nhác, mà không biết làm việc*

Quý vị dùng tay đẩy nó ra hai, ba lần, như vậy thì lần sau chúng có đến nữa hay chăng? Không bao giờ.

*[Lần thứ nhất nó chạy đến, bị đuổi ra. Lần thứ hai tiếp tục nó chạy đến, lại bị đuổi ra, mà còn quát to hơn. Lần thứ ba tiếp tục, nếu bạn vẫn cứ như vậy thì sau hai, ba lần chúng có đến nữa chăng? Không bao giờ.]*

Làm cha mẹ phải nắm bắt cơ hội giáo dục, bằng không rất nhiều cơ hội đã bỏ qua ngay trước mắt. Đến khi chúng không biết giúp quý vị làm việc nhà, lúc đó quý vị có giận dữ cũng vô ích mà thôi.

*[Không gieo nhân, cho nên không thể gặt quả.*

*Tác hại thứ hai của việc cấm con lao động là:]*

*2- Với bản thân: Trẻ không tin vào năng lực của mình*

Rất nhiều phụ huynh đều nói:

- Chỉ cần con học hành chăm chỉ là được, ngoài ra không cần quan tâm gì hết.

Như vậy có tốt chăng? Quý vị thấy chúng chỉ biết học hành, ngoài ra thì chúng sẽ không biết làm gì cả.

Đối với chúng mà nói, liệu chúng có tin tưởng vào năng lực làm việc của mình chăng? Không tin tưởng.

*[Bây giờ không cho nó làm thì nó không biết làm cái gì cả. Bây giờ đến lúc cần bảo nó là:*

*- Con ơi, con thổi cho mẹ nồi cơm.*

*Nó chịu:*

*- Con làm sao mà biết làm được.*

*Thế là cuối cùng là, thứ nhất, mục trên đã nói là trẻ lười nhác và chúng không biết làm việc nhà; Thứ hai là chúng không còn tin vào năng lực của mình nữa, làm việc gì nó cũng nghĩ là nó không làm được. Đó ạ.*

*Thứ ba là:]*

*3- Với mọi người: Trẻ sẽ sống không có trách nhiệm*

Chúng càng không tín nhiệm mình, thì lại càng không dám đảm đương các công việc. Càng không đảm đương, thì như vậy cái tâm trách nhiệm của chúng có chăng? Không có. Cho nên đây đều là quan hệ liên đới.

*[Vậy làm thế nào để chỉnh đốn lại cái bệnh lười nhác này của trẻ?*

*Chúng ta chuyển sang nội dung…]*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

*[Chúng ta đã từ lâu không gặp được đạo Thánh hiền, cho nên chúng ta đã dạy con một cách tùy tiện như vậy rồi. Bây giờ nó lười quen rồi, không biết làm thế nào cả, bây giờ gặp được đạo Thánh hiền thì thầy hỏi là: Làm thế nào để chỉnh đốn lại cái tính lười nhác này?]*

*Một là: Dạy trẻ lao động càng sớm càng tốt*

Cho nên vì sao giáo dục nhất định phải nắm bắt càng sớm càng tốt, vì một khi đã thành tập quán thì sẽ không dễ thay đổi.

Tôi nhớ đứa cháu ngoại của tôi khi còn nhỏ, khi chú nhìn thấy mẹ chú lau bàn, vừa lau được một nửa thì có việc phải đi xử lý. Đứa bé đã đứng nhìn mẹ mình lau rất lâu, cho nên khi mẹ nó vừa ngừng thì nó liền đến để lấy khăn cùng bắt chước lau.

*[Cho nên là cái động tác thứ nhất là bạn phải dạy trẻ lao động càng sớm càng tốt rồi, nhưng mà cái động tác thứ hai là gì?]*

*Hai là: Động viên, khẳng định hiếu tâm khi trẻ làm việc*

*[Đi ngược lại với chúng ta, chúng ta thấy nó lau thế thì đuổi ra luôn cho nó nhanh, đỡ vướng chân vướng cẳng. Nhưng bây giờ ta đã biết rồi thì khi chúng vào lao động thì chúng ta phải động viên, khẳng định hiếu tâm khi trẻ làm việc.]*

Các bạn, quý vị nên xử lý thế nào? Sau đó chị tôi chạy đến. Chị tôi liền nói với con trai, chị nói:

- Vĩ Vĩ à, con còn nhỏ như vậy mà đã hiểu được hiếu thảo với cha mẹ rồi, còn biết giúp mẹ lau bàn, con thật là ngoan.

*[Đó, trước tiên là động viên trẻ đã. Khẳng định cái tâm, hiếu tâm của trẻ là muốn giúp mẹ, có hiếu với mẹ nên giúp mẹ.]*

Nó vốn chỉ lau lau vậy thôi, nhưng càng lau thì nó càng có tinh thần. Cho nên bọn trẻ phải thông qua sự động viên khuyến khích và khẳng định của chúng ta sẽ khiến cho tiềm năng của chúng bộc phát.

*[Đấy, động viên, khuyến khích và sự khẳng định của ta thì sẽ làm cho chúng có một cái động lực rất lớn, và tiềm năng của chúng sẽ bộc phát.]*

Thứ ba là phải:

*Ba là: Hướng dẫn trẻ phương pháp làm việc*

*[Khen rồi, động viên rồi và khẳng định là như thế là con rất là có hiếu với mẹ rồi. Bây giờ tiếp tục phải hướng dẫn nó lau bàn, không có thì đến lúc bỏ mặc nó đấy thì cuối cùng đến lúc nó làm không ra gì, nó đổ vỡ các thứ thì cuối cùng lại kêu.]*

Sau khi nó lau xong bàn, chị tôi nói với nó:

- Tiểu Vĩ khi lau bàn nếu như có bốn góc này con đều lau cho kỹ lưỡng sạch sẽ thì cái bàn này con đã lau được một cách hoàn mỹ.

*[Đấy, thầy ví dụ về cách lau bàn. Nhưng mà khi mà các bạn trẻ vào nhặt rau thì phải hướng dẫn trẻ nhặt rau, trẻ vào rửa bát thì phải hướng dẫn trẻ rửa bát.]*

Thứ nhất là khẳng định hiếu tâm của chúng, thứ hai là bạn phải dạy cho chúng phương pháp làm việc. Cho nên đứa cháu ngoại này của tôi rất thích sạch sẽ, ba bốn tuổi nhưng đều tự xếp mền, xem ra rất là sạch sẽ chỉnh tề.

Cho nên từ nhỏ đã dạy chúng thái độ làm việc là quan trọng.

*[Chúng ta chuyển sang nội dung thứ...]*

*Thứ ba: Trẻ lao động thì có những điều tốt gì?*

*Một là: Khỏe gân cốt*

Chúng ta phải suy nghĩ chín chắn, bọn trẻ hoạt động nhiều thì giúp ích rất lớn cho gân cốt của chúng. *[Như là tập thể dục]*

*Hai là: Biết tri ân với công lao của cha mẹ*

Trong khi hoạt động, chúng sẽ cảm nhận được thì ra mẹ chăm sóc một gia đình thật không dễ. Chúng sẽ thấy "Ta mới lau một cái phòng khách mà đã mệt thế này, mẹ phải đi làm, trở về còn nấu cơm và làm rất nhiều việc". Chúng vừa lau nhà, trong lòng lại sanh khởi cái tâm cảm ân, tri ân.

Vì thế tục ngữ có nói "Tích lao", chúng thật sự bỏ công sức ra, thật sự lao động mới biết cảm ân, mới biết sự cực nhọc của người bỏ công sức. Thế nên phải để bọn trẻ lao động, tuyệt đối không để chúng tập thành thói quen biếng nhác.

*[Bệnh thứ tư là:]*

**4. Sống không có quy luật**

*Thứ nhất: Nguyên nhân*

Chúng ta thử nghĩ xem quy luật của cuộc sống, vì sao bọn trẻ sống không có quy luật?

*Một là: Cha mẹ sống cũng không có quy luật*

*[Cho nên làm gương cho con cuối cùng con sống cũng không quy luật.]*

Tôi từng hỏi học sinh của tôi:

- Hôm nay, ai không ăn cơm sáng thì giơ tay?

Rất nhiều, hầu như gần như một nửa không ăn. Tôi hỏi tiếp:

- Do mẹ các em không nấu ư?

Chúng nói:

- Mẹ của em còn đang ngủ.

[Có thế không hả các bạn? Nhiều, đúng không ạ? Trừ các bạn có nghề nghiệp phải dậy sớm thì thì được ạ.]

Chúng nói:

- Mẹ của em còn đang ngủ.

Cơm sáng của chúng chính là mấy đồng tiền để trên bàn, trên đó viết hai chữ "Ăn sáng" mà cha mẹ chúng bỏ tiền ra.

*[Đấy, thôi vội quá rồi thế là đặt trên bàn 5 nghìn, 10 nghìn, đây là đề chữ "Ăn sáng", thế thôi trẻ tự lo.]*

Vậy thì: Cho con tiền ăn sáng thì có tác hại gì?

*[Chúng ta chuyển sang ý thứ:]*

*Hai là: Cho tiền ăn sáng thì sẽ có tác hại gì?*

Xin hỏi phụ huynh bỏ tiền ra liệu thật sự thấu hiểu mấy đồng tiền đó có thật sự chuyển thành cơm sáng hay không? Có hay không? Không có! Làm sao quý vị biết?

*1- Không ăn sáng, chơi điện tử*

Chuyển thành điều gì? Trở thành trò chơi điện tử.

*[Nào, con mẹ Bính với con mẹ Tâm nói với bà xem là mẹ cho tiền ăn sáng có chuyển thành trò chơi điện tử không? Có đúng không?*

*Đấy thế là thầy Thái không có con mà thầy Thái nói đúng thế. Thế thì bây giờ phải tuyệt không nhé. Thế còn cha mẹ thì cũng không được gọi là đặt tiền lên rồi đưa cho con bảo đây là, để ăn sáng nữa nhé. Vâng ạ, mời các con ngồi.]*

Không ăn sáng, chơi điện tử thì sức khỏe sẽ yếu vì chúng sẽ ăn vặt.

*2- Sức khỏe yếu vì ăn vặt*

Hoặc trở thành một đống thức ăn vặt có sắc tố. Nếu trẻ em ăn những thứ này, ăn khoảng một năm đến hai năm, thể chất của chúng nhất định sẽ yếu dần.

Rất nhiều em đi chơi điện tử, hoặc ăn vặt mà đều không ăn sáng.

*[Ăn vặt cái gì ạ, ở đây không có các cháu gái nhỉ, ô mai có không ạ? Có đúng không ạ? Bim bim cũng có, đó ạ, cho nên sức khỏe chúng sẽ yếu dần vì ăn vặt.]*

*Vì sao tôi biết? Vì tôi làm thầy giáo cần phải quan tâm bọn trẻ, quan tâm học trò nên tôi phát hiện ra. Tôi dạy học sinh lớp sáu, lớp sáu là giai đoạn đang phát dục, đặc biệt là rất dễ đói bụng, khoảng gần mười giờ là bụng sôi lên*

*ục ục rồi. Vì thế trong hộc bàn của tôi lúc nào cũng có để bánh, vì chúng đều rất thích ăn bánh của tôi, những bạn nhỏ này đều đến.*

*[Đấy ạ! Thầy Thái quan tâm đến học sinh thì trong hộc bàn luôn luôn có bánh vì dạy trẻ học lớp 6 mà.]*

Về cơ bản, quý vị xem khi chúng đang ngồi học thì rất nhiều em khoảng chín, mười giờ, sắc mặt bắt đầu tái xanh tái xám vì đói bụng. Khi hiểu ra, tiền của chúng không phải để ăn sáng mà đã tiêu pha hết rồi.

***Thứ hai:*** *Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

Thế nên chúng ta làm cha mẹ phải để cho con cái sống có quy luật.

*[Đấy, bây giờ muốn để cho con cái sống có quy luật, thì phải chỉnh đốn lại. Cho nên ý thứ hai là: "Làm thế nào để chỉnh đốn lại".]*

♣ Phải tự mình làm gương sống có quy củ

♣ Phải để con ăn ba bữa đầy đủ.

*[Bây giờ mình cứ gọi là Ipad rồi là Iphone cho đến thâu đêm suốt sáng, vậy thì làm sao mà mình chẳng dậy muộn. Thế khi mình dậy muộn thì đương nhiên là không thể cho con ăn được tử tế và con nó lại cũng nhìn thấy cha mẹ dậy muộn như thế thì nó cũng dậy muộn. Cho nên là phải tự làm gương sống có quy củ, phải để con mình ăn 3 bữa đầy đủ. Đây, thầy nhắc nhé:]*

Cha mẹ cũng phải bỏ công sức nhiều hơn một chút. Quý vị bỏ ra những công sức này đối với con cái ảnh hưởng suốt cả đời, bất luận là vì thân thể của chúng hay là làm gương đối với chúng đều rất quan trọng.

*[Đấy, cứ muốn là nó cỏ lau tự mọc, cỏ lau tự lớn, rồi cỏ lau tự ngoan, cỏ lau tự có hiếu. Thế nhưng đây thầy nhắc đấy, cha mẹ cũng phải bỏ công sức nhiều hơn một chút.]*

Quý vị bỏ những công sức này đối với con cái sẽ ảnh hưởng suốt cả đời.

***

*Chúng ta vừa kết thúc mục I-4. "Nguyên nhân và cách khắc phục tính xấu của trẻ". Trước khi chúng ta chuyển sang mục I-5 tôi xin nhắc lại một chút để cho bạn hồi tưởng:*

*Chúng ta đang học mục I. Giải thích đề chương "Nhập tắc hiếu".*

*Mục này có 6 nội dung lớn:*

*I-1. Ý nghĩa của chữ "Hiếu"?*
*I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con cái ?*
*I-3. Sửa chữa sai lầm nào của trẻ?*
*I-4. Nguyên nhân và cách khắc phục tính xấu của trẻ*
*I-5. Giải quyết mọi vấn đề bằng chữ "Hiếu"*
*I-6. Làm thế nào để dạy trẻ chữ "Hiếu"?*

*Và chúng ta vừa mới kết thúc mục I-4. "Nguyên nhân và cách khắc phục tính xấu của trẻ". Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang mục I-5]*

## I-5. Giải quyết mọi vấn đề bằng chữ "Hiếu"

*Thứ nhất: Vì hiếu tâm chúng nó sẽ trừ bỏ mọi tính xấu*

Các bạn, những thói quen xấu này quý vị có tin hay không, chỉ cần một điều thiện tăng trưởng thì tất cả đều được giải quyết? Điều thiện nào tăng trưởng? "Trăm điều thiện Hiếu đứng đầu" (Hay là: Bách thiện Hiếu vi tiên).

Câu này tùy theo mức độ thâm nhập của giáo huấn Thánh hiền của quý vị mà lãnh hội được càng sâu sắc. Câu này có hai nghĩa: Một là trăm điều thiện thì "Hiếu" đứng đầu; Hai là Hiếu tâm khai mở, thì trăm điều thiện liền tự nhiên khai mở.

*[Đấy ạ, sau bắt đầu tôi diễn giải thêm cái mục của thầy Thái để cho bạn thấy rõ.]*

Chúng ta thử xem một người hiếu tâm, liệu họ có tự tư không? Không có! Người có hiếu tâm có biết cãi lại người lớn chăng? **"Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn. Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn"** (Có nghĩa là: Cha mẹ gọi, phải đến ngay; Cha mẹ sai, chớ lười biếng).

*[Thì đây là chữa được bệnh lười biếng. Đó, trẻ con vừa nói có mấy bệnh đấy ạ: Một là phản nghịch, hai là tự tư, ba là lười nhác, bốn là sống không có quy luật.*

*Vậy thì khi bắt đầu bạn dạy nó cái chương "Nhập tắc hiếu" này, hay chính là Đệ Tử Quy này thì khi học đến cái câu gọi là "Cha mẹ gọi, phải đến ngay; Cha mẹ sai, chớ lười biếng", nếu chúng thực hiện được điều này thì chúng sẽ triệt được cái bệnh lười biếng. Cho nên thầy mới nói là "Trăm điều thiện thì Hiếu đứng đầu" và đồng thời khi mà hiếu tâm mở ra thì tất cả trăm điều thiện tự nhiên khai mở.]*

Các bạn, chúng ta không nên xem thường Đệ Tử Quy, một điều "Nhập tắc hiếu" (Ở nhà phải hiếu) liền giải quyết được tất cả các vấn đề của bọn trẻ.

Khi chúng biết là **"Thân bị thương, cha mẹ lo"**, thì cuộc sống của chúng có điên đảo không? Không bao giờ!

*[Thì đây là chữa được bệnh sống không có quy luật. Vì chúng biết là chúng thức khuya, chúng không chịu ăn sáng, chúng đi chơi điện tử, rồi chúng ăn vặt thì thân của chúng sẽ yếu và như thế thì là "Thân bị thương, cha mẹ lo".*

*Cho nên khi chúng biết được điều đấy, chúng học rồi chúng biết. Vậy không được làm để cha mẹ lo, thì đời sống của chúng sẽ có quy luật, không còn là sống không có quy luật nữa. Tiếp tục:]*

Chúng có trách nhiệm chăng? Chúng biết là "Đức hữu thương, di thân tu" (Có nghĩa là: Đức hạnh kém, thì cha mẹ tủi), thì chắc chắn chúng sẽ có trách nhiệm.

*[Đây là chúng không có phản nghịch.]*

Chúng sẽ rất cần cù vì chúng biết (Cha mẹ thích, dốc lòng làm), hy vọng có thể khiến cha mẹ vui lòng, để cha mẹ được an ủi.

*[Đây là không tự tư, tự tư chỉ nghĩ đến mình thôi, không có nghĩ gì đến cha mẹ, không có nghĩ đến mọi người, nhưng bây giờ học rồi, biết rồi "Cha mẹ thích, dốc lòng làm".*

*Hôm trước con rể tôi mới mắng Chu Bi là không chịu học bài, thế là Chu Bi mới khóc ầm lên, vì quen cái cách là cứ khóc là bắt đầu ông bà sẽ can thiệp mà. Thế tôi xuống tôi mới hỏi:*

*- Vậy làm sao con khóc?*

- Bố con mắng con là: "Con không chịu học bài", nhưng bố con giao bài rất là khó.

*Thế tôi bảo:*

*- Đây nhé, buổi sáng thì bà thấy con đi dạy Đệ Tử Quy ở bên trường mẫu giáo. Buổi chiều thì con ngủ đến 2h rưỡi. Thế xong bà dậy bà gọi con dậy học bài thì con ngoáo ngoào ngoáo ngoào được khoảng 1 tiếng đồng hồ, hơn 1 tiếng, xong 4h con lại bảo cho con sang chơi với lại em Chu Bông ở bên nhà trẻ. Thế là suốt cả một ngày dài con ở như thế mà bà thấy con học đúng có một tiếng, vậy mà con bảo là bố con giao nhiều bài.*

*Thế là im, chịu về lý đã. Tôi nói câu thứ 2 tôi bảo:*

*- Con đi dạy các cháu ở bên kia Đệ Tử Quy con có nhớ cái câu là "Cha mẹ thích, dốc lòng làm" không?*

*- Có*

*- Con đọc lại cả khổ đi xem nào.*

*Bảo:*

*- "Cha mẹ thích, dốc lòng làm; Cha mẹ ghét cẩn thận bỏ."*

*- Ừ, thuộc chưa?*

*Bảo:*

*- Thuộc rồi.*

*- Vậy cha mẹ thích cái gì?*

*Nghĩ đi nghĩ lại, nhưng mà cũng nói trúng hai câu của thầy Thái.*

*- Cha mẹ thích con học giỏi.*

*Bảo:*

*- Đúng rồi, thế cha mẹ thích con gì nữa?*

*- Cha mẹ thích con vâng lời.*

*Bảo:*

*- Đúng rồi, vậy cha mẹ còn thích con cái gì nữa?*

*Câu thứ 3 không trả lời được. Tôi bảo là:*

*- Cha mẹ thích con cái không có bị bệnh tật. Ba cái điều thích đấy, vậy cha mẹ thích dốc lòng làm, cha mẹ muốn con học giỏi, cha mẹ giao bài cho con, bố con giao cho con từng bài như thế này. Bà dặn đi dặn lại bài nào không làm được phải hỏi ông, nếu ông không làm được thì đây mới chịu là bài khó. Chứ không phải là không chịu làm, xong rồi cũng không hỏi ông, xong cuối cùng bố con vừa nói cái là con khóc rống lên như thế là không được, con đã không thực hiện được Đệ Tử Quy, vậy thì con dạy gì các cháu ở bên kia?*

*Thế là lúc ấy mới khóc thật, tức là lúc này giọt nước mắt thật, khóc nức nở, và nói rằng là:]*

- Đúng là con đã không thực hiện được vì bố con rất muốn con học giỏi, bố con rất muốn con ngoan ngoãn nghe lời.

*[Bảo:*

*- Đúng!*

*- Và mẹ con thì lại rất muốn con là thân thể khỏe mạnh.*

*- Đúng, đấy, vậy cho nên là con phải thực hiện.]*

***Thứ hai:*** *Vì hiếu tâm chúng sẽ tăng trưởng mọi việc thiện*

*[Là tu thiện. Đó, vừa nói trừ bỏ mọi tính xấu của nó, dùng mỗi một chữ Hiếu, trong Nhập tắc hiếu, tất cả những tính xấu kia đều bỏ được hết. Cho nên bạn không việc gì phải nghĩ ngợi, rằng là bây giờ làm thế nào để nó bỏ được tự tư, làm thế nào để nó bỏ thế này, thầy dạy tất cả cô đọng: Lười nhác, rồi là không quy luật, rồi là phản nghịch, quy lại bạn cứ dạy nó Đệ Tử Quy, Nhập tắc hiếu này, nó thực hiện được thì tất cả những tính xấu kia đều không còn, đó là đoạn ác.*

*Bây giờ là:*

*Tăng trưởng mọi việc thiện là tu thiện.]*

Khi hiếu tâm mở ra, ngoài việc hiếu kính đối với cha mẹ, đối với anh chị em thì sao? Thân mật. Vì chúng cũng biết khi huynh đệ phát sinh xung đột, ai đau lòng nhất? Cha mẹ. Thế nên "Anh thương em, em kính anh; Anh em hòa, là hiếu kính".

*[Tôi xin ví dụ. À, chỗ này thì cư sĩ Trung chịu khó biểu pháp dù có thật hay không thật, nhưng tôi mượn tên cư sĩ Trung, và cũng có thật nữa ạ, có một phần thật.*

*Thế thì, tôi thì có cư sĩ Trung và cư sĩ Hằng, cư sĩ Hằng thì bị cái đốt sống lưng các bạn đã biết rồi.*

*Thế thì lúc mà cư sĩ Trung chưa xây dựng gia đình thì cũng cứ nói với tôi là ý là làm sao đấy là:*

*- Sống mỗi người một nhà, chết mỗi người một mồ, con thì ở cùng với cha mẹ, ok.*

*Thế cuối cùng tôi bảo:*

*- Vậy thì tức là con không muốn chị là ở cùng chứ gì?*

*Thế cư sĩ Trung im.*

*Tôi bảo là thế này này:*

*- Cha mẹ dứt ruột đẻ ra cả hai con, thương các con như nhau. Cho nên Đệ Tử Quy mới dạy rằng là "Anh thương em, em kính anh, anh em hòa là hiếu kính". Vậy nếu như chị có điều kiện chị ra ở bên ngoài, nhưng nếu như chị không có điều kiện, chị về đây chị ở, con phải hiểu lòng bố mẹ, con nào cũng thương.*

*Nếu như con bảo rằng là con ở với bố mẹ để con có hiếu với bố mẹ, còn chị muốn đi ra ngoài tự thân vận động thì đây là con đã không thực hiện được cái câu gọi là "Anh thương em, em kính anh" rồi. Đúng ra là con phải như thế này, con phải nói là:*

*- Chị ơi, bây giờ bố mẹ về ở trên này rồi, mà cụ cũng được rồi, vậy thì cứ một phòng đây, coi như phòng của anh chị, anh chị cứ về đây ở với chúng em cho vui, ở với ông bà cho vui.*

*Con mà làm được điều đấy thì chính là "Tài vật khinh, oán nào sinh" và thứ 2 là "anh em hòa là hiếu kính", giả sử anh chị em, mà có mâu thuẫn thì chính là làm cho cái tảng băng ở trong trái tim của cha mẹ được tan ra.*

Còn nếu như con chỉ tính cho một mình con thôi, con thì nhà cao cửa rộng, rồi con thì đầy đủ mọi thứ mà trong khi đấy, chị thì là lúi xùi, thì như thế là con đã không học được đạo Thánh hiền.

*Đây là tôi ví dụ thôi, chứ còn cư sĩ Trung thì cũng không đến như thế, có những cái ý nghĩ mà nó có hơi chệch đi thì tôi đã nắn ngay. Nhưng đây tôi nói thế để cho tất cả các bạn đều phải hiểu lòng cha mẹ mình.*

*Mà có rất nhiều người tôi nói, tôi ví dụ con rể tôi đấy ạ, thì cũng có một cô em gái nói chung là cũng không phải là được khỏe. Tôi thường xuyên nói với cư sĩ Hằng:*

*- Con phải hiểu lòng của bố mẹ chồng con, ông bà bây giờ vẫn còn, vẫn còn chăm sóc được cô. Thế nhưng nếu như khi mà ông bà mà khuất núi thì chính là vợ chồng con phải có trách nhiệm với em con cho đến suốt đời.*

*Chứ không phải lúc đấy các con lại quăng ra, vậy thì bố mẹ nào nhắm được mắt. Các con nhà có, ô tô có, cái gì cũng có, chức vụ có, thì phải thấy được rằng là em mình nó như thế là rất đáng thương, và mình phải thay cha, thay mẹ để đùm bọc để che chở cho em. Làm sao đấy để bố mẹ khi nhắm mắt xuôi tay là yên chí rằng, em mình là có chỗ nương tựa.*

*Tôi vẫn nói với lại chỗ cư sĩ Hằng như thế. Nhân tiện chỗ này tôi nói đấy ạ.]*

Khi hiếu tâm mở ra, ngoài việc hiếu kính đối với cha mẹ, đối với anh chị em thì sao? Thì thân mật.

*[Bởi vì có hiếu kính với cha mẹ, có thương cha mẹ thì nhất định nó không bao giờ nó lại hỗn hào với anh chị em hoặc nó không bao giờ bỏ rơi anh chị em nó cả.]*

Vì chúng cũng biết là huynh đệ phát sinh xung đột thì ai đau lòng nhất? Cha mẹ.

[Đấy, bởi vì tôi làm cha làm mẹ rồi mà. Các bạn cứ đứng luôn đúng vào cái vị trí của cha mẹ các bạn, thì các bạn sẽ hiểu tấm lòng của các cụ, vậy thì mong các bạn sẽ hành xử đúng.

*Trong An Sĩ Toàn Thư có câu rất hay mà tôi nhớ mãi: Khi mà cha mẹ bệnh tật thì hãy nghĩ rằng cha mẹ chỉ sinh ra có mình ta, một mình mình đứng ra cáng đáng, không được tỵ với ai hết. Nhưng mà khi cha mẹ mà chia của cải thì lại phải nghĩ rằng cha mẹ sinh ra được rất nhiều con, không phải mình ta.*

*Nếu như thật sự các bạn muốn đường đến hạnh phúc, các bạn phải nghĩ đến điều đấy. Thậm chí là nếu như em mình, tôi nói, ví dụ như em cư sĩ Tuấn nó kém hơn mình tất cả các thứ, mà khi ông bà khuất núi, ông bà để lại chừng này, chừng này, thì nên nhường cho cô ấy hết nếu mình đủ. Còn nếu như ông bà nhiều rồi thì cũng phải đảm bảo cho cô ấy một cuộc sống phải nói là về vật chất phải hơn mình, bởi vì mình thì nhà cửa đầy đủ, con cái đầy đủ, vậy và em mình nó cô đơn, tại sao không nghĩ đến nó? Tại sao không thương nó? Mình ăn một miếng nó phải ăn hai, mình ngủ trên một cái giường, thì nó phải là giường nệm. Mình một bộ quần áo thì nó phải hai bộ quần áo. Các bạn lưu ý điều này.]*

Thế nên: "Huynh đạo hữu, đệ đạo cung. Huynh đệ mục, hiếu tại trung", *[Có nghĩa là "Anh thương em, em kính anh, anh em hòa là hiếu kính". Làm sao đấy mà huynh lương đệ để, anh thương em kính thì đấy là hiếu chứ còn là cái gì nữa. Bạn có các vàng cho cha mẹ bạn, gọi là mỗi một ngày dẫn đi ăn đặc sản một lần, thế rồi là bạn quần là áo lượt gấm vóc, vòng vàng kiềng bạc, nhưng mà bạn đối với anh em bạn không ra cái gì thì cha mẹ bạn không cần những thứ kia đâu.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta cũng lãnh hội được một người thật sự có hiếu tâm, thì họ đối với cha mẹ người khác cũng có tâm cung kính, cho nên nó thúc đẩy rộng ra phần hiếu này, phần kính này của họ là sẽ đối với tất cả các bậc trưởng bối. *[Đó, chỉ cần một chữ Hiếu thôi.]*

Chúng có hiếp đáp những đứa trẻ khác chăng? Không bao giờ, vì chúng biết khi những đứa trẻ khác bị tổn thương thì cha mẹ nó là người đau khổ nhất.

Đây là chúng biết đứng trên lập trường của người khác để suy nghĩ, nên tự nhiên mà được mở rộng ra. Vì thế lòng nhân từ của một người là khởi từ nhân này. "Phụ tử hữu thân", hiếu đạo này sẽ được truyền ra.

*[Cho nên chúng ta đã nói là người xưa, vua quan họ dùng người thế nào? Họ dùng là phải dùng trung thần, là cái người phải trung thành. Vậy thì người nào? "Trung thần xuất thân từ hiếu tử". Chỉ chọn vào những cái gia đình có người con hiếu thì họ mới dùng. Và chính vì như thế cho*

*nên chúng ta lại quay trở lại là, cái quan hệ giữa vua tôi với lại, gọi là vua với bề tôi thì là: "Quân nhân và thần thì trung". Thế cho nên là chính từ cái việc phụ tử hữu thân thì lòng nhân từ của con người là chính khởi từ chỗ này.*

*Còn nếu như nhìn thấy gọi là đối với cha mẹ chả ra cái gì thì có tin con người này có nhân từ không? Không bao giờ có, bạn hãy tin điều đấy.]*

Cho nên học "Nhập tắc hiếu" (Ở nhà phải hiếu) là rất quan trọng.

*[Để kết thúc bài hôm nay xin kể lại với các bạn bài viết tiêu đề:*

***Bài đọc thêm:***

*SAI LẦM CỦA CÁC BẬC CHA MẸ*
*KHI GIAO TRỌN TRÁCH NHIỆM GIÁO DỤC CON CÁI CHO NGƯỜI KHÁC*

*(Của tác giả Hồng Mai).*

*Sau đây xin mời các bạn đón nghe.*

*Trong một gia đình ở Mỹ đã từng xảy ra một câu chuyện như sau:*

*Người cha vì bận công việc tối ngày mà không thể chăm lo cho cậu con trai bé bỏng. Do vậy, cậu con trai trong một thời gian dài không có sự quan tâm của người cha.*

*Một buổi tối nọ, cậu con trai 5 tuổi như thường lệ đứng trước cửa nhà đợi cha đi làm về. Khi nhìn thấy cha về, cậu bé reo lên, vui mừng chạy ra ôm chầm lấy cha.*

*Sau khi được cha bế vào nhà, cậu bé liền hỏi cha: "Cha ơi, một giờ cha làm được bao nhiêu tiền?". Người cha vì áp lực với công việc lớn, cơ thể và tâm trạng hết sức mệt mỏi, hờ hững trả lời con: "Làm được bao nhiêu tiền không phải là việc của con, con còn nhỏ hỏi chuyện đó làm gì?"*

*Nhưng cậu con trai vẫn kiên quyết: "Con muốn biết mà, cha nói đi".*

*Người cha nói: "Mỗi giờ cha kiếm được 20 USD".*

*Cậu con trai nói: "Cha ơi, vậy cha có thể cho con mượn 10 USD được không?"*

*Người cha nghe thấy vậy, thì tỏ vẻ rất không vui và nói rằng: "Con còn nhỏ mượn tiền làm gì, mau lên nhà đi ngủ đi!"*

*Đứa trẻ buồn bã một mình trở về phòng ngủ của mình. Sau khi buông mình xuống ghế nghỉ ngơi, trấn tĩnh lại, người cha cảm thấy thái độ vừa rồi của mình không được nhẹ nhàng, có phần là hơi quá, vậy là liền lấy ra 10 USD từ trong túi áo, lên phòng của con trai, ông hỏi: "Con trai, con ngủ rồi à?"*

*Đứa bé thấy bố lên, vui vẻ bật dậy. Người cha nói: "Cầm lấy, cha cho con 10 USD đây".*

*Đứa con nhận lấy 10 USD, liền lấy thêm tiền từ dưới gối ra một tờ 10 USD rất cũ, nhàu nát, đó chính là số tiền mà cậu bé đã dành dụm được. Cậu xếp hai tờ tiền vào nhau, tổng cộng là 20 USD, đưa cho cha rồi nói: "Con có thể dùng 20 USD này mua một tiếng làm việc của cha được không? Ngày mai cha về sớm một tiếng để ăn cơm cùng con, cha nhé!"*

*Lời của đứa con vừa dứt, nước mắt của người cha cứ thế lăn dài trên má…*

***

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 50**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

*Hôm qua chúng ta đã học mục I-4: Nguyên nhân và cách khắc phục tính xấu của trẻ*

*Cũng đã kết thúc mục I-5: Giải quyết mọi vấn đề đều bằng chữ Hiếu.*

*- Trừ bỏ mọi tính xấu bằng chữ Hiếu*

*- Tăng trưởng mọi việc thiện cũng bằng chữ Hiếu.*

*Hôm nay chúng ta sẽ học tiếp đến mục I-6]*

## I-6. Làm thế nào để dạy trẻ chữ "Hiếu"?

*[Mục này có 2 nội dung:*

*Thứ nhất: Dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ*

*Thứ 2: Khởi lên hành vi hiếu thảo báo ân cha mẹ của trẻ*

*Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng về nội dung thứ nhất]*

### 1. Dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ

*[Mục này lại có 3 ý như sau:*

*Thứ nhất: Cưu mang nặng nhọc, gìn giữ bảo toàn cho con*

*Thứ hai: Sinh đẻ đớn đau, muôn ngàn cay đắng*

*Thứ ba: Dưỡng dục và giáo dục con*

*Vậy làm thế nào để dạy trẻ được chữ "Hiếu"?]*

Như vậy chúng ta đi vào "Nhập Tắc Hiếu" (Ở nhà phải hiếu) là dạy con trẻ về hiếu đạo.

*[Một là: Dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ*

*Đấy, bây giờ bạn rất muốn con bạn hiếu, bây giờ phải dạy, dạy cái gì? Phải dạy cho con biết công ơn trời biển của cha mẹ. Trước tiên bạn phải dạy điều đấy đã.]*

Đầu tiên phải nói với chúng vì sao cần phải hiếu? Thường nói có "tri ân" thì mới biết "báo ân".

*[Phải biết ân cha mẹ thì lúc ấy mới biết đường báo. Còn bây giờ không biết ân cha mẹ thì báo cái gì?*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta phải dẫn dắt trẻ nhỏ nhớ về ân đức của cha mẹ.

***Thứ nhất:*** *Cưu mang nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con*

Bắt đầu chúng ta nói:

"Trong hai ba ngàn năm trước có một bậc Thánh nhân, người ta thường gọi Ngài là Đức Phật. Một hôm Ngài thống lĩnh đệ tử đi ra ngoại thành, đúng lúc gặp một đống xương khô. Đức Phật chia đống xương này thành hai loại, một loại xương trắng sạch, một loại xương sắc màu đen.

Đệ tử cũng rất hiếu học, họ biết là (Tâm có nghi, thì chép lại; Hỏi đúng người, cầu xác nghĩa). Cho nên họ hiểu về học vấn, biết cách để đưa ra câu hỏi. Đức Phật liền nói với đệ tử.

Ngài nói:

- Vì sao đống xương khô này một đống thì xương trắng nhẹ? Một đống thì màu sắc đen hơn? Xương cốt màu đen này là của người nữ, xương của người nữ vì sao mà màu đen? Vì người mẹ khi mang thai mười tháng trường, trong quá trình mang thai mười tháng, tất cả dinh dưỡng của thai nhi đều từ trong máu huyết của người mẹ, chuyển qua cho thai nhi. Khi đứa trẻ chất vôi không đủ, phải cần chất vôi từ trong xương cốt của người mẹ rỉ ra, cho nên mười tháng cưu mang rất cực nhọc.

*[Thế nên xương của người mẹ thành màu đen. Toàn bộ đoạn trên là Tiến sĩ Thái trích từ Kinh Phật Thuyết Phụ Mẫu Đại Báo Ân Trọng Kinh để giảng cho chúng ta nghe.]*

Chúng tôi từng bày trò chơi cho học trò, kêu chúng cầm một quả trứng, sau đó để trên người, gọi là trò chơi bảo vệ quả trứng một ngày. Nói với chúng:

- Hôm nay em cảm nhận một chút, cảm giác bảo hộ một quả trứng. Chỉ cần một ngày, xem em có thể bảo vệ nó tốt hay chăng.

Mới bắt đầu chúng rất cẩn thận, nhưng khoảng một hai tiếng đồng hồ thì hầu như quên mất, vì thế nghe rất nhiều âm thanh "A". Đến tiết học cuối cùng của ngày hôm đó, thì còn lại không được mấy quả nguyên vẹn.

*[Đấy ạ, mẹ mang thai, lúc nào cũng gọi là như cái sọt trứng ý, giữ gìn, nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con. Cho nên thầy mới đưa ra cái ví dụ cho trẻ bảo vệ trứng.]*

Thế nên thầy cô hướng dẫn chúng. Họ nói:

- Các em xem, các em mới giữ được một ngày mà còn không giữ được. Nếu mẹ các em cũng như các em, ngày nào cũng nhảy nhót, thì khi các em vừa sinh ra bên này xanh một chỗ, bên kia tím một chỗ. Các em xem, người mẹ mang thai mười tháng đều phải bảo vệ các em rất cẩn thận, hơn nữa trọng lượng cơ thể các em lại ngày càng nặng.

Khi mẹ mang thai thường có những phản ứng sinh lý như nôn mửa, không ăn được cơm, nhưng khi mẹ ăn cơm không nổi vẫn miễn cưỡng ép mình cố gắng ăn.

Này các em, vì sao mẹ không muốn ăn nhưng phải cố gắng ăn? Vì sao? Vì để cơ thể mình có đủ dinh dưỡng truyền qua cho các em, nên mặc dù rất khó chịu, nhưng người mẹ cũng cố gắng ăn uống đầy đủ.

*[Đó ạ! Cưu mang nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con.*

*Rồi không ăn được khi mang thai, nhưng mà phải cố gắng ăn. Để làm gì? Để lấy được cái chất dinh dưỡng ấy để nuôi cho thai nhi. Phải dạy cho trẻ biết điều đấy.]*

Thế nên các em à, các em có thể kén ăn được chăng? Các em xem, mẹ đã vì các em mà chịu khó ăn uống, các em cũng nên báo đáp mẹ, không nên kén ăn. Những gì cần ăn

để có dinh dưỡng phải cố gắng ăn, để thân thể khỏe mạnh, khiến cho mẹ an lòng.

*[Cho nên Đệ Tử Quy mới dạy là gì ạ? "Với ăn uống, chớ kén chọn. Ăn vừa đủ, chớ quá no", đó ạ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng tôi hướng dẫn như vậy, bọn trẻ cảm thấy như chính thân mình chịu khi mang thai mười tháng, trọng lượng cơ thể rất nặng, đi lại thật không dễ.

Chúng tôi cũng từng đem quả bóng rổ cho các em để vào người, khiến chúng cảm nhận được. Vì có rất nhiều điều quý vị cần phải cảm nhận mới sinh ra cảm xúc.

*[Đó ạ. Các bạn khi có con nhỏ, các bạn muốn dạy cho trẻ chữ Hiếu thì trước tiên là bạn phải làm sao dạy cho chúng phải biết tri ân công lao của cha mẹ.*

*Ý thứ nhất chúng ta đang nói, cưu mang nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con. Rồi là từ ăn uống cũng vậy. Khi bạn dạy chúng, và thậm chí như thầy nói là phải đưa cả những cái quả bóng ra để cho chúng để vào người để chúng cảm nhận vì có những cái quý vị phải cảm nhận mới sinh ra được cảm xúc. Không cứ nghe thế thì biết thế thôi.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***Thứ hai:** Sinh đẻ đớn đau, muôn ngàn cay đắng*

Tiếp theo chúng tôi lại hướng dẫn học sinh, tôi nói:

- Thầy từng tìm hiểu, giường bên trong phòng hộ sinh, có hai cây nhôm, to chừng này. Kết quả hai cây to như vậy đều cong hết. Này các em, sức mạnh gì khiến hai cây nhôm này cong như vậy?

*[Sức mạnh gì hả Hiếu? Chắc là khi mà mẹ con sinh em Ốc chắc con cũng có vào đúng không? Thế thì khi mẹ con nằm ở cái phòng chờ này thì như thầy Thái nói là thường giường là giường sắt, hoặc là có những cái thanh ngang ở trên giường này là thanh nhôm. Vậy thì cái thanh nhôm này bị cong hết, "Các em, sức mạnh gì khiến hai thanh nhôm này đều cong vậy?".*

*Đúng rồi, đau quá đến nỗi bám vào cái thanh đấy mà cái thanh đấy nó cong hết cả lên.*

*- Con ngồi xuống, con đã trả lời đúng!*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Các em nói:

- Là sức mạnh của sự đau đớn.

- Đúng! Vì người mẹ khi sinh sản rất đau đớn, nên nắm chặt vào hai cây nhôm đó. Lâu ngày chày tháng, khiến cây nhôm này bị những sức mạnh này kéo cong. Khi sinh nở còn đau đớn hơn cả bệnh ung thư.

Vì sao nhiều người mang bệnh ung thư tự sát? Vì không chịu được nỗi đau. Như vậy mà người mẹ đã chịu đựng nỗi đau khổ còn hơn cả ung thư để sinh ra đứa bé. Vậy mà, câu đầu tiên, ý niệm đầu tiên đó là gì?

- Đứa bé có khỏe mạnh không?

*[Tôi cũng hỏi bác sĩ đỡ đẻ, tôi hỏi câu đấy là ý là nó có 6 ngón tay hoặc nó có dị dạng, dị tật gì không? Bởi vì nghe tiếng nó khóc thì biết rồi, nhưng vẫn phải hỏi rằng:*

*- Con tôi có khỏe không?*

*Thế bây giờ, bảo bây giờ nó sáu ngón chân, sáu ngón tay hoặc là như một số những trường hợp thai nhi khác lại dị dạng thì thôi chết rồi. Cho nên dù đau đến như thế, nhưng câu đầu tiên cũng hỏi là "Đứa bé có khỏe mạnh hay không?"]*

Tình thương yêu của mẹ đối với các em, có thể quên đi tất cả nỗi đau mà mình phải chịu. Thế nên ân đức này, suốt đời này chúng ta phải ghi nhớ trong lòng. *[Đó ạ.]*

***Thứ ba:*** *Dưỡng dục và giáo dục con*

*[Là ý thứ ba.]*

*Việc này còn gian nan hơn.*

*[Dưỡng dục là gì ạ? Là nuôi cho khôn lớn, rồi lại còn giáo dục con. Cho nên tôi mới bảo là lấy chồng mà chọn được người tử tế đã khó rồi, lấy chồng đã khó rồi. Xong lại gọi có mang còn khó hơn rồi. Xong từ có mang đến lúc đẻ lại còn khó hơn nữa. Đẻ xong cái khó nhất là bắt đầu nuôi dạy chúng.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Có người bạn nói khi chưa sinh con, thường muốn nhanh đến ngày sinh, nhưng khi sanh rồi cảm thấy rất muốn đem nó "trở lại trong bụng".

*[Vì sao ạ? Bởi vì nó không ngủ thì mình không được ngủ. Mà nó mà như thế nào, ví dụ không những không ngủ mà nếu ốm đau sầu não thì mình thôi coi như là trắng đêm rồi. Và không phải một ngày, rất nhiều ngày.]*

Cho nên, công dưỡng dục lớn hơn công sinh thành, vì biết bao đêm trường phải chăm nom, chăm sóc đứa con này. Nếu như ban đêm chúng không ngủ, người trong nhà phải như thế nào? Phải luân phiên "ra trận" để tiếp sức.

Vì tôi cũng đã từng như vậy. Khi cháu ngoại không ngủ, tôi cũng đến lượt, nhưng khi đến phiên tôi khoảng 20 phút thì tôi không chịu được, tay như muốn gãy. Tôi bồng đứa cháu này và nói với nó:

- Sau này con mà bất hiếu với mẹ con, cậu sẽ là người đầu tiên trừng phạt con.

*[Đúng là khổ nhất là cái chuyện buồn ngủ díp hết cả mắt ra rồi nhưng nó không cho ngủ.*

*Hôm qua tôi thấy nhà cư sĩ Hằng, sáng nay tôi gọi dậy phóng sinh sớm, thế là cũng muộn mất độ khoảng nửa tiếng. Thế tôi hỏi:*

*- Sao lại muộn thế?*

*Kêu là hôm qua Chu Bông chơi đến hơn 1h đêm, nhảy nhót tơi bời, không ai ngủ được cả. Tôi bảo: "Vậy thì phải chịu thôi".]*

Vì không biết bao đêm người mẹ khổ nhọc ru chúng vào giấc ngủ, bồng chúng thức qua đêm.

*[Bạn có nhớ cái bài mà "Lời cha dặn" không? Bạn có nhớ không?*

*Có những khi con thường hay trách móc*
*Chuyện nhỏ thôi mà mẹ nói mãi trăm lần*
*Xưa kia bên nôi giờ con sắp ngủ*
*Chuyện thần tiên mẹ kể mãi không ngừng.]*

Không biết bao nhiêu đêm người mẹ khổ nhọc ru chúng vào giấc ngủ, bồng chúng thức qua đêm.

*[Vậy mà đến khi già rồi, nói một tí thì nó bảo:*

*- Nói lắm thế, bà nói lắm thế, khổ lắm, nói mãi.*

*Cho nên là người cha mới đưa ra cái khổ thơ đấy "Có những khi con thường hay trách móc", bạn nào mà trúng vào cái đoạn ấy thì lưu ý nhé.*

*"Chuyện nhỏ thôi mà mẹ nói mãi trăm lần*
*Xưa kia bên nôi giờ con sắp ngủ*
*Chuyện thần tiên mẹ kể mãi không ngừng"*

*Tôi vướng đấy bạn ạ. Trước đây mẹ tôi cũng nói tôi, lẩn thẩn mà. Tôi cứ:*

*- Trời ơi, khổ thế (lúc chưa lẩn thẩn cơ), có mỗi một cái việc này mà mẹ cứ nói mãi thôi.*

*Đến khi đọc cái này thì thấy quá đúng, vì bao nhiêu những cái kho truyện cổ tích mà tôi kể với các bạn từ "Cô bé bán diêm" này, hoặc là từ cái truyện gọi là "Thần chết", cái người mẹ mà đi tìm con, đều là mẹ tôi kể cho tôi từ thuở nhỏ. Vậy mà mình sẵn sàng quên ngay].*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Bao nhiêu lần bị bệnh, đều là cha mẹ nửa đêm đem con đi khám bác sĩ. Bao nhiêu ngày lo lắng bữa cơm sau của con phải thế nào. Những áp lực trong cuộc sống, trọng trách của giáo dục từng giờ từng phút đều đặt nặng trên vai cha mẹ.

*[Đấy ạ, không hiểu như đây, Hiếu này, Ốc này, Khánh này… (Con, con mẹ Bính tên thật là gì? Bà quên đấy. À, Quân). Thế các con có cảm nhận được từng giờ từng phút cha mẹ đều vất vả khổ sở để kiếm tiền để nuôi các con không? Để các con trong cuộc sống có quần áo, có sách vở, có được học bằng chúng bằng người. Có cảm nhận thấy cha mẹ vất vả không, lao nhọc không? Thế có quyết tâm là về sau mình phải học để mình báo hiếu cha mẹ không? Đặc biệt Quân, mẹ con một mình vất vả nuôi con, có thấy không?]*

Bao nhiêu ngày lo lắng bữa cơm sau của con phải như thế nào. Những áp lực trong cuộc sống, trọng trách của giáo dục từng giờ từng phút đều đặt nặng lên trên vai của cha mẹ.

Cho nên Đức Phật dạy các đệ tử:

- Ân đức của cha mẹ đời này chúng ta không sao báo đáp được. Chúng ta nên tận tâm tận lực để làm một người con hiếu đạo.

Chúng ta nói với bọn trẻ tất cả những nỗi gian truân này của cha mẹ. Trong quá trình nói, có một số em cảm động rơi nước mắt. Chúng tôi lại thêm một bước nói với học sinh, chúng ta rất cảm động trước nỗi gian truân của cha mẹ, nhưng mà sau khi rơi nước mắt rồi thì phải làm gì?

*[Chúng ta đã kết thúc nội dung thứ nhất: "Dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ", bây giờ chúng ta chuyển sang nội dung thứ hai:]*

**2. Phải khởi lên hành vi hiếu thảo báo ân cha mẹ của trẻ**

Các em thật sự đã cảm nhận được ân đức của cha mẹ, thì nên khởi lên hành vi hiếu thảo cho các em:

- Khi các em có thể làm được một điều trong Đệ Tử Quy, thì chính là đã tận làm được một phần hiếu tâm. Khi các em làm được tất cả những gì trong Đệ Tử Quy thì chữ Hiếu các em đã làm một cách rất viên mãn.

*[Bây giờ trước đây ta không làm được chữ nào, thì không phải một lúc là bắt phải làm tất cả 113 điều trong Đệ Tử Quy, không phải thế. Nhưng cứ làm dần từng điều, thì làm được một điều thì tức là đã tận được một phần hiếu tâm.*

*Đấy cho nên tên con mới là Hiếu đấy, con hiểu chưa? Mẹ con ngày trước chưa học Đệ Tử Quy mà đã biết đặt tên con là Hiếu đấy].*

Khi các em đã làm theo được tất cả những gì trong Đệ Tử Quy thì chữ Hiếu của các em đã làm được một cách viên mãn. Vì thế khi chúng đã khởi lên tâm tri ân, chúng ta phải tiến thêm một bước, hướng dẫn chúng cách báo ân, phải nỗ lực thực hành hiếu đạo. Bắt đầu từ đâu? Chúng ta xem Đệ Tử Quy.

*[Nhân đây tôi xin chia sẻ thêm một chút về câu hỏi của một đồng học, đại ý nói rằng: Bạn ấy có đọc trong một cuốn sách, về hình thức rất đẹp, bìa cứng, hiện đang được lưu truyền khá phổ biến, và nhóm tác giả biên dịch cũng là một nhóm có tên tuổi, trong đó có một đoạn nội dung như sau:*

*Chia sẻ câu hỏi: Có nên lưu thông bộ kinh "Phụ Mẫu Ân Trọng Nan Báo Kinh" không?*

*"Ngày nay cũng có ngụy kinh lưu thông, như Phụ Mẫu Ân Trọng Nan Báo Kinh, lấy danh nghĩa là Đại sư La Thập phiên dịch, Đại sư Liên Trì đưa ra làm sáng tỏ đây là ngụy kinh. Nhưng nội dung của bộ ngụy kinh này không tệ, lợi ích cách đối nhân xử thế ở đời, nếp sống đạo đức của xã hội, vì vậy vẫn còn lưu thông. Có một loại kinh do nghi ngờ là ngụy kinh, nhưng không có chứng cứ rõ ràng, gọi là nghi kinh. Ngụy kinh và nghi kinh, thường gọi là 'Nghi ngụy kinh'. Nghi ngụy kinh là không nên lưu thông.*

*Kính thưa cư sĩ, như vậy chúng con không nên lưu thông bộ kinh 'Phụ Mẫu Ân Trọng Nan Báo Kinh' này nữa có đúng không ạ?"*

*Bạn ấy có trích dẫn hẳn tên sách nhưng tôi không tiện nhắc ra đây. Lúc đó tôi chưa thể chia sẻ vì còn quá bận, và có hứa với bạn ấy là khi nào có dịp sẽ chia sẻ quan điểm của tôi (bạn này cũng là một đồng tu Tịnh Độ ạ).*

*Hôm nay thời tiết nhân duyên đã đến, đúng vào lúc Tiến sĩ Thái dẫn chứng về bộ kinh này trong bài học, tôi xin chia sẻ ý kiến của tôi như sau:*

*Thứ nhất: Nói về hình tướng của cuốn sách mà bạn đã nói.*

*Xin hỏi bạn, giả sử có người đưa cho bạn một cuốn sách đẹp, hàng chữ bên ngoài bìa của cuốn sách được in là của một tác giả nổi tiếng, và trong cuốn sách đó thì có nói rằng: Không có A Di Đà Phật, cũng không có Tây Phương Cực Lạc, mà A Di Đà Phật chỉ là thần mặt trời. (Đây không phải tôi nói đâu ạ, mà tôi nghe Hòa thượng giảng trong Kinh Vô Lượng Thọ rằng có người nói như vậy). Vậy bạn có tin điều này hay không? Theo tôi, chắc chắn là bạn sẽ không tin.*

*Vậy chỉ có hai khả năng: Một là, vị tác giả cuốn sách kia nói sai; Hai là, có người mạo danh là vị tác giả nổi tiếng này. Với trường hợp chuyển ngữ thì cũng tương tự. Do đó theo tôi thì không thể căn cứ vào hình tướng là cuốn sách này đẹp hay là tác giả này nổi tiếng, hay là của một nhóm chuyển ngữ nổi tiếng mà phân định được thật giả.*

*Thứ hai: Vậy làm thế nào có thể biết được là kinh thật hay là kinh giả?*

*Sau đây các bạn hãy nghe một đoạn Hòa thượng giảng mà tôi trích dẫn được từ cuốn "Ngài Pháp Sư Tịnh Không" (do Thầy Thích Đồng Bổn chuyển ngữ), NXB Hồng Đức. Mời các bạn đón nghe.*

*"Thế giới ngày nay, tin vịt rất nhiều, tà tri tà kiến rất nhiều, cho nên Thế Tôn từ bi lưu lại Tứ Y Pháp, dạy cho chúng ta đời đời kiếp kiếp, bạn gặp phải điều không thể giải quyết, cứ đem Tứ Y Pháp ra mà đọc, đọc vài lần tự nhiên sẽ biết làm sao ứng đối".*

*[Chỗ này xin chia sẻ thêm để các bạn nhớ lại. Tứ Y Pháp của Phật: Y pháp bất y nhân, y ý bất y ngữ, y liễu pháp bất y bất liễu pháp, và cuối cùng là y trí bất y thức. Trong đó quan trọng nhất là y pháp bất y nhân, tức là chỉ y vào pháp, chỉ dựa vào pháp mà không dựa vào người.*

*Sau đây mời các bạn sẽ tiếp tục nghe Hòa thượng giảng:]*

*"Y pháp bất y nhân", Pháp là kinh điển, kinh điển thì có thật có giả, chúng ta làm sao mà có thể phân biệt được? Tôi khi mới học, thầy Lý có dạy rằng, Đại Tạng Kinh trong đó có thì đó là thật, trong Đại Tạng Kinh không có là không thể tin.*

*Tại sao vậy? Đại Tạng Kinh là do Hoàng đế phê chuẩn. Kinh này nhập tạng không phải là đơn giản. Vào thời đại ấy, cao tăng đại đức đều xem qua, đều thẩm sát qua, cho rằng tri kiến của bạn đúng, tương ưng với điều*

*Phật sở thuyết, rồi báo cáo lên Hoàng đế. Hoàng đế đưa ra quyết định cuối cùng, phê chuẩn, thì mới được nhập tạng.*

*Không giống như ngày nay, ngày nay không ai quản lý, in một bộ Đại Tạng Kinh, đem những thứ mình thích liệt vào trong đó, không qua sự thẩm sát của những người có tu có chứng.*

*Cho nên thầy mới nói với chúng tôi, dân quốc niên gian có rất nhiều Đại Tạng Kinh, muốn chúng tôi tham khảo từ trước Long Tạng. Long Tạng cũng được thời Càn Long biên tập. Nếu trong mục lục Long Tạng dĩ tiền có thì có thể tin; trước đó không có thì không tin, đó là người ngày nay tạo ra, tham khảo sách đó không đáng tin cậy, dạy chúng tôi tiêu chuẩn để nhận thức kinh điển thật giả. (Trích Dẫn từ tuyên giảng "Tịnh Độ Đại Kinh Khoa Chú")*

*Cổ nhân có nói: "Sai một chữ chuyển ngữ, đọa năm trăm kiếp làm thân hồ ly", ai dám khinh dị vọng đàm?*

*Cho nên thầy Lý dạy chúng tôi một nguyên tắc, chúng tôi không dám giảng kinh, chúng tôi giảng chú; Chú giải của cổ nhân có lúc chúng tôi cũng xem không thông. Xem không hiểu, nhưng so với kinh thì dễ hiểu hơn, bạn có thể nhìn thấy mấy phần trong đó thì bạn giảng mấy phần.*

*Tôi có thể nhìn ra một phần thì tôi giảng một phần, tôi có thể nhìn ra hai phần thì tôi giảng hai phần, tuyệt đối không thể thêm ý của mình vào để vọng đàm, điều này là không thể.*

*Phu Tử dạy học cũng theo nguyên tắc: "Biết thì nói là biết, không biết thì nói là không biết, đó mới là biết vậy."*

*(Trích dẫn từ "Đại Thừa Vô Lượng Thọ Kinh" - Chủ giảng: Hòa thượng Tịnh Không)*

*[Nhưng vấn đề lại liền xảy ra, là làm sao bạn biết được cuốn kinh này có ở trong Long Tạng hay không? Vì chúng ta phước cạn huệ mỏng, vậy thì còn có một cách là đành nhờ vào thiện tri thức chỉ bày cho vậy.*

*Tiếp tục, nhưng mà làm sao biết được người nào là thiện tri thức đây? Vì bạn không có khả năng phân biệt được đâu là thiện tri thức, đâu là ác tri thức, nên Hòa thượng có dạy bạn cách kiểm chứng như sau:*

*Nếu người mà bạn thân cận, bạn nghe pháp của người đó giúp bạn phiền não ngày càng giảm, an lạc hoan hỉ ngày một tăng, thì đúng là thiện tri thức.*

*Còn người nào mà bạn thân cận lại làm cho bạn phiền não ngày càng tăng, "tham, sân, si, mạn" ngày càng trưởng, thì đấy chính là ác tri thức, bạn cần phải tránh xa.*

*Thứ ba: Ở đây chúng ta đang học bộ giảng giải Đệ Tử Quy, chủ giảng là Tiến sĩ Thái Lễ Húc, vậy chúng ta phải có lòng tin vào Tiến sĩ Thái, còn nếu bạn không tin thì bạn sẽ không thể học được bộ Đường Đến Hạnh Phúc này.*

*Và trong bài ngày hôm nay, bạn đã thấy rằng là khi Tiến sĩ Thái giảng đến nội dung là "Làm thế nào để dạy cho trẻ biết công ơn trời biển của cha mẹ", thì thầy Thái đã trích dẫn từ bộ kinh Phật Thuyết Đại Báo Phụ Mẫu Ân Trọng Kinh để dạy cho chúng ta đấy. Hơn nữa, toàn bộ bài giảng Đệ Tử Quy này lại đã được sự giám định bởi lão Pháp sư Tịnh Không rồi.*

*Thứ tư: Đệ Tử Quy có dạy "Tự không thấy chớ vội nói, biết chưa đúng chớ tuyên truyền".*

*Tôi xin nhắc lại, vào năm 2017, khi mà Viện Nghiên Cứu Tôn Giáo có mời thỉnh lão Pháp sư Tịnh Không sang thăm Việt Nam, và lúc đầu thì Pháp sư đã nhận lời, kế hoạch sẽ là Pháp sư sẽ có một buổi thuyết trình tại Trung tâm hội nghị quốc gia Mỹ Đình vào ngày 14/12/2017, với chủ đề "Làm thế nào để xã hội an định, hài hòa, thống nhất, thế giới hòa bình". Lúc đó, Ban tổ chức có ấn tống một số kinh sách dành cho pháp hội. Tuy nhiên trước khi ấn tống thì có gửi thư sang Hiệp Hội Phật Đà Hồng Kông để xin phép Pháp sư Tịnh Không phê duyệt về các kinh sách ấn tống này, trong đó có cuốn Phật Thuyết Đại Báo Phụ Mẫu Ân Trọng Kinh, và chính mắt tôi đã được nhìn thấy thư phê duyệt danh sách kinh sách ấn tống này.*

*Đó là chưa kể, đúng như bạn nói là kinh này dạy bạn chữ Hiếu đến viên mãn, vì tất cả chư Phật mười phương ba đời thành tựu, không ai là không thực hiện từ nền tảng chữ Hiếu này.*

*Trên đây là mấy lời chia sẻ của tôi, xin gửi để các bạn có thể tham khảo]*

***

*[Vâng ạ! Chúng ta đã kết thúc xong mục "Giới thiệu về đề chương Nhập Tắc Hiếu", ý nghĩa của chữ Hiếu.*

*Bây giờ chúng ta sẽ:*

## *Ôn tập đề chương "Nhập Tắc Hiếu"*

*I. GIẢI THÍCH ĐỀ CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"*

*Mục này có 6 nội dung lớn :*

*I-1. Ý nghĩa của chữ "Hiếu"*
*I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con*
*I-3. Sửa chữa sai lầm của trẻ*
*I-4. Nguyên nhân và cách khắc phục tính xấu của trẻ*
*I-5. Giải quyết mọi vấn đề bằng chữ "Hiếu"*
*I-6. Làm thế nào để dạy trẻ chữ "Hiếu"?*

*Chúng ta bắt đầu ôn tập vào nội dung thứ nhất:*

### *I-1. Ý nghĩa của chữ "Hiếu"*

*Một bên là chữ "lão", một bên là chữ "tử", vì đây là chữ hội ý ạ, có nghĩa là thế hệ trước phải có trách nhiệm dạy cho thế hệ sau. Cha mẹ phải có trách nhiệm dạy cho con cái.*

*Cho nên mục I-2 mới là:*

### *I-2. Cha mẹ phải có trách nhiệm giáo dục con*

*Giáo dục cái gì? Phát huy ưu điểm, sửa chữa sai lầm, tức là đoạn ác, và tu thiện. Vậy trẻ có những sai lầm nào cần phải sửa chữa?*

*Cho nên mục I-3 mới là:*

### *I-3. Sửa chữa sai lầm nào của trẻ?*

*Trẻ có những sai lầm sau đây, hay còn gọi là những tính xấu sau đây:*

*1. Đốp chát cha mẹ*
*2. Lười nhác*
*3. Phản nghịch*
*4. Tự tư*
*5. Qua loa*
*6. Đời sống không có phép tắc*

*Vậy muốn sửa chữa sai lầm thì phải biết nguyên nhân, sau đó mới có thể đưa ra phương pháp để khắc phục, sửa chữa được.*

*Cho nên mục I-4 mới là:*

***I-4. Nguyên nhân và cách khắc phục các tính xấu của trẻ***

***1. Căn bệnh thứ nhất là: Phản nghịch***

*Thứ nhất: Nguyên nhân là do trẻ không có tâm hiếu kính*

- *Vì sao trẻ không có tâm hiếu kính? Trẻ không được dạy đạo Thánh hiền;*
- *Cha mẹ không thể làm gương cho trẻ.*

*Cha mẹ không làm gương như thế nào?*

- *Nói một đằng, làm một nẻo, nên trẻ không phục,*
- *Và cha mẹ không lễ phép với ông bà, nên trẻ vô lễ.*

*Hoàn cảnh bên ngoài ô nhiễm tới trẻ.*

*Thứ hai: Vậy làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

- *Kéo chúng về với giáo dục Thánh hiền*
- *Lấy mình làm gương*

***2. Căn bệnh thứ hai là: Tự tư***

*Thứ nhất: Nói về nguyên nhân của tự tư*

- *Cả nhà phục vụ trẻ như ông "hoàng"*
- *Cưng chiều với mọi yêu cầu của trẻ*

*Thứ hai: Vậy phải làm thế nào để chỉnh đốn lại ạ?*

- *Dạy trẻ biết thứ tự "trước, sau"*
- *Dạy trẻ biết bổn phận, trách nhiệm của mình*
- *Cha mẹ phải làm gương "Hiếu" với ông bà*

*Thứ ba: Trẻ nào cũng dạy được, kể cả người lớn*

- *Phải có lòng tin khi dạy trẻ*
- *Cha mẹ phải tự dạy con, không được ỷ lại thầy*
- *Phải tự nhận biết lỗi lầm của bản thân*

***3. Căn bệnh thứ ba là: Lười nhác***

*Thứ nhất: Nguyên nhân của lười nhác*

- *Ngăn cấm con lao động từ nhỏ*
- *Tác hại của việc cấm con lao động:*

1. *Trẻ sẽ lười nhác*

*2. Trẻ không biết làm việc*
*3. Với bản thân: Trẻ không tin vào năng lực của mình*
*4. Với mọi người: Trẻ sống không có trách nhiệm*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

- *Dạy trẻ lao động càng sớm càng tốt*
- *Động viên, khẳng định hiếu tâm khi trẻ làm việc*
- *Hướng dẫn trẻ phương pháp làm việc*

*Thứ ba: Trẻ lao động có những điều gì tốt?*

- *Khỏe gân cốt*
- *Biết tri ân với công lao của cha mẹ*

### *4. Căn bệnh thứ tư là: Sống không có quy luật*

*Thứ nhất: Nguyên nhân trẻ sống không có quy luật*

- *Cha mẹ cũng sống không có quy luật*
- *Rồi cho tiền để con ăn sáng có tác hại gì?*
- *Không ăn sáng, chơi điện tử*
- *Sức khỏe yếu vì ăn vặt*

*Thứ hai: Làm thế nào để chỉnh đốn lại?*

- *Phải tự mình phải làm gương sống có quy củ*
- *Phải để con mình ăn đầy đủ ba bữa.*

### *I-5. Giải quyết mọi vấn đề bằng chữ "Hiếu"*

- *Trừ bỏ mọi tính xấu bằng chữ Hiếu*
- *Tăng trưởng mọi việc thiện cũng bằng chữ Hiếu*

### *I-6. Làm thế nào để dạy trẻ chữ "Hiếu"?*

*1. Dạy con biết công ơn trời biển của cha mẹ*

*Thứ nhất: Cưu mang nặng nhọc, giữ gìn bảo toàn cho con*

*Thứ hai: Sinh đẻ đớn đau, muôn ngàn cay đắng*

*Thứ ba: Dưỡng dục và giáo dục con*

*2. Khởi lên hành vi hiếu thảo, báo ân cha mẹ của trẻ*

***

*Chúng ta đã kết thúc mục I. "Giải thích tiêu đề của chữ Hiếu". Ngày mai chúng ta sẽ chuyển tới mục II. "Nội dung chương Nhập Tắc Hiếu"].*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

## Bài thứ 51

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta vừa kết thúc mục I. "Giải thích tiêu đề chương Nhập Tắc Hiếu".*

*Chúng ta cũng đã nói đến chữ "Hiếu" là chữ hội ý, một bên là chữ "Lão", một bên là chữ "Tử" có nghĩa là cha mẹ phải có trách nhiệm dạy con cái. Nhưng con cái thì phải làm sao ạ? Hay chỉ có cha mẹ là có trách nhiệm với con cái thôi ạ? Con cái phải có bổn phận báo hiếu cha mẹ.*

*Nhà Nho có nói đến thập nghĩa, đó là năm thành phần của Ngũ luân (vợ chồng, cha con, anh em, bạn bè và vua tôi). Năm nhóm nhưng lại chính là mười thành phần, ai nấy đều có bổn phận, nghĩa vụ thích ứng với địa vị mình. Trong đó, đối với quan hệ cha con thì câu đầu tiên là gì? "Phụ từ, tử hiếu" (tức là cha lành, con hiếu thảo). Đấy ạ, bạn thấy chưa ạ? Con phải có nghĩa vụ hiếu thảo với cha mẹ.*

*Hôm nay, trước khi chuyển sang mục II: "Nội dung chương Nhập Tắc Hiếu", chúng ta sẽ nghe về một kiếp lâu xa của Bổn sư Thích Ca Mâu Ni Phật, khi Ngài bất hiếu với mẹ thì đã gặp quả báo gì, qua câu chuyện "Nước mắt mẹ hiền" (trích trong "Truyện cổ Phật giáo"). Sau đây mời các bạn đón nghe:*

## *Bài đọc thêm: NƯỚC MẮT MẸ HIỀN*

*Nắng chiều trải vàng trên căn nhà mới dựng ở bãi biển thành Ba La Nại. Đó là nhà của một người lái buôn giàu có. Hơn mười năm nay, anh ta đã bao lần lênh đênh trên biển cả, tìm đến những bến bờ xa lạ của các nước Ả Rập, tiếp xúc với rất nhiều dân tộc hiền lành cũng như hung dữ. Sau mỗi chuyến đi, anh ta được lãi rất nhiều. Rồi anh ta trở thành một trong những người nhiều của cải nhất.*

*Vợ anh là một người đảm đang. Mắt nàng luôn ẩn chứa vẻ lo buồn. Và ngày về của chồng với bao nhiêu món đồ quý giá vẫn không làm cho nàng vui lên, vì cái viễn cảnh của một ngày ra đi, của một cuộc chia ly sắp đến.*

*[Chồng là người buôn bán đường biển. Cho nên dù mang nhiều của cải về nhưng mà vợ vẫn cứ chỉ gọi đau đáu là một ngày chồng ra đi và sóng biển sẽ cướp mất.]*

*Hai vợ chồng sanh được một đứa con trai. Nàng đặt cho con một cái tên thật dài Métracanyaca. Đứa bé đem lại cho nàng những nỗi khuây khỏa trong lúc xa chồng.*

*Métracanyaca đã lên sáu. Một đêm vào mùa đông, nàng thao thức không ngủ được vì sắp đến ngày cha của Métra về. Đến gần sáng, trời bỗng trở gió, gió càng lúc càng mạnh, tiếng gió biển ầm ầm. Những nỗi lo ngại như nhiều lần trước lại trỗi dậy.*

*Mãi đến chiều đoàn thuyền vẫn chưa thấy về. Người ta ra bãi để ngóng trông. Đến gần tối, một chiếc thuyền buồm xuất hiện. Trong số hàng chục chiếc ra đi chỉ có một chiếc trở về, và chiếc đó không phải là thuyền của chồng*

*nàng. Người ta báo cho nàng một cái tin hung dữ. Thuyền của chồng nàng đã bị đánh đắm. Nàng ngất đi, và sự đau đớn lớn lao nhất của đời nàng ghi mãi nét buồn trên gương mặt. Và tất cả hy vọng còn lại, nàng dồn vào cuộc đời của Métra.*

*Métra lớn lên khoẻ mạnh hơn người. Mắt cậu ta long lanh đen nháy, luôn luôn nhìn thẳng ra xa, mơ ước một cuộc đời phiêu bạc. Nàng đã đoán trước được điều ấy, nên tìm hết cách để khuyên bảo con. Đôi lúc Métra hỏi mẹ:*

*- Mẹ ơi! Cha của con thuở trước làm nghề gì?*

*Câu hỏi đó đã làm cho nàng nhiều đêm không ngủ yên. Nàng lại thấy nỗi đau xót của mình trong buổi chiều đông năm xưa. Nàng nói dối con:*

*- Cha con ngày trước làm nghề đi buôn trong nước.*

*Métra liền nuôi mộng đi buôn trong nước.*

*Năm năm sau, Métra trở thành một thanh niên cứng cỏi, và đi buôn trong nước. Trong chuyến buôn đầu tiên, Métra được lời bốn đồng tiền. Đó là một thành công lớn đối với kẻ còn thiếu kinh nghiệm như anh ta.*

*Anh mang cả bốn đồng về cho mẹ, và đề nghị mẹ cúng dường giúp đỡ các vị Sa môn, Bà La môn, và những người nghèo khổ hành khất. Người mẹ tưởng rằng con trai mình đã an phận, và thích việc buôn bán ấy rồi.*

*Nhưng một hôm Métra trở về, vẻ mặt buồn rười rượi. Anh ta muốn đổi nghề vì nghe người ta nói cha anh ta trước đã làm nghề bán dầu thơm. Người mẹ đành chiều ý anh ta.*

*Ngày hôm sau, Métra mở một hàng quán trong thành phố. Lần này khá hơn lần trước, anh ta được lãi tám đồng. Nhưng cái nghề bán dầu thơm tầm thường nọ, không làm anh ta hứng thú chút nào.*

*Lại có người bảo, cha anh ta trước kia làm nghề bán nữ trang. Thế là anh ta mang tám đồng về cho mẹ với ý định bỏ nghề bán dầu thơm.*

*[Lần đầu lãi bốn đồng đưa hết cho mẹ, lần thứ hai lãi tám đồng cũng đưa hết cho mẹ. Để mẹ làm gì? Đề nghị mẹ cúng dường giúp đỡ các vị Sa môn, Bà La môn và những người nghèo khổ và hành khất.]*

*Métra chuyển sang nghề bán nữ trang. Anh buôn bán thuận lợi và cạnh tranh được với những tiệm vàng lớn trong thành phố. Tháng đầu tiên anh ta lãi mười sáu đồng. Tháng tiếp theo anh ta được ba mươi hai đồng. Thật là những món tiền to lớn. Métra mang về cho mẹ và cũng yêu cầu mẹ làm những việc công đức như những lần trước.*

*[Vì sao biết là lại bảo yêu cầu mẹ làm việc công đức ạ? Là bởi vì vốn cha Metra rất là giàu, giàu nhất cái vùng đấy rồi. Vậy thì con kiếm được tiền con mang về đây, mẹ hãy làm công đức giúp cho các vị Sa môn, rồi các vị Bà La môn, rồi những người hành khất, những người nghèo khổ.]*

*Nhưng nghề này giữ chân Métra một chỗ và anh ta thấy bực bội. Sự hoạt động của anh ta bị bó hẹp, tầm mắt*

*thì bị giới hạn. Rồi có một chủ tiệm vàng đến nói với anh ta:*

*- Sao anh không làm nghề đi biển như cha anh ngày trước, mà lại đi làm nghề buôn bán nữ trang hèn mọn, tù túng này?*

*Métra bị kích thích đúng chỗ. Vậy là ngay hôm sau, Métra bán tất cả cửa hiệu nữ trang để được một số vốn lớn. Bể khơi với sóng gió ngàn trùng, với các bến bờ xa lạ kêu gọi anh ta.*

*Anh ta nhất quyết rồi, liền về nói với mẹ:*

*- Thưa mẹ có phải cha con trước kia cũng làm nghề đi biển không? Xin mẹ cho con nối nghiệp cha đi buôn ngoài biển cả.*

*Người mẹ sửng sốt. Bà cảm thấy điều mong muốn của con, bà đã để ý đến cái nhìn đăm đăm của nó ra tận bể khơi như cố tìm đến bên kia bờ đại dương. Bà đã để ý con say sưa thèm thuồng cuộc đời của những thủy thủ trên các thuyền buồm từ xa đến.*

*Bà cũng muốn thỏa nguyện cho con, nhưng hình ảnh của cuộc ra đi không ngày trở về của cha Métra ngày nào, đã thúc giục bà phải tìm mọi cách để ngăn cản con lại:*

*- Phải, Métra ạ! Cha con ngày trước làm nghề đi biển, nhưng đã gặp nạn chết ngoài biển khơi. Mẹ đã đau khổ lắm rồi. Nay mẹ chỉ có mình con, con nỡ nào bỏ mẹ đi ra góc bể chân trời, mẹ sẽ khô héo mà chết mất.*

*Métra tuy cảm động nhưng lòng thì đã quyết. Chiều hôm ấy anh ta cho người đánh chuông rao khắp cả kinh thành Ba La Nại:*

*- Hỡi các thương gia đáng tôn kính! Métra sắp đi buôn xa, vậy ai muốn đưa hàng ra hải ngoại thì cứ đi chung với người.*

*Người mẹ Métra khuyên can rất nhiều, nhưng anh ta vẫn không đổi ý định. Đến ngày ra đi, có năm trăm lái buôn cùng đi chuyến này với anh ta.*

*Bà mẹ quá thương con, nhớ cảnh ra đi giống hệt như cảnh ra đi của người cha ngày trước, làm bà vô cùng đau xót. Bà ngã nhào xuống ôm lấy chân con mà khóc. Mọi người đều cảm động.*

*Métra ngồi xuống một lát, nhưng rồi anh ta đứng dậy, rút mạnh chân ra ngoài và dứt khoát bước qua đầu mẹ, đi thẳng xuống thuyền mà không ngoái nhìn lại.*

*[Mặc dù thương mẹ, làm 4 đồng cũng biếu mẹ, làm 8 đồng cũng biếu mẹ, rồi 16 đồng, 32 đồng cũng đều biếu mẹ. Nhưng rồi cuối cùng thì khi bà mẹ đã ngồi quỳ xuống, để ôm, để giữ lấy chân con, vì muốn níu kéo con lại, không muốn con ra đi mất như người cha, thì anh ta làm sao ạ? Métra ngồi xuống một lát, nhưng rồi anh ta đứng dậy, rút mạnh chân ra ngoài và dứt khoát bước qua đầu mẹ, đi thẳng xuống thuyền mà không ngoái nhìn lại.]*

*Người mẹ chậm chạp ngồi dậy và nói qua làn nước mắt:*

*- Con ơi! Mẹ cầu cho con tai qua nạn khỏi. Mẹ cầu cho con không phải bị quả báo vì đã bước ngang qua đầu của mẹ, con ơi!*

*Đoàn thuyền vượt sóng đã ba ngày dài. Đến ngày thứ tư, bầu trời bỗng nhiên thay đổi đột ngột rồi gió nổi lên mạnh. Gió cuộn từng hồi báo trước một cơn bão lớn. Mọi người lo ngại, cố sức chống chọi. Nhưng chuyện phải đến đã đến. Cơn bão to đánh tan cả đoàn thuyền.*

*Métra bám trên một tấm ván và may mắn trôi dạt vào một bờ biển xa lạ. Anh ta dần dần hồi tưởng lại và đi đến một thành phố. Đây là thành Ramana.*

*Anh chàng thanh niên của kinh thành Ba La Nại được người ta niềm nở tiếp đón. Có bốn nàng tiên đẹp đẽ đến chào anh, trước ngực mỗi nàng đều lấp lánh một đồng tiền vàng, giống như đồng tiền vàng anh đã mang về cho mẹ ngày trước.*

*Các nàng tiên nói với anh ta:*

*- Chào chàng Métra, đây là đền đài của các em. Đây là tất cả sự khoái lạc ở đời. Chàng vào đây chung vui với chúng em.*

*Métra nhận lời. Anh ta sống đầy đủ về vật chất nhờ những phước đức đã làm ngày trước. Nhưng hình như do một nguyên do vô tình đã thúc đẩy anh ta tìm xuống phía Nam.*

*[Lúc đầu khi tôi đọc câu chuyện này thì tôi cũng nghĩ là Metra sống sót. Thế nhưng đến khi đến đoạn cuối của*

*câu chuyện thì tôi biết là khi cái cơn bão đánh tan cái đoàn thuyền đấy thì coi như không phải là còn sống sót nữa, mà đi về các cõi.*

*Thì cái cõi thứ nhất này anh ta vào thì cũng chính là, coi như mình có thể coi là một cái cõi Tiên. Vì lần trước tôi chia sẻ với các bạn ở trong cái bài Nền Tảng Tu Hành thì có nói về cõi Tiên, không phải là lục đạo mà gọi là Thất thú, bảy đường cơ, trong đấy có một cõi gọi là cõi Tiên, thì cõi tiên có gọi là Địa Tiên - tiên ở dưới đất, Thiên Tiên - tiên ở trên trời.*

*Ở Việt Nam có bạn nào nghe câu chuyện "Từ Thức gặp tiên" chưa ạ?*

*Từ Thức quê ở Hòa Châu (tức Thanh Hóa bây giờ). Ông sinh ra vào thời đại nhà Trần, niên hiệu Quang Thái. Ông vốn là con quan nên về sau ông cũng được bổ nhiệm một chức quan nhỏ, thuộc huyện Tiên Du, tỉnh Bắc Ninh.*

*Cạnh huyện nhà ông có một ngôi chùa danh tiếng, thì trong chùa có trồng những cái cây mẫu đơn thì mỗi khi mà đến kì mà mẫu đơn nở thì rất là đẹp, cho nên người xem đến đông vô kể, và trở thành một đám hội xem hoa tưng bừng. Đây là địa điểm mà Từ Thức gặp tiên, và ngôi chùa này chính là chùa Phật Tích.*

*Có một hôm thì Từ Thức đến thăm chùa thì nhìn thấy một thiếu nữ khoảng mười sáu, mười bảy tuổi, do nhỡ tay vịn vào cái cành hoa mẫu đơn, mà cái cành hoa ấy bị gãy, không có cái gì để đền, thì đang bị các chú tiểu chùa bắt giữ lại để phạt vạ.*

*Từ Thức nhìn thấy cảnh đó thương tình, liền cởi cái áo khoác của mình ra để cho cô gái nọ được chuộc vạ.*

*Từ Thức vốn tính hay ngao du sơn thủy, nên nghe danh ở huyện Tống Sơn có nhiều núi đẹp, liền đem theo một tiểu đồng và một túi đàn đến để dựng một gian nhà nhỏ ở dưới chân núi để ở. Từ đấy, những nơi phong cảnh đẹp quanh vùng, không nơi nào là không có vết chân Từ Thức.*

*Một hôm thì ông dậy sớm trông ra cửa Thần Phù, thấy có mây ngũ sắc kết lại, thành hình hoa sen. Ông lấy làm lạ, thì liền một mình chèo thuyền ra phía đấy. Đến chân một dãy núi cao ngất, chạy sát bờ biển thì Từ Thức buộc thuyền lên bờ rồi trèo lên một cái mỏm đá cao.*

*Chợt trông thấy một cái hang ở bên sườn núi, cửa hang tròn và rộng, nên là chàng thử vào xem sao. Thì vừa mới vào một cái thì lập tức là cái cửa hang đóng ập lại và trong hang tối thì mịt mù. Thế Từ Thức không biết làm cách nào, cứ thế mà lần lần theo cái hang ấy mà đi thôi. Đi một lúc lâu, thế thì đến khi thấy ánh sáng, thì ra khỏi cửa hang thì thấy một cái núi rất là cao. Thì ông thấy rằng là trên đỉnh núi, ông cứ thế ông leo lên cái đỉnh núi đấy, bám vách mà trèo lên.*

*Thì thấy trên đỉnh núi đấy thì lại trời quang mây tạnh, ánh sáng thì rực rỡ, xa xa có một cái lâu đài cung điện nhấp nhô bên những lùm cây xanh. Từ Thức đi theo đường lớn để đến lâu đài. Thế thì đang đi như thế này thì bỗng có hai thiếu nữ mặc áo xanh chạy ra, rồi nói với nhau rằng:*

*- Chú rể nhà ta đã đến kia rồi!*

*Rồi hai cái cô gái áo xanh đó liền chạy ngay vào trong toà lâu đài lộng lẫy. Một lúc sau, thì hai cô đấy lại trở ra và nói với Từ Thức là:*

*- Phu nhân sai chúng tôi ra mời người vào chơi.*

*[Ở chỗ này cũng xin kể kỹ với các bạn 1 chút để các bạn hình dung ra được tiên cảnh ạ.]*

*Từ Thức đi theo hai người con gái, thấy lầu son gác tía, tường gấm, bậc đá xanh. Trước kia ông chỉ thấy đề cập ở trong sách, bây giờ mới tận mắt để được trông thấy. Trên mấy cửa đi qua, thấy có đề hàng chữ là: "Điện Quỳnh Hư", "Gác Giao Quang".*

*Ông liền theo hai thiếu nữ này lên gác, thấy một vị phu nhân mặc áo lụa trắng, ngồi trên một cái sập Thất bảo, trước sập có kê đôi kỷ gỗ đàn hương. Người đó cho biết đây là hang thứ sáu trong ba mươi sáu động của núi Phi Lai, xưng là Ngụy phu nhân, Địa tiên của núi Nam Nhạc. [Đấy ạ, Địa tiên đấy ạ.] Phu nhân bảo thị nữ gọi một tiểu thư ra. Vừa trông thấy thì Từ Thức nhận ngay ra đây chính là cô gái mà đã đánh gãy cành hoa mẫu đơn trong chùa ngày nọ.*

*Người con gái đó thì tên là Giáng Hương, mang ơn Từ Thức nên đem lòng cảm kích. Ngay đêm ấy phu nhân sai mở tiệc hoa, cho hai người làm lễ thành hôn.*

*Từ Thức ở đấy được chừng một năm, thì có ý nhớ nhà, liền nói với Giáng Hương rằng:*

*- Tôi đi xa nhà đã lâu, lắm lúc nhớ quê cũ, muốn về thăm một chút.*

*Giáng Hương khuyên can rằng:*

*- Thiếp không phải vì tình mà lưu luyến hẹp hòi đâu, mà ngăn trở ý định của chàng, chỉ vì ở trần gian tháng ngày ngắn ngủi, sợ chàng có về đến nhà, cũng không còn thấy như trước nữa.*

*Sau đó vị phu nhân mới sai người lấy một cỗ xe để đưa tiễn chàng. Giáng Hương liền viết một phong thư, dán kín đưa cho chồng, dặn là khi nào về nhà thì hãy mở ra xem.*

*Từ Thức từ biệt Giáng Hương và phu nhân, rồi lên xe, chỉ chớp nhoáng mắt đã trở về đến làng cũ. Phong cảnh thì khác hẳn xưa, chỉ còn có hai bên khe núi là vẫn nguyên như trước. Chàng liền đem tên họ của mình hỏi thăm các cụ già ở trong làng thì có một cụ trả lời:*

*- Thuở bé tôi có nghe ông cụ tam đại nhà tôi cũng cùng tên họ như ông, đi vào núi mất đến nay đã hơn 80 năm. Nay đã là năm thứ 5 niên hiệu Diên Ninh, là đời của ông vua thứ ba của nhà Lê rồi.*

*[Vâng ạ. Đây chính là do cảnh giới khác nhau nên thời gian trôi khác nhau. Cho nên Phật mới giảng là 1 ngày ở trời Tứ Thiên Vương thì bằng 50 năm dưới hạ giới, một ngày ở Đao Lợi Thiên thì bằng 100 năm dưới hạ giới. Đây là tôi chỉ ví dụ thôi, chứ còn các tầng trời trên thì các cái thời gian còn khác nữa.]*

*Từ Thức buồn rầu, muốn lại ngồi trên xe tiên để đi, thì xe đã hóa thành chim loan mà bay đi mất rồi. Lúc đấy Từ Thức mới mở bức thư của Giáng Hương ra xem, chàng*

*chỉ thấy trong đó có dòng chữ: "Ở nơi tiên cảnh, cùng nhau kết bạn, nay duyên xưa đã hết, không còn mong ngày hội ngộ".*

*Về sau, người ta thấy Từ Thức đội cái nón nhỏ vào núi Hoàng Sơn (thuộc huyện Nông Cống, Thanh Hóa) và từ đấy không trở về nữa.*

*[Các bạn, nếu như bạn nào mà yêu thích nhạc Văn Cao thì các bạn cũng có nghe thấy cái bài "Thiên Thai", có biết không ạ? Có, đấy, "Nhớ Lưu Nguyễn ngày xưa lên chơi Đào Nguyên đấy". Thế xong gặp hai nàng tiên, thế là cuối cùng lấy ở đấy, xong đến khi nhất định nhớ nhà quay trở về thì đến khi quay trở về, quay lại thì không còn nữa.*

*Trong cuốn Phật Học Tinh Yếu của Hòa thượng Thích Thiền Tâm, nếu bạn nào ham đọc các bạn có thể đọc, nói về cảnh giới.]*

***

*[Chúng ta quay trở lại với câu chuyện của Métra, anh đã đến cõi thứ nhất có 4 nàng tiên chào đón anh, và trên ngực mỗi nàng đều lấp lánh một đồng tiền vàng như là đồng tiền vàng mà anh đã mang về đưa cho mẹ ngày trước.]*

*Có một nguyên do vô hình thúc đẩy anh ta đi xuống phía Nam.*

*[Nghiệp lực đấy ạ.]*

*Rồi anh ta lại đi, cứ như vậy anh lần lượt đến thành Sadamaha, có 8 nàng tiên chào đón anh, rồi thành Nandana, 16 nàng tiên đón anh, rồi cuối cùng Métra đến thành Brahmottora, 32 nàng tiên chào đón anh. Và tất cả các nàng trước ngực đều lấp lánh một đồng tiền vàng, giống như là đồng tiền vàng anh đã đem về cho mẹ ngày trước.*

*Cứ đến mỗi chỗ, anh đều ở lại và được sống đầy đủ về vật chất nhờ những phước đức đã làm ra ngày trước. Sau đó thì anh lại ra đi.*

*Đến đây nhiều điều đã làm cho Métra suy nghĩ: Tại sao một kẻ có tội với mẹ như anh lại được hưởng những điều sung sướng như đã qua? Phải chăng là do những ngày trước anh đã mang về những món tiền bốn đồng, tám đồng, mười sáu đồng, và ba mươi hai đồng cho mẹ để làm những việc thiện cao quý?*

*[Cư sĩ Trung sau khi nghe được câu chuyện này, thế là rất khôn, mỗi lần làm được tiền đều đưa về cho mẹ, vì thừa biết là mẹ chả dùng cái gì ngoài cái việc gọi ăn uống thì đơn giản, nhà cửa thì có sẵn rồi. Thì là mẹ chả dùng cái gì ngoài việc gọi là công đức phước thiện giúp mọi người.*

*Bảo:*

*- Ơ, thế anh không để tiền để nuôi con anh sắp sinh à?*

*- Cứ nộp mẹ trước cho nó được phước đã, còn mẹ muốn như thế nào cũng được, chả bao giờ mẹ để cháu chết đói cả.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện.]*

*Nhưng sự sung sướng được hưởng đối với anh ta đã quá nhiều rồi. Anh ta cảm thấy không thể ở lại đây được nữa. Métra lại muốn ra đi xuống phía Nam, mặc dù các nàng tiên hết sức khuyên can.*

*Lần này Métra đi thật xa. Anh ta đến một bức thành bằng sắt. Khi anh đi vào thành thì cửa thành đóng lại.*

*[Địa ngục rồi.]*

*Anh vẫn cứ đi và không mấy chốc thì gặp một người to lớn, trên đầu đội một cái vành sắt cháy đỏ, lửa phun hừng hực, máu mủ trên đầu người ấy chảy tràn xuống miệng, người ấy liếm hết tất cả.*

*Métra đến gần và hỏi:*

*- Ông là ai? Tại sao lại bị hình phạt đau đớn khổ sở thế này?*

*Người ấy nén đau xót, ngẩng lên nhìn Métra một lát rồi trả lời:*

*- Tôi là người đã làm cho mẹ tôi đau khổ, nên tôi phải gánh lấy quả báo như thế này. Tôi sẽ chịu quả báo này mãi, cho đến khi có một người khác tạo nghiệp ác làm cho mẹ đau khổ đi ngang qua đây thay thế cho tôi.*

*Hành động tội lỗi đã làm với người mẹ hiện lên rõ ràng trong tâm trí của Métra. Anh ta đã bước qua ngang*

*đầu của mẹ, đứa con bất hiếu đó đang đứng ở đây và đáng nhận những hình phạt nặng nề nhất.*

*Métra vừa nghĩ như thế thì vành lửa nóng đã bay sang chụp lên đầu chàng. Métra nhìn người kia bây giờ khỏe mạnh, vết thương trên đầu đã lành hẳn. Metra liền hỏi:*

*- Tôi phải chịu vòng lửa này bao lâu?*

*Người kia đáp:*

*- Anh phải chịu hình phạt này đời đời kiếp kiếp, cho đến khi có một người phạm tội đã làm cho mẹ đau khổ như anh đến đây để thay thế.*

*Métra cảm thấy đau đớn vô cùng. Lửa cháy từng mảnh thịt, mặt như bị cắt xé thành từng mảnh, từng đường gân máu và tê liệt từng chỗ. Tuy vậy, Métra vẫn bằng lòng với hình phạt mà mình đã chịu. Chàng nghĩ rằng: "Lại sẽ có một người phạm tội với mẹ để đến đây chịu hay sao? Không nên như thế!* ***Nguyện cho đừng có ai sinh tâm làm mẹ mình đau khổ, đừng ai làm cho nước mắt mẹ mình phải tuôn chảy vì mình".***

*Rồi Métra phát lời nguyện rằng: "Tôi xin nguyện đội vành sắt nóng này mãi mãi, xin chịu nỗi khổ đau này thay nguyện cho tất cả chúng sinh".*

*Lời phát nguyện của Métra chứa chan tình yêu thương rộng lớn vô cùng. Lời phát nguyện chân thành ấy ngay lập tức đã giải thoát Métra khỏi vòng tội lỗi, và vòng*

*lửa bỗng rời khỏi đầu Métra, bay lên hư không trả lại Métra đời sống an lành.*

***

*[Cho nên tất cả các bạn mà đã từng bất hiếu với mẹ, thì các bạn hãy nhớ cái câu chuyện của ngày hôm nay. Bởi vì không thể khác được, nhân nào quả đấy, rõ ràng bạn phải trả. Trừ trường hợp bạn đới nghiệp vãng sinh.*

*Vậy thì khi bạn chịu cái hình phạt đớn đau này thì hãy chỉ xin A Di Đà Phật cho con một chút trí tuệ rằng hãy phát nguyện vì người. Nhưng nếu như lúc ấy bạn phát nguyện vì người, là tôi phát nguyện ra như thế này là để cho tôi thoát khỏi cái vòng lửa đấy, thì đây không còn là vì người nữa, thì bạn mãi mãi không thoát được.*

*Các bạn có thấy không ạ? Nhân quả rất rõ ràng, có hiếu thì được hưởng phước, bất hiếu thì đọa địa ngục, đau đớn khốn khổ.*

*Liệu có phải mẹ Métra muốn anh ta vào địa ngục không ạ? Không phải! Thậm chí mẹ Métra đã cầu nguyện rằng:*

*- Mẹ cầu cho con không phải bị quả báo vì đã bước ngang qua đầu của mẹ, con ơi!*

*Đây là tự làm, tự chịu. Cho nên mới nói, không có thần Phật nào ban phước cho ta, cũng không có quỷ thần nào giáng họa cho ta, mà đều là tự làm tự chịu.*

*Có một lần, cư sĩ Trung cãi hỗn với mẹ, còn đập tan cả một chiếc điện thoại trước mặt mẹ.*

*Hôm sau tôi nói với cư sĩ Trung rằng:*

*- Con phải nỗ lực tu phước để nghiệp lực thiện mạnh sẽ kéo quả báo thiện ra trước, còn quả báo hỗn hào với mẹ ra sau. Kể từ đây, nếu con tinh tấn tu tập tốt thì gói nghiệp ác này mà vãng sinh Tịnh Độ trước đã.*

*Không bao lâu sau, cư sĩ Trung bị ngã xe máy rạn mất 3 cái xương sườn. Vậy có phải là tôi muốn cư sĩ Trung bị quả báo này không ạ? Không phải, không đời nào tôi lại muốn như vậy, mà là tự làm tự chịu, nhân duyên quả báo không sót mảy trần.*

*Đến Phật còn chẳng thể cứu nổi Ngài A Nan khi Ngài bị nạn Ma Đăng Già, mà Ngài A Nan là em của Đức Phật đấy ạ. Rồi đến Ngài Mục Kiền Liên cũng chẳng thể cứu nổi mẹ ở dưới Địa ngục, mặc dù Ngài đã đắc quả vị A La Hán, cho nên mới phải nhờ đến thần lực của 10 phương tăng.]*

*"Xin mẹ hiền nhận lạy này, con bất hiếu*
*Đã bao lần làm mẹ khổ ngày xưa*
*Đã bao lần làm mẹ khóc như mưa*
*Bao nhiêu lạy cũng chẳng vừa ân mẹ."*

***

*Vâng ạ, bài đọc thêm chúng ta kết thúc ở đây. Mục I: "Giải thích đề chương Nhập Tắc Hiếu" chúng ta cũng kết*

*thúc ở đây. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang mục II - Giảng giải.]*

## II. GIẢNG GIẢI NỘI DUNG CHƯƠNG "NHẬP TẮC HIẾU"

*[Chúng ta bắt đầu học Chánh văn 2. Các bạn cùng tôi đọc:*

CHÁNH VĂN 2:

Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn;
Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn.
Phụ mẫu giáo, tu kính thính;
Phụ mẫu trách, tu thuận thừa.

DỊCH NGHĨA:

Cha mẹ gọi, phải đến ngay;
Cha mẹ sai, chớ lười biếng.
Cha mẹ dạy, phải kính nghe;
Cha mẹ trách, phải thuận sửa.

*Bây giờ chúng ta sẽ cùng nhau học từng ý một. Ý thứ nhất chánh văn.]*

**2-1. "Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn"** (Cha mẹ gọi, phải đến ngay)

*[Ở chánh văn này, Tiến sĩ Thái giảng có 4 nội dung sau:*

*1. Đạo đức học vấn một người nhận biết từ đâu?*

*2. Hiếu kính là khởi đầu của tu thân*
*3. Tu thân phải bắt đầu từ việc nhỏ nhất*
*4. Dạy trẻ cung kính với cha mẹ thế nào?*

*Chúng ta nghe Tiến sĩ Thái giảng:]*

Điều này nói đến thái độ nói chuyện đối với cha mẹ. Thái độ cung kính. Rất quan trọng!

*[Đó, bạn đã thấy Đệ Tử Quy là hành môn chưa, dạy bạn nhỏ li ti, từ thái độ, bởi vì các bạn sẽ nghe thầy Thái nói đây.]*

## 1. Muốn thành tựu đạo nghiệp phải tu thân

*[Đạo đức học vấn của một người nhận biết từ đâu? Thứ nhất: Nhận biết từ lời nói, và hành vi.]*

Thật ra đạo đức và học vấn của một người được nhận ra được từ đâu? Là từ lời nói, hành vi của họ.

*[Thứ hai: Lời nói hành vi nào đầu tiên? Hiếu kính với cha mẹ. Bạn đến nhà, bạn định tìm hiểu anh này, chị này. Cho nên thầy Thái, trước đây có cái bài mà: "Nếu mà không vào hang thì làm sao bạn bắt được cọp". Tức là bạn phải đến nhà người ta, khi bạn đến nhà, bạn nhìn cái thái độ đối xử với cha mẹ thì bạn sẽ nhận biết được ngay là con người này có đạo đức hay không.]*

Cho nên, thái độ nói chuyện của cha mẹ đối với trẻ sẽ ảnh hưởng rất sâu xa. Nếu những gì chúng hình thành

là hiếu tâm, là cung kính tâm thì học vấn của chúng đã cắm được căn bản rất tốt.

*[Đó, hiếu tâm và cung kính tâm. Còn nếu như mà bạn mà không dạy được chúng như thế, những thứ chúng học được là tiếng Anh, thế rồi là sắc, tình, bạo, dục, thì như thầy nói là cái căn bản này không có gì.]*

Khi chúng không có hiếu và kính này, thì chúng sẽ khởi tâm thế nào? Có thể là rất ngạo mạn, có thể là rất bất kính. Rất có thể điều này sẽ hủy hoại đạo nghiệp cả một đời của chúng.

*[Tại sao phải hiếu kính? Bởi vì hiếu kính là khởi đầu của tu thân.*

*Vì sao lại phải tu thân? Bạn nhớ không ạ?*

*Nhà Nho nói đến: Tu thân này, rồi đến tề gia này, trị quốc này, bình thiên hạ. Nhưng mà trước khi tu thân thì nhà Nho lại nói đến các phương pháp là: "Cách vật" này, "trí tri" này, "thành ý" này, "chánh tâm" rồi đến "tu thân". Nhưng mà cứ khoanh ở cái chỗ "tu thân", vì sao ạ? Bởi vì chính là khi bạn tu được thân thì chính là trong Nho giáo gọi là bạn thành Thánh thành Hiền rồi, bạn "liễu sinh tử, thoát luân hồi" rồi.*

*Cho nên đây là cả một cái ngưỡng để đến đúng cái chỗ tu thân ấy, nếu bạn làm được đến chỗ đấy, bởi vì chánh tâm chính là tâm Bồ đề. Cho nên cứ phải khoanh lại là cái chỗ Tu thân là bạn liễu sinh tử thoát luân hồi.*

*Vậy thì muốn như thế thì: Tu thân lại phải bắt đầu từ đâu? Dứt khoát phải bắt đầu từ hiếu kính. Không thì không thể nào bạn tu thân được, bạn mãi mãi là phàm phu luân hồi. Cho nên ý thứ hai hiếu kính chính là khởi đầu của tu thân. Thứ nhất: Muốn thành tựu đạo nghiệp thì phải tu thân.]*

Tôi nói như vậy không khoa trương. Trong Đại Học có đề cập đến, một người nếu muốn cống hiến cho xã hội, cho quốc gia gọi là **"Cổ chi dục minh minh đức ư thiên hạ giả"** (tức là: Điều mong muốn của người xưa là làm sáng tỏ cái đức sáng của mọi người trong thiên hạ), cho nên trước tiên phải như thế nào?

*[Cái đức sáng đây chính là gì hả bạn? Minh minh đức đấy, chính là tự tánh, hay chính là Phật tánh của mình đấy, làm thế nào để cho nó khai mở được ra thì là thành công. Cho nên muốn được minh minh đức thì]* trước thì trị nước mình *[gọi là "trị quốc"đấy.]* Người muốn trị quốc, thì trước lại phải "tề gia *[tức là đi lần trở lại]* (Người muốn tề gia thì trước phải "tu thân" mình).

*[Cho nên tu thân là cái gốc để cho bạn, là mục tiêu để cho tất cả mọi người - từ vua, quan, đến thiên tử, đến dân thường, đều nô nức đi tu thân hết, vì biết rằng là đến cái đoạn tu thân này tức là mình thành tựu rồi ạ.*

***

*Chúng ta đã kết thúc ý thứ nhất: "Muốn thành tựu đạo nghiệp thì phải tu thân".*

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta tiếp tục ý thứ hai: "Muốn tu thân thì lại phải bắt đầu từ chánh tâm"*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 52**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đang học đến mục II "Giảng giải nội dung chương Nhập Tắc Hiếu"; chúng ta đang dừng ở Chánh văn 2.1 "Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn" (có nghĩa là: Cha mẹ gọi, phải đến ngay)*

*Ở chánh văn này có 4 nội dung:*

1. *Muốn thành tựu đạo nghiệp phải tu thân*

2. *Muốn tu thân phải "Chánh tâm"*
3. *Muốn "Chánh tâm" phải "Cách vật" - "Cách vật" chính là phế trừ tập tánh xấu*
4. *"Cách vật" bắt đầu từ hiếu kính*

*Chúng ta đã học xong ý thứ nhất:*

1. Muốn thành tựu đạo nghiệp thì phải tu thân".

*Hôm nay chúng ta sẽ học sang ý thứ hai…*

## 2. Muốn tu thân phải "Chánh tâm"

*Đó ạ. Vậy thì muốn Tu thân thì lại phải bắt đầu từ "Chánh tâm"]*

Người muốn tu thân, thì phải "chánh tâm" (Giữ cho lòng mình ngay thẳng). Người muốn "chánh tâm" thì phải "thành ý". Cho nên bọn trẻ phải "thành ý" thì mới "chánh được tâm", thì chúng mới có thể "tu thân", rồi "tề gia", *["trị quốc", "bình thiên hạ".*

*Mình sinh ra con, ai mà mình chẳng mong muốn nó làm ông nọ, bà kia. Nhưng mà đây là ý nói về cái mong muốn của người cha người mẹ nào cũng muốn cho con thành danh.*

*Thế nhưng mà đến khi học đạo rồi thì hiểu là cái thành danh này làm cho gia đình vẻ vang lại phải học. Học ai ạ? Phạm Trọng Yêm: "Tiên thiên hạ nhi ưu chi ưu, hậu thiên hạ nhi lạc chi lạc".Có nghĩa là gì ạ? "Lo trước cái lo của thiên hạ, vui sau cái vui của thiên hạ". Vâng ạ! Dù có làm quan đi chăng nữa là cũng để hy sinh phụng hiến, chứ*

*không phải làm quan để cho mình giàu có, để mình được mọi người gọi là, biếu xén nhiều của, không phải, không phải vì danh, vì lợi. Vâng.*

*Cho nên mới nói đến gọi là, muốn "trị quốc" thì phải có "tề gia", muốn "tề gia" thì phải "tu thân", muốn "tu thân" thì lại phải "chánh tâm", muốn "chánh tâm" thì phải "thành ý", đó ạ.*

*Ta đang ở mục thứ hai là: "Tu thân" phải bắt đầu từ "chánh tâm". Đấy các bạn đã nhớ rồi nhé, tôi đọc lại này: "cách vật", "trí tri", "thành ý", "chánh tâm", "tu thân", "tề gia", "trị quốc", "bình thiên hạ".*

*Tại sao lại nói đến là "tu thân" rồi mới đến "tề gia"? Bởi vì nếu như bạn không có được cái nhìn của Thánh nhân, thì bạn dạy con bạn, cả nhà bạn cũng sai hết. Thế bây giờ bạn chưa được như thế, thì bạn học Thánh hiền, bạn phải dạy cho con đạo Thánh hiền.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Trưởng dưỡng tâm hiếu kính cho trẻ chính là "Chánh tâm" cho chúng.

*[Bởi vì sao ạ? Chánh tâm chính là tâm Bồ đề. Phật dạy là tâm Bồ đề, còn Nho gia thì dạy là chánh tâm, tâm Bồ đề và chánh tâm ý nghĩa hoàn toàn tương đồng.*

*Muốn phát được tâm Bồ đề thì phải buông bỏ được cái bản ngã, chính là cái tôi đấy ạ, hay còn gọi là cái ta;*

*Muốn buông bỏ bản ngã thì lại phải đoạn trừ được tham, sân, si, mạn;*

*Muốn trừ được tham, sân, si, mạn thì cần phải đoạn trừ tham trước tiên, vì bạn trừ được tham thì sân, si cũng sẽ không còn;*

*Muốn trừ được tham thì bạn lại phải bố thí, cúng dường, làm mãi thành quen thì bạn sẽ không còn tham nữa;*

*Nhưng mà bố thí cúng dường ai trước? Cha mẹ trước, vì cha mẹ có ân với mình lớn nhất mà mình còn không thương, thì nói thương người ngoài là giả;*

*Cho nên Nho gia mới có câu:*

*"Bất ái kỳ thân, nhi ái tha nhân giả, vị chi bội đức". Có nghĩa là một người mà không thương yêu cha mẹ của mình, mà nói rằng là thương yêu người ngoài, thì đây là phản bội đạo đức, hay đây là giả. Cúng dường cha mẹ nội tài và ngoại tài chính là hiếu kính. Cho nên truy nguyên đến cùng thì trưởng dưỡng tâm hiếu kính chính là chánh tâm.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Như thế nào để thành ý, chánh tâm? Cần phải nghiên cứu đến cùng để biết nguồn gốc của sự vật (hay chính là trí tri).

### 3. Muốn "Chánh tâm" phải "Cách vật"

*Phế trừ tập tánh xấu là "Cách vật"*

*[Tập tánh xấu gì hả bạn? Là tham, sân, si, mạn. Nhưng mà vì sao bạn lại tham, sân, si, mạn? Vâng ạ! Đúng rồi, nhưng mà cái gì lôi bạn trở thành tham? Là lục trần: Tài, sắc, danh, thực, thùy, có nghĩa là tiền tài, sắc đẹp, rồi danh vọng, rồi ăn, rồi ngủ - là 5 cái thứ đấy. Nhưng nguồn gốc lại là do sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, gọi là "Lục trần" - nó ứng với sáu căn của bạn.*

*Ví dụ về sắc: mắt thì nhìn thấy sắc; về thanh: tai thì nghe thấy âm thanh; về hương (là mùi, mùi hương): thì mũi ngửi thấy hương; rồi vị: thì tiếp xúc với lưỡi. Tương tự, xúc thì với xúc giác, và cuối cùng là pháp là tiếp xúc với bộ não hay còn gọi là ý thức này đấy ạ. Chính cái này làm cho bạn nổi lên các cái tập tánh xấu: tham, sân, si, mạn, nghi đầy đủ.*

*Cho nên là phải phế trừ tập tánh xấu, gọi là "cách vật". Nhưng cái chữ "cách vật" này lại được Tư Mã Quang định nghĩa rất hay. Ông là một Phật tử kiền thành, ông giải thích là: "cách" có nghĩa là cách đấu. "vật" là vật dục, tức chính là những cái gọi là sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, bạn đừng để nó ô nhiễm nữa. Bạn đừng tham vào đấy nữa. Thấy sắc đẹp, đừng tham nữa; thấy âm thanh đừng tham nữa.*

*Có một câu chuyện về một vị vua, của Việt Nam đấy. Khi ông ấy còn là một vị vua, ông ấy rất ham nghe những cái tiếng hay, rồi nhảy múa, các kiểu. Thế thì khi chết thì ông ấy đoạ thành con gì các bạn biết không? Con lừa, thường xuyên có đeo một cái lục lạc. Vì ông ấy thích nghe nhạc mà.*

*Đó, thế cho nên là Tư Mã Quang mới định nghĩa là "cách vật", tức là cách đấu, tức là ta phải cách nó ra, và chiến đấu với nó, chiến đấu với cái gì? Với cái "vật dục". "Vật dục" chính là ngũ dục, lục trần. Nếu bạn chiến đấu được cái đấy thì bạn sẽ không còn tham, sân, si, mạn, tức là bạn đã đoạn được phiền não chướng.*

*Mà khi bạn đoạn được phiền não chứng thì trí tuệ bạn hiện tiền, đây chính là "trí tri". "Cách vật" thì đến "trí tri". Bắt đầu là cái trí của bạn, trí tuệ thật của bạn thì bắt đầu khai mở. Đó!*

*Cho nên Tiến sĩ Thái mới giảng tiếp:]*

Truy tìm nguồn gốc chính là khai trừ vật dục của chúng (là cách vật), chính là phế trừ tập tánh xấu của chúng.

*[Thì vậy làm sao mà để phế trừ tập tính xấu kiêu, xa, dâm, dật, tham, sân, si, mạn của chúng? Phải "cách vật", bạn phải sống tiết kiệm đi, bạn đừng cho con bạn vào những các cái là cuộc sống vật chất quá nhiều. Rồi bạn dùng vật chất để dạy con. Mà bạn phải dạy cho chúng một cuộc sống tiết kiệm, phải dạy cho chúng phải biết lao động, thì chúng mới biết tri ân cha mẹ, thì sẽ dạy được chúng phế trừ được cái tập tánh xấu này, hay đây chính là "cách vật".]*

Từ nhỏ có thể chuyển hóa tập tánh này của chúng, chính là truy nguyên, chính là có thể thành ý, chánh tâm. Cho nên đại học vấn đều bắt đầu cắm rễ từ nhỏ nhất.

*[Chúng ta chuyển sang nội dung thứ:]*

## 4. "Cách vật" bắt đầu từ hiếu kính

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp: Thứ nhất: Cha mẹ gọi, phải đến ngay – thái độ cung kính. Một là: Thái độ trẻ ngày nay rất tùy tiện, bất kính]*

***Thứ nhất:*** *Hiếu kính bắt đầu từ việc nhỏ nhất*

*Một là: Khi cha mẹ gọi*

Chúng ta thử nghĩ mà xem, trẻ em bây giờ chúng sẽ trả lời như thế nào khi quý vị gọi chúng?

- Tiểu Minh à.

Chúng trả lời thế nào?

- Ồ!

Đáp án chính xác! Ví dụ như hiện nay nếu có đứa trẻ, khi quý vị gọi chúng, chúng liền đi đến rồi nói:

- Chú à, có chuyện gì vậy?

Quý vị sẽ đối với đứa nhỏ này thế nào? Đột nhiên rất kính nể. Hiện nay bọn trẻ thật sự là người "tài", cho nên bọn trẻ phải dạy.

*[Chữ "tài" này bạn hiểu là nháy nháy. Đừng bao giờ bạn hy vọng được chúng tự ngoan cả, vì sao lại không thể tự ngoan ạ? Là bởi vì Phật đã dạy rồi, khi bạn sinh ra trong nhân đạo thì bạn sẽ có đầy đủ "ngũ dục lục trần, tham sân si mạn". Chả ai khác ai cả. Thế cho nên đừng bao giờ bạn hy vọng trẻ tự ngoan, hay chồng tự ngoan, hay vợ tự ngoan,*

*không có. Mà mỗi một lần trẻ, chồng, vợ mà mắc khuyết điểm so với lại Thánh hiền dạy, thì bạn phải hiểu đây là cơ hội để bạn dạy dỗ chỉnh sửa.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi nói:

- Bọn trẻ từ nhỏ phải dạy chúng lễ phép. Nhìn thấy trưởng bối phải chào hỏi.

Rất nhiều phụ huynh nói:

- Chào hỏi ư? Chúng có thể cười với quý vị là tốt rồi, còn phải chào hỏi nữa à.

Chư vị, thái độ đó đối với chúng đúng hay sai? Quý vị xem, chúng ta hiện nay nếu dạy bọn trẻ hạ thấp tiêu chuẩn thì sẽ tạo thành kết quả thế nào? Đời này không được như đời trước, kém hơn đời trước. Kết quả không phải đều đã hiện ra rồi sao? Cho nên, tiêu chuẩn dạy trẻ tuyệt đối không thể vì thời đại mà thay đổi, phải nắm bắt nguyên tắc để dạy trẻ, vì bọn trẻ có thể học đến trình độ này.

*[Đấy ạ, ví dụ dạy trẻ là gặp người lớn thì nhất định phải cung kính chào. Bây giờ bạn ngại nên bạn bảo thôi chả cần, nó cười cái là được rồi, hoặc là thôi kệ nó đi.*

*Ví dụ các bạn đến, tôi bảo Chu Bông là:*

*- Con chào bà Nhàn đi!*

*Nó không chào, nó quay ra quay vào không chào, bảo:*

*- Con chào đi!*

*Đến câu thứ ba, bà Nhàn bảo:*

*- Thôi thôi, kệ nó chị ơi, trẻ con mà.*

*Thầy bảo không được như thế, bởi vì chúng hoàn toàn có thể học được đến trình độ này, cho nên nhất định bạn phải dạy chúng, phải đưa chúng vào nếp, phải kiên trì. Hai là phải dạy trẻ thái độ nói chuyện với cha mẹ. Thái độ thế nào?]*

- Phải cung kính

Vì thế chúng ta sẽ hướng dẫn chúng:

- Khi cha mẹ kêu các con phải lập tức đi đến: "Ba mẹ có việc gì không ạ?"

Đương nhiên chúng ta làm phụ huynh, trước tiên phải làm để nhìn thấy. Khi ông bà gọi, chúng ta làm cha mẹ nhất định phải cung kính, diễn cho các con xem.

*[Đấy ạ, khi ông bà gọi.]*

Mặc dù hiện nay quý vị không diễn được thì cũng phải tập dần, tập quán sẽ thành tự nhiên.

*[Làm mãi thì tập thành coi như thành thiên tánh rồi.]*

Khi chúng ta có thái độ như vậy, không khí hiếu tâm và cung kính này sẽ lan tràn, sẽ hình thành nếp sống của gia đình quý vị.

*[Thứ hai là:]*

- Lời nói phải nhẹ nhàng

*[Đấy, dạy thái độ nói chuyện với cha mẹ thì thái độ thì phải cung kính đã. Sau đấy lời nói phải nhẹ nhàng.]*

"Phụ mẫu hô": Nghĩa là lời gọi của cha mẹ. "Ứng vật hoãn" là chúng ta lập tức phải đến ngay.

*["Cha mẹ gọi, phải đến ngay". Bởi vì cái chữ "phải đến ngay" thì nó bao gồm cả phải trả lời và cả phải chạy đến. Còn nếu như bạn chỉ dạy rằng: "Cha mẹ gọi, trả lời ngay" thì chúng sẽ đứng ở chỗ của chúng, bạn ở trên gác, chúng đứng dưới nhà chúng sẽ réo rắt lên là: "Cái gì ạ? Dạ... cái gì ạ?" Thế nó mặc kệ, thì không được. Cho nên là "phải đến ngay".*

*Khi chúng tôi chuyển dịch cái chỗ này, thì chúng tôi cũng căn cứ vào lời giảng của Tiến sĩ Thái chỗ này: lập tức phải đến ngay, cho nên phải thay lại như vậy.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cũng như thế, trong khi nói chuyện với cha mẹ chúng ta cũng nên vui vẻ thoải mái, tiếng nói nhẹ nhàng. Còn khi thấy ngoài mặt đang ứng đối với cha mẹ, âm thanh khẩu khí không lớn, nhưng trong lòng có cảm giác chán nản. Lúc này chúng ta thường có thể quán chiếu tâm mình, khi thấy bực mình lập tức phải thay đổi.

Cho nên đạo đức học vấn, căn bản nhất là chỗ hạ thủ, nghĩa là từng giờ từng phút có thể quán chiếu tốt tâm của

mình. Khi ý niệm không đúng thì lập tức chỉnh đốn lại. Như vậy ngôn ngữ, hành vi của chúng ta sẽ không đến nỗi sai lệch quá lớn.

*[Khi bạn để được Đệ Tử Quy trong tâm rồi, bạn có nhớ lần trước "một môn thâm nhập" là gì ạ? Là "giải hành tương ưng". Đúng rồi. Vậy bây giờ trước tiên khi bạn nghe giảng là được bạn hiểu về giải. Nhưng bắt đầu từ bước "giải" cho đến bước "hành" thì tôi nói là cần phải như thế nào ạ?*

*Bước 1: Ai nhớ ạ? Vâng ạ. Đúng rồi ạ, sáng đọc để làm sao ạ? Nhắc nhở. Tối đọc để quán chiếu. Thế thì khi bạn đọc như thế thì đến:*

*Bước 2: Là bạn phải thuộc lòng Đệ Tử Quy. Khi bạn thuộc lòng Đệ Tử Quy, sau đấy bạn lại thường xuyên để trong tâm là:*

*Bước 3: Khi bạn đã bắt đầu thuộc lòng và luôn luôn giữ Đệ Tử Quy trong tâm, thì mỗi một cái hành vi từ thân - khẩu - ý của bạn bạn sẽ quán sát được ngay là bạn đúng hay sai so với Đệ Tử Quy để bạn hành cho trúng. Đây là "giải hành tương ưng". Bạn nhớ chưa ạ?*

*Cho nên nhất định nhớ, sáng đọc Đệ Tử Quy, tối đọc Đệ Tử Quy. Vâng ạ, "giải hành tương ưng" đúng rồi, sáng đọc Đệ Tử Quy, tối đọc Đệ Tử Quy. Bây giờ nghe thầy Thái giảng hay quá, bảo: ừ, thôi thế này là mình "giải" được.*

*Thế nhưng nếu như bạn không để trong tâm thì bạn cũng chẳng biết là bạn hành vi thường ngày của bạn đúng*

*hay sai. Vậy thì bạn không có công phu, vậy thì không có tiến bộ.*

*Cho nên là sau khi "giải" rồi, bạn nhớ sáng đọc, tối đọc, xong thuộc lòng. Thuộc lòng xong thường xuyên nắm giữ ở trong tâm. Khi nắm giữ ở trong tâm thì mỗi một hành vi của mình mình quán chiếu được ngay. Kể cả từ tâm mình trở đi, mình quán chiếu được điều này đúng, điều này sai. Vậy điều này sai thì mình phản tỉnh rồi, dứt khoát lần sau mình không phạm nữa. Còn điều này đúng, thì mình phải cố gắng. Đây chính là giáo dục.*

*Chúng ta vừa nói đấy, đoạn ác tu thiện mà, làm sao đấy gọi là hạn chế những cái khuyết điểm, và gì ạ? Phát huy ưu điểm, đúng rồi. Thế cho nên cứ cái nào không đúng Đệ Tử Quy là chúng ta biết không đúng rồi, là bỏ. Còn cái nào đúng từ đây cứ tiếp tục đi lên. Vậy thì "giải hành tương ưng".*

*Và khi "giải hành tương ưng" thì chính là bạn đã là "Một môn thâm nhập, trường thời huân tu", thì cuối cùng bạn sẽ thành tựu.*

*Chứ không bạn không thuộc thì cuối cùng hành vi của bạn với lại so với Đệ Tử Quy sai lệch quá lớn. Thế là cứ thế ngày càng đi xa mãi cái con đường đạo, thì cuối cùng họa cứ đến trùng trùng.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Có lần, tôi đến tìm một người bạn, đúng lúc anh ta đang đối diện với sự chọn lựa trong cuộc đời, phải từ một trường đại học tư lập, chuyển đến một trường công lập. Anh

ta đang nói với cha cách chọn lựa của mình, hy vọng cha anh có thể ủng hộ anh ta làm như vậy. Đúng lúc đó tôi bước vào, anh ta vừa nói được một nửa. Khi tôi bước vào, anh ta liền nói:

- Mời anh ngồi, tôi nói chuyện với ba tôi trước.

Khi đó tôi ngồi bên cạnh, thấy đây là một con người rất cung kính, trình bày với ba mình về tình hình công việc của mình hiện tại. Cách nói thì êm tai, thái độ lễ kính đó lưu lại trong tôi một ấn tượng rất sâu sắc. Tin rằng con cái anh ta sẽ được huân tập trong một gia đình như vậy cũng là một quân tử nhanh nhẹn.

*[Thái độ thì cung kính, lời nói thì nhẹ nhàng.]*

Chúng ta hồi tưởng một chút, lớp thanh niên hiện nay khi quyết định về cuộc đời, có hỏi qua ý kiến của bố mẹ chăng? Có đem tình hình của mình nói rõ ràng với cha mẹ để làm giảm thiểu sự lo lắng của cha mẹ. Nếu trong lòng cha mẹ thường không biết con mình đang làm gì, như vậy không biết khiến họ lo lắng đến chừng nào.

*[Cư sĩ Trung khi quyết định về cuộc đời có hỏi qua ý kiến của cha mẹ chăng? Nhưng mà nhiều khi cũng tự quyết rồi đúng không? Các bạn phải thay đổi.]*

Cho nên, khi một người thật sự rất cung kính với cha mẹ, nhất định sẽ làm cảm động những người thấy được.

*[Hôm qua, hôm kia cũng có hai vợ chồng người bạn lên thăm tôi, với lên thăm cụ. Trong quá trình nói chuyện thì họ có nói với tôi một câu như thế này. Bởi vì trước đây*

*thì tôi có nói với họ là học Đệ Tử Quy, và tôi có nói với họ về chữ Hiếu. Họ cũng đến dự đám cưới của cư sĩ Trung - Châu, họ cũng biết là đây là một cái lễ thành hôn, nhưng cũng là một lễ tri ân. Thế nhưng mà họ cứ bảo là nó cứ sao sao ý, họ không có theo được. Thế thì hôm kia họ đến thăm thì họ có nói với tôi như thế này, họ bảo là:*

*- Nhìn thấy vợ chồng của ông bà, (tức là gọi tôi với cư sĩ Ông) chăm sóc cụ thời gian vừa qua, chúng tôi sáng mắt ra nhiều điều và chúng tôi cần phải học tập nhiều điều. Có khi chúng tôi đối với cha mẹ, chúng tôi cũng rất thương yêu. Thế nhưng mà chúng tôi không giữ được cái khẩu, là cứ sân si lên nói cha mẹ. Cho nên tôi thật sự là muốn học Đệ Tử Quy.*

*Tôi nghe thế phải nói là rất là cảm động, là bởi vì sao? Bởi vì tôi không bao giờ nghĩ được rằng là vợ chồng cái người bạn đấy họ lại quay đầu được như thế, tôi không bao giờ nghĩ.*

*Tôi mới nghĩ đến lời thầy Thái nói rằng là: "Nhân chi sơ, tính bản thiện". Và nếu như khi thầy hỏi: "Các bạn có tin như thế không?", thì có một số người im lặng không nói gì. Thì thầy bảo: "Phải chăng bên cạnh bạn không có người biểu diễn ra cho bạn thấy để mà bạn tin, bạn theo?", không có người biểu diễn.*

*Vậy qua cái vợ chồng của người bạn tôi thì tôi thấy là dù rằng mình cứ vô tình mình làm thế thôi, nhưng cuối cùng thì chính hai vợ chồng bạn tôi lại nói với tôi rằng:*

*- Rất cảm động và nhìn thấy ra nhiều điều trong việc gọi là hai ông bà chăm sóc cụ, và chúng tôi nhất định sẽ cố gắng để học tập Đệ Tử Quy.*

***

*Vâng ạ! Bài học của Tiến sĩ Thái tạm dừng để chúng ta chuyển sang:]*

## Phần tham khảo

## MUỐN THÀNH TỰU ĐẠO NGHIỆP, PHẢI TU THÂN

*[Đó.]*

*Tam cương lĩnh của nhà Nho.*

*Lần trước chúng ta đã học "Tam cương" của Nho giáo. Mục đích của Nho giáo là dạy con người tu dưỡng đức hạnh để thành Thánh nhân. Kết quả là gì? Là xây dựng một xã hội thịnh trị, hài hòa, an định, "Đêm ngủ không cần đóng cửa, ngoài đường không ai nhặt của rơi", thế giới đại đồng.*

*Ba cương lĩnh đó là:*

*Minh minh đức (là khai mở tâm);*

*Thân dân (hay còn gọi là tân dân) là thương yêu, giúp đỡ người dân. "Tân dân" chính là làm mới đấy. Cho nên "minh minh đức" là khai mở tâm, là giúp cho mình, thì đây gọi là "tự lợi". Còn "tân dân" thì chính là lợi tha, là giúp cho người.*

*Chỉ ư chí thiện là chỉ dừng nơi chí thiện.*

*Thì trong nhà Phật đây gọi là tự giác, giác tha và đây chính là giác hạnh viên mãn. Cho nên* ***"Từ bậc Thiên tử cho đến thứ dân đều phải lấy sự hàm dưỡng và rèn luyện bản thân, tu thân làm gốc…".***

*Đó, bởi vì mục tiêu ai cũng biết là mình muốn đến một cái kết quả sung sướng, là mình "liễu sinh tử, thoát luân hồi" thành Thánh nhân, đây là mục tiêu của mình. Vậy thì không gì khác là mình nhất định phải tu thân, không khác được. Thế cho nên là "từ bậc thiên tử cho đến thứ dân đều phải lấy sự hàm dưỡng và rèn luyện bản thân, tức là tu thân làm gốc".*

*Gọi là* ***"Tự thiên tử dĩ chí ư thứ nhân, nhất thị giai dĩ tu thân vi bổn"****, là phải lấy tu thân làm gốc. Tất cả nô nức đi tu thân.*

*Đấy, từ ba cái mục đích này thì lại triển khai ra thành Bát mục. Các bạn vẫn nghe đấy, "Tam cương, Bát mục" mà. Bát mục là tám điều. Nhưng làm thế nào để tu thân? Đấy, để đạt được cái mục đích tu thân thì nhà Nho nói đến "Bát điều mục" là 8 điều]*

*Một là: Cách vật;*
*Hai là: Trí tri;*
*Ba là: Thành ý;*
*Bốn là: Chánh tâm;*
*Năm là: Tu thân;*
*Sáu là: Tề gia;*
*Bảy là: Trị quốc;*

*Tám là: Bình thiên hạ.*

*[Cho nên lại quay trở về cái tu thân quan trọng nhất, vì đây giúp cho bạn sang hẳn một cái giai đoạn mới - "Liễu sinh tử, thoát luân hồi".*

*Có người chê Nho giáo, rằng đây là hữu vi, đây là chỉ dạy cho con người ta làm người. Bài sau chúng ta sẽ chia sẻ một số câu hỏi của các đồng học.*

*Thực ra mục tiêu của Nho giáo là "tu thân, tề gia, trị quốc, bình thiên hạ". Thì nếu như bạn làm đến tu thân là bạn cũng "liễu sinh tử thoát luân hồi" rồi đấy. Vì sao biết? Bởi vì Khổng Tử, Mạnh Tử đều có bằng chứng đã là chứng đắc. Các bạn có nhớ trong Liễu Phàm Tứ Huấn, Hòa thượng nói không ạ? Vân Chi nhớ không? Có? Đúng không ạ? Thế cho nên đã có bằng chứng, chỉ có điều tôi không chia sẻ được, bởi vì nếu không thì nó dài, nhưng đến chỗ đấy thì chúng ta sẽ học.*

*Cho nên bạn đừng khinh thường Nho giáo là chỉ giúp cho bạn là học làm người. Mà nếu bạn học rốt ráo thật thì bạn thành Thánh ngay tại trong cuộc đời này, chính là Đức Thánh Khổng. Mạnh Tử cũng là Á Thánh.*

*Sau đây xin trích lời giảng của Hòa thượng Tịnh Không, mời các bạn nghe:*

*"Phật Đà giống như danh xưng "Thánh nhân" tại Trung Quốc. Người Trung Quốc nói là "Thánh nhân, Hiền nhân, quân tử". Quý vị thấy trong truyền thống văn hóa Trung Quốc cũng có ba học vị, chúng ta gọi Khổng Phu tử là Thánh nhân, học trò của Khổng Tử thì được gọi là Hiền*

*nhân. Thánh nhân tương đương với Phật Đà như người Ấn Độ đã nói, ý nghĩa vô cùng gần gũi.*

*Quý vị thấy trong phần trước, chúng tôi đã nói Phật có nghĩa là giác ngộ, có trí huệ, đại triệt đại ngộ thì gọi là Phật. Còn Thánh của Trung Quốc thì sao? Thánh là hiểu rõ cội gốc. Thánh nhân là gì? Người hiểu rõ.*

*Đối với phàm phu chúng ta mà nói, chúng ta là kẻ hồ đồ, chẳng hiểu rõ. Người hiểu rõ, thông đạt đạo lý và sự tướng vũ trụ, nhân sinh, người như vậy thì được gọi là Thánh nhân.*

*Học theo Thánh nhân, nhưng chưa đạt tới tiêu chuẩn của Thánh nhân thì gọi là Hiền nhân. Học trò của Khổng Tử được gọi là Hiền nhân, Hiền nhân thì tương đương với Bồ tát trong Phật pháp. (Đoạn này là tôi trích trong Tịnh Độ Đại Kinh Giải Diễn Nghĩa - Tập 85 - Chủ giảng: Lão Pháp sư Tịnh Không).*

*- Từ điều 1 đến điều 5 là: "cách vật", "trí tri", "thành ý", "chánh tâm"; "tu thân", thì đây chính là "minh minh đức" - khai mở tự tánh;*

*- Từ điều 6 đến điều 7: là "tề gia", "trị quốc", thì đây chính là "thân dân", hay chính là "tân dân", giúp cho mọi người, thương yêu mọi người. Mà chẳng có một người nào mà khi tu thân đã thành tựu, mà lại không thấy rằng là ta với người không hai không khác, tất cả cùng chung một bản thể. Cho nên lúc ấy tự phát lộ tâm từ bi, tâm yêu thương người, rồi tâm muốn làm sao đấy để độ giúp cho*

*người cũng "liễu sinh tử, thoát luân hồi", bởi vì cùng trong một cái bản thể này mà;*

*- Điều 8: "Bình thiên hạ" (chính là "chỉ ư chí thiện")*

*Cho nên muốn "tu thân" phải bắt đầu từ "cách vật". Đó, cho nên mình mới nói là "lục trần" đấy, gọi là "sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp". Mình thì: mắt thì thích sắc; tai thì thích âm thanh ngon ngọt, hay ho.*

*Cho nên tôi kể với bạn là khi mà đã biết như thế rồi, thì trước đây rất thích nghe nhạc Trịnh, nhưng về sau tôi bặt luôn không nghe nữa, vì tôi sợ là giống vị vua ở trong cái câu chuyện của Việt Nam ấy, là về sau có một kiếp là ông trở thành con lừa để đeo cái lục lạc này, để gọi là được nghe các cái âm thanh hay ho.*

*Cho nên kể cả dạy con, làm sao đấy để gọi đoạn ác, thì bạn cũng không được tùy thuận theo những cái tập tánh của chúng, chỉ có tự tánh mới là Phật tánh thôi. Thì bạn phải đi theo cái hướng ấy. Bây giờ nó đòi cái gì cũng có, có ra ngoài được gọi là vật dục này không? Không ra ngoài! Bạn cứ thỏa mãn hết, bạn thỏa mãn hết là bạn càng làm cho con cái bạn tăng trưởng về cái "ngũ lục dục trần".*

*Cho nên mới gọi là chữ "cách vật". Bắt đầu từ chữ "cách vật". Nhưng khi bạn cách đấu được với cái vật dục này, vậy bạn không còn tham, sân, si về những cái thứ vật dục này nữa, thì lúc ấy bạn "trí tri". "Trí tri" là gì? "Trí" là trí tuệ. "Tri"? Biết, tức là cái biết của trí chứ không còn là cái biết của thức nữa. Lúc đấy là trí tuệ thật hiện tiền. Sau đó thì sẽ đến là gì ạ? Thành ý.*

*Bây giờ chúng ta lại quay lại định nghĩa thành ý của Tăng Quốc Phiên nhé. Thành ý là gì hả các bạn? "Một niệm không sinh", nếu không có một niệm sinh, không có khởi, tức là bạn không khởi vọng niệm thì lúc đấy bạn thấy được thật tướng các pháp. Bạn nhớ chưa ạ? Bạn nhớ cái điều ấy chưa ạ? Một niệm không sinh, bạn nhớ nhé.*

*Chứ không phải bạn vỗ ngực bộp bộp bạn bảo: Tôi chân thành mà. Hòa thượng bảo giả tất, cái chân thành thật sự là phải một niệm không sinh. Có cái chân thành này, lúc ấy bạn mới cầu mới thông, thì cầu gì được nấy. (Trích: Vô Lượng Thọ giảng giải - Hòa thượng Tịnh Không)*

*Chúng ta đã kết thúc ý thứ nhất: "Cha mẹ gọi đến ngay - thái độ cung kính".]*

*Hai là: Khi vợ (chồng) gọi*

*[thì thái độ nên thế nào?]*

*Cũng không được chậm trễ*

Ngoài việc ở nhà cung kính với cha mẹ ra, trên thực tế "lão bà" hô, tức là vợ kêu cũng phải như thế nào? Cũng không được chậm trễ.

*[Đấy thầy dùng từ rất hay. Cha mẹ gọi thì phải đến ngay, thế nhưng mà đến lượt gọi là chồng, vợ gọi thì thầy dùng từ là "cũng không được chậm trễ". Đúng không ạ?]*

*Lời lẽ tôn trọng*

Giữa vợ chồng, ngôn ngữ lời nói cũng phải "Tương kính như tân (Kính trọng lẫn nhau như với khách), rất là tôn trọng. Như vậy đã là tấm gương tốt nhất cho con cái rồi.

Hiện nay giữa vợ chồng nói chuyện có chú ý đến điểm này chăng? Làm người càng thân càng không được tùy tiện, càng thân phải càng tôn trọng, vì thế, lễ không thể mất.

*[Hòa thượng bảo là: Trong bảy pháp cúng dường thì có cái pháp đầu tiên là "Y giáo phụng hành cúng dường". Cúng dường gì? Bạn "thân giáo" đấy, chính là bạn y giáo phụng hành lời Phật, Bồ tát dạy là bạn cúng dường cho các chúng sinh đấy.*

*Trong đấy có một pháp gọi là "Nhiếp thọ chúng sinh cúng dường". Hòa thượng bảo bạn nhiếp thọ ai khó nhất ạ? Người nhà ạ, bởi vì cái người nhà là bạn dễ bất tuân nhất, và đồng thời bạn lời lẽ là dễ bất kính nhất. Cho nên là tất cả thói hư tật xấu của bạn mọi người đều biết hết.*

*Vậy cho nên bạn nói hay nói tốt gì ở ngoài không biết, thế nhưng mà về đến nhà bạn không thể thực hiện được. Đây như thầy nói, là đối với người trong nhà bạn cung kính lễ phép, nếu bạn làm được cái điều này thì ở ngoài, đối với người ngoài bạn làm được sẽ rất dễ dàng.*

*Nhưng vì sao đối với người nhà bạn lại dễ bất tuân nhất, dễ mất cung kính nhất và dễ sân si nhất hả bạn? Mời cư sĩ Thúy ạ. Đúng rồi ạ, bởi vì bạn sống trong một cái vòng thương yêu và được dễ tha thứ, nên bạn dễ dàng coi*

*như để cho tùy thuận những cái tập tánh xấu, phiền não của mình nổi lên đùng đùng.*

*Tôi thì trước đây cứ phải có một cái bệnh, tức là khi cư sĩ Ông cứ nói gì là tôi cứ phản xạ, mà phản xạ bao giờ cũng phản xạ ngược, ý của tôi là đúng, không phải sai, bởi vì tôi quán chiếu theo Đệ Tử Quy.*

*Thế nhưng về sau tôi cũng phát hiện ra: "Ơ nhỉ, tại sao mọi người nói mình không có gì cả, mà cứ sao chồng mình nói thì bắt đầu mình coi như là cứ tìm cách gọi là khống chế, hoặc tìm cách gọi là phản biện làm sao phải bẻ ngoéo đi một cái, cho nó gãy gập một cái thì mới được?".*

*Các bạn có bị thế không ạ? Từ khi quán chiếu như thế xong thì bắt đầu tôi học. Tôi học cái tính là gì ạ? Bất kể điều gì cư sĩ Ông nói, tôi hẵng cứ im lặng đã. Thế tôi im lặng được một lúc thì bắt đầu cái tâm khống chế, và cái tâm gọi là phản biện, phản kích bắt đầu nó dìm xuống. Thế nó dìm xuống xong thì bắt đầu tôi mới nghe, là: "Ừ, cũng có cái hay đấy chứ không phải không".*

*Hôm qua trên xe ô tô cư sĩ Ông vừa góp ý một cái bài đấy là gợi ý tôi là viết một cái bài về tu thân. Thế xong rồi cư sĩ Ông nói:*

*- Đây, bà chỉ cần thế này thôi này, một hai ngày thôi.*

*Thế thì cư sĩ Trung ngồi bên cạnh bảo:*

*- Đấy, bố lại có câu cuối cùng, lại chuẩn bị là thế nào cũng bị coi như mẹ xử lý.*

*Thế tôi bảo luôn, tôi bảo:*

*- Không, bây giờ mẹ đang học cái tức là cứ bình tĩnh nghe bố nói và không có cái thái độ gọi phản pháo ngay lập tức.*

*Từ trong tâm nó dấy lên bất kỳ nói cái gì tôi cũng phản pháo, không được. Cho nên tôi đang học cái đấy, và đến khi tôi học được thì tôi nói luôn cư sĩ Trung:*

*- Chính ra bố nói có nhiều cái đúng đấy, chứ không phải là sai đâu, và mình phải học được cái điều đấy.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ học tiếp ý thứ hai: "Chồng (hoặc vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?"*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

## Bài thứ 53

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta vẫn đang học chánh văn 2.1 "Cha mẹ gọi phải đến ngay", và đang học nội dung thứ ba:"Tu thân bắt đầu từ việc nhỏ nhất". Cũng đã kết thúc ý thứ nhất: "Cha mẹ gọi đến ngay – thái độ cung kính". Chúng ta đang dừng ở ý thứ 2: "Chồng (hay vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?"*

*Bây giờ trước khi vào học tiếp, chúng ta sẽ nhắc lại bài hôm trước một chút.*

- *Đạo đức học vấn của một người nhận biết từ đâu? Từ lời nói, hành vi*
- *Lời nói, hành vi nào đầu tiên? Hiếu kính cha mẹ*
- *Hiếu kính khởi đầu từ "tu thân"*
- *Tu thân thì bắt đầu từ việc nhỏ nhất*

*[Nhỏ nhất là gì?]*

*Cha mẹ gọi phải đến ngay – thái độ cung kính*

*Thái độ trẻ ngày nay tùy tiện, bất kính*
*Phải dạy trẻ thái độ nói chuyện với cha mẹ. [Đó]*

*Thái độ thế nào?*

- *Thái độ cung kính*
- *Lời nói nhẹ nhàng*

*Thứ hai: Chồng (hoặc vợ) gọi thì thái độ nên như thế nào?*

*Cũng không được chậm trễ*
*Lời lẽ phải tôn trọng*

***

*Bây giờ chúng ta sẽ nghe tiếp tục thầy Thái giảng:]*

Làm người càng thân càng không được tùy tiện, càng thân càng phải tôn trọng, vì thế mà lễ không thể mất. Cho dù người thân đến đâu nhưng lễ phép bao giờ cũng phải giữ.

*[Vì sao thế hả bạn? Người thân đến đâu, lễ phép bao giờ cũng phải giữ. Vì vừa nói, nếu bạn cung kính được với người thân thì chắc là bên ngoài bạn sẽ cung kính được.*

*Mà cung kính thì là gì ạ? Là pháp tắc đại tự nhiên. Cung kính là một cái khoảng cách ưu mỹ để bạn gọi là có những cái quan hệ giao tế với tất cả đối với người bên ngoài. Bạn học được cung kính chắc chắn bạn thành tựu.*

*Còn nếu như bạn học hết cả Đệ Tử Quy, bạn học đủ sang nào Phật Thuyết Đại Thừa Vô Lượng Thọ, rồi Thái Thượng Cảm Ứng Thiên, nhưng cái tâm cung kính của bạn không thể nào khai mở thì vứt đi mà thôi.*

*Tôi xin nói với bạn về những cái mà tôi quán chiếu mình nhé:*

*Bắt đầu từ khi tôi chia sẻ Phật pháp thì lúc đầu là nói đúng là cái tâm ngã mạn nổi lên rất nhiều. Bây giờ có? Vẫn có, nhưng nó bớt đi. Thế thì khi tâm ngã mạn nổi lên thì bắt đầu tôi phê phán: Ôi giời ôi, các vị ấy nghe pháp mà các vị ấy không cung kính gì cả, thì như thế này các vị ấy đời nào các vị ấy học được. Là tự mình nghĩ thế. Thế sao các vị ấy không nghe được Hòa thượng nói câu rằng: Hãy nhìn thấy tất cả mọi người đều là Phật, là Bồ tát, mà ta chỉ là phàm phu thôi. Nếu các vị ấy học được như thế thì các vị ấy sẽ được. (Đây là đang soi lỗi người đấy). Các vị không thể cung kính được, thì các vị chẳng học được cái gì cả.*

*Sau đến khi một thời gian rồi bắt đầu tôi bắt đầu nghĩ lại. Tôi bảo vậy thì tại sao mình không nhìn được tất cả các chúng sinh đang ngồi đây đều là Phật, Bồ tát? Mình cũng không học được cung kính thế thì mình còn nói gì ai nữa? Vậy thì ngay chính từ mình, làm sao mình phải học được cái như Hòa thượng nói là: "Ai cũng là Bồ tát, còn ta chỉ là kẻ phàm phu". Mình rao giảng ra rả suốt ngày như thế này mà mình còn không khai mở được tâm cung kính, mình cũng vứt đi nốt. Nhưng mà học được có khó không? Khó lắm. Khó vô cùng.*

*Cho nên chính vì thế nên nếu bạn không thường xuyên quán chiếu tâm mình, thì bạn sẽ thường xuyên bạn sẽ mắc phải cái ngã mạn, thường xuyên bạn sẽ mắc phải cái ngã mạn. Mà khi bạn đã ngạo mạn rồi thì bạn không còn học được cái gì nữa.*

*Cho nên là lại nhớ đến cái câu là "Cẩu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân". Mỗi khi chia sẻ với các bạn, mỗi ngày tôi chỉ cần gạt đi được một hạt, một cái hạt bụi ở trên*

*cái thân này cũng là thành công, miễn là tôi đừng tích bụi thêm, không phải là gạt được một hạt tôi lại cộng thêm mười hạt thì thôi chết rồi. Cứ như thế mỗi ngày gạt một bụi.*

*Các bạn cũng làm sao đấy để quán chiếu thường xuyên. Các bạn mỗi ngày các bạn chỉ cần gạt đi được một hạt bụi. Nhưng mà đừng cộng thêm vào. Hoặc nếu không thì một tuần bạn gạt được năm hạt nhưng bạn cộng thêm bốn hạt thôi, thì cuối cùng bạn vẫn thành tựu.*

***Hai là: lời lẽ thì phải tôn trọng.***

*Đấy, vợ chồng gọi cũng không được chậm trễ, nhưng mà lời lẽ lại phải tôn trọng.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Có một bạn nhỏ khi nghe mẹ nó nói chuyện. Nói chuyện xong người mẹ cúp điện thoại, đứa con liền nói với bà:

- Mẹ à, có phải mẹ vừa nói chuyện với ba không?

Quý vị xem, đứa bé này từ nơi khẩu khí nói chuyện với người mẹ, là nó liền biết được nhất định là nói chuyện với ba, vì sao? Khi vợ nói chuyện với chồng đều là khẩu khí thế nào? Tốt hay không tốt? *[Bạn nghe nhé.]*

Cho nên người mẹ vừa nghe đứa con hỏi thì trong lòng thấy giật mình. Quý vị xem thái độ của chúng ta đối với chồng, con cái đều có thể nhận ra, nên cần phải điều chỉnh lại. Có khi thấy số điện thoại hiện lên là của chồng, vừa cầm lên *[liền nói]:*

- A lô! Gì thế?

*[Có không ạ? Rất nhiều.*

*Tôi thường khen con dâu tôi là:*

*- Ừ, con nói chuyện với mẹ thì nhỏ nhẹ đấy, nhưng mà những lần mà mẹ nghe anh Trung gọi cho con thì đúng y như thế này: "Gì thế?"*

*Phải thay đổi. Bởi vì về sau con cái nó sẽ phát hiện ra ngay. Tôi cũng sẽ thay đổi. Tuy nhiên là độ này thì chúng tôi là được cái lợi về không gian là không cần điện thoại nữa, đúng không ạ?]*

Quý vị thấy, khẩu khí này con cái đều có thể phân biệt được là "ba gọi về". Thế nên người mẹ lập tức thay đổi.

Hôm đó, chồng cô ta lại gọi điện về, cô ta rất lễ phép.

- A lô! Anh à!

Chồng cô nói:

- Xin lỗi tôi gọi nhầm.

Liền cúp điện thoại.

*[Vì thấy vợ toàn là cáu kỉnh, tự nhiên hôm nay lại rất nhẹ nhàng:*

*- A lô! Anh à!]*

Sau đó người chồng lại gọi lại, chồng cô nói:

- Vậy vừa rồi vẫn là em hả?

Khi thái độ chúng ta thay đổi thì gia đình cũng sẽ thay đổi, nên đừng xem thường thái độ của ngôn ngữ lời nói.

Lần này đón năm mới, có một vài thầy cô giáo đem 40 tập Hạnh Phúc Nhân Sinh tôi giảng ở Hồng Kông, đem về quê cho số học trò của họ xem. Trong đó có một vị trở về Ninh Ba liền tặng cho cô bạn học của mình.

Vì chồng của cô bạn này chưa về nhà ăn Tết mặc dù đã là mùng 5 Tết. Vì đúng lúc công ty đang bận nên chồng của người bạn này tối ba mươi Tết mà quên gọi điện thoại về nhà, rốt cuộc sợ bị vợ la mắng, lại về trễ đến hai ngày, nên đến ngày mồng hai Tết muốn gọi về thì lại nghĩ rằng nhất định sẽ bị la, nên tiếp tục kéo dài, kéo dài đến ngày mồng năm mới gọi về.

Đúng lúc cô đang xem đĩa giảng về Hạnh Phúc Nhân Sinh, *[hay là Đường Đến Hạnh Phúc]* xem được một nửa thì chồng cô gọi về. Vừa bắt điện thoại, ông chồng có chút lo sợ, sợ nhất định sẽ bị vợ mắng.

Người chồng nói:

- Xin lỗi, đến bây giờ anh mới gọi điện về.

Người vợ lập tức nói:

- Anh vất vả quá, đến Tết mà cũng không được về nhà. Mẹ con em rất cảm ơn anh ở bên ngoài làm việc cực khổ.

Người chồng nghe vậy cũng cảm thấy kỳ lạ, sau đó cúp điện thoại. Không bao lâu người chồng lại gọi điện thoại về. Anh ta nói:

- Hay là em cứ mắng anh vài câu, như vậy anh thấy dễ chịu hơn.

*[Quen bị vợ mắng quá rồi, bây giờ vợ nói lời nhẹ nhàng âu yếm thì tưởng là vợ dằn dỗi gì.*

*Tôi cũng thấy vợ chồng cư sĩ Hằng cũng thế. Thế, cư sĩ Tuấn hồi trước thì ở trong cái thành viên của cái đoàn gọi là đàm phán cái Hiệp định thương mại Việt Mỹ TPP, thì cứ đi suốt trong vòng mấy năm trời. Ngoài ra còn cả công việc bình thường khác nữa. Lúc ấy Chu Bi cũng nhỏ, thế là sân si lên là đủ kiểu, rồi mắng mỏ đủ kiểu.*

*Thế xong cuối cùng tôi mới nói một câu với cư sĩ Hằng, tôi mới bảo:*

*- Chồng con đi công tác rồi mở công ty, rồi làm các kiểu, cũng chẳng phải là vì chồng con muốn cho cuộc sống của mẹ con con tốt đẹp lên hay sao?*

*Tôi chỉ cần nói có một câu như thế và từ đấy cư sĩ Hằng hiểu ra và cuối cùng là gần như không còn sân si chồng nữa về cái chuyện gọi là cứ đi làm suốt sổ ngày đêm.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cho nên vợ chồng sống với nhau, sẽ trực tiếp ảnh hưởng đến nếp sống của gia đình. Quan hệ vợ chồng tốt, nhất định phải bắt đầu từ thái độ của lời nói ngôn ngữ.

*[Để minh họa chỗ này tôi xin chia sẻ thêm một câu chuyện như sau:*

*"Vào triều Chu, có một nông dân tên là Khích Khuyết sống ở nước Tấn. Khích Khuyết chung sống với vợ rất hòa thuận, họ tôn trọng lẫn nhau như hồi mới quen biết.*

*Một ngày nọ, vợ của Khích Khuyết mang thức ăn ra cánh đồng nơi chồng đang làm việc. Người vợ lễ phép đưa thức ăn cho chồng bằng cả hai tay, Khích Khuyết cũng không kém phần cung kính chìa hai tay ra để nhận thức ăn.*

*Ngay lúc đó, một vị quan triều đình tên Cửu Quý đi ngang qua và rất cảm phục khi nhìn thấy cảnh tượng ấy. Cửu Quý liền bái kiến vua nước Tấn là Tấn Văn Công, và hết lời khen ngợi Khích Khuyết trước mặt nhà vua. Ông còn tiến cử Khích Khuyết làm đại tướng quân thống lĩnh toàn bộ quân đội của quốc gia. [Từ một nông dân.] Khi Tấn Văn Công hỏi nguyên do, Cửu Quý đáp:*

*- Tâu bệ hạ, Khích Khuyết rất mực tôn trọng người khác, kể cả vợ của mình. [Thế là làm được cái nguyện đầu tiên - "Lễ kính chư Phật", đương nhiên là chưa, chúng ta không biết có làm được đến hoa lá cỏ cây, rồi sơn hà đại địa hay không.] Biết tôn kính người khác là biểu hiện quan trọng nhất của một người đoan chính, chúng ta nhất định phải trọng dụng người này".*

*Những diễn biến sau đó đã chứng minh Cửu Quý nói đúng. Sau khi Khích Khuyết được phong chức vị đứng đầu đại quân nước Tấn, ông đã qua tác phong chính trực mà thu phục được lòng người. Khích Khuyết còn chứng tỏ bản*

*thân là một nhà chiến lược quân sự tài ba, và cũng là một chiến binh dũng cảm phi thường.*

*[Vì sao lại từ một nông dân mà lại trở thành một nhà chiến lược quân sự tài ba? Vì ông đi theo đúng pháp tắc đại tự nhiên, đúng đại đạo cho nên trí tuệ khai mở. Đối với vợ ông, ông còn cung kính như thế, cả hai vợ chồng. Cho nên các bạn phải rút kinh nghiệm, nếu như các bạn mà, nói như với chồng như là thầy Thái vừa nói - "Alô, gì đấy?", thế rồi là "Thôi nhé. Nói nhiều quá", đấy ví dụ như thế, các bạn phải thay đổi, bởi vì như thế là các bạn đang đi ngược với pháp tắc đại tự nhiên.]*

*Lữ Khôn, học giả trứ danh triều Minh, thuyết rằng: "Một cặp vợ chồng nhìn thấy nhau mỗi ngày và hiểu quá rõ về nhau, thế nhưng vợ chồng Khích Khuyết vẫn đối đãi với nhau bằng sự tôn kính chân thành ngay cả khi họ cùng ăn với nhau ba bữa một ngày.*

*Một danh nhân xưa cũng từng nói "Hôn nhân sẽ chẳng đi đến đâu nếu không có sự tôn trọng dành cho nhau". Khi gia đình xảy ra bất hòa, nguyên nhân luôn bắt nguồn từ việc không tuân theo lời dạy của cổ nhân, [Tức là bạn không tuân theo, là bạn đi ngược pháp tắc đại tự nhiên rồi] rằng vợ chồng phải tôn trọng lẫn nhau".*

*[Một cặp vợ chồng nhìn thấy nhau mỗi ngày và hiểu quá rõ về nhau, nên rất khó để kính trọng nhau, cho nên Hòa thượng mới nói: bạn nhiếp thọ người thân trong gia đình là khó nhất, vì sao? Vì tất cả thói hư tật xấu của bạn đều bộc lộ rõ ràng trước người thân, thế nên nếu từ chỗ khó*

*nhất này làm được thì các chỗ khác bạn sẽ dễ dàng làm được.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

*Ba là: Trưởng bối gọi đến ngay, thái độ cung kính*

Ngoài "Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn" (Cha mẹ gọi, phải đến ngay). Lòng cung kính như vậy đối với cha mẹ, còn đối với ai nữa?

Đối với sư trưởng, cũng phải "Sư trưởng hô, ứng vật hoãn" *[Thầy giáo gọi, lập tức thưa.]*

Còn đối với ai nữa?

Người trên gọi, lập tức thưa.

Lãnh đạo gọi, cũng lập tức thưa.

Nếu như ngày mai đi làm, cấp trên gọi quý vị, quý vị lập tức chạy đến:

- Giám đốc, ông gọi tôi có chuyện gì chăng?

Giám đốc quý vị sẽ ngạc nhiên mà nói:

- Hôm nay quý vị có bị "sốt" chăng?

*[Bởi vì sao ạ? Bất kính quen rồi. Thế bây giờ vừa học Đệ Tử Quy xong thì bắt đầu là học lại cái tâm cung kính, thì đến giám đốc cũng phải ngạc nhiên, chồng cũng phải ngạc nhiên. Rồi bạn biểu diễn một hồi thì nhất định là người ta sẽ*

*theo bạn học Đệ Tử Quy như hai vợ chồng mà tôi vừa kể chuyện ngày hôm kia, vừa đến thăm vợ chồng tôi.]*

Không sao, bắt đầu thay đổi từ chúng ta thì toàn thể địa cầu đều thay đổi, không nên xem thường sức mạnh của chính mình. Cho nên học tập phải học một biết mười, phải từ nội tâm chúng ta.

Người xưa thường nói "Tâm hành nhất như". Tâm là căn bản, tất cả hành vi đều từ tâm quý vị mà hiển lộ ra. Khi một người nội tâm thật sự cung kính, họ sẽ đối với mọi người đều cung kính.

*[Đấy ạ, cả tâm cả hành động đều chỉ là một. Cho nên là có một cái đoạn sau thầy Thái nói, mà lần trước tôi cũng ví dụ với các bạn. Tôi ví dụ, về tôi nói xấu người này chẳng hạn, tôi kể chuyện với cụ ông nhà tôi. Cụ ông nhà tôi bảo:*

*- Không được nói như thế!*

*Tôi bảo:*

*- Không, con chỉ nói với mình cha thôi, con có nói với ai đâu.*

*Cụ ông bảo thế này chứ:*

*- Con có hai tâm à? Con có hai tâm à? Nhất định con nói chỗ này thì lúc khác con vẫn cái tâm sân si như thế con sẽ lại tiếp tục nói chỗ khác.*

*Cho nên phải sửa. Còn nếu mà bạn hai tâm rồi thì bạn không có chân thành, bạn là giả.]*

***Thứ hai:*** *"Không gì không cung kính"*

*[Đấy nhé. Đối với cha mẹ cung kính này, đối với vợ chồng cũng cung kính này, đối với lại trưởng bối, rồi lãnh đạo, rồi thầy giáo đều cung kính.*

*Bây giờ là mở rộng ra là dạy trẻ không gì không cung kính.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Bài thứ nhất trong Lễ Ký, mở đầu Khúc Lễ viết: **"Khúc lễ viết, vô bất kính"** (tức là "Không gì là không cung kính"), đối với tất cả người, sự, vật đều phải cung kính.

Chư vị bằng hữu, một người đối với cha mẹ, đối với anh em, trưởng bối đều cung kính. Vậy thì đối với việc cha mẹ giao phó, chúng sẽ như thế nào? Cũng tận tâm tận lực mà làm.

Khi chúng cung kính người khác, thì đối với việc cũng sẽ cung kính. Khi chúng cung kính với người khác, vậy thì cha mẹ gian khổ kiếm được tiền mua vật thực, chúng có xem thường chăng? Không bao giờ.

*[Bạn có nhớ trong Liễu Phàm Tứ Huấn Hòa thượng giảng không? Khi chúng thực sự có hiếu với cha mẹ, chúng cung kính, thì đối với những đồ vật cha mẹ làm ra chúng có cung kính không? Cũng cung kính. Cho nên là với những việc mà cha mẹ giao phó đã cung kính rồi thì "Cha mẹ sai chớ lười biếng". Chúng sẽ thế nào? Cũng tận tâm tận lực mà làm.]*

Cho nên, khi bọn trẻ biết cách cung kính với người, sự, vật thì tâm tự nhiên sẽ sinh cung kính. Thế nên chư vị bằng hữu, tâm cung kính này rất quan trọng.

*[Nhà Phật thì nói sao ạ? Thứ nhất là "Lễ kính chư Phật", mà chư Phật ở đây Hòa thượng giảng là: Không phải chỉ khi bạn vào chùa, bạn thấy tượng Phật, bạn thấy ảnh Phật rồi bạn cung kính. Không phải chỉ là như vậy. Quá khứ Phật, chúng ta xem thấy ở trên kinh điển, Thích Ca Mâu Ni Phật đã nói cho chúng ta nghe về Quá khứ Phật. Hiện tại Phật, Thích Ca Mâu Ni Phật cũng giới thiệu cho chúng ta nghe không ít, mọi người đều rất quen thuộc, như thế giới Tây Phương Cực Lạc A Di Đà Phật, thế giới Phương Đông Lưu Ly Dược Sư Như Lai, là Phật hiện tại.*

*Phật quá khứ thì đương nhiên bạn cung kính rồi. Phật hiện tại, cũng cung kính rồi. Thế nhưng đến Phật tương lai là ai? Tất cả chúng sinh. Bởi vì trong Kinh Hoa Nghiêm có một câu gì ạ? "Ta đã thành Phật và các chúng sinh cũng sẽ thành Phật". Vậy thì tất cả đều là Phật. Vậy cái đối tượng cung kính của bạn là phải tất tật, không những tất cả mọi người từ kẻ thù của mình, tất cả mọi người, mà đến tất cả mọi vật, tất cả mọi việc rồi đến hoa lá cỏ cây, tất tật.*

*Bạn làm được như vậy thì tức là bạn đã thực hiện được "Lễ kính chư Phật". Hòa thượng còn nói đến là từ muỗi, gián, côn trùng, tuốt tuột bạn đều cung kính.*

*Tôi bây giờ đã có cái thói quen là cứ nói với cái cháu giúp việc là:*

*- Nhớ nhé, hôm nào cũng phải đặt cơm mới lại đặt gạo ra ngoài sân nhé.*

*Cháu hỏi:*

*- Để làm gì ạ?*

*Liễu Phàm Tứ Huấn nói là dành cơm cho cả chuột ăn, thế nên mỗi lần tôi nhìn thấy con chuột nó ra nó ăn cơm ở cái chỗ gốc cây lan là trong tâm tôi rất là vui vẻ, rất là hoan hỷ.*

*Một cái cốc sữa, hoặc một cái hộp sữa hết cũng thế, cư sĩ Châu định rửa đi cái hộp sữa hết hoặc bỏ ra, tôi bảo:*

*- Không, cứ mở ra mang ra ngoài. Thế là đây là mình cúng dường cho kiến, là ngoài sân là các vị kiến các vị ăn hết rồi đến lúc mà mình vứt cũng được.*

*Dạy trẻ cung kính với cha mẹ thế nào?*

*Đó, bây giờ biết là cung kính quan trọng rồi. Nhưng bây giờ muốn dạy trẻ cung kính với cha mẹ thì chúng ta phải làm thế nào?*

*Thứ nhất: Khi trẻ gọi người lớn có cần đến ngay hay không?*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***Thứ ba:** Làm thế nào để dạy trẻ cung kính?*

*Một là: Khi trẻ gọi, cha mẹ nên thế nào?*

Đối với bọn trẻ có cần là "**Nhi tử hô, ứng vật hoãn"***[tức là con cái gọi, phải đến ngay ?]* Quý vị không nên nói là thầy Thái nói:

- Đối với tất cả mọi người đều phải cung kính.

Cho nên hôm nay trở về con quý vị gọi, quý vị lập tức chạy đến:

- Con à có chuyện gì chăng?

Như vậy là quý vị học đến ngu ngơ rồi.

*[Chúng ta bình đẳng là bình đẳng về lý. Còn về sự là phải có tôn ti trật tự. Cho nên trong cái bài gọi là "Tất cả chúng sinh vốn dĩ là Phật", Hòa thượng có nói rằng là chúng ta bình đẳng về lý, nhưng nếu về sự mà bạn cũng coi như họ là Phật, thì có rất nhiều các đối tượng, kể cả trẻ nhỏ và nhiều đối tượng họ tu chưa được như vậy mà bạn cung kính họ quá mức thì họ tưởng họ là ông giời. Vậy thì là bạn hại họ rồi.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Như vậy là quý vị đã học Phật đến ngu ngơ rồi. Đối với con cái, chúng ta là cha mẹ, chúng là con cái, chúng ta phải để chúng cung kính chúng ta, phải thành tựu tâm cung kính của chúng. Thế nên nếu bọn trẻ nói:

- Ba ơi qua đây một chút.

Quý vị có nên đến không? Không thể.

Nếu nó nói:

- Sao ba không đến?

Bạn vẫn là không đến chỗ chúng. Vậy thì sau đó chúng sẽ phải đến chỗ bạn, lúc này bạn nói:

- Chúng ta cùng nhau học Đệ Tử Quy.

Quý vị không nên trách cứ chúng ngay, không nên, phải dẫn dắt từng bước, cùng học với chúng. Tự nhiên trong các câu chuyện thánh triết này, nó sẽ muốn học theo.

Cho nên chúng ta đối diện với các mẫu người khác nhau, cần phải hiểu làm sao để vận dụng *[cho tốt]* học vấn.

*[Một là, khi trẻ gọi, chúng ta phải thành tựu cái tâm cung kính cho trẻ, chứ không phải là chúng ta lại chạy đến rồi, như thế là thầy Thái nói là bạn học thành ngu ngơ rồi. Phải thành tựu cái tâm cung kính cho trẻ.]*

*Hai là: Khi trẻ bất kính, cha mẹ phải lập tức xử lý*

Có một cô giáo, một hôm con cô ấy đứng trước cửa gọi cô. Vừa lúc đó, mẹ chồng cô ấy đi đến liền nói:

- Chắc là gọi cháu đi ăn. *[Đấy]*

Không ngờ đứa cháu này trả lời bà một câu:

- Bà đừng ồn nữa!

Làm sao đây? Quý vị xem, nó đối với bà nội không cung kính. Vì thế giáo dục rất quan trọng, phải cẩn thận từ

ban đầu (gọi là "thận ư thỉ"). Khi quý vị phát hiện trẻ như vậy thì cần phải xử lý gấp, nếu không khi chúng đã thành thói quen thì sẽ rất khó để thay đổi.

Cô giáo này rất nhạy cảm, lập tức cô mở cửa nói với con:

- Đến xin lỗi bà nội ngay.

Lập tức chỉnh đốn thái độ bất kính và nói chuyện ngạo mạn của chúng. Đứa trẻ này chết cũng không chịu xin lỗi, không muốn xin lỗi. Mẹ chồng cô ấy nói:

- Thôi, khí hậu nóng thế này, xin lỗi cái gì.

Lúc này phải nên làm sao? Điều này đang khảo nghiệm trí tuệ của những bậc cha mẹ. Cuối cùng thấy con không xin lỗi, mẹ nó *[tức là cô ấy]* liền nói:

- Mẹ à, không dạy tốt con cái là sai lầm của con, con xin lỗi mẹ.

Cô giáo này vừa nói xong thì đứa trẻ đã rơi nước mắt. Rơi nước mắt nói lên điều gì? Thấy xấu hổ. Sau đó cô giáo lại nói với con mình:

- Con xem, con không cung kính với bà nội nhưng bà nội không lúc nào là không nhớ đến con, sợ con quá nóng. Con có thấy được tấm lòng của bà nội chăng, đều từng giây từng phút là lo cho con đó.

Làm con dâu phải nói thay cho bà nội, bà nội nghe xong rất cảm động. Cho nên quan hệ mẹ chồng nàng dâu vì

chuyện này mà phát triển rất tốt, vì bà nội cảm thấy đứa con dâu này hiểu được lòng bà.

*[Cho nên khi mà cư sĩ Châu nói với cư sĩ Trung rằng (có tôi nữa):*

*- Là anh em phải thương nhau, Đệ Tử Quy dạy như thế. Cho nên anh với chị Hằng mà càng thương yêu nhau, chị thì đã có một cái đốt sống là giả không bằng người rồi, thì chỉ có anh thương em kính, "anh em hòa, là hiếu kính".*

*Thì chính là cư sĩ Châu nói điều này trước. Tất nhiên là cư sĩ Trung thì chắc là cũng có lúc lãng quên đi thôi. Thì sao ạ? Quan hệ mẹ chồng nàng dâu vì chuyện này mà phát triển rất tốt. Vì sao? Bởi vì cư sĩ Châu đã đặt được mình vào vị trí của tôi mà nói.*

*Chứ không phải lại bảo rằng là: Anh phải thế này thế khác với chị, rồi anh phải thế nọ thế kia, rồi ông bà khó tính chỉ có suốt ngày cháu ngoại rồi trông cháu ngoại, không phải. Cho nên khi cư sĩ Châu đã đặt được mình vào vị trí của chính cha mẹ chồng, thì sẽ nhìn thấy được là cha mẹ chồng "Cha mẹ thích dốc lòng làm", cha mẹ thích cái gì?]*

Tiếp theo cô giáo nói với nó:

- Tối nay con nên viết nhật ký để tự kiểm điểm lại xem.

Rốt cuộc đứa bé này tối đến đã viết nhật ký, nó nói "Có hai cái tôi: Một cái tôi rất lương thiện, còn một cái là không lương thiện. Cái không lương thiện và lương thiện đang ở đó mà giằng co nhau". *[Đấy]*

Các bạn, tuổi nhỏ như vậy đã có sự đấu tranh rất lớn như vậy, sau khi lớn lên có sự đấu tranh càng lớn hơn, nhưng nếu tâm hiếu được cắm rễ từ nhỏ, thì cuộc đời chúng sẽ không có mâu thuẫn như vậy. Cuộc đời chúng cũng không vì không cung kính, vì tính xấu mà làm những việc khiến mình phải hối hận. Cho nên, khi con cái phạm sai lầm, chúng ta làm cha mẹ phải rất nhạy cảm, phải lập tức xử lý.

*[Trưa nay tôi lại chiến thắng Chu Bông, vì sao ạ? Chu Bông không chịu ăn, bố mẹ nó chịu. Tôi bảo: "vậy thì để tôi".*

*Tôi bảo:*

*- Con phải ăn, nếu con không ăn, bà đưa con vào WC, đóng cửa lại.*

*Thế là nó cũng giống Vĩ Vĩ – cháu của thầy Thái, nó cứ ngâng ngâng thế này không chịu. Mẹ nó xúc nó vẫn không ăn. Nhưng bắt đầu lúc này, tôi nói 3 lần xong bắt đầu tôi làm hòa, đấy giống như thầy Thái.*

*Tôi ra, tôi cầm cái thìa tôi bảo:*

*- Vậy thì bà xúc cho con nhé.*

*Thế là đồng ý, há mồm ra ăn một thìa. Sau khi ăn một thìa xong thì hết cả bát. Tôi không phải cho nữa, mà thìa thứ hai là bắt đầu đến lượt mẹ nó cho rồi.*

*Cho nên mà, thầy Thái nói là chúng ta không thể thuận theo những cái tập tánh xấu của trẻ. Nếu chúng ta*

*nhân nhượng một lần thì về sau chúng sẽ tiếp tục và cuối cùng chúng sẽ cưỡi lên đầu, lên cổ chúng ta. Và như thế thì sao? Chúng sẽ trở thành rất tự tư.]*

Câu giáo huấn, cả khổ 4 câu này đều là cung kính với cha mẹ: *[Bạn nghe nhé]*

"Cha mẹ gọi, phải đến ngay" *[phải cung kính]*
"Cha mẹ sai, chớ lười biếng" *[cũng là cung kính]*
"Cha mẹ dạy, phải kính nghe"
"Cha mẹ trách, phải thuận sửa"

Đều là một phần tâm cung kính đối với cha mẹ.

*[Đó ạ. Bây giờ đến ý thứ ba là dạy trẻ ân đức cha mẹ luôn nhớ, thì tự nhiên sẽ cung kính]*

***Ba là:*** *Dạy trẻ luôn nhớ ân đức cha mẹ*

Thật ra làm một người, nếu có thể lãnh hội được ân đức cha mẹ một cách sâu sắc thì tâm cảnh của họ sẽ tự nhiên nhu nhuyến, tự nhiên cung kính.

*[Bài trước chúng ta bảo làm sao để cho trẻ khởi tâm hiếu đấy. Thì phải dạy cho trẻ biết tri ân công lao của cha mẹ. Thì chúng ta đã biết, phải dạy cho trẻ biết sao ạ? Cưu mang nặng nhọc. Bảo toàn cho con. Rồi cái công khi sinh đẻ đớn đau, muôn nghìn cay đắng, sau rồi đến cái công gọi công lao dưỡng dục. Phải cho chúng thấy, phải khởi lên được cái tâm tri ân đấy. Và rất nhiều các đứa trẻ đã khóc. Và chính bản thân chúng ta hôm nay, khi đọc gọi "Phật Thuyết Đại Báo Phụ Mẫu Ân Trọng Kinh" thì tôi cũng nhìn thấy rất nhiều bạn đã khóc.*

*Cho nên là phải khởi lên được cho trẻ cái tâm tri ân với cha mẹ. Có biết ân thì bắt đầu mới biết báo ân.*

*Cho nên ý thứ ba ở đây là dạy trẻ ân đức cha mẹ luôn nhớ, tự nhiên sẽ cung kính*

*Đây là thầy Thái nói, tôi phải nói là từng câu từng chữ rất là đúng. Tôi mà cứ mỗi một lần tôi bất kính với mẹ tôi, thì cứ mỗi một lần mà tôi cứ cảm thấy là sân si lên với mẹ thì bắt đầu tôi lại nhắm mắt lại, tôi nghĩ đến hình ảnh gì?*

*Thứ nhất là tôi nghĩ đến cái hình ảnh mà khi tôi còn nhỏ ấy, mẹ tôi đạp một cái xe đạp Thống Nhất cũ, đạp đến 100 cây số, để lên thăm ông bà nội tôi ở một chỗ, sau đấy lại để lên thăm chúng tôi, 4 anh em chúng tôi lại phải chia thành đôi, vì sợ nhỡ bom nó thả một quả mà trúng một cái thì mất cả 4 đứa thì chết. Thế là thành 3 chỗ.*

*Vậy mà bố tôi ngày đấy thì yếu. Tôi lại nhớ đến cái hình ảnh mẹ tôi là cứ đạp xe đạp, đèo nào gạo, nào muối, nào nước mắm, rồi tuốt tuột các thứ đèo lên, thăm chúng tôi xong lại rẽ sang để thăm ông bà nội chúng tôi, rồi lại sang thăm anh chị chúng tôi. Tôi cứ thấy đúng một cái hình ảnh của một người mẹ rất là tần tảo, chịu thương, chịu khó.*

*Tôi lại nhớ đến cái hình ảnh là năm đấy là năm 1964, tôi mới có 5 tuổi thôi. Tôi được đưa lên sơ tán ở trên Hà Bắc, thế thì khi mẹ tôi lên thì tiếp tế các thứ cho các con, vì bố tôi ngày đấy yếu không đi được. Về sau bố tôi tu bố tôi mới khỏe đẹp như là cái ảnh các bạn thấy đấy.*

*Thế thì cứ mỗi lần mẹ tôi về thì mẹ tôi đều phải trốn cả, vì sao? Vì tôi chạy theo. Tôi cứ chạy theo như thế. Có những khi tôi ngủ dậy, cụ đi rồi. Cả một cái đường tàu hỏa như thế này, mà tôi cứ thế là tôi chạy từng cái bậc. Bạn biết tàu hỏa nó chia thành những cái thanh như thế này là tôi cứ thế tôi chạy, mà chân tôi đi chân đất tôi vẫn cứ chạy như thế. Mà tôi chạy theo mãi cho đến nỗi mà, đến mấy cây số, cái anh con nhà chủ, những ngày đấy họ thương nhau lắm. Thế là hai anh chị ấy là chạy theo để coi như lôi tôi về, dỗ dành tôi về.*

*Cho nên mỗi một lần mà tôi cứ cảm thấy là khi bắt đầu tôi sân si khó chịu lên với mẹ, thì tôi lại nhắm mắt lại tôi nhớ lại những cái hình ảnh ấy, và tôi lại cảm thấy rằng là sao ạ? Mẹ tôi đúng là một người mẹ mà vất vả suốt cả một đời. Cho đến tận cuối đời, lúc ấy con cái bắt đầu trưởng thành, bắt đầu mới được mở mày mở mặt. Vậy mà đến khi cha tôi mất đi, thì mẹ tôi rơi vào trầm cảm. Vậy mà bây giờ mình lại không hiểu, mình cứ sân si với cụ mãi.*

*Cho nên ở đây thầy Thái mới nói là sao?]*

Nếu có thể lãnh hội được ân đức của cha mẹ một cách sâu sắc thì tâm cảnh của họ tự nhiên sẽ nhu nhuyến, tự nhiên sẽ cung kính.

*[Đúng bạn ạ. Bạn hãy cố gắng làm được điều đấy. Nếu lúc nào bạn cảm thấy sân si lên với cha mẹ bạn, bạn hãy nhớ đến từ công lao sinh thành, rồi đến công lao dưỡng dục, rồi đến chăm sóc. Tất cả là hy sinh cho con, gọi là "Những mong con no ấm, mẹ đói rách vẫn vui".*

*Rồi đối với lại con bệnh tật thì sao? Như cư sĩ Hằng đấy. Cho nên ở đây các bạn nào nếu có anh em mình là những người gọi là khiếm khuyết hoặc không bằng mình thì các bạn phải nghĩ đến tấm lòng của cha mẹ. Cha mẹ sợ nhất là con ốm, và cuối cùng trong "Phụ mẫu ân trọng Kinh" thì nói gì hả các bạn?*

*"Không ghét con mù điếc,*
*Không hiềm tật chân tay,*
*Con cùng chung máu mủ,*
*Lòng thương chẳng đổi thay"*

*Cho nên càng các con mà bị khiếm khuyết, càng các con mà bị gọi là kém cạnh thì cha mẹ lại càng thương, các bạn phải hiểu được điều đấy. Chứ không phải lúc đấy các bạn lại tha hồ tranh giành.*

*Có lần, tôi còn nhớ cư sĩ Hằng vì giận quá nên mắng cư sĩ Trung thì về sau có phàn nàn với tôi. Tôi có nói với cư sĩ Hằng thế này, từ đấy trở đi cư sĩ Hằng không bao giờ nữa.*

*Tôi bảo:*

*- Con cứ thử nghĩ mà xem, con có công ty này, con có nhà cao này, (bởi vì một cái căn hộ đấy là cũng gần 5 tỷ), con có ô tô riêng này, gọi là nhà lầu xe hơi, con có công ty, con có chồng con thương yêu con này, con có các con con xinh đẹp ngoan ngoãn, em có gì đâu? Vậy tại sao mình không thể phát được một cái tâm là bao dung với em, mà cứ phải bắt lỗi từng li từng tí một thế?*

*Lúc ấy cư sĩ Trung chưa có người yêu cơ. Và từ đấy, sau khi tôi nói lần ấy xong thì cư sĩ Hằng không bao giờ phàn nàn về em nữa. Và lúc đấy thì chỉ còn cái gì? Chị có cái gì thì đều giúp em hết, đều thương yêu em.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ tiếp tục học ý thứ 2: "Khi con cái bất kính, cha mẹ phải lập tức xử lý".*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 54**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta vẫn đang học Chánh văn 2.1. "Cha mẹ gọi phải đến ngay", nội dung thứ 4. "Dạy trẻ cung kính với cha mẹ thế nào?".*

*Cũng đã học xong 2 ý đầu của nội dung này, đó là:*

- *Khi trẻ gọi cha mẹ có cần đến ngay hay không ạ? Không nên;*
- *Và ý thứ hai là khi con cái bất kính, thì cha mẹ phải lập tức xử lý.*

*Tiến sĩ Thái vừa giảng đây là trường hợp mà con của các bạn bất kính với ông bà. Bây giờ tôi xin chia sẻ thêm về một trường hợp khác.*

**KHI VỢ (HOẶC CHỒNG) BẤT KÍNH VỚI ÔNG BÀ THÌ PHẢI LÀM SAO?**

*Hòa thượng dạy để thành tựu đạo nghiệp thì phải "Với người không tranh, với sự không cầu" (Tức là bạn phải buông bỏ dần được bản ngã).*

*Nhưng vì buông bỏ là cả một tiến trình, nên làm sao có thể nói là "Với người không tranh với sự không cầu" là bạn có thể làm được ngay. Không làm được, vì đây là một quá trình buông bỏ dần dần. Hay như chúng ta gọi là quá trình "Cẩu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân".*

*Vậy bạn bắt đầu hạ thủ công phu từ đâu? Khi bạn đối với người, đối vật, đối với việc bạn phải không được có "Tâm khống chế". Có nghĩa là: Trước đây một mực muốn chồng, con, bạn bè, đồng nghiệp phải làm theo ý mình thì giờ đây phải thay đổi; Trước đây nhất định phấn đấu*

*mua nhà, lên lương, lên chức… thì một mực dùng mọi cách để đạt bằng được, thì đây chính là tâm không chế, cần phải buông bỏ, phải tùy duyên mà không được phan duyên;*

*Còn khi người, vật, việc đối lại với bạn, thì bạn phải học được "Tâm tan nhạt", nghĩa là có cũng được, không có cũng được, bị người chiếm tiện nghi cũng được, bị người lấy đi các thứ cũng được, tốt xấu đều được hết. Nói nôm na là dễ tính ra và thế nào cũng được.*

*[Bây giờ thì làm sao?] Có một đồng học chia sẻ với tôi thế này:*

*Kể từ đó cô hoàn toàn không còn nói gì để "Góp ý" với chồng con khi thấy họ mắc lỗi nữa, và cô cho rằng như vậy là mình đã học được "Tan nhạt" và "Không không chế".*

*Một hôm, con cô bị ốm, ông bà ngoại lên thăm cháu. Trong khi cô bế con thì chồng cô đi mua thuốc. Về đến nhà cả hai loại thuốc đều không đúng, ông bà ngoại thấy thế nhắc nhở chồng cô: "Mua thuốc cho con thì phải cẩn thận chứ". Lúc đó chồng cô quay sang "vặc" cả ông bà ngoại. Trước thái độ này của chồng cô, cô vẫn ngồi im không nói gì (Vì như thế là tưởng là mình học được cái tan nhạt, với không khống chế là giỏi quá mà).*

*Sau khi cháu khỏi ốm lần đó, ông bà ngoại không lên nữa. Đến khi cô học đến đoạn "Khi con cái bất kính, cha mẹ phải lập tức xử lý". Lúc này cô mới nhận ra là mình đã sai. Cô bắt đầu suy nghĩ và hối hận. Ông bà ngoại ngoài việc là song thân của mình ra, còn giúp cô chăm sóc cháu*

*suốt ngày, tiền nong thì ông bà không lấy của vợ chồng cô một đồng, mà chỉ có cho thêm. Ốm đau ông bà cũng chưa nhờ đến vợ chồng cô lấy một ngày. Vậy mà cô để chồng mình mắng cả ông bà, trong khi cô là con đẻ không nói lấy một lời.*

*Cô bỗng nhớ lại một đoạn trong kinh "Đại Báo Phụ Mẫu Ân Trọng Kinh" Phật có dạy: "Cha mẹ nuốt đắng nhả ngọt cho con".*

*"Mẹ, cha tình non biển*
*Thương con lòng chẳng nguôi.*
*Nhả ngọt nào có tiếc.*
*Nuốt đắng chẳng rùng môi*
*Dạ mến yêu chân thật*
*Ơn sâu khó đắp bồi*
*Những mong con no ấm*
*Mẹ đói, rách vẫn vui".*

*Và rồi cô đã khóc, sau đó cô lập tức cùng chồng đến nhà ông bà ngoại để xin lỗi. Ông bà ngoại cũng là người có tu tập nên lượng thứ cho. Sau đó tôi có chia sẻ thêm cùng cô như sau:*

*- Thứ nhất, nước mắt nào cũng chảy xuôi, cha mẹ ông bà nào cũng thương con cháu, nhưng phải hiểu các con làm như vậy trước hết nói về cái nhân mình tạo thì về sau cái quả tự mình phải hứng. Nếu lúc ấy con có "Nghiêm khắc" với chồng thì cũng là vừa dạy con con, vừa dạy chồng thì cái tội bất hiếu này cũng nhẹ đi. Còn như đối với cha mẹ là người hết lòng vì mình nhất mà bất hiếu, bất kính vậy thì làm sao đối với người ngoài có thể thương yêu đây?*

*- Thứ hai: Học đạo như con là "không có trí tuệ". Vì sao? Hòa thượng nói "tan nhạt", "không khống chế" là nói về mặt "Lý", tức là trong tâm con phải bình lặng, chứ không phải nói về mặt "Sự".*

*Có nhớ thầy Thái nói "Quát mắng không có nghĩa là tức giận" hay không? Nói về phương tiện để dạy này thì có rất nhiều. Nếu con lại thực hiện từ mặt "Sự" là không nói, không mắng con, không dạy chồng nữa thì con cái sẽ hư hỏng, chồng cũng chẳng thể nào vào "nếp".*

*Vì sao cần phải đưa chồng vào nếp? Vào nếp ở đây là đưa vào theo đúng đường đạo. Vì trong gia đình con, con là người học đạo nên ai là người học đạo người đấy sẽ là người thuyền trưởng, không thể "nhường" hoặc "đùn đẩy" "quyền thuyền trưởng" cho người không học đạo, mà con thuyền hạnh phúc gia đình sẽ mất lái, không có phương hướng. Người cầm lái này chính là người phải lãnh "sứ mạng" của gia đình rồi.*

*- Thứ ba: Tập tánh xấu của con người, ai sinh ra trong nhân đạo mà chẳng có, đừng bao giờ mong muốn con mình, chồng mình "tự ngoan", mà phải hiểu mỗi lần con, chồng mình mắc lỗi chính là cơ hội cho mình dạy con mình, chồng mình. Người xưa có câu: "Trai khôn dạy vợ, gái khôn dạy chồng". Vì sao thế? Vì nếu không thấy đây là cơ hội thì lần sau họ sẽ mắc ở sau lưng mình mà mình không biết nên không thể chỉ dạy cho họ, và đến lúc lỗi rất nặng sẽ ảnh hưởng tới cả cuộc đời của chúng sau này, có khi còn mất cả mạng chứ chẳng chơi.*

*Cho nên mỗi một lần chồng, con mắc lỗi thì phải hiểu đây là cơ hội chứ không được sân si. Bởi vì con người không phải là Thánh hiền, mà đã không phải Thánh hiền thì kiểu gì cũng có lỗi, nhưng mà khi biết lỗi rồi sửa thì coi như là không có gì tốt bằng. Cho nên có lỗi là tất nhiên, miễn là mình phải biết và sửa những tập tánh xấu này. Đây chính là như Tiến sĩ Thái nói là "cách vật" tức là "phế trừ tập tánh xấu".*

*[Bây giờ chúng ta sẽ tiếp tục học bài hôm nay. Chúng ta đang học dở ý: Dạy trẻ luôn nhớ ân đức của cha mẹ, tự nhiên sẽ cung kính*

*Hôm nay, chúng ta sẽ tiếp tục học ý này. Bây giờ chúng ta nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi nhớ khi chị tôi lấy chồng. Tôi là con trai duy nhất nên tôi là người giúp anh rể mở cửa. Trên đường có rất nhiều nghi lễ đón dâu. Thật ra những nghi thức đón dâu này đều có ý nghĩa của nó, trong đó có một nghi thức, khiến tôi có ấn tượng sâu sắc nhất, chính là rước dâu. Sau cùng anh rể dẫn chị tôi bái biệt cha mẹ.

Tôi đứng một bên xem lễ. Khi chị tôi và anh rể quỳ xuống, ba tôi trong chốc lát nước mắt đã trào ra. Giọt nước mắt của ba tôi trào ra, trong chốc lát nước mắt của tôi cũng trào ra. Khoảnh khắc đó, tôi cảm nhận được tâm trạng của người làm cha.

Cha chăm sóc con gái suốt hơn 20 năm, không biết đã khổ tâm biết bao nhiêu, không biết lo lắng biết bao nhiêu

điều. Mỗi niệm đều hy vọng con cái sống tốt, con cái học hành tốt, con cái có thể có một nơi yên ấm.

*[Đây chính là "Cha mẹ thích, dốc lòng làm", Chu Bi nghe chưa?]*

Hy vọng con cái sống tốt, hy vọng con cái học hành tốt, và hy vọng con cái có một nơi yên ấm.

Cho nên giọt nước mắt đó của ba là có một chút an ủi này, rốt cuộc hôm nay cũng giúp con gái tìm được nơi trở về tốt đẹp, là giọt nước mắt an ủi, nước mắt cảm động mà sự quan tâm và gian nan của cha mẹ đối với con cái. Phải chăng là đã gả đi rồi sẽ không còn lo lắng nữa? Không phải! Mà là yêu thương bao bọc suốt cả đời.

*[Đó. Chắc là cư sĩ Châu về làm dâu thì đã cảm nhận thấy "mà là yêu thương bao bọc suốt cả đời" đối với ông bà ngoại đúng không?*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cho nên trong Kinh Phật Thuyết Phụ Mẫu Đại Báo Ân Trọng Kinh có câu: *"Mẫu niên nhất bách tuế, trường ưu bát thập nhi", [nghĩa là]* "Cha mẹ cha trăm tuổi già vẫn thương con tám chục". Mẹ già mặc dù sống đến trăm tuổi, nhưng con cái dù có 80 tuổi, thì trong mắt mẹ vẫn là đứa trẻ của bà.

Khi nội tâm tôi cảm nhận được nỗi cực nhọc gian truân của người làm cha. Tôi nói với chính mình "Suốt đời này cũng không báo được hết ân đức của cha mẹ, tuyệt đối

không thể nói lời ngỗ nghịch, nói lời bất kính đối với cha mẹ".

*[Đấy, các bạn hãy nhớ điều đấy. Trong Đệ Tử Quy có dạy là gì ạ? Cha mẹ sai, cha mẹ lỗi thì sao ạ? Các bạn đọc tôi nghe khổ ấy ạ. "Cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi, mặt vui tươi, lời hiền hòa, khuyên không nghe, vui khuyên tiếp, dùng khóc khuyên, đánh không giận".*

*Các bạn thấy chưa ạ? Vâng ạ! Cho nên tuyệt đối không thể nói lời ngỗ nghịch với cha mẹ. "Khuyên không nghe", bây giờ khuyên không nghe, chữ "Duyệt phục gián", "Duyệt" chính là vui, là khuyên không nghe, thì khi nào khuyên tiếp? Khi nào vui khuyên tiếp. Cho nên lúc cha mẹ bạn đang sân giận rồi, mà bây giờ bạn bạn lại nghĩ rằng "Khuyên không nghe, phải cố khuyên", bạn cứ cố mãi thì không cẩn thận là cha mẹ bạn nổi trận lôi đình lên là chết dở.]*

Vì có một phần lãnh hội này, nên tự nhiên thấy ba mình liền sinh tâm cung kính, sinh tâm hoan hỷ. Vì thế rất quan trọng là chúng ta phải luôn luôn để ân đức của cha mẹ trong lòng, thì tự nhiên sẽ **"Thành ư trung, hình ư ngoại"** (Nghĩa là trong lòng thành thực thì sự thành thực này sẽ hiện ra mặt), ngôn ngữ và hành vi cung kính của chúng ta, sẽ biểu hiện ra bên ngoài**.**

*[Để ân đức của cha mẹ ở trong lòng. Khi để được thì lúc nào bạn cũng sẽ giữ được cái tâm cung kính đấy. Thậm chí là khi nhìn thấy cụ ngồi ăn, tôi nhìn thấy cả một cái mái tóc bạc phơ như thế này, tôi cũng lại nghĩ đến rằng là suốt cả một cái thời gian thanh xuân tuổi trẻ, cho đến tận khi tóc*

*bạc, vẫn là suốt đời vì con, thì lúc đấy tâm cung kính của mình lại khởi, một hình ảnh nào bạn cũng thế.*

*Chúng ta kết thúc chánh văn 2-1 "Cha mẹ gọi phải đến ngay" ở đây ạ. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang chánh văn…]*

**2-2. "Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn"** (Cha mẹ sai, chớ lười biếng)

**1. Khi cha mẹ sai bảo phải làm ngay**

Chúng ta bằng lòng làm việc giúp cha mẹ thì không thể biếng nhác, đã đồng ý thì phải làm. Điều này chúng ta yêu cầu bọn trẻ lại rất dễ:

- Không phải con muốn đi tắm ư? Đi tắm nhanh.

*[Đấy, mình khống chế con mình thì rất dễ, nhưng mà đối với cha mẹ thì rất dễ quên đi.]*

Mệnh lệnh của cha mẹ không được làm biếng (Cha mẹ sai, chớ lười biếng). Khi quý vị và con cái đều có chung một ngôn ngữ, chúng ta đều phải cùng nhau tuân thủ giáo huấn của Khổng lão phu tử, con cái và quý vị cùng chung ngôn ngữ, như vậy rất dễ câu thông.

Nhưng chúng ta nên suy nghĩ lại, chúng ta lớn như vậy nhưng mệnh lệnh và những việc cha mẹ giao phó, chúng ta có biếng nhác chăng?

*[Chúng ta càng lớn thì chúng ta càng biếng nhác. Còn khi chúng ta nhỏ thì cha mẹ mắng, cha mẹ hét thì cuối*

*cùng chúng ta cũng phải làm. Nhưng mà khi chúng ta lớn lên thì càng ngày càng biếng nhác.]*

Việc mà chúng ta đáp ứng trước thân hữu, việc dễ "Bất tuân" nhất là với ai? Là với những người thân nhất với ta như cha mẹ, thậm chí là thân như chồng hay vợ.

Thân nhất với chúng ta đều là người quan trọng nhất, có ân đức lớn nhất đối với cuộc đời chúng ta, nhưng rốt cuộc chúng ta lại rất dễ không giữ chữ tín với họ. Nguyên nhân là gì? Vì nếu bạn không giữ chữ tín với khách hàng thì không kiếm được tiền.

*[Bây giờ họ bảo: Ối giời ôi ngày mai, tôi lấy ví dụ như là 100 cái cái mặt hàng, thì thôi các bạn làm ngày làm đêm, ngày mai mà không có thì thất tín với khách hàng. Không có thì phải chạy ngược chạy xuôi cho nó ra thì thôi. Rồi mang đến tận nơi, phục vụ coi như là, đúng là gọi là "khách hàng là thượng đế".*

*Thế nhưng cha mẹ mà sai thì các bạn lúc nào cũng là để xuống dưới cùng, và không cần nhớ. Vì sao tôi biết? Vì trước đây thì cha tôi cũng là nhiều người đánh giá ông là một nhà trí thức cũng thuộc loại gọi là có tiếng ở Hà thành, cho nên ông viết rất nhiều, ông rất cần nhiều giấy, nhiều sách. Thế mà mỗi lần ông bảo là:*

*- Hôm nay, con đi làm về mua cho cha mấy cái bút bi.*

*Thì tôi hứa Đông hứa Tây, hứa Nam hứa Bắc xong rồi ngày nào rồi tôi cũng quên. Hôm nào về cũng là hai tay không. Cụ nói lần thứ nhất, lần thứ hai, lần thứ ba tôi vẫn*

*cứ hứa và vẫn về hai tay không. Mà cụ cũng chả giận gì cả. Ấy thế mới dễ bất tuân nhất chứ, thế mới dễ bất tín nhất.*

*Xong có một lần cụ mới nói, cụ bảo:*

*- Khi cha mẹ đã già có những việc không thể tự làm được, vậy mà khi nói với các con, các con cứ hứa, nay hứa, mai hứa, mà chẳng phải 1 đứa, cả 4 đứa đều như thế. Vậy thì nếu như lúc cha mẹ ốm thật thì biết trông cậy vào ai?*

*Lúc đấy, bắt đầu tôi mới sực tỉnh. Và lần này thì cụ cần mua hai cái bút thì tôi mua cho 20 cái để cho đỡ. Nhưng mà rồi cuối cùng cụ lại cũng không viết kịp thì cuối cùng mực nó lại khô. Đó. Thế cụ có nói lại với tôi như thế này, cụ bảo là:*

*- Con có biết tại làm sao Đảng viên hay Đoàn viên ấy, tháng nào con cũng phải đóng Đoàn phí, Đảng phí không? Tại sao họ không thu luôn một năm đi cho nó tiện? Bởi vì cái thời gian đấy không có một cái động thái gì để nhắc rằng mình đang là người Đảng viên thì không được.*

*Cho nên cái hành vi mà con mua 10 cái bút liền một lúc cũng tốt, nhưng mà bây giờ nó khô hết rồi chỉ còn dùng được vài cái. Nhưng mà cái quan trọng nhất là phải luôn luôn để trong tâm là mình phải giữ lời hứa với cha mẹ, phải có hiếu với cha mẹ.*

*Khi mà con làm được điều đấy thì lúc đấy, đã để cha mẹ thường xuyên trong tâm như thế, thì đây chính là nhắc nhở con rằng là phải có hiếu. Lúc ấy thì bắt đầu tôi hiểu ra.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Nhưng không giữ chữ tín đối với cha mẹ còn có thể mượn cớ:

- Ôi chao, con gần đây rất bận, thật xin lỗi, thật là ngại quá!

Cho nên con người nên phản tỉnh, chúng ta càng phải giữ chữ tín với cha mẹ, thái độ như vậy mới đúng đắn.

*[Cho nên khi mà tôi đọc đến cái chỗ là không giữ được chữ tín với cha mẹ, vậy có thể mượn cớ. "Ôi chao con gần đây rất bận, thật xin lỗi, thật ngại quá".*

*Không hiểu các bạn có thế không ạ? Vâng ạ, chúng ta nên rút kinh nghiệm. Chúng ta trẻ, khỏe chân, mạnh tay, nhanh nhẹn chạy đi chỗ này chạy đi chỗ khác. Khi cha mẹ đã già có những việc không thể tự làm được cha mẹ cần cha mẹ mới nhờ, vậy mà chúng ta dễ dàng quên đi.]*

Đương nhiên giữ chữ tín với cha mẹ thì cũng phải nên giữ chữ tín với tất cả mọi người.

*[Bạn thấy không? Luôn luôn mở rộng. Cho nên mới gọi là sao ạ? "Bách thiện hiếu vi tiên", tức là cái việc mà hiếu với cha mẹ phải đặt lên đầu tiên, là cái việc thiện đầu tiên. Thế nhưng mà để cái bạn thành tựu đạo quả thì hiếu với cha mẹ là nền tảng, nhưng cuối cùng thì bạn phải nhớ là mở rộng ra tất cả các chúng sinh thì lúc đấy bạn mới thực sự buông bỏ được cái bản ngã của mình.]*

Cho nên phải giữ chữ tín với tất cả mọi người.

Hôm nay, học xong tiết học này, chúng ta nên nghĩ xem có việc gì đã hứa với cha mẹ, đến nay vẫn chưa làm thì nên làm nhanh.

Ở Thẩm Quyến có một thầy giáo, đúng lúc thầy nghe giảng, liền nói:

- Mấy ngày trước đúng lúc tôi trở về nhà, thấy ba tôi cầm cây dao cạo râu rất xấu. Tôi nói: "Ba à, cây dao này đã quá cũ, đừng dùng nữa để con đi mua cái khác cho ba".

Nói xong cầm cây dao cạo râu của ba vứt vào trong giỏ rác, nhưng sau đó lại quên mất không mua. Ba tôi giận mất mấy ngày.

Cho nên khi nghe xong bài giảng này thầy đột nhiên nhớ lại. Lập tức gọi điện về xin lỗi ba và mua gấp cây dao gửi về.

*[Các bạn, tôi để các bạn một phút nghĩ xem các bạn có đang hứa gì với cha mẹ không ạ? Bạn nào đang hứa giơ tay? Không có bạn nào đang hứa đúng không ạ? Vâng ạ, Vân Chi, Đàm Tiến còn bạn nào đang hứa nữa không ạ? Hay là các bạn quên hẳn? Tôi hỏi đột một cái nên các bạn cũng chẳng để cái ý của cha mẹ, nhu cầu cha mẹ trong tâm nên bạn không hề nhớ.*

*Một, không để ý đến nhu cầu của cha mẹ trong tâm nên không hề nhớ.*

*Thứ hai là các bạn thường xuyên không có giúp gì cha mẹ rồi, cho nên cha mẹ thôi chả nói nữa, nói bằng nói với đầu gối.*

*Chúng ta lưu ý ạ.]*

Hôm nay, học xong tiết học này chúng ta nên nghĩ xem, có việc gì đã hứa với cha mẹ đến nay vẫn chưa làm thì nên làm nhanh. Rốt cuộc không chỉ có một thầy, mà có một vị thầy khác cũng phát hiện mình hứa mua dao cạo râu cho ba nhưng cũng không mua. Cho nên người cần phải có người nhắc nhở. Vì thế cạnh mình cần có bạn tốt. Bạn tốt ở đâu?

*[Các bạn, bạn tốt ở đâu? Vâng ạ. Làm thế nào để bạn tốt Đệ Tử Quy có thể nhắc được bạn ạ. Vâng ạ. Sáng đọc, tối đọc nên thường xuyên kiểm điểm hành vi. Quên với cha mẹ cái lập tức nhớ ngay, "Cha mẹ sai chớ lười biếng", mình lười mất rồi nhận lời mà không làm.]*

Nếu quý vị thường có thể xem Kinh sách thì liền có thể phát hiện mình còn có điểm nào thiếu sót.

**2. Không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận rồi làm**

*[Đấy cái mức thứ nhất thì là cha mẹ sai nhận lời với cha mẹ, thấp, phải làm ngay.*

*Còn chúng ta thì quá thấp tức là nhận rồi mà không làm.*

*Thế còn mức thấp nữa là không chịu nhận luôn từ đầu.*

*Mức thứ hai là không đợi cha mẹ sai bảo tự cảm nhận rồi làm. Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Thời cổ đại có rất nhiều hiếu tử, họ không đợi cha mẹ sai bảo, họ có thể cảm nhận được cha mẹ cần gì, tự mình chủ động làm.

Vào thời Tam Quốc, có một người con hiếu thảo gọi là Mạnh Tông. Có thể mọi người đã nghe qua tích *"Mạnh Tông Khấp Trúc Sanh Duẩn"* (Có nghĩa là: Mạnh Tông khóc tới khi trúc mọc thành măng).

Anh ta thấy mẹ đã một thời gian dài không ăn được, đột nhiên rất muốn ăn canh măng hầm. Vì bao tử của mẹ đau lâu ngày, tỳ vị đều suy nhược, nay đột nhiên rất muốn ăn một cái gì đó, cho nên nếu như không ăn được thì thế nào? Sẽ rất đau khổ!

Vì lúc đó là mùa đông nên làm gì có măng, nên anh ta thấy thế tự mình không biết phải làm sao liền vào trong vườn tre để khóc. Hiếu tâm này, tâm chân thành này, nước mắt chảy xuống làm cảm động điều gì? Làm cảm động cây tre.

Nước mắt chúng ta từng giọt xem có thể cảm động được hay không nhé? Lúc đó là mùa đông, về cơ bản thì măng không mọc vào mùa này, nhưng vì hiếu tâm của anh ta nên *"Chân thành dẫn đến vàng đá cũng phải tan",* trong khi tre là thực vật.

Theo tiến sĩ Giang Bổn Thắng (Người Nhật) đã nghiên cứu ra, ý niệm con người có thể ảnh hưởng đến khoáng vật, có thể ảnh hưởng tới nước. Khi con người có thiện niệm, nước sẽ kết tinh rất đẹp. Khi con người có thiện niệm, đến hồ nước rất dơ bẩn đều trở thành rất thanh tịnh, nên đại tự nhiên

và nhân tâm xuất hiện sự tương hỗ lẫn nhau, liền xuất hiện động thái. Thế nên cổ đại có nhiều hiếu tử như vậy.

Vì sao có thể cảm động được cây tre, có thể cảm động được rất nhiều động vật, thậm chí cảm động cả con cọp hung hãn nhất? Đều dựa vào điều gì của họ? Đều dựa vào lòng hiếu thảo.

Kịch hay như vậy, các bậc tổ tông chúng ta diễn mấy ngàn năm. Kịch hay như vậy, chúng ta có tiếp tục giảng chăng? Nên! Chỉ cần chúng ta có thể học được lòng hiếu thảo của họ, nhất định có thể ngay trong cuộc đời chúng ta trở thành kịch hay, diễn cho mọi người cảm động rơi nước mắt.

*[À, đến đây bắt đầu chia sẻ. Hôm vừa rồi tôi bị ốm, tối hôm ấy tôi sốt. Sáng ngày hôm sau con dâu tôi bảo với tôi là:*

*- Mẹ ơi mẹ, hôm nay con xin nghỉ ở nhà để con chăm mẹ.*

*Thế tôi:*

*- Ừ.*

*Con gái tôi cũng bảo với tôi là:*

*- Mẹ ơi mẹ, sáng nay con xin nghỉ ở nhà để chăm mẹ.*

*Tôi bảo:*

*- Ừ.*

*Mặc dù tôi ốm cũng không phải mấy nhưng tôi cũng muốn là một thành tựu cái tâm hiếu cho các cháu, thứ hai là để chúng nhớ.*

*Con dâu tôi thì bắt đầu:*

*- Mẹ ăn gì?*

*Tôi bảo:*

*- Mẹ không ăn. Mệt!*

*Con dâu tôi bảo:*

*- Thế mẹ ăn gì chứ lại không ăn?*

*Tôi bảo:*

*- Vậy thì cháo.*

*Thế là đi đặt cho tôi một nồi cháo, một đĩa hoa quả cắt ra ngon lành, mang lên, rồi là nước cam, cả ngày hôm đấy cứ loay hoay.*

*Con gái tôi thì sao? Sau khi thấy em dâu làm các việc thì con gái tôi:*

*- Thôi, thế bây giờ chắc chẳng có việc gì, con lại xin phép mẹ con đi làm.*

*Tôi cũng:*

*- Ừ.*

*Thế sau ngày hôm đấy về tôi mới gọi con gái vào. Tôi bảo:*

*- Vào đây! Con có nhớ Đệ Tử Quy dạy là "Cha mẹ bệnh nếm thuốc trước, ngày đêm hầu không rời bước". Vì sao lại "Không rời bước"? Không phải là mẹ nói là mẹ không ăn thì thôi tiện quá đi luôn, mà phải ở luôn bên cạnh để xem cha mẹ lúc ấy có cần gì. Người ốm thì ai mà muốn ăn, thì bây giờ bảo "Không ăn" một cái là đi liền.*

*Thế lúc đấy tôi mắng như thế thì con dâu vừa đưa 1 bát cháo. Ăn xong, tôi bảo:*

*- Vậy cái khăn mặt đâu? Vì hôm nay mẹ dặn mua.*

*Con gái tôi bê ra cái khăn mặt đưa cho tôi còn nguyên cả cái tem.*

*Bố cháu mới gắt lên là:*

*- Thế không biết là đem vò để cho mẹ à?*

*Cắt cái tem ấy ra mang đưa cho mẹ. Lại cái khăn lạnh. Đang ốm.*

*Thế có biết là "Cha mẹ bệnh nếm thuốc trước" là vì sao không? Là vì phải cần cái nước ấm. Vậy cái khăn mặt cũng thế. Khi mẹ đang sốt thì phải cần cái khăn mặt mình phải vò cho mẹ ấm. Bởi vì thường xuyên không để Đệ Tử Quy trong tâm. Lần thứ ba sau khi lau mặt xong lấy cho tôi một chén nước:*

*- Để con lấy cho mẹ cốc nước.*

*Bố cháu bảo:*

*- Lấy cho mẹ nước đi!*

*Đến lúc lấy một cốc nước lại cốc nước lạnh. Tôi uống vào lúc đấy là vì người nó ngây ngấy sốt là lạnh hết, nhưng tôi uống không nói câu nào nữa, bởi vì bây giờ mà nói nữa thì con mình sẽ bị tràn. Không nói nữa.*

*Hôm sau tôi mới nói:*

*- Con có biết ngày xưa ông ngoại con khi ốm nằm trong viện, mẹ vào mẹ hỏi "Cha ăn gì không?" thì ông ngoại con bảo "Không, không ăn gì!". Hỏi gì cũng không ăn.*

*Lúc đấy tôi còn nhớ là 9 giờ rưỡi tối mà cha không ăn. Ngoài đường thì mưa gió sấm chớp ầm ầm, mà hỏi không ăn gì. Tôi nghĩ mãi ra đủ món, cuối cùng tôi bảo: "Vậy thì cha ăn phở, con mua?". Cụ im im. Cụ bảo: "Nghĩ".*

*Tôi nói với cư sĩ Hằng là:*

*- Tối hôm ấy, bố và mẹ đi xe ô tô khoảng 10 con phố mới mua được một tô phở mang về để đưa cho ông ăn. Ông ăn xong ông bảo là khỏe hẳn ra, mà dưới trời gọi là mưa gió cho nên các hiệu phở 10 giờ họ đều đóng cửa hết rồi, đi khoảng 10 con phố mới mua được.*

*Vậy thì cái việc mà thực hiện Đệ Tử Quy, mà các bạn không để trong tâm thì các bạn có thực hiện được không? Không thực hiện được.*

*Vậy thì con học Đệ Tử Quy như thế này là không được. Mà con biểu pháp ra như thế này thì các con con nó sẽ theo như thế. Con hãy nhìn em Châu đấy, khi mẹ bảo không ăn thì em ý bảo: "Vậy thì để con nấu cháo". Mẹ bảo là: "Thôi", bởi vì tính mẹ không cầu kỳ. Mẹ bảo: "Thôi, cháo chỉ cần lấy cái gói cháo ăn liền xé ra xong rồi đưa vào cho mẹ ăn cũng được" thì em ấy không. Em ấy nấu cà rốt rồi là khoai tây, rồi là những cái gì gì nữa là thành một cái bát cháo rất là ngon đưa lên, thì cuối cùng một bát ăn hết mẹ lại ăn thêm nửa bát nữa là mẹ bảo: "Mẹ khỏe hẳn ra".*

*Cho nên mới gọi là: "Cha mẹ bệnh nếm thuốc trước, ngày đêm hầu không rời bước". "Không rời bước"! Chứ không phải thấy bảo "Thôi" một cái là thôi tiện quá, đi luôn. Các bạn nên lưu ý.*

*Và ngày hôm sau thì cư sĩ Hằng, sau đấy thì khóc và bảo tôi rằng là:*

*- Con xin tri ân mẹ, con cảm ơn mẹ vì mẹ đã chỉ lỗi cho con vì bản thân con không nhìn ra được cái lỗi này.*

*Ngày hôm sau thì cư sĩ Hằng nghỉ ở nhà, và cư sĩ Minh Châu thì đi làm. Tôi bảo:*

*- Minh Châu đi làm, hôm nay mẹ cũng đỡ rồi.*

*Về sau tôi cũng nói với chồng tôi là:*

*- Không phải em ốm nặng, nhưng nếu như ngay từ bây giờ không rèn cho các con nó nhớ về Đệ Tử Quy từng câu từng chữ thâm nhập để mà hành thì đến khi mình ốm nặng*

*thật nó cũng sẽ vào hỏi một câu là: "Mẹ ăn gì? Bố ăn gì?". "Không ăn, thôi". Cũng không cần biết là uống thuốc gì.*

*Cứ hỏi tôi. Tôi bảo Minh Châu, thì cuối cùng là Minh Châu lên cũng hỏi tôi. Tôi bảo:*

*- Mẹ sốt thế này mẹ chỉ cần mấy cái lá.*

*Cái lá mà nói với cô Nhàn với lại Huyền đấy. Tôi sốt thế tôi cũng chỉ có mấy cái lá, không một viên thuốc kháng sinh. Mấy cái lá. Thế sau đấy thì là tôi mệt thì Minh Châu hỏi:*

*- Vậy mẹ cần gì nữa không?*

*Vậy tôi chỉ cần có mấy viên B1.*

*Thế con dâu thì biết hỏi các thứ, thế con gái thì lại nghĩ thôi con dâu đã xong rồi thì mình không có cần trách nhiệm. Nhưng trong lòng thì không hề biết mình đang mắc lỗi. Cho nên đến khi tôi chỉ ra thì lúc ấy mới bảo:*

*- Con xin lỗi mẹ, con xin tri ân mẹ, vì mẹ đã chỉ cho con biết được khuyết điểm của con. Không thì con không thể nào con tự nhìn thấy được khuyết điểm của mình.*

*Cho đây mới nói là: "Không đợi cha mẹ sai bảo tự cảm nhận rồi làm". Chứ không bạn thực hiện câu đầu bảo: "Cha mẹ sai không được lười biếng". Bây giờ hỏi rõ ràng rồi. Lúc đầu còn cãi tôi:*

*- Con hỏi mẹ bảo mẹ không ăn gì, mẹ không cần gì!*

*Thế tôi mới bảo là:*

*- Ừ, người ốm thì bao giờ cũng như thế. Nhưng mà thế nào là không rời bước? Và phải cảm nhận xem cha mẹ cần gì để mà mình làm.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Thế nên khi mẹ anh ta ăn canh măng hầm này xong thì bệnh liền lành.

*[Tôi chẳng cần ăn canh măng hầm, tôi chỉ cần ăn một bát cháo con dâu tôi nấu, xong thì tôi thấy khỏe lên tôi lại xin thêm nửa bát nữa là đến ngày thứ 3 là tôi khỏe mạnh bình thường hoàn toàn. Lần này rất nhanh, người có lòng hiếu thảo. Các bạn phải nhớ, đối với cha mẹ thì thầy Thái dạy, Hòa thượng cũng dạy:*

*- Thứ nhất là "Dưỡng phụ mẫu chi tâm". Phải biết được cái tâm của cha mẹ cần cái gì, thích cái gì mà mình phải cố gắng mình làm.*

*- "Dưỡng phụ mẫu chi thân" là khi cha mẹ, thân thể, cái thân tứ đại này mà ốm đau mỏi mệt, thì phải biết được là từ ăn uống sinh hoạt làm sao đấy để cho cha mẹ cái thân tứ đại này, phải được khỏe mạnh.*

*- Cuối cùng mới là "Dưỡng phụ mẫu chi chí" là giúp cho cha mẹ thành tựu đạo quả.*

*- Thế thì "Dưỡng phụ mẫu chi tâm" bạn không cần quan tâm là cha mẹ bạn cần cái gì, "Dưỡng phụ mẫu chi thân" thì cũng không cần nốt. Cuối cùng, còn "Dưỡng phụ*

*mẫu chi chí" thì là cũng không làm nốt là bởi vì là mẹ bạn hiểu đạo rồi. Thế thì cuối cùng ba cái dưỡng ấy bạn đều không làm vậy thì cái chữ Hiếu này bạn treo ở tít trên chín tầng mây.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta xin tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 55**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta đang học đến chánh văn 2-2 "Cha mẹ sai chớ lười biếng". Mục này có 4 ý ạ:*

*1. Phải giữ chữ tín khi hứa với cha mẹ*

*2. Không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận rồi làm*

*3. Cha mẹ cũng phải giữ chữ tín với con cái*

*4. Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh*

*Hôm qua, chúng ta đang học dở ý thứ 2 là: "Không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận rồi làm".*

*Tiến sĩ Thái đang đưa ra ví dụ về tích "Mạnh Tông Khấp Trúc Sanh Duẩn" (Có nghĩa là: Mạnh Tông khóc tới khi trúc mọc thành măng). Khi mẹ Mạnh Tông ốm lâu ngày không ăn được, nay lại muốn ăn canh măng hầm, nhưng lúc đó vào mùa đông nên không thể có măng. Mạnh Tông không đợi mẹ phải sai, mà vì thương mẹ đã vào rừng ngồi dưới gốc tre để mà khóc. Kết quả là bụi tre cảm động liền mọc ra măng để cho Mạnh Tông mang về cho mẹ ăn, ăn xong bà liền khỏi bệnh.*

*Chúng ta cũng đã chia sẻ về ví dụ khi tôi bị ốm thì cư sĩ Hằng đã không chủ động để xem mẹ ốm thì cần gì, mặc dù cũng là người đã học Đệ Tử Quy. Nhưng vì chưa thường xuyên quán chiếu tâm mình theo Đệ Tử Quy nên thường hay là hành sai.*

*Hôm nay, chúng ta sẽ tiếp tục nội dung thứ hai này: Không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận rồi làm.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Người có lòng hiếu thảo thật sự có thể khiến cha mẹ khuây khỏa, khiến cha mẹ thân thể mạnh khỏe nên mệnh lệnh cha mẹ không nên biếng nhác.

*[Ở đây các bạn có cảm nhận ra trường hợp cư sĩ Hằng tôi nói không ạ? Các bạn có thế không ạ? Có về rồi đến lúc hỏi một câu:*

*- Mẹ ơi, thế mẹ ốm thế nào đấy? Bố ơi, bố ốm như thế nào đấy?*

*Bảo:*

*- Ừ! Thôi...*

*Bao giờ bố mẹ cũng thế, cha mẹ:*

*- Bố ốm xoàng thôi mà.*

*Hoặc:*

*- Mẹ không, không có gì đâu, con không lo.*

*Thế là ngồi một lúc ghếch chân uống nước chè. Thế xong rồi:*

*- Chào cha mẹ con đi về!*

*Hoặc là nhanh nhất là mang được đến một cái phong bì.*

*Sự thực chăm cha mẹ không phải chuyện tiền nong. Cái công sức bỏ ra quan tâm đến cha mẹ. Dưỡng phụ mẫu chi tâm, dưỡng phụ mẫu chi thân và dưỡng phụ mẫu chi chí. Ba cái điều đấy mới quan trọng.*

*Bạn phải nhớ cái câu chuyện của Chử Đồng Tử ấy, có thể cho cha mẹ ăn cái của ngon vật lạ không? Không!*

*Nhưng mà có một cái khổ duy nhất thì nhường cho cha, thì cuối cùng quả báo của Chử Đồng Tử cũng là thành tựu đạo quả. Bây giờ còn có đền thờ đấy.*

*Trước khi chuyển sang nội dung thứ ba: "Cha mẹ cũng phải giữ chữ tín với con cái". Xin chia sẻ thêm với các bạn bài đọc thêm "Lời hứa với mẹ ngày tựu trường" thông qua bức thư của người mẹ.*

*Chúng ta vừa học phải giữ chữ "Tín" với cha mẹ, khi chúng ta đã nhận lời với cha mẹ thì phải giữ chữ tín, phải làm ngay không được biếng lười.*

*Có những lời hứa với cha mẹ là thời điểm tức thời trong ngắn hạn. Đấy nhé thì phải làm ngay, nhưng có những lời hứa với cha mẹ là cả một tương lai dài, thậm chí suốt cả đời. Nhưng đã hứa thì chúng ta phải giữ chữ tín. Mời các bạn cùng nghe:]*

**Bài đọc thêm: LỜI HỨA VỚI MẸ NGÀY TỰU TRƯỜNG**

*Con trai yêu quý của mẹ!*

*Thế là đã mười hai năm trôi qua kể từ ngày con vào lớp 1. Năm nay, con trai của mẹ đã chuẩn bị bước vào ngưỡng cửa trường đại học. Những năm phổ thông đã khép lại phía sau và trước mắt con là cả một thế giới.*

*Hôm trước, thấy nhà hàng xóm tưng bừng đưa con đi tựu trường, mẹ bỗng cảm thấy nhớ, nhớ da diết, ngày đầu tiên con đi học…*

*Ngày đầu tiên được đưa con đến trường, cảm giác thật là hồi hộp thiêng liêng. Sự hồi hộp đó tưởng như là vỡ òa ra, cả nhà mình hòa vào dòng người và rừng hoa khi bước vào hội trường.*

*[Tôi cũng nhớ cái cảnh mà khi cư sĩ Trung đỗ đại học, thật là hân hoan khó tả, và cái ngày mà khi, kể cả cư sĩ Hằng cũng thế. Vì tôi biết là cư sĩ Hằng thoát, tức là vào được đại học thì em sẽ mới nối bước được chị. Thậm chí là 2 bố con đưa nhau đi để xem điểm, còn chen nhau đến nỗi ông gửi xe ông còn mắng cho:*

*- Bố con nhà ông có đỗ không mà chen khỏe thế?*

*Đấy ạ! Đưa cư sĩ Hằng. Và cái ngày dắt các con vào để coi như là chính thức bước chân vào cái cổng trường đại học thì đúng là cái tâm trạng của người cha, người mẹ xôn xang khó tả, là con mình đã vượt qua được một cái ngưỡng thử thách lớn. Và từ đây nếu như chúng mà chí thú thì chắc chắn chúng sẽ nên người, và tương lai của chúng sẽ có cơ hội.*

*Chúng ta tiếp tục câu chuyện:]*

Cả hội trường đứng dậy vỗ tay, khi các con đi thành hàng bước vào. Con có nhớ không? Rồi một bài phát biểu ngắn gọn của thầy hiệu trưởng làm mẹ và nhiều người cảm động rơi nước mắt. Mẹ khóc vì hạnh phúc. Từ nay con không còn bé nữa. Cuộc đời đã mở ra một trang mới, mà người viết lên trang giấy trắng ấy, chính là con…

*Sau này mẹ còn nhớ mãi lời cô chủ nhiệm:*

*- Tôi nói thật với bà nhé, lúc nhận con bà vào lớp, tôi nghĩ chưa chắc cậu bé đã học được. Tôi phải cho cháu ngồi bàn đầu vì cháu bé quá. Mà tôi để ý, nó rất hiếu động, chân tay không để yên lúc nào. Ai ngờ nó lại học giỏi nhất lớp.*

*Con biết không, mẹ sung sướng vô cùng! Thế là đã mười hai năm trời trôi qua. Con của mẹ lớn lên từng ngày. Xưa là một thằng cu gầy nhẳng, bé tý, giờ thì đã thành người lớn chững chạc rồi!*

*Con có nhớ sau buổi tựu trường về, mẹ con mình nói chuyện gì không? Con đã hứa với mẹ điều gì không?*

*Mẹ hỏi con:*

*- Sau này mẹ già và xấu con có yêu mẹ nữa không?*

*Con nói:*

*- Mẹ là mẹ chứ không có mẹ đẹp hay xấu!*

*- Nếu sau này mẹ già nhớ nhớ, quên quên, ví dụ ăn rồi lại bảo chưa ăn, con đối xử với mẹ thế nào?*

*- Con cho mẹ ăn thêm, nếu mẹ ăn được nữa!*

*- Nếu mẹ về già, mẹ lẫn, quên tắm để bẩn thỉu hôi hám, con có xa lánh mẹ không?*

*- Con sẽ tắm rửa cho mẹ và mua thuốc cho mẹ để mẹ không lẫn nữa…*

*- Nếu mẹ không có tiền thì con có cho mẹ không?*

*- Con cho mẹ tiền… nếu con có (hì hì...)*

*Dễ thương quá! Với câu trả lời trên, từ ngày tựu trường hôm ấy, con đã biến mẹ thành một người mẹ hạnh phúc và giàu có nhất hành tinh này! Cám ơn con, tình yêu vĩnh cửu của cuộc đời mẹ! Các con - tài sản vô giá không gì thay thế được!*

*Ngày tựu trường mỗi năm, tuy không còn cơ hội tham gia nữa, nhưng nhìn các bạn nhỏ tíu tít đến trường, lòng mẹ vẫn bâng khuâng…*

*Trong mắt mẹ, con lúc nào cũng bé bỏng, vẫn là cậu học trò lớp 1 ngày nào.*

*(Lược trích: "Lời hứa với mẹ ngày tựu trường" - Tác giả: Lee Thiên Lý)*

*[Đó ạ, Phật dạy đấy ạ, "Cha mẹ trăm tuổi già, vẫn thương con tám chục, đến chết còn thiết tha".]*

*LỜI BÀN:*

*Thật là cảm động về tình mẫu tử, không biết sau này cậu ta có giữ được lời hứa với mẹ hay không, nhưng tôi tin rằng nếu cậu ấy học Đệ Tử Quy thì chắc chắn cậu ấy sẽ có ý thức để giữ chữ tín với mẹ.*

*[Tôi cũng chân thành thầm chúc chàng thanh niên kia khi có vợ, có con, có gia đình riêng không quên lời hứa với mẹ, và tôi cũng thầm chúc cho người con dâu kia sẽ giúp chồng mình thực hiện lời hứa với mẹ ngày nào.*

*Đó ạ, có những lời hứa mang tính chất thời điểm thì bạn không được lười biếng, đã hứa là phải thực hiện chữ tín, phải làm ngay. Thậm chí là không hứa nhưng mà cảm nhận thấy cha mẹ cần cái gì là mình phải làm.*

*Có những lời hứa mang tính chất lâu dài thậm chí suốt cả cuộc đời, đã hứa thì phải thực hiện.*

*Đây là tôi nói về cái chuyện về lý, còn nữa là về tất cả các vấn đề khác, thì đối với cha mẹ phải thực hiện được 3 điều: Dưỡng phụ mẫu chi tâm; Dưỡng phụ mẫu chi thân và Dưỡng phụ mẫu chi chí.*

*Vâng. Chúng ta sẽ tiếp tục nội dung thứ:]*

### 3. Cha mẹ cũng phải giữ chữ tín với con cái

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta đối với việc mà cha mẹ giao phó, không thể thất tín. Cũng thế đối với việc đã hứa với vợ và con cái, chúng ta cũng phải nói là giữ lời. Khi chúng ta đã biết giữ lời, con cái đối với chúng ta cũng vô cùng tôn kính.

*[Cho nên là cái chương "Tín" mới là "Phàm nói ra tín trước tiên". Chứ có phải bảo bạn chỉ có, chỉ giữ với mình cha mẹ đâu, phải mở rộng ra với trưởng bối, với anh em rồi với tất cả mọi người.]*

### 4. Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Thật ra trước đây khi tôi dạy học, chúng tôi không xem thường câu nói nào, nhất định phải ghi nhớ, không thể thất tín với học sinh. Khi quý vị làm được tất cả những gì mình nói ra, học sinh đối với quý vị đều sẽ rất tôn trọng.

*[Cho nên bạn để ý nhé, hôm nào mà tôi không chia sẻ Liễu Phàm Tứ Huấn hoặc Đệ Tử Quy, bạn để ý, tôi mà không nói gì thì 12h đêm, hơn 12h đêm tôi vẫn post bài. Vì tôi phải giữ chữ tín với các bạn chứ. Nhưng nếu như mà hôm ấy mà tôi biết không được, thì bao giờ tôi cũng báo cáo với các bạn sớm ít nhất so với lại cái 0h đêm vài tiếng đồng hồ là: "Hôm nay tôi bận".*

*Lần trước cư sĩ Loan bị tôi phê bình: "Con đưa Liễu Phàm Tứ Huấn nhưng hôm nay con đưa, ngày hôm sau con không thích con không đưa nữa, ngày hôm sau con vẫn mệt mỏi, con không thích con không đưa nữa, 3 ngày liền không có".*

*Tôi bảo:*

*- Từ thứ 5 đến giờ tại sao con không đưa? Con phải nhớ là "Phàm nói ra tín trước tiên". Con để ý cư sĩ Bà biểu pháp: Khi nào không học có lời xin lỗi thông báo, còn nếu như không thông báo, thì dù đến 12 giờ rưỡi tôi vẫn post bài. Các bạn có thấy điều đấy không ạ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tôi nhớ năm đầu tiên làm chủ nhiệm lớp, có lần đúng lúc vào ngày hội thể thao. Tất cả học sinh đều ra đến thao trường để sắp hàng. Đương nhiên chúng tôi cũng ở đó cùng học sinh. Đúng lúc tôi cần lấy đồ liền trở về phòng làm việc,

liền gặp được một vị phụ huynh, đó là một người cha. Ông cầm một số nước uống muốn đi lên lầu bốn để đem đến phòng học của chúng tôi.

Vị phụ huynh này vì sao phải đợi lúc học sinh đi tập trung mới đem nước uống lên ạ? Vì sao? Vì cảm thấy ngại. Có thể thấy được, vị phụ huynh này rất ít đến trường. Rất ít khi đến trường nên rất ít khi nói chuyện với thầy cô giáo.

Vì sao vị phụ huynh ít khi nói chuyện với thầy cô giáo? Chúng ta làm thầy cô cũng phải tự mình phản tỉnh xem, khi chúng ta quan tâm tới con cái họ, có thể làm khởi dậy ở họ sự chủ động liên lạc nói chuyện, đây là tánh lương thiện tuần hoàn.

*[Cho nên tôi thấy là thầy Trung thỉnh thoảng nói chuyện với lại phụ huynh như là chị Huyền này, chị Tâm này, rồi chị Bính này là tôi thấy rất là đúng: Là cha mẹ với thầy cô giáo là phải phối hợp với nhau.]*

Cho nên phải thường lợi dụng sổ liên lạc, khen ngợi con họ nhiều hơn, tự nhiên cây cầu này có thể nối được.

Người cha này cũng không quen nói chuyện với thầy cô giáo, nên đã lợi dụng lúc không có ai ở đó, để thể hiện một chút tâm ý, đem số nước uống này để ở lớp học rồi ra về.

*[Ở đạo tràng ta có không ạ? Có chứ ạ, tôi thấy rất là nhiều bạn nhé. Tôi về, hôm nay về một cái, tự nhiên ví dụ tôi thấy một gói đỗ đen to đùng. Không biết của ai thế là để đấy. Thế xong rồi có hôm thì là, ví dụ hôm nay đến tôi thấy bảo:*

*- Hôm nay, có rất là nhiều nhãn, nhiều vải.*

*Bảo:*

*- Ơ thế của ai?*

*- Ừm. Cũng là của đồng tu mang đến.*

*Một mặt là để cho chia sẻ cùng với các bạn cùng gọi là "thọ trai", thế nhưng mà một mặt là toàn là để quên có ý cả. Cứ để lại nhà tôi, thế là nhiều lắm ạ, tôi thấy nhiều lắm. Thế cho nên là cũng dễ hiểu đối với lại người cha này là không mang nước lên lúc đông người mà chờ đến lúc không có ai thì ông ấy lần lần mang nước uống lên.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Gặp đúng lúc tôi trở lại lấy đồ nên gặp được ông. Vừa gặp, ông liền thoái lui mấy bước, giống như là rất ngại vậy đó. Tôi bắt đầu nói chuyện với ông.

Chúng ta nói chuyện với bất kỳ ai cần phải nắm bắt nguyên tắc, đó là khi gặp người khác là phải khen. Quý vị có thể khen ngợi con họ, có thể khen ngợi ưu điểm của họ. Chúng ta đều thích người khác tán thán mình, cho nên khi mình khen ngợi con cái họ thì trong lòng họ rất vui, sẽ cảm thấy là được tôn trọng.

Còn nếu như vừa gặp phụ huynh là bắt đầu đem vấn đề của con họ nói cho hết, như vậy thì họ có cảm thấy dễ chịu không? Không dễ chịu. Thế nên nhân tình không thể xem nhẹ, chúng ta cần tùy thuận nhân tình khi nói chuyện với người khác.

Tôi liền bắt đầu đem những biểu hiện tốt của con ông trong thời gian gần đây để chia sẻ với ông, cũng để ông hiểu thêm.

Trong quá trình nói chuyện, vị phụ huynh này nói:

- Thầy giáo à, con tôi rất tôn trọng thầy, nhưng nó lại không tôn trọng thầy giáo trước của nó.

Vì tôi dạy học sinh lớp 6, lớp 5 là thầy khác dạy. Ông nói tiếp:

- Thầy giáo trước đây nói: Khi ăn cơm trưa mọi người cùng ăn. Nhưng học sinh còn khoảng một nửa chưa bắt đầu ăn thì thầy ở sau đã ăn rồi. Còn thầy Thái thì đều là ăn cùng với học sinh.

Thật ra tôi không phải lúc nào cũng cùng ăn với học trò mà đợi học trò ngồi xong, tôi dạy chúng một câu tục ngữ địa phương, vì tục ngữ địa phương bao hàm triết học nhân sinh rất sâu sắc. Ví dụ như tiếng địa phương có câu: **"Đầu cây đứng vững, không sợ đuôi cây bị gió thổi".** Câu này dùng vào giáo dục đức hạnh của chúng ta rất thích hợp.

*[Câu này không có cái nguyên văn tiếng Hán nên tôi cũng chịu.]*

Khi căn bản đức hạnh của con cái không được cắm vững.

*[Các bạn thử nghĩ xem cái câu đấy là tương đương với câu tiếng Việt tục ngữ là gì ạ? "Đầu cây đứng vững"*

*thì gọi là, là gì ạ? Các bạn có nghĩ được không ạ? Tôi đang nghĩ mãi đấy ạ, "Không sợ đuôi cây bị gió thổi".*

*Cho nên tôi cũng cứ hy vọng là ngày đấy cư sĩ Hằng vào được đại học thì chắc chắn là em nó sẽ có cái, một cái gọi là, như là một cái quán tính học theo.]*

Khi căn bản đức hạnh con cái không được cắm vững, thì năng lực của chúng càng cao càng nguy hiểm. Vì sao? Vì bên ngoài rất dễ bị mê hoặc, càng có năng lực đến lúc đó lại không giữ được trước những sự mê hoặc bên ngoài, nên có câu **"Trèo càng cao thì té càng nặng".**

*[Vẫn là cái chuyện gọi là ta phải cắm gốc cho trẻ thật vững.]*

Những câu tục ngữ địa phương này đối với nhân sinh đều có khai thị rất lớn. Thế nên đầu tiên tôi dạy chúng một câu tục ngữ địa phương, khi dạy xong chúng mới bắt đầu ăn. Đến lúc này tôi đi một vòng xem chúng ăn uống thế nào. Đối với ẩm thực không nên lựa chọn, tôi dùng Đệ Tử Quy: **"Đối ẩm thực, vật giản trạch"** nói là "*Với ăn uống, chớ kén chọn"* để làm mạnh thêm quy tắc của cuộc sống của chúng, cho nên không thể kén chọn thức ăn. Nếu như thấy học sinh món ăn đó chỉ gắp một ít, ví dụ như món rau, tôi liền nói với chúng:

- Có cần thầy phục vụ các em chăng?

Chúng liền rất sợ hãi, liền tự mình đi gắp một ít rau xanh, ăn uống như vậy mới bình quân được.

Cho nên thường khi chúng tôi ngồi vào bàn ăn, chuẩn bị ăn thì đã có 2, 3 học sinh ăn no rồi. Vì thế chúng ta không thể xem thường một câu nói, học sinh đều nhìn thấy hết và ghi nhớ trong đầu.

*[Đấy ạ, chỉ có hứa là sẽ cùng ăn với học sinh nhưng mà mình hứa xong rồi là mình lại quên luôn. Thế nhưng mà học sinh ghi nhận trong đầu cho nên đến khi nó thấy thầy ăn trước là coi như nó đã khởi lên cái lòng bất kính rồi, thầy coi như là bất tín. Cho nên bạn phải lưu ý.]*

Chúng ta phải "Ngôn hành đồng nhất" là lời nói phải đi đôi với việc làm thì mới thật sự nhận được sự tôn trọng của học sinh và con cái của mình.

*[Chúng ta đã kết thúc Chánh văn 2.2 "Cha mẹ sai chớ lười biếng". Trước khi chúng ta chuyển sang Chánh văn 2.3 "Cha mẹ dạy phải kính nghe", xin chia sẻ thêm với các bạn về:]*

***Chủ đề: MUỐN CON CÁI GIỮ LỜI HỨA THÌ CHA MẸ CẦN LÀM GÌ?***

*(Tác giả: Sato Maiko – Lược trích)*

*Thay vì chúng ta cứ một mực bắt con cái là học Đệ Tử Quy rồi thì phải giữ lời hứa với cha mẹ, nếu chúng không giữ lời hứa là chúng ta tha hồ mắng nhiếc chúng. Vậy bây giờ muốn con cái giữ lời hứa cha mẹ cần làm gì?]*

***

*Bạn đã bao giờ từng không giữ lời hứa với con mình hay chưa?*

*[Bạn nào coi như là thường xuyên giữ lời hứa với con mình và luôn quan tâm đến khi mình hứa với con ạ? Bạn nào luôn quan tâm đến khi điều mình hứa với con trước đã, tức là có trách nhiệm với lời hứa của mình đã? Vâng ạ! Thế là các bạn đã có trách nhiệm dù ít là các bạn vẫn có trách nhiệm. Bởi vì khi có trách nhiệm với lời hứa bạn để nó trong lòng thì lúc ấy bạn sẽ nghĩ đến chuyện phải thực hiện.]*

*Chẳng hạn như bạn hứa với con: Thứ 7 tuần này mẹ con mình đi vườn bách thú nhé.*

** [Đấy bạn không thực hiện được vì hữu ý chẳng hạn:]*

*Nhưng rồi bạn bận việc đột xuất không thể đi được. Cho dù không cố tình đi chăng nữa thì việc bạn không thể thực hiện được lời hứa cũng sẽ khiến con bạn cảm thấy rất buồn, thậm chí bé có thể nói với bạn: "Mẹ là đồ nói dối".*

** [Cũng có thể không thực hiện được vì vô tình.]*

*Trên thực tế, ngoài các trường hợp trên cũng có không ít trường hợp cha mẹ vô tình không giữ lời hứa với con mình. Cho nên cha mẹ cần hết sức cẩn thận khi đưa ra điều kiện với con.*

*[Trước khi hứa là phải rất thận trọng.]*

*Nếu con ăn hết chỗ cơm này thì mẹ sẽ cho ăn kẹo.*

*[Có không ạ? Có ạ.]*

*Con mà không dọn đồ chơi là mẹ vứt hết đi đấy.*

*[Có không ạ? Có ạ.]*

*Nếu con đi học bơi đầy đủ không nghỉ buổi nào thì mẹ sẽ mua máy chơi game cho con.*

***1. Rất thận trọng khi đưa ra những điều kiện cho trẻ.***

*Đó là những lời mà nhiều ông bố bà mẹ thường hay nói với con mình, những câu nói kiểu như nếu làm cái này thì mẹ sẽ thưởng cái kia, hay nếu không làm cái này thì mẹ sẽ không cho cái kia, là những câu giao ước hay ra điều kiện mà các bậc phụ huynh thường dùng.*

***2. Những khả năng xảy ra với trẻ***

*Sau khi ra điều kiện sẽ có hai khả năng:*

*[Một là: Chúng không thực hiện nhưng vẫn được quà]*

*Điều gì xảy ra nếu như con bạn không ăn hết cơm, nhưng bé cứ khóc toáng lên và kết cục là bạn cứ cho chúng kẹo? Khi đó bạn sẽ trở thành người không giữ lời hứa.*

*[Thế là quên mất rồi, nó khóc toáng lên thế là thôi.]*

*Còn con bạn thì rút ra được bài học cho bản thân là "Dù không hoàn thành điều kiện đặt ra vẫn có thể có được thứ mình muốn". [Đó.]*

*[Hai là: Chúng thực hiện nhưng cha mẹ quên mất lời hứa]*

*Hay ngược lại, nếu con đã hoàn thành điều kiện mà bạn đưa ra tức là ăn hết cơm nhưng bạn lại trót quên cho bé ăn kẹo thì sao? Khi đó, bạn trở thành người không giữ lời hứa và khiến con nghĩ rằng: "Cha mẹ đã nói dối mình".*

*[Đó ạ, sau khi bạn đặt điều kiện cho con xong rồi, thì bạn lại không thực hiện cái điều kiện đấy bởi vì ví dụ chúng nài, chúng đòi, chúng khóc. Thế là cuối cùng bạn trở thành người không giữ lời hứa;*

*Thứ hai là ví dụ như ăn hết rồi nhưng mà bạn vẫn không cho kẹo thì lúc đấy là cha mẹ nói dối mình.]*

***3. Cha mẹ không giữ lời hứa có ảnh hưởng thế nào tới con cái?***

*Vậy việc bạn không giữ lời hứa với con dù chỉ là vô tình như trong tình huống trên thì việc này ảnh hưởng thế nào đến con bạn?*

*Thứ nhất: Làm con bạn buồn, hoặc khiến con tức giận.*

*Thứ hai: Khiến con nghĩ rằng không cần thiết phải giữ lời hứa. Con cũng sẽ học theo và bắt đầu nói dối.*

*Thứ ba: Khiến con mất niềm tin đối với cha mẹ.*

*[Đấy, một cái việc không giữ lời hứa, nó buồn nó tức đã đành;*

*Và nó cũng nghĩ rằng vậy nó cũng chả cần phải giữ lời hứa với cha mẹ làm gì nữa;*

*Thứ ba là học theo và bắt đầu nói dối, chỉ cốt được việc mình thôi. Thế là cứ muốn được việc gì thì tha hồ hứa với người khác, hứa với cha mẹ nhưng không làm và khiến cả con mất niềm tin với cha mẹ.*

*Thực ra thì tôi thấy thường xuyên là chúng ta sẽ như thế này, hứa xong không giữ lời hứa nhưng cũng không nghĩ đến cách xử lý. Kệ, coi như đương nhiên mình là người trên mình có quyền như thế còn chúng nó phải chịu tất cả như thế và không quan tâm đến nữa. Cho nên bạn hãy bắt đầu ý thức được việc ấy]*

### *4. Cách xử lý khi không thể giữ lời hứa với con*

#### *Một, xin lỗi con một cách thẳng thắn*

*Bạn cần thừa nhận rằng mình đã sai và xin lỗi con mình một cách thẳng thắn. Và bạn cũng nên giải thích cho con hiểu lý do khiến bạn không thể giữ được lời hứa đó.*

*Nếu thực sự không thể giữ lời hứa với con thì bạn có thể nói chuyện một cách thành thực như sau:*

*- Cha mẹ cũng là con người, bởi vậy cha mẹ cũng không thể lúc nào cũng giữ đúng lời hứa, mọi lời hứa.*

*Hãy nói thẳng với con nguyên nhân, ví dụ như mẹ có việc đột xuất ở công ty nên đã không thể đi vườn bách thú cùng con được; hoặc mẹ quên mất tiêu chuyện đó.*

*[Phần lớn là chúng ta quên mất tiêu và cũng quên mất cả việc xin lỗi luôn.]*

*Nếu bạn xin lỗi một cách chân thành thì con bạn cũng sẽ hiểu cho bạn thôi.*

***Ý thứ hai là bày tỏ sự đồng cảm với tâm trạng lúc đó của con cho đến khi con bình tĩnh lại.***

*[Vì nó sẽ đang rất tức giận, nó đang chờ quần áo, "quần lĩnh áo the mới" để coi như chờ bố mẹ dẫn đi vườn bách thú. Bây giờ toẹt một cái coi như không đi nữa, thì bạn phải bày tỏ sự đồng cảm với tâm trạng lúc đó của con đến khi con bình tĩnh trở lại.]*

*Dù đã xin lỗi mà con vẫn chống đối hoặc không chịu yên thì bạn hãy cố gắng hiểu tâm trạng của con lúc này và chờ đến khi con bình tĩnh trở lại. Bạn có thể chia sẻ những cảm xúc, hay đón nhận những lời mà con nói ra bằng cách nói với con như sau:*

*- Chắc hẳn con đã rất muốn mẹ làm cho con đúng không?*

*Hay:*

*- Chắc hẳn con đã rất buồn vì mẹ đã không giữ lời hứa phải không?*

*Sau đó thì cùng trao đổi ý kiến và cùng con quyết định hướng giải quyết.*

***Ý thứ ba: Đưa ra phương án thay thế***

*Dù bạn làm đủ cách rồi mà con vẫn không chịu, bạn có thể thử đưa ra phương án thay thế. Chẳng hạn như trường hợp bạn bận việc đột xuất không thể đi chơi cùng con được, bạn có thể đề xuất với bé:*

*- Thứ 7 tới mẹ có thể đi vườn bách thú, không biết ý con thế nào?*

*[Đấy, đưa ra phương án thay thế.]*

*Còn trong trường hợp bạn đã trót quên béng mất lời hứa với con mình thì bạn có thể nói với bé:*

*- Lần sau mẹ sẽ viết vào sổ để không quên nhé.*

*Và giữ lời hứa trong các lần tiếp theo. Ngoài ra bạn cũng có thể đưa ra phương án thay thế như:*

*- Con nghĩ như thế nào, con có ý tưởng gì hay không?*

*Bằng cách này, con bạn có thể cảm thấy thỏa mãn hơn đấy.*

*[Thật sự phải tôn trọng trẻ.]*

*Chỉ cần bạn không ậm ừ cho qua chuyện đã không giữ lời hứa mà thành thật đối diện với con bạn thì bạn có thể nâng cao sự tin cậy của con bạn đối với bạn đấy.*

*[Vâng ạ. Hôm nay, chúng ta sẽ đi tiếp luôn chánh văn.]*

**2-3. "Phụ mẫu giáo, tu kính thính"** (Cha mẹ dạy, phải kính nghe)

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

## 1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe

***Thứ nhất:*** *Tuyệt đối không cãi lại*

Khi cha mẹ dạy bảo, chúng ta cần phải cung kính lắng nghe. Tuyệt đối không thể mẹ nói một lời, con đáp chín lời.

*[Có không ạ? Có ạ. "Nhất ngôn cửu đỉnh", còn gọi là "Nhất ngôn đỉnh đỉnh". Đây là đỉnh cãi lại. Nhưng chỉ có cái đáng mừng nhất là chúng ta gặp Thánh giáo và từ đây chúng ta sẽ quyết tâm chúng ta sửa.*

*Hôm trước tôi vừa phê bình cũng thế, cư sĩ Hằng cãi. Tôi bảo là chứ:*

*- Lại vi phạm Đệ Tử Quy!*

*Đấy vẫn hôm tôi ốm.*

*"Cha mẹ dạy phải kính nghe". Trước tiên phải nghe xem mẹ nói đúng hay sai, xong phải ngẫm nghĩ xem điều nào mẹ nói đúng thì phải sửa. Chứ không phải mẹ vừa mới nói một cái là bật cãi ngay. Giỏi cãi lắm!*

*Lúc ấy tôi bảo thế.*

*- Đệ Tử Quy để đâu?*

*Thế lúc ấy tôi bảo:*

*- Cấm chỉ không được nói câu nào trong khi tôi đang nói.*

*Thế lúc ấy ngồi im thì bắt đầu tôi mới nói ra. Sau khi tôi nói xong thì lúc ấy bắt đầu mới chắp tay vào là:*

*- Con xin lỗi mẹ! Con xin tri ân mẹ vì đã chỉ lỗi cho con không thì con hoàn toàn không biết là con đang mắc cái lỗi này!*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***Thứ hai:*** *Dù cha mẹ dạy sai cũng không được cãi lại*

Nếu như khi cha trách mắng chúng ta, có mười việc, trong đó chỉ có hai điều là có thật, còn tám việc quý vị cảm thấy là họ hiểu lầm mình, như vậy có cần lập tức cãi lại chăng? Có cần làm như vậy chăng? Không nên. Vì khi trách mắng chúng ta, chính là lúc rất giận, cho nên lúc này chúng ta chỉ nên nói "Dạ". Có thể cha mẹ chúng ta vốn lửa giận bừng bừng nhưng sẽ dần dần nhẹ xuống.

*[Chúng ta đều làm cha mẹ nên tôi cũng cảm thấy rồi, càng cãi càng lửa giận bừng bừng, càng cáu. Cho nên tốt hơn hết là im bặt đi. Mà đây là còn, mà tôi còn mắng cho, tôi bảo:*

*- Đây là giả sử tôi nói sai, Đệ Tử Quy dạy tuyệt đối không được cãi lại. Chứ nữa là cứ xem xét lại xem tôi nói có sai không? Cứ kiểm điểm lại mình đi.*

*Khổ một cái là nhà tôi toàn "Thế chí biện thông" cả. Thế mới khổ!*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Đợi khi họ la xong, cảm xúc của họ đã điều chỉnh lại, đột nhiên nghĩ lại không biết mình mắng con như thế nào rồi? Mắng hơi quá đáng.

*[Đúng quá chứ lại! Ngày trước không học đạo thì mắng nó một hồi xong nghĩ... thương: "Mình mắng này có quá không nhỉ?". Cho nên tôi bảo: Thầy Thái nói từng câu từng chữ đúng quá chứ lại. Đó ạ! Tuyệt đối không được cãi lại nhé!]*

***Thứ ba:*** *Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra*

Có thể họ chủ động cắt ít trái cây rồi nói:

- Đến đây cùng ăn trái cây cùng cha nào.

Làm hòa! Lúc này quý vị cũng tự nhiên đi đến, coi như không có việc gì xảy ra. Tuyệt đối không nên nói:

- Ba à, sao rồi, muốn làm hòa với con đấy à?

*[Hoặc nếu không thì nói là:*

*Đấy, nhún rồi, biết sai rồi mà! Các cụ là cổ hủ lắm. Đấy!]*

Không nên ngốc như vậy, chúng ta nên tùy thuận. Nên khi cha mẹ trách mắng, chúng ta đều không cãi lại. Những sự hiểu lầm của cha mẹ đối với mình đều có thể bình tâm tịnh khí mà tiếp nhận, thì lòng tôn kính bội phục của cha mẹ đối với chúng ta thế nào? Nâng cao!

*[Đây là sự thật. Tôi có một cháu làm thêm. Thế thì tôi bắt đầu tôi để ý, tôi quan sát, tôi bảo:*

*- Con cứ phải đi cùng xem bà làm thế nào nhé. Nhớ học tập.*

*Thế thì khi dắt cụ từ trên xuống nhà, thì tôi mới bảo là:*

*- Bây giờ mẹ chải đầu nhé.*

*Thế thì cụ mới cầm cái lược cụ đưa tôi, là ý là tôi chải. Thế nhưng tôi đã nhớ lời bác sĩ nói là cụ bị cái teo não này thì càng phải để cho cụ vận động thêm. Không thì teo tay, teo chân. Rồi là khi chải đầu như thế này cũng phải nghĩ xem là chải đầu thế này, cặp như thế này thì là cái não vận động thì nó mới không bị teo nữa. Thế tôi mới, tôi mớ,i tôi thấy thế tôi mới bảo là:*

*- Mẹ ơi, cái này con bị trái tay. Chỗ này con không chải được, con không cặp được. Vậy mẹ cố.*

*Tôi nói lần thứ nhất cụ không chịu, tôi mới bảo:*

*- Đây, thế bây giờ mẹ như thế này, như thế này nhé.*

*Giải thích thế. Cháu nó cũng nói thế. Đến lần thứ hai không được.*

*Lần thứ ba, cụ lại đưa cái lược như thế này. Cụ lại cầm cái lược cụ đưa thế này. Thế tôi vẫn chưa cầm. Cháu kia định cầm, tôi bảo ý là từ từ để còn phải động viên tiếp. Cụ ném luôn cái lược xuống đất.*

*Thế nhưng mà tôi quan sát cái cháu này không biểu hiện một chút gì là khó chịu hay tức giận. Đó. Trong khi đấy những người khác thì tôi để ý là ví dụ trong những lúc cụ sân như thế, cụ ném như thế thì có thể không dám nói gì bởi vì trước mặt tôi, nhưng mà cái thái độ khó chịu thì thể hiện rất rõ.*

*Vậy thì khi trước cái hành vi của cháu này, tôi cảm phục là vì sao? Là bởi vì trong những lúc cụ sân như thế, thậm chí có những lúc cụ không cho ăn. Cụ sân như thế mà cái tâm không bị coi như là đối chọi lại, sân si lại với cụ thì cái này khiến tôi cảm phục. Đó! Cho nên đây bạn phải xem nhé.]*

Những sự hiểu lầm của cha mẹ với mình mà bạn có thể bình tâm tịnh khí tiếp nhận, thì lòng tôn kính bội phục của cha mẹ đối với chúng ta sẽ thế nào? Sẽ nâng cao!

*[Đây đang nói chuyện người giúp việc, nhưng nếu bạn cũng thế thôi.*

***

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai, chúng ta vẫn con một chút nữa của chánh văn 2.3 "Cha mẹ dạy phải kính nghe", sau đó chúng ta sẽ chuyển sang chánh văn 2.4 "Cha mẹ trách phải thuận sửa".*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*

*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 56**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta vẫn đang học chánh văn 2-3. "Phụ mẫu giáo, tu kính thính" (là cha mẹ dạy, phải kính nghe). Chánh văn này có 3 nội dung sau:*

*1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe*
*2. Thầy cô giáo dạy, phải cung kính lắng nghe*
*3. Cấp trên nói, cũng phải cung kính lắng nghe.*

*Chúng ta đang học dở nội dung thứ nhất*

*1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe*

*Thứ nhất: Tuyệt đối không được cãi lại*
*Thứ hai: Dù cha mẹ có dạy sai vẫn phải cung kính lắng nghe*

*Thứ ba: Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra*

*Chúng ta đang dừng ở ý thứ 3: Đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra.*

*Khi cha mẹ sai, lúc đó bạn vẫn cung kính với cha mẹ, sau đợi lúc thuận tiện để cha mẹ nhận ra thì cha mẹ sẽ càng bội phục bạn, càng tôn kính bạn.*

*Hôm nay, chúng ta sẽ tiếp tục học ý thứ ba này.*

*Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

***

Khi cha mẹ càng tôn kính quý vị, thì sau này quý vị cùng cha mẹ rất dễ câu thông. Họ từ từ cảm thấy, ai đáng để mình tín nhiệm? Chính là con trai mình, hay chính là con gái mình. Cho nên cha mẹ dạy, cần phải cung kính lắng nghe.

*[Đấy. Ở nhà đối với cha mẹ phải cực kỳ cung kính. Thái độ phải cực kỳ cung kính. Lời nói phải cực kỳ gọi là nhẹ nhàng, ôn hòa, dễ chịu. Có làm như vậy thì mới có thể, mới có thể gì ạ? Vân Chi nhớ không ạ? Mời Vân Chi. Đúng rồi. Đọc đi, con nói đi. Vâng. Thì mới cảm ứng được với lòng trời, lúc ấy hẳng mong là phước đến họa đi.*

*Còn nếu không suốt ngày mong phước đến họa đi nhưng mà thái độ đối với cha mẹ ở nhà thì không có cái chữ "Cực kỳ cung kính". Và coi như là thái độ khi nói chuyện với cha mẹ cũng không có nhẹ nhàng, cũng không có yêu thương, thì không thể nào cảm ứng được với lòng trời. Vậy*

*thì họa vẫn cứ đến và phước vẫn không thấy đâu. Đây là nội dung trong câu Liễu Phàm Tứ Huấn dạy con.]*

Cho nên cha mẹ dạy cần phải cung kính lắng nghe.

*[Mà trường hợp này tôi cũng phải nói là rà đi rà lại vì nhiều khi tôi khó chịu lắm, tôi nói thật với các bạn thế.*

*Nào là cụ, trước đây đấy ạ, bây giờ thì tôi cũng đỡ đi nhiều, được rèn luyện, Bồ tát dạy tu nhẫn nhục. Chứ không thì cụ mà ném cái này, cụ ném cái khác, hoặc các thứ là tôi mặc kệ. Hoặc là như ví dụ như là, tôi cứ nói ví dụ là từ giấy ăn, rồi giấy vệ sinh, rồi là các thứ đeo lên cho cụ cái yếm này mà cụ không thích là cụ quẳng ra.*

*Tôi, khó chịu lắm. Thế xong tôi lại nhớ đến cái câu ở trong Liễu Phàm Tứ Huấn là đấy ạ: "Phải cực kỳ yêu thương, cực kỳ cung kính, lời nói phải cực kỳ nhẹ nhàng với cha mẹ. Có làm được như vậy mới mong cảm ứng được lòng trời, lúc đấy mới mong chuyển hoạ thành phước". Thế là lúc đầu bắt đầu vì mình đã, thế là thôi nhịn, xong nhịn mãi thì thành quen, thế là quen mãi thì thấy không còn cái sự khó chịu nữa.*

*Thậm chí ngày hôm qua tôi ngồi tôi niệm Phật với cụ. Nói thật với các bạn tôi rất là thương vì tự nhiên bây giờ già như thế, bị teo não như thế, không có nhớ cái gì, tất cả là lẫn lộn. Từ đôi mắt, lúc nào cũng lẫn lộn. Không thể tự gọi là, đương nhiên chải đầu thì động viên thì vẫn được. Cho nên là càng ngồi càng chăm cụ càng thấy rất thương.*

*Cho nên không còn sự khó chịu nữa, mình cứ làm dần bắt đầu từ hành vi, thì nó sẽ chuyển sang được là thành ý rồi từ thành ý nó sẽ chuyển sang khí chất.*

*Đó, còn nếu như bạn bảo là bạn không làm, hoặc bạn coi thường những các cái đấy thì cái ấm nước của bạn cứ mãi mãi không sôi vì chả được cung cấp tí nhiệt lượng nào cả.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Tuy nhiên, chúng ta cũng phải xem tình huống mà định. Ví dụ ba mình bị bệnh tim, cha nhìn thấy quý vị, la mắng rất hung dữ, bệnh tim của cha sắp sửa phát tác. Quý vị vẫn cứ đứng đó, "Cha mẹ dạy cần phải lắng nghe", nên như vậy chăng?

*[Đang điên tiết lên, nhìn mặt là điên hết cả người lên rồi, bây giờ cứ đứng lù lù ở đấy. Thế thì đây thầy nói là những cái trường hợp như thế, quý vị lại vẫn cứ đứng đó "Cha mẹ dạy cần phải lắng nghe, có nên như vậy chăng?"]*

Nên cầu học vấn là phải học một cách linh hoạt, phải thường nghĩ cho cha mẹ, thì chúng ta sẽ biết điều này nên làm thế nào, như vậy tiến thoái mới thích hợp.

*[Cầu học vấn phải cầu một cách linh hoạt. Đấy bạn thấy chưa ạ? Không có vừa nói cái bạn chạy vút về đằng Đông, vừa nói cái bạn lại chạy vút về đằng Tây, cho nên cứ thường xuyên phải chỉnh, chỉnh, chỉnh, để đi vào giữa, vì chúng ta đi con đường trung đạo, Nho giáo thì là trung dung.*

*Chúng ta chuyển sang ý thứ hai:]*

**2. Thầy (cô) giáo dạy, phải cung kính lắng nghe**

Ngoài việc cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe, thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe. Một người muốn có đạo đức học vấn tốt, ngoài việc có thầy cô giáo giỏi, một nhân tố quan trọng hơn là thái độ học tập của chính mình. *[Đây chính là Nhân và Duyên]*

Nhất định phải có tâm "Kiền thành" (Chân thành, cung kính), cung kính đối với thầy cô giáo, tuyệt đối không được bằng mặt không bằng lòng.

Học vấn thành tựu đến mức độ nào, có thể từ trong tâm cung kính mà đoán ra được. "*Một phần thành kính thì một phần lợi ích, mà mười phần thành kính thì mười phần lợi ích*". Vì mỗi việc thầy cô giáo dặn dò hay giao phó, rất có thể chúng ta chưa hiểu được thấu đáo.

*[Sự thực là như thế.]*

Học vấn giống như 20 tầng lầu, thầy cô giáo có thể ở tầng lầu mười mấy, chúng ta chỉ ở tầng lầu thứ 2, thứ 3. Ở tầng thứ mười mấy của lầu có thể nhìn thấy cảnh vật, chúng ta có thể thấy được chăng? Không thấy được.

*[Vì chúng ta chỉ ở tầng thứ hai, thứ ba mà.]*

Thầy cô giáo chỉ dạy đều là mục tiêu lâu xa. Quý vị nói:

- Thầy à, em không sao thấy được.

Cho nên chúng ta không cảm nhận được là tại sao phải làm như vậy? Lúc này chúng ta không thật thà "Y giáo phụng hành" thì không đạt được lợi ích.

Người hiện nay vì sao khó thành tựu học vấn? Đều phạm một sai lầm rất nghiêm trọng, chính là chúng ta thường "Dùng tâm tiểu nhân để đo lòng quân tử". Đem đạo lý của Luận Ngữ đều hiểu theo cách nghĩ của mình. Lấy cảnh giới của Khổng tử từ lầu 20 kéo xuống bao nhiêu? Kéo xuống tầng 2, tầng 3. Có khi còn cảm thấy câu này Khổng Tử nói không đúng.

*[Có mắc không ạ? Quá mắc đi ý. Rồi là cứ thế soi lên, rồi nói là: "Thầy cô làm cái này là sai", rồi là "Khổng tử cũng sai nốt".*

*Vì sao là thầy Thái nói đúng? Là vì đúng là nói một câu rất thành thật, tôi cũng như thế.*

*Trước đây khi trình lãnh đạo cái văn bản gì mà lãnh đạo không nghe thì chê là lãnh đạo là dốt, không hiểu. Nhưng không bao giờ nghĩ là họ ở cái vị trí đấy, họ bao quát được hết tất cả các mối quan hệ, thì họ sửa là có cái lý của họ. Thứ hai mình phải giữ là cái vị trí là người tư vấn. Nhưng mà mình cứ luôn luôn không chịu, nên cuối cùng mình ngạo mạn, ngạo mạn cuối cùng mình không bằng lòng với người, vậy thì mình xin đi nơi khác. Bây giờ thì đã nhận ra điều đấy rồi ạ.*

*Học đến đây mới thấy là học vấn của mình thì thấp tè, thấp tẹt thế này toàn soi lên thầy cô là làm sai hết.*

*Trước đây tôi toàn ngược lên để tôi chê bai lãnh đạo. Rồi tôi nói lãnh đạo là không hiểu biết. Thế rồi là đọc ra mấy câu là: "Thứ nhất là gì nhỉ? Quan hệ, Thứ nhì là tiền tệ"; thế xong rồi thứ ba là cái gì đấy. Là chỉ cần ba cái đấy thôi còn đều là người dốt hết, đại ý là như vậy. Thế cho nên khi đọc đến chỗ thế này thì]*

Người hiện nay vì sao khó thành tựu học vấn? Đều phạm sai lầm rất nghiêm trọng, đó chính là chúng ta thường "Dùng tâm tiểu nhân để đo lòng quân tử", đem đạo lý trong Luận Ngữ đều hiểu theo cách nghĩ của mình. Lấy cảnh giới của Khổng tử từ lầu 20 kéo xuống bao nhiêu? Kéo xuống tầng 2 tầng 3. Có khi còn cảm thấy câu này Khổng Tử nói không đúng.

*Trong cái băng mà các bạn soát xét cho tôi ý, có băng Liễu Phàm Tứ Huấn. Thế là soát xét chính tả cho tôi đã đành, nhưng sửa rất nhiều câu trong đấy. Đấy. Được như thế. Thế lúc đầu tôi không có thời gian thì tôi chỉ gạch đi tôi lại quay trở lại câu cũ kia. Bởi vì lời đây là của Hòa thượng không phải của tôi, tại sao lại đi sửa.*

*Thế thì đến một lần thì sửa nhiều quá, thế thôi tôi bảo là thế này thì phải nói rồi. Tôi mới nói, tôi bảo:*

*- Con sửa như thế, sai mấy điểm. Thứ nhất, con là người không hiểu về âm Hán văn, cho nên cái việc mà dịch như thế này sai là thuộc về lỗi người dịch. Nếu như con hiểu về âm Hán văn, con chữa của người ta thì Bà còn có cơ tin nhưng đây là con muốn văn hay chữ tốt con sửa toẹt luôn đi. Mặc dù là con làm rất là cẩn thận. Ý thứ nhất. Không có học về Hán văn, bây giờ có hỏi tôi thì tôi cũng*

*nói là tôi không được học về gọi là cổ Hán văn nên tôi cũng không dám sửa câu này. Là câu thứ nhất tôi nói.*

*Câu thứ hai tôi nói là thế này:*

*- Trước đây, khi mà phụ thân của tôi giao cho gọi là để chép những cái cuốn cụ dịch về Hiệp Kỷ Biện Phương Thư ấy ạ, tôi thấy câu nào trúc trắc là tôi sửa béng luôn đi cho nó thuận miệng, đọc hay. Về lần nào cụ cũng mắng. Cụ bảo: "Sửa chỗ này là biết ngay lập tức". Là vì sao? Cụ bảo: "Khi con không hiểu, bởi vì nếu con hiểu được hết quyển này thì con cũng là trí tuệ cao siêu lắm rồi. Cho nên không phải cái người phiên dịch nào cũng hiểu được hết". Đấy các bạn phiên dịch các bạn phải lưu ý.*

*Cho nên có những chỗ không hiểu phải để nguyên các câu văn như thế. Còn nếu đối với kinh Phật, xin lỗi nhé, nếu bạn hiểu được hết bạn là Thánh, là Phật, là Bồ tát rồi. Bây giờ bạn lại cứ chữa theo ý bạn như thế. Tuyệt đối phải để nguyên văn.*

*Sau khi phát hiện ra, cụ nói, mắng cho, cuối cùng cụ bảo: "Đây là cái lỗi rất nặng của những cái người gọi là viết văn". Thế sau đấy từ sau kinh nghiệm này tôi truyền lại cho cư sĩ Dịu và cư sĩ Loan, cư sĩ Trang: "Khi dịch tuyệt đối những câu khó phải để nguyên văn không được dịch theo ý mình cho nó hay, ý hay".*

*Thứ ba: Bắt đầu mới nói đến Đạo, Hòa thượng có nói là: Cư sĩ Vương Long Thư là người gọi là hội tập đầu tiên kinh Vô Lượng Thọ, còn cư sĩ Ngụy Mặc Thâm không phải là người hội tập, nhưng mà là người biên dịch, 2 vị đấy, cư*

*sĩ Vương Long Thư bộ dịch đấy đã được chuyển vào trong Long Tạng của Đại Tạng Kinh, được gọi coi như là các vua triều nhà Thanh phê chuẩn. Ông chắp tay mà vãng sinh, đứng chắp tay mà vãng sinh. Tức là ông giỏi lắm rồi.*

*Thế mà khi ông dịch như thế thì ông cứ sửa kinh. Thế thì về sau Ấn Quang Pháp Sư phê bình, phê bình cư sĩ Vương Long Thư là làm như vậy không được. Vì có thể ông sửa đúng, ông sửa tốt vì ông có tu, nhưng nếu như ai cũng thế, ông biểu pháp cho một thế hệ sau là vị này sửa được thì tôi cũng sửa được, vậy thì tha hồ sửa thì cuối cùng kinh Phật thành thế nào? Cho nên đối với hai vị này thì Ấn Quang Pháp Sư cực lực phê phán về cái chuyện là sửa trong kinh Phật.*

*Cũng vậy, đây là ý thứ ba Bà nói, nếu như con mà cứ sửa liên tục thế này, ừ thì bà cũng biết tính con cẩn thận mà cũng là người thông minh đấy, chứ không phải không và rất là có trách nhiệm. Thế nhưng nếu con sửa như thế này thì đây là đến ý thứ ba Bà nói cho con biết là con đã vi phạm mà Ấn Quang Pháp sư đã phải phê phán cư sĩ Vương Long Thư.*

*Còn cái ý thứ hai thì như Bà nói là, phụ thân của Bà đã bảo: "Mình là người phiên dịch tuyệt đối phải trung thành với những câu đấy dù rằng mình không hiểu". Đấy là cái ý thứ hai.*

*Thứ ba là cái ý cuối cùng, là tôi đưa ở cái bậc thấp nhất, mình không hiểu về cổ Hán văn, thì dứt khoát cứ sửa. Nhưng mà được cái là sửa là cũng biết là bôi vào là "Con*

*sửa đây". Thế thì cuối cùng tôi mới phải nhắc nhở cái chỗ đấy.*

*Cho nên phải hiểu học vấn của mình nó ở lầu 1, lầu 2 mình không thể trèo lên để mình sửa đối với các Ngài, học vấn ở gọi là cổ Thánh tiên Hiền đã thành tựu, kể cả của Hòa thượng. Còn có những đoạn ở trong gọi là trong cái bài "Làm thế nào để xã hội an định hài hòa thống nhất" là sửa văn? Sửa cả một đoạn dài xong rồi là thay đoạn của mình vào. Thế thì đến lúc tôi nói xong như thế thì:*

*- Con xin tri ân cư sĩ Bà, vì đúng là con không hề biết được cái lỗi này, và bây giờ cư sĩ Bà chỉ ra thì con đã biết và lần sau con nhất định sẽ không dám sửa nữa.*

*Không hề giận tôi và nói với tôi như thế. Và bây giờ vẫn tiếp tục đang soát xét cho tôi một số các cái bản kinh sách.*

*Và ở đây chỉ có trường hợp là tôi thấy kể cả cư sĩ Hằng cũng như vị cư sĩ này được cái rất tốt là khi chỉ lỗi ra một cái là đồng ý ngay. Là biết ngay là đúng mình sai thật rồi. Bây giờ có người chỉ cho mình phúc quá rồi, chứ không phải là sân si lên. Đó! Cho nên thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe.*

*Đấy! Bây giờ tôi mới hỏi:*

*- Bạn có bao giờ như vậy không?*

*Đấy tức là chê ngược hết cả lên, rồi phê phán luôn. Bạn hãy nghe Phật dạy nhé:*

*o* ***Người có được trí tuệ bằng pháp nào? Người có được đức tin trong sạch nơi chánh pháp của các bậc Thánh A La Hán, nhờ biết lắng nghe một cách cung kính, sẽ có được trí huệ.***

*o* ***Không có pháp nào để phát sanh trí tuệ bằng sự lắng nghe chánh pháp của các bậc thiện tri thức.***

*Cung kính lắng nghe. Cho nên hôm trước mới chia sẻ với các bạn là trong một kiếp lâu xa, Đức Phật là cái vị Tiên nhân tu ở trên núi Tuyết. Thế thì Quỷ La Sát, mới đến đọc cho Đức Phật nghe hai câu kệ về các Pháp về sanh diệt ấy, hai câu nữa không đọc. Đức Phật mới hỏi. Quỷ La Sát mới bảo:*

*- Vậy nhưng bây giờ ta đói.*

*Bảo:*

*- Thế bây giờ ông muốn gì?*

*- Vậy sau khi ta đọc xong là phải cúng dường cái thân này. Nhảy xuống cúng dường để cho ta ăn thịt!*

*Đồng ý luôn. Thế đến lúc Quỷ La Sát mới đọc xong nốt câu cuối thì cuối cùng lúc ấy là Đức Phật ngộ ra.*

*Cho nên mới có câu là: "Y Pháp bất y nhân, Tuyết Sơn nửa bài kệ, La Sát cũng là sư". Có nghĩa là gì? Chỉ có dựa vào pháp chứ không dựa vào người, dù người đấy là Quỷ La Sát đấy. "Tuyết Sơn nửa bài kệ" tức là trên núi tuyết đấy, lúc đấy là gặp Quỷ La Sát trên núi Tuyết, "Nửa bài kệ", chỉ nói có một nửa bài thôi. Sau đấy hứa rồi, hứa*

*là sẽ cúng dường cái thân này cho để ăn thịt rồi thì mới đọc nốt. Thì cuối cùng là "La Sát cũng là Sư", có nghĩa là La Sát cũng là Thầy.*

*Cho nên người có được trí tuệ bằng cách nào? Người có đức tin trong sạch nơi chánh pháp của các bậc A La Hán, nhờ biết lắng nghe một cách cung kính, sẽ có được trí tuệ.*

*o* ***Không có pháp nào để phát sanh trí tuệ bằng sự lắng nghe chánh pháp của các bậc Thiện tri thức.***

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cho nên bắt đầu học với thầy cô giáo tuyệt đối không được phê phán. Trước nên thật thà làm theo, quý vị chân thật làm liền cảm nhận được một phần. Khi cảnh giới nâng cao, dần dần sẽ lý giải được. "Ồ! Những gì thầy giáo nói đích thực là chân thật 'Bất hư' (không dối) ".

*[Sau khi rút kinh nghiệm ra rồi thì khi Hòa thượng không sang Việt Nam nữa, tôi biết chắc chắn có vấn đề ở đây. Hòa thượng lúc nào cũng đúng. Bởi vì học vấn của chúng ta là lầu 1, lầu 2, đối với tôi thì Hòa thượng làm gì cũng đúng. Còn nếu tôi thấy Hòa thượng sai tức là tôi đang sai. Vậy tôi tự phải xem lại mình.*

*Đó! Và cuối cùng quả y như rằng là Hòa thượng làm gì cũng đúng thật. Kể cả việc Hòa thượng không sang lúc ấy cũng là đúng.]*

Cho nên thầy cô giáo dạy cũng phải cung kính lắng nghe.

*[Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

**3. Cấp trên nói, phải cung kính lắng nghe.**

Một người trên đường học vấn hay trên sự nghiệp, có thể có thành tựu hay không trước tiên phải từ trong tâm cung kính khiêm tốn của họ mà cầu học. Cho nên con người có "Co" được thì mới có thể "Duỗi" được.

Vì thế con cái chúng ta cũng phải dạy dỗ chúng biết cung kính, khiêm tốn, biết cách nơi nơi học tập. Đến một hoàn cảnh xa lạ không nên quá nhiều oán trách mà trước nên học thấy nhiều, nghe nhiều, làm nhiều.

*[Câu này tôi thường xuyên nhắc cư sĩ Châu đấy:*

*- Con mới đến một hoàn cảnh mới. Vậy con phải nhớ cái câu là phải học "Nghe nhiều, nhìn nhiều, nói ít, làm nhiều". Vì sao lại nghe nhiều? Nghe ra cái điều người ta cấm kỵ thì mình đừng có phạm. Tại sao lại nhìn nhiều? Nhìn để xem người ta có cái nhu cầu gì thì mình nỗ lực thì người ta mới dùng mình chứ. Nói ít làm nhiều.*

*Đấy bài sau thầy Thái nói về câu đấy: "Không nên quá nhiều oán trách". Không vừa mới đến một cái:*

*Ôi! Cái này như thế này không được, cái kia không được. Ví dụ con trình cái này không được theo, còn con bẩm cái kia không được dùng.*

*Không quá nhiều oán trách, mà thậm chí không phải không quá nhiều, mà không nên oán trách một cái gì. Đây là tôi ví dụ. Câu này tôi có thể nhắc đi nhắc lại, vì cư sĩ*

*Châu là người mới đi làm. Không phạm tôi cũng phải nhắc, ngày nào tôi cũng phải nói:*

*Nhớ nhá, nhìn nhiều, nghe nhiều, nói ít, làm nhiều.]*

Cấp trên nói như thế nào chúng ta phải thật thà đi làm, đợi khi học vấn và thấu hiểu càng nhiều đối với công ty, lúc đấy mới đưa ra một vài kiến nghị thích đáng cho cấp trên, như vậy sẽ thích hợp hơn.

*[Không có lại đưa ra như thầy Thái nói là: Đưa ra bao nhiêu ạ? Một bản danh sách này các kiến nghị, không được. Đưa rất dần dần, rất từ từ.]*

***

*[Chánh văn 2.3: "Phụ mẫu giáo tu kinh thính" (là cha mẹ dạy phải kính nghe) chúng ta sẽ kết thúc ở đây.*

*Trước khi chuyển sang chánh văn 2.4: "Phụ mẫu trách, tu thuận thừa" là cha mẹ trách phải thuận sửa). Tôi xin nhắc lại sơ bộ từ chánh văn từ 2.1 đến 2.3 cùng các bạn.*

*Chánh văn 1: "Cha mẹ gọi phải đến ngay";*

*Ý thứ nhất là: Đạo đức học vấn của một người bắt đầu nhìn từ đâu? Từ lời nói và hành vi.*

*Đó, thầy mà đã dạy như thế thì bạn nhìn ai cũng thế, bắt đầu từ lời nói, hành vi bạn sẽ phát hiện ra ngay đạo đức học vấn của người đấy.*

*Lời nói hành vi với ai trước? Với cha mẹ trước, cho nên khi cha mẹ gọi phải đến ngay, thái độ thì phải cung kính, lời nói thì phải nhẹ nhàng, và phải gọi cực kì cung kính, rồi là thương yêu, kính trọng. Có như vậy mới có thể câu thông được với ý trời, thì lúc đấy mới có thể phước đến họa đi.*

*Điều này sẽ là nhắc nhở chúng ta rất nhiều, bởi vì không, khi bạn sân lên, bạn tức lên, bạn cứ thế bạn mặc nhiên bạn hỗn láo với cha mẹ. Nhưng bắt đầu khi nghĩ đến cái việc là đạo dạy là phải cực kì thương yêu, kính trọng, thái độ thì phải rất cung kính, cực kì cung kính. Lời nói thì phải nhẹ nhàng, ôn hòa, thì phước mới đến, họa đi, thì lập tức bạn nghĩ đến ngay cái lợi cho bạn thì bạn bắt đầu sợ. Sau dần dần bạn làm sẽ quen dần.*

** Chánh văn thứ 2: "Cha mẹ sai, chớ lười biếng"*

*Đối với phận làm con thì phải giữ chữ tín khi hứa với cha mẹ, và trưởng bối, mở rộng ra là với tất cả mọi người; thứ hai là: Không đợi cha mẹ sai bảo, phải tự cảm nhận rồi làm; Cái điều một là không thất tín đã. Cha mẹ sai thì phải làm, trưởng bối sai thì phải làm. Và khi đã nhận lời với lại cha mẹ, với trưởng bối, cũng như với tất cả mọi người, thì "Phàm nói ra, tín trước tiên", thì phải làm.*

*Còn đối với phận cha mẹ và thầy giáo thì sao? Ngược lại cha mẹ muốn con giữ chữ tín với mình thì bản thân cha mẹ phải thân giáo, cũng phải giữ chữ tín với con cái; Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh. Đó.*

*Chánh văn 2.3. "Cha mẹ dạy, phải kính nghe":*

*Dù cha mẹ dạy sai vẫn phải cung kính, tuyệt đối không được cãi lại, đợi lúc thuận tiện, để cha mẹ nhận ra. Bạn nhớ điều đấy.*

*Với thầy (cô) giáo dạy, với cấp trên nói, đều phải cung kính lắng nghe.*

*Đấy, mở rộng ra từ trưởng bối, thầy cô giáo rồi từ trưởng bối đều phải cung kính lắng nghe hết. Cái khổ chánh văn "Cha mẹ gọi, phải đến ngay. Cha mẹ sai, chớ lười biếng. Cha mẹ dạy, phải kính nghe" đều là dạy cho chúng ta tâm cung kính.*

***

*Vâng ạ, bài học chúng ta tạm dừng ở đây ạ. Bây giờ chúng ta sẽ nghe cái phần một]*

***Câu chuyện "NÀNG DÂU HIẾU THẢO"***

*Phần 1: Với chủ đề "Cha mẹ dạy phải kính nghe"*

*"Vào triều Minh, tại làng Phú Mỹ, quận Linh Lăng có một người phụ nữ góa chồng, người ta thường gọi là bà Mã Ổn. Gia cảnh bà chỉ vừa đủ ăn, có hai đứa con trai tên là Mã Văn và Mã Võ, đều được bà lo cho ăn học đàng hoàng. [Đấy]*

*Mã Văn lanh lẹ, học hành thì thông suốt, năm 12 tuổi đã nổi danh khắp huyện, còn Mã Võ thì tính tình chậm lụt, học hành không tiến bộ, đành trở về nhà lo chuyện buôn bán làm ăn.*

*Một hôm, bà Mã Ổn gọi Mã Văn vào bảo:*

*- Con à! Nay con đã 17 tuổi rồi, mẹ lại già nua, vậy con xin phép nghỉ học ít hôm, ở nhà để mẹ lo việc cưới vợ cho con, để một mai mẹ có nhắm mắt cũng được yên lòng phần nào.*

*Mã Văn nghe nói đến chuyện lập gia đình liền vòng tay cung kính thưa:*

*- Thưa mẹ! Mẹ dạy con đâu dám cãi lời, nhưng con nghĩ hiện nay con có ba điều chưa nên cưới vợ.*

*Thứ nhất, dâu hiền khó kiếm, duyên nợ khôn lường. Nếu may gặp được duyên lành thì chẳng nói làm chi, còn ngược như gặp phải duyên xấu, cưới nhầm người vợ không được hiếu thuận, e rằng chỉ càng làm cho mẹ phải thêm mệt nhọc lo lắng mà thôi.*

*Thứ hai, ân đức sinh thành dưỡng dục của cha mẹ khác nào như trời cao đất rộng, thăm thẳm mênh mông, từ khi con lớn khôn đến nay, nỗi khó nhọc của mẹ cũng chưa vơi được bao nhiêu, thế mà nay đã phải nhọc nhằn lo bề gia thất cho con, lòng con thật lấy làm áy náy.*

*Thứ ba, con làm thân nam nhi mà chưa lập được chút công danh sự nghiệp gì, nay đã lại vướng vào đường thê tử, e rằng như vậy sẽ không có dịp để làm rạng rỡ tông đường.*

*Thưa mẹ, việc cưới vợ con nghĩ cũng không gấp gáp gì, đợi sau khi con công thành danh toại rồi sẽ tính cũng chẳng muộn màng chi, xin mẹ hãy nghĩ lại.*

*Không ngờ bà Mã Ổn nghe con nói thế nổi giận đùng đùng, lập tức lớn tiếng quát mắng:*

*- Nay mẹ đã già rồi, việc cần làm thì mẹ bảo con làm, tuyệt đối con không được cãi lại.*

*[Cha mẹ dạy phải kính nghe mà.]*

*Mẹ nay đã gần đất xa trời, cả hai anh em con đều khôn lớn cả, nếu lúc này không lo cưới vợ về phụ giúp công việc trong nhà thì còn đợi đến bao giờ. Hay là con muốn thấy mẹ làm lụng vất vả suốt cả ngày, hết lo ngoài lại đến lo trong, từ việc xách nước, giã gạo, nấu cơm, quét nhà… đều chẳng có ai làm thay mẹ? Hơn nữa, những lúc trái gió trở trời, ốm đau bệnh tật, có ai là người giặt giũ hong phơi áo quần cho mẹ, ai là người chăm sóc thuốc thang, lo chuyện cơm cháo cho mẹ? Chẳng lẽ con phải bỏ cả chuyện học hành để lo những việc đó chăng?*

*Mã Văn nghe mẫu thân lớn tiếng rầy la thì sợ sệt, cung kính:*

*- Thưa mẹ! Xin mẹ bớt giận, thật lòng con đâu dám cãi lời mẹ cũng muốn có thêm người nhà để đỡ đần giúp mẹ mọi việc. Nhưng con thấy gia đình mình còn nghèo, tiền gạo thì thiếu trước hụt sau, sợ mẹ lo lắng nhiều sinh bệnh, nên mới trì hoãn việc này. Nếu ý mẹ đã quyết thì con xin nghe, tuyệt đối không dám cãi lại nữa!*

*Mã Văn năn nỉ hồi lâu bà Mã mới chịu nguôi giận. Bà nói:*

*- Mẹ chỉ nói ra cho con biết thế thôi, chứ việc này mẹ đã tự có chủ ý sắp xếp xong xuôi cả rồi. Mẹ đã dò hỏi ở làng Phước Khê cách đây chừng 15 dặm có con gái nhà họ Đào tên là San Hô, năm nay vừa tròn 18 tuổi, phong thái yểu điệu, thân hình đầy đặn, nhan sắc chim sa cá lặn, công hạnh vẹn toàn. Gia đình ấy cũng là nhà có lễ nghĩa, mẹ đã mang lễ đến để cầu hôn rồi, định là ngày mùng 9 tháng này sẽ tổ chức hôn lễ. Nay chỉ còn 5 ngày nữa mà thôi, con phải lo sửa soạn ngay đi thì mới kịp.*

*Mã Văn nghe mẹ nói vậy thì thấy không còn gì để bàn thêm, liền đứng dậy chào mẹ lui ra, sau đó lo dọn dẹp nhà cửa, sắp đặt các việc từ trong ra ngoài chu đáo vẹn toàn.*

*Đúng ngày mùng 9, chàng đem sính lễ sang nhà họ Đào, rước thẳng cô dâu về nhà lễ bái tổ tiên, ra mắt mẹ chồng rồi làm lễ hợp cẩn luôn trong ngày đấy.*

*Mối lương duyên này quả đúng là trai tài gái sắc. Từ khi hai người nên duyên cầm sắc, đẹp phận xướng tùy, một chữ đồng tâm thề cùng non nước.*

*Mọi người ai cũng cho rằng đôi vợ chồng sẽ hòa hợp cùng nhau trăm năm tơ tóc, gắn chặt keo sơn… (Hết phần 1).*

*[Bạn có làm được như Mã Văn không?*

- ✓ *Thời trước người người đều được học Nho giáo nên "Cha mẹ đặt đâu con ngồi đấy" (Tuy nhiên cha mẹ cũng học trí tuệ từ Thánh hiền mà chúng ta sẽ chia sẻ ở Phần thứ 2).*
- ✓ *Thời nay thì "Con đặt đâu cha mẹ ngồi đấy".*

*Chính vì vậy mà:*

- ✓ *Tỷ lệ ly hôn ngày càng tăng.*
- ✓ *Tỷ lệ tội phạm cũng ngày càng tăng cao.*
- ✓ *Nên gia đình thì tan nát, xã hội thì bất ổn, và thế giới thì động loạn.*

*Cứ cho rằng trước kia mà người ta không được học đạo Thánh hiền, thì ít nhất bạn cũng phải tham khảo lời của cha mẹ. Là vì sao? Cả một cái quãng đường đời dài như thế cha mẹ rất nhiều kinh nghiệm rồi. Nữa là nếu như cha mẹ lại được học Nho giáo, thì đây là trí tuệ của Thánh hiền, thì bạn mới đang ở lầu 1, chưa được ở lầu 1 thì bạn phải nghe.*

*Cho nên cuối cùng Mã Văn nghe lời mẹ thì cuối cùng là kết quả là được một cô dâu vừa xinh đẹp này, vừa chăm chỉ này, vừa hiếu thuận này, vừa ngoan ngoãn này.*

*Thế là được vợ hiền, con ngoan mọi việc đều gọi là chu toàn cả. Đó. Cho nên kết quả trước tiên là kết quả của sự nghe lời.*

*Nhưng mà bên cạnh cái "Cha mẹ dạy phải kính nghe" thì câu 2.4 sẽ là "Cha mẹ trách phải thuận sửa" bởi vì nếu không thì bạn thành "Ngu hiếu". Thế là cha mẹ dạy cái gì bạn cũng cung kính, bạn nghe hết, xong làm hết thì cuối cùng bạn thành "Ngu hiếu".*

*Cho nên câu tiếp theo về sau là: "Cha mẹ trách phải thuận sửa". Chữ "Thuận" là thuận thế nào? Thuận theo đúng đạo pháp tự nhiên thì mình làm, còn nếu không đúng đạo pháp tự nhiên thì tuyệt đối không được làm nhưng*

*không được cãi, mà phải chờ lúc nào cha mẹ vui để coi như là khuyên bảo cha mẹ. Đó! Chứ tuyệt đối không được cãi.*

*Bởi vì Hòa thượng nói là: Bạn sẽ là người đại bất hiếu, nếu như bạn nghe lời cha mẹ bạn với những cái việc mà lại là trái nghịch với đạo, và thậm chí là đến gọi là đại ác nữa thì bạn sẽ là người đại bất hiếu, chứ không phải hiếu gì đâu.*

*Bài hôm sau chúng ta sẽ tiếp tục chia sẻ Phần 2 của câu chuyện nhưng lại với chủ đề là "Dùng lý trí phân biệt đúng sai khi cha mẹ trách để thuận sửa".*

*Còn một phần thứ ba nữa là, phần giữa, gọi là: "Cha mẹ ghét vẫn hiếu kính" thì cái câu chuyện "Nàng dâu hiếu thảo" này đầy đủ được cả ba điểm đấy cho chúng ta.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài chia sẻ của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

## Bài thứ 57

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta đã kết thúc chánh văn 2.3: "Cha mẹ dạy, phải kính nghe", thế là 3 câu đầu tiên trong chánh văn 2, từ chánh văn 2.1 đến chánh văn 2.3 chúng ta đã học xong: "Cha mẹ gọi, phải đến ngay. Cha mẹ sai, chớ lười biếng. Cha mẹ dạy, phải kính nghe".*

*Bây giờ chúng ta sẽ học tiếp đến chánh văn…*

### 2-4. "Phụ mẫu trách, tu thuận thừa" (Cha mẹ trách, phải thuận sửa)

*Chánh văn này có 3 ý như sau ạ: Khi bị cha mẹ trách mắng thì phải làm sao ạ:*

*1. Phải thường nghĩ cho cha mẹ*
*2. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng là đổi lấy sự tiến bộ*
*3. Phải tùy thuận để sửa khi bị cha mẹ trách mắng*

*Ở đây thì nói thật với các bạn là sau khi chúng tôi cân nhắc đi cân nhắc lại qua lời giảng của Tiến sĩ Thái và qua lời giảng của Hòa thượng, thì chúng tôi quyết định để nguyên cái chữ "Thuận": "Cha mẹ trách, phải thuận sửa", bởi vì chữ "Thuận" ở đây có nghĩa là phải thuận theo đạo pháp tự nhiên thì mình mới sửa.*

*Còn nếu không đúng theo với đạo pháp tự nhiên mà bạn cứ nhắm mắt bạn làm thì đây là "Ngu hiếu", và không phải bạn có hiếu, mà bạn sẽ mang lại là đại bất hiếu đối với cha mẹ bạn.*

*Cho nên "Cha mẹ trách, phải thuận sửa", chữ "Thuận" bạn hiểu.]*

*[Bây giờ chúng ta nghe Tiến sĩ Thái giảng Phải thường nghĩ cho cha mẹ.]*

### 1. Khi cha mẹ nóng giận phải nghĩ cho sức khỏe cha mẹ

Cha mẹ có trách phạt, thậm chí đánh, chúng ta cũng tự nên tiếp nhận. Thử nghĩ lại vì sao cha mẹ giận dữ thế, rốt cuộc chúng ta sai ở chỗ nào?

Có một lần Tăng Tử phạm sai lầm, cha của Tăng Tử - ông rất giận dữ cầm cây roi rất lớn để đánh Tăng Tử. Tăng Tử nói:

- Cha mẹ trách phải đón nhận.

Cho nên đứng yên để cho cha đánh. Rốt cuộc vì cha xuất lực quá mạnh, đánh Tăng Tử ngất đi. Chuyện này truyền đến tai Khổng lão Phu tử, ông liền nói với học trò:

- Tăng Tử làm như vậy là bất hiếu.

*[Không có hiếu tí nào, mà lại thành bất hiếu.]*

Vì sao vậy?

- Khi cha mẹ đang giận, không khống chế được cảm xúc, nếu lỡ tay đánh một roi vào đầu quý vị, con cái chết thì ai thương tâm nhất? Là cha mẹ?

Đúng vậy. Cho nên Khổng Tử nói: *"Tiểu trượng tắc thọ, đại trượng tắc tẩu".* Có nghĩa là: Roi nhỏ thì chịu, roi to phải chạy.

*[Các bạn nhớ nhé. Nhưng mà các bạn đừng quy tất cả đều là roi to. Roi bằng cái que thế này các bạn cũng chạy vút đi các bạn bảo coi như là "Đại trượng tắc tẩu" thì không được ạ. Cái tâm này phải thường nghĩ cho cha mẹ.*

*Bây giờ nghĩ là, ừ "Tiểu trượng tắc thọ, đại trượng tắc tẩu" rồi, nhưng mà phải thường nghĩ cho cha mẹ. Ví dụ bây giờ ta đi rời khỏi đây thì liệu cha mẹ có sân lên không, ấy thế lại phải nghĩ thế. Thế vậy ta không rời.*

*Nhưng nếu ta không rời mà cha bị bệnh tim lên thì cuối cùng nhỡ cha bị làm sao thì chết. Vậy thì lại phải làm cái cách gì đấy để cha hạ hỏa rồi rút lui dần để không còn gọi là như lúc cha mẹ đang giận là không còn nhìn thấy cái mặt ghét, đáng ghét này của nó nữa, thì lúc ấy cái cái hỏa khí trong cha và mẹ bắt đầu nó sẽ hạ xuống. Tức là phải thường xuyên để nghĩ cho cha mẹ.*

*Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Cầm roi nhỏ có thể ngoan ngoãn chịu phạt, còn nếu cầm roi lớn thì nên chạy đi. Người xưa rất là nho nhã, cho nên khi thấy ba cầm cây roi to, có thể đánh chết người, vậy thì phải chạy nhanh, không nên để ba mẹ rơi vào chỗ bất nghĩa.

*[Đánh chết con thì đẩy cha mẹ vào vòng bất nghĩa rồi còn gì nữa.]*

Các bạn, học học vấn của Thánh hiền thì phải vận dụng linh hoạt "Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe, cha mẹ trách mắng phải đón nhận".

*[Đấy, nhưng đón như thế nào thầy lại dạy cho từng li từng tí. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng là đổi lấy sự tiến bộ.]*

Tôi thường hỏi học sinh, tôi nói:

- Mỗi lần các em bị cha mẹ la, trong lòng các em nghĩ gì? Đáp án của các em là gì?

- Xui quá, bị ba mẹ nhìn thấy, lần sau không để họ bắt gặp nữa.

*[Có thế không ạ? Trốn không làm toán, bảo thôi lần sau mình sẽ làm coi như quấy quá qua quýt đi để cha mẹ không bắt gặp. Có thế không ạ?]*

Thế nên làm thầy cô giáo chúng ta nếu quan sát được khi bọn trẻ tiếp nhận sự giáo huấn của cha mẹ với thái độ không đúng, thì quý vị phải nói thay cha mẹ đúng lúc, sửa đổi thái độ của chúng.

*[Đó, làm thầy giáo mà khi thấy con trẻ nó có những cái thái độ đối với cha mẹ như vậy thì quý vị phải nói thay cha mẹ đúng lúc, sửa đổi thái độ của chúng. Nói đúng như thế nào nhỉ?]*

Chúng tôi thường nói với học sinh:

- Khi ba mẹ các em trách phạt các em, khi họ đang giận dữ, các em có biết rằng thân thể ba mẹ đã bị thương hay không? Vì sao bị thương vậy? Vì một lần nóng giận, cần mấy ngày thân thể mới khôi phục bình thường? Phải cần trên dưới ba ngày.

*[Nếu mà các bạn nào tính tình hiền hòa chắc không cảm nhận thấy. Nhưng tôi thì trước đây là, hay quát con, thế cho nên là cuối cùng tôi thấy là đúng, mỗi một lần quát xong thì đúng là ba ngày mới lấy lại được nguyên khí, rất là mệt. Đây là sự thật.]*

## 2. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng là đổi lấy sự tiến bộ

Quý vị thấy có ai thích mắng người chăng?

*[Chẳng có ai thích cả. Bị mắng thì đã không thích là bị mắng rồi, nhưng cái người mắng hoàn toàn không thích, mệt lắm.]*

Mắng người không tốt cho sức khỏe như thế, cho nên cha mẹ chúng ta vì để chúng ta nhớ giáo huấn này, sau này không nên làm các việc bất hiếu như vậy, cũng không muốn nhìn thấy chúng ta học những thói hư tật xấu, nên họ thà tức giận, tổn thương chính mình.

*[Có câu chuyện về Hàn Bá Du như sau ạ: Hàn Bá Du, là người đất Lương ở đời nhà Hán, Hàn Bá Du thì mồ côi cha, thờ mẹ rất có hiếu, thì có một lần, mẹ ông đánh ông. Sau khi mẹ ông đánh xong thì ông cứ ngồi khóc mãi. Mẹ ông thấy thế mới hỏi rằng là:*

*- Sao hôm nay con khóc dai thế? Mọi lần mẹ đánh thì con chỉ khóc một chút thôi, ngày hôm nay con khóc dai thế?*

*Hàn Bá Du trả lời là:*

*- Hôm nay, vì mẹ đánh con không đau. Những lần trước mẹ đánh con đau nên con khóc ít, hôm nay mẹ đánh con không đau, thì con khóc vì con thương mẹ là sức khỏe của mẹ bây giờ đã yếu hơn trước rất nhiều rồi.*

*Một cái câu nói như thế mà đủ để cảm động thiên địa quỷ thần. Đó!*

*Đấy, nước mắt chảy xuôi. Cha mẹ nào cũng thương con hết, vậy mà cuối cùng họ lại phải, vì sao phải đánh mắng con? Bởi vì muốn cho con được tốt lên, nói thì con không có nghe.]*

Chúng ta cần phải thấu hiểu khổ tâm này của cha mẹ, vì muốn đạo đức và học vấn chúng ta ngày càng tăng tiến, không bị đọa lạc nên họ mới phải dạy bảo, trách phạt chúng ta như thế.

*[Có lần Chu Bi bị bố mắng trước khi đi làm, thế là khóc ầm khóc ĩ lên. Thế tôi chạy xuống bảo:*

*- Cái gì đấy?*

*Bảo:*

*- Đây, bố con mắng vì việc này, việc này, việc này.*

*Câu đầu tiên là tôi học thầy Thái nói là, (Nó cũng là cái bổn phát tự nhiên khi tôi nói chuyện với cháu), là:*

*- Con có biết là ba mẹ con hàng ngày vất vả để đi kiếm tiền để cho con, các con có tiền ăn, tiền mặc, tiền học hành không? Rất vất vả, đi tối ngày là vì ai? Vì các con đấy.*

*Câu thứ hai:*

*- Đệ Tử Quy có dạy, (bởi vì Chu Bi đã học Đệ Tử Quy mà), "Đánh không giận" cơ mà. Tăng Tử bị cha đánh cho đến ngất đi như thế không giận. Vậy thì con có giận cha mẹ con không? Tuyệt đối không được giận, mà phải càng thương cha mẹ nhiều hơn nữa.*

*Và khi tôi nói với cháu thế xong thì cháu, lúc đấy ngừng khóc:*

*- Con thương bố con lắm.*

*Chứ không phải là lúc đấy bạn lại bảo:*

*- Sao bố mày hoặc mẹ mày tệ thế, lại mắng con rồi lại thế này thế khác, rồi làm cha thế nọ, làm mẹ thế kia, không biết gương mẫu, rồi thế nọ thế kia, thì là bạn đã đi ngược với Đệ Tử Quy.]*

Cho nên quý vị không được phụ tấm lòng yêu thương chăm sóc này của cha mẹ.

*[Nhớ chưa? Nhớ nhé.]*

Cách yêu thương con cái của cha mẹ, có khi thì nhỏ nhẹ khuyên lơn con cái, có khi lại vô cùng hung dữ, nhưng

tất cả đều đối với quý vị rất mực yêu thương, chúng ta phải lãnh hội điều này.

*[Ở đây bạn thấy bạn có thể lãnh hội được cách dạy của cha mẹ khi đánh mắng, thế nhưng còn khi chúng ta mà cang cường quá, cứng đầu quá, dứt khoát không chịu quay đầu để tu hành sửa chữa khuyết điểm thì sao ạ?*

*Các bạn thấy hình ảnh quỷ Tiêu Diệm chính là Quán Thế Âm Bồ tát đấy, ở trong địa ngục đấy, vì toàn là cang cường, cứng đầu gọi là "Cang cường nan hóa", tức là cứng đầu khó dạy. Vậy thì lúc này bạn có thể dùng được cái gọi là hình tượng, một người mẹ rất hiền từ tay cầm một nhành dương liễu với bình nước cam lồ không? Không thể được! Vì cang cường như thế không chịu nghe.*

*Vậy phải dùng cách nào? Đánh đòn. Giường sắt đấy, rồi là đồng trụ đấy, rồi rừng đao đấy, núi kiếm đấy, rồi là cầy lưỡi đấy. Vậy các Ngài vẫn phải làm, nhưng mà làm là với một cái tâm yêu thương để làm sao các bạn thực lòng tu tỉnh, phản tỉnh trở lại, quay trở lại để các bạn có thể liễu sinh tử thoát luân hồi, đây chính là mục tiêu của các Ngài.]*

Chúng ta phải xứng đáng với sự dạy dỗ của cha mẹ, không để cha mẹ uổng công nóng giận, không thể để cha mẹ tổn thương thân thể một cách vô ích. Chúng ta ghi nhớ sai lầm này, phải biết được bị đánh mắng có thể đổi được điều gì? Tiến bộ.

*[Nhớ, chứ không hôm nay như thế này, ngày mai vẫn cái tội đấy, vẫn bố mẹ vẫn mắng vẫn la cái đấy, thì là không được rồi. Minh Anh hiểu chưa? Vâng. Đứng lên.*

*- Con thưa bà vâng ạ, tập quen dần. Ừ, ngồi xuống.]*

Chúng ta cần học tập học sinh tốt của Khổng lão phu tử, đó là đức hạnh của Nhan Uyên, không để "Sai bất quá nhị" *[Tức là sai không quá lần thứ hai]*. Lần này bị cha mẹ la xong, nhất định phải ghi nhớ, lần sau không được tái phạm điều khiến cho cha mẹ nóng giận thương tâm.

Khi con cái có thái độ như vậy, chúng sẽ không cảm thấy mình "Xui xẻo", những gì chúng ghi nhớ chính là lần sau không tái phạm.

*[Cũng như Minh Anh vừa nói, con vừa đã nhận ra là con có khuyết điểm, vậy thì lần sau cố gắng sửa, không được tái phạm.*

*Người xưa đã biểu pháp cho chúng ta học tập như thế nào ạ? Sau đây xin chia sẻ với các bạn câu chuyện về ông…]*

**Câu chuyện: KHẤU CHUẨN TRI ÂN MẸ KHI BỊ MẸ ĐÁNH**

*[Bị mẹ đánh rồi vẫn còn tri ân đấy, chứ không phải là sân hận đâu.]*

*Khấu Chuẩn là một nhân vật trứ danh đời Tống. Ông nổi tiếng là công minh chính trực, ông đỗ Tiến sĩ, làm quan đời vua Chân Tôn cho đến chức Tể tướng, có công đánh giặc Khiết Đan.*

*Thủa nhỏ tính thì du đãng, không giữ lễ phép, lại thích chơi chim, chơi chó. Bà mẹ quở phạt mà ông vẫn không chừa.*

*[Nói mãi không chừa.]*

*Một hôm, ông bỏ học đi chơi, bà mẹ giận quá, cầm quả cân ném phải chân ông, máu chảy đầm đìa, phải chữa lâu ngày mới khỏi.*

*Từ ấy ông hồi tâm, chuyên lo học tập. Về sau, thi đỗ, làm quan đến Tể tướng. Lúc vinh hiển thì mẹ đã mất. Mỗi khi ông sờ đến chiếc sẹo ở chân, thì ông nức nở khóc và nói rằng:*

*- Chính vết thương này làm ta nên người. Mà khi nên người, mẹ ta lại không còn nữa!*

*Lúc bần hàn thì có cha có mẹ, mà lúc phú quý lại không có cha mẹ, ấy là một điều đau khổ của kẻ làm con.*

*[Các bạn có nhớ câu chuyện về Tử Cống đội gạo không ạ?*

*Vâng, có câu gì ạ?*

*"Cây muốn lặng mà gió chẳng đừng. Con muốn báo hiếu mà cha mẹ không đợi".*

*Mong mãi cho con gọi là thành danh để coi như dòng tộc, rồi cha mẹ cũng mở mày mở mặt, nhường hết cho con, mẹ đói rách vẫn vui cơ mà. Thế mà đến khi mình thành danh rồi, muốn gọi là cha mẹ được mở mày mở mặt thì cha mẹ không còn nữa. Cho nên "Cây muốn lặng mà gió thì chẳng đừng, con muốn báo hiếu mà cha mẹ không có đợi".*

*Cho nên người còn cha mẹ mà không hết lòng phụng sự, đến khi cha mẹ trăm năm rồi thì không khỏi ăn năn.*

*Đó, câu chuyện sáng nay vừa kể với các bạn về "Nàng dâu hiếu thảo" sẽ có phần hai, phần ba. Nhưng trong đấy thì cái phần hai nói về bà Mã Ổn cưới con cho cậu con trai thứ hai là Mã Võ. Thì lấy phải cô con dâu thì rất là ghê gớm, rất là đáo để. Cô ý hành hạ bà, rồi không cho ăn, rồi không cho mặc, rách rưới, bẩn thỉu, ốm đau, sầu não khốn khổ.*

*Đến khi về sau cô ấy gặp rất nhiều họa hại, thì cái cô San Hô là cô con dâu đầu ấy, quay trở lại tìm cách kín đáo để cứu mẹ chồng, giúp đỡ cho mẹ chồng, và đồng thời cũng giúp đỡ luôn cho cả vợ chồng của Mã Võ và người em dâu là Tuý Hoa vì lúc ấy phải vào tù.*

*Thế thì trước cái sự giúp đỡ của chị dâu như thế này thì cuối cùng vợ chồng cô Tuý Hoa cũng quay đầu. Thế thì cô Tuý Hoa thấy thế thì quay trở lại chăm sóc mẹ chồng rất chu đáo, nhưng chưa đầy 1 năm thì bà ốm rồi bà chết. Cô Tuý Hoa khóc: "Mẹ ơi, sao mẹ không sống thêm với chúng con một ngày là con được bù đắp lại cái tội lỗi của con đã bất hiếu gây ra với mẹ một ngày".*

*Cho nên là đến khi cha mẹ mất rồi, lúc ấy bạn có muốn báo hiếu, bạn có muốn gọi là "Tu công bổ quá" tức là lấy công chuộc tội, cũng không còn được nữa.*

*Cho nên Khấu Chuẩn mới khóc và rằng là chính vết thương này làm ta nên người, mà khi nên người thì mẹ ta lại không còn nữa.*

*Phải hiểu khi cha mẹ đánh mắng là mong muốn con được gì? Tiến bộ! Mà đây đúng đổi lại là ông tiến bộ, mà khi mẹ ông đánh ông vẫn cứ tri ân, thì cuối cùng ông mới làm đến chức Tể tướng. Còn chúng ta khi mẹ đánh, mẹ mắng, chúng ta sân si thì chúng ta mới mãi mãi là kẻ gọi là bần cùng khốn khổ, họa hại đến liên tục.]*

***

*[Vâng ạ, bài học của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây. Bây giờ chúng ta sẽ chuyển sang chuyên mục trao đổi cùng đồng học]*

***Chủ đề: DẠY CON CÓ NÊN ĐÁNH KHÔNG?***

** Đồng học thứ nhất hỏi:*

*Con thưa Bà, con đọc câu chuyện về ông Khấu Chuẩn bị mẹ ném quả cân vào chân dẫn đến bị thương phải chữa trị nhiều ngày mới khỏi, khiến ông thay đổi mà nên người.*

*Con muốn hỏi chúng con có nên đánh con đau đến thế không ạ? Vì con nghĩ thời bây giờ các cháu không còn thuần thiện nên 1 trận đòn không thể đánh thức được tâm hiếu, không thể nhận ra ngay để mà thay đổi được? Con xin tri ân cư sĩ.*

** Trả lời:*

*Kính gửi đồng học!*

*Tôi thấy thật là lạ, lần trước tại lớp học vật chất, tôi đã 2 lần phải trả lời một đồng học về việc đồng học này có hỏi 2 câu:*

▪ *Câu thứ nhất: Đồng học này dẫn chứng tại chỗ này, chỗ kia… Hòa thượng dạy "Trẻ con trung bình ba ngày cha mẹ phải đánh một lần mới ngoan được";*

▪ *Câu thứ hai: Đồng học này cho rằng việc ông Khấu Chuẩn bị mẹ ném quả cân chảy máu chân và sau đấy ông thành người, cho nên thấy rằng cần phải học tập mẹ ông Khấu Chuẩn về điểm này, đó là phải thật nghiêm khắc để dạy cho con chừa hẳn những hành vi xấu.*

*Lần ấy tôi đã chia sẻ rất rõ ràng về quan điểm này. Và sau lần ấy, hai vợ chồng vị đồng học này đã hứa với tôi rằng sẽ không đánh con nữa. Vậy mà lần này bạn lại hỏi. Tôi vẫn nhắc lại những lời tại lớp học vật chất lần trước.*

*Trước tiên bạn viện dẫn lời "Phải đánh con trung bình 3 ngày 1 lần" của Hòa thượng ở đâu tôi không biết. Nhưng chúng ta đang học Đường Đến Hạnh Phúc hay còn gọi là Giảng Giải Đệ Tử Quy của Tiến sĩ Thái, tôi xin trích lời Tiến sĩ Thái ba lần nói rằng Tiến sĩ Thái dạy trẻ không bao giờ đánh mắng trẻ.*

*Nói đến đây thì bạn đừng có "Thế trí biện thông" nói rằng có lần Tiến sĩ Thái cũng đánh cháu mình là Vĩ Vĩ đấy thôi, điều này tôi sẽ chia sẻ sau:*

*Tiến sĩ Thái có chia sẻ đây:*

***Lần thứ nhất:*** *"Các em phạm sai lầm, chính là cơ hội xuất hiện thời cơ tốt để dạy chúng, chúng ta phải nắm bắt, tuyệt đối không thể nổi giận ở đây. Khi chúng ta có thái độ này, tự nhiên sẽ rất hoan hỷ tiếp nhận nhân duyên này…"*

*[Câu này thì tôi đã chia sẻ với các bạn rất nhiều lần, bởi vì khi tôi đọc đến câu này tôi như một cái khám phá, khám phá nó mở bừng luôn, coi như là trí tuệ mình ra. Là vì nếu như mỗi một lần mình nhìn thấy con mình, chồng mình mà mắc lỗi thì mình tha hồ sân si để mình trách phạt, rồi mình gọi là dằn hắt.*

*Thế nhưng đến khi nghe đến câu này thì bắt đầu nghe đến Hòa thượng giảng, bắt đầu tôi bắt đầu quán chiếu lại lời Hòa thượng giảng. Thì tôi mới thấy là, kể cả Phật giảng, đã là sinh ra trong nhân đạo tức là làm người thì bao giờ cũng có gọi là "Tứ đại phiền não thường tùy", tức là bốn cái phiền não lớn nhất nó đi theo mình.*

*Thứ nhất là gì ạ? Ngã Kiến tức là cái thấy có ta, chính là cái bản ngã. Thế khi mà ngã kiến thì sẽ dẫn đến ngay lập tức Ngã Tham tức là ta tham luôn, có ta một cái thì lập tức phải tham, phải ôm các thứ vào chầm bập cho ta hết, đúng không ạ? Tiếp tục, ngã mạn, ngã si. Cái này là tự nhiên, Hòa thượng bảo ai cũng có.*

*Cũng vậy, hôm vừa rồi ở trong bệnh viện tôi mới chia sẻ với lại một đồng học. Tôi vừa mới góp ý là:*

*- Con ạ, sở dĩ lần này con bị ốm thế này con phải rút kinh nghiệm, vì bà thấy con có một số các cái như thế này,*

*như thế này…Con cần phải quán chiếu không có nghiệp đến.*

*Vừa mới nói xong:*

*- Con quán chiếu hết rồi ạ, tất cả những cái này con biết hết rồi ạ.*

*Tôi không nói câu gì nữa. Nhưng thấy vẫn đang sốt đùng đùng đang ngồi cạnh đây, ở trong bệnh viện tôi lại nói lần thứ hai. "Con biết rồi ạ, con đã thế này, thế này…". Tôi mới bắt đầu ngồi quay trở lại tôi kể lại câu chuyện của Tiến sĩ Thái:*

*Có một tốp trẻ con khi mà Tiến sĩ Thái đến để dạy Đệ Tử Quy, vừa vào bảo: Hôm nay, chúng ta học Đệ Tử Quy, chúng nói ngay là gì ạ? Chúng em học hết cả rồi ạ. Thầy Thái bảo vì sao mà chúng nó như thế? Ngã mạn, không ai dạy cũng có.*

*Tiến sĩ Thái không nói một câu gì. Bắt đầu viết lên bảng chữ đạo. Chữ "đạo" đấy là chữ hội ý, một bên là bộ "thủ", là nắm giữ. Một bên là "xước", xước có nghĩa là phải hành cho bằng được. Lúc ấy Tiến sĩ Thái nói đây chữ Đạo đây, phải hành cho bằng được. Vậy thì học Đệ Tử Quy đã hành được câu gì chưa? Thì chúng chưa hành được câu gì cả.*

*Khi bạn có cái tâm ngạo mạn ấy thì sẽ xảy ra cái điều gì? Bạn đã quên mất cái hình ảnh của cây trúc quân tử, ruột phải rỗng thì mới tiếp thu được cái kiến thức của người.*

*Nhưng đây không, cái gì bạn cũng biết hết rồi thì sẽ xảy ra là cái gì? Không ai chỉ lỗi cho bạn nữa, không ai góp ý cho bạn nữa, lần sau không bao giờ góp, tôi bảo thế.*

*Sau khi tôi chia sẻ xong cái chuyện Đệ Tử Quy, tôi bảo:*

*- Bởi vì con học Đệ Tử Quy, nên Bà mới nói với con là nếu con giữ cái thái độ này ra bên ngoài, trước trưởng bối, mà góp ý các thứ cho con, con vẫn như thế này Bà đảm bảo cái người trưởng bối lần sau họ không dại gì họ hé một nửa lời cho con nữa, vì thừa. Vì con có nghe đâu. Mà con giỏi hết cả rồi thì con cần gì nữa.*

*Lúc đấy bắt đầu nghe ra. Cho nên kể cả cư sĩ Hằng. Hôm trước vừa góp ý:*

*- Con ơi, mẹ ốm mà con như thế này là sai rồi đấy. Cốc nước thì lạnh này, cái khăn mặt thì đưa cái khăn thế này, rồi hỏi một câu "Mẹ có ăn gì không?" - không ăn cái là tót đi làm luôn.*

*Là phản ứng lên một cái là lập tức:*

*- Tại vì con hỏi mẹ, mẹ bảo mẹ không ăn.*

*Với thế nọ thế kia. Sao mà giống nhau thế. Cho nên chúng ta tất cả đều phàm phu luân hồi. Bạn phải thực sự quay đầu, bắt đầu sửa mình thì mới được. Chính vì bạn ngã tham, ngã mạn, nên cuối cùng bạn ngã gì ạ? Nên bạn ngu si. Cho nên khi bạn là phàm phu luân hồi rồi thì bạn ngã kiến, ngã tham, ngã mạn, ngã si. Từ ngã tham ở đây thì bạn*

*có cái gì nữa ạ? Ngã sân. Thế là tham, sân, si, mạn đầy đủ cả.*

*Mà xuất phát từ đâu ạ? Từ cái tham nên bạn phải hiểu là, từ ngũ dục lục trần đấy. Năm cái tham: Tham tài, tham sắc, tham danh, tham ăn, tham ngủ. Lục trần đấy: Sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp. Sắc đấy: Thấy thích cái đẹp. Thanh đấy: Thích nghe cái hay. Hương đấy: thích những cái mùi hương gọi là thơm, dễ chịu. Rồi là xúc, thân thể thì muốn, à đây điều hòa mới thích cơ, chứ không... Đấy là xúc giác đấy ạ. Nằm trên gọi giường êm, nệm ấm mới thích cơ. Thế cho nên đầy đủ hết là: Ngũ dục, lục trần, tham, sân, si, mạn.*

*Và không có ai là không có cả. Cho nên đã sinh vào trong nhân đạo hay chính đây là cái nghiệp lực hút bạn vào nhân đạo và nếu bạn không có cái này thì bạn không ở trong nhân đạo nữa.*

*Nếu như bạn buông bỏ được cái này thì bạn, lúc đấy làm sao nhỉ?*

- *Khi bạn buông bỏ được chấp trước thì, vâng ạ, lục đạo luân hồi không còn, chỉ còn Tứ Thánh: Thanh Văn, Duyên Giác, Bồ tát và Phật ở trong mười pháp giới.*
- *Khi bạn buông bỏ được phân biệt thì làm sao ạ? Thập pháp giới không còn, lúc đấy là "Nhất chân pháp giới".*

*Cho nên phải hiểu bạn đang đầy đủ tất cả những cái này nên bạn mới chui vào nhân đạo. Tôi vẫn dùng từ "Đội lốt".*

*Chính vì như vậy cho nên con mình nó mắc khuyết điểm: Nó tham, nó sân, nó si, nó mạn thì phải hiểu đây là cơ hội để chúng ta dạy nó. Chứ còn bạn lại sân lên. Sân lên thì lần sau nó sẽ nó tìm cách nó giấu, lần sau không để cho cha mẹ biết nữa là thoát.*

*Nhưng nếu như bạn biết rằng đây là cơ hội nhất định phải dạy vì ta cũng thế, thì lúc đấy như Tiến sĩ Thái vừa nói, là cái tâm của bạn khi tiếp nhận cái nhân duyên này nó sẽ trở thành khác hẳn. Đây ạ.*

*"Khi chúng ta có thái độ này thì tự nhiên sẽ rất hoan hỷ để tiếp nhận nhân duyên này".*

*Cho nên khi con bạn mà mắc khuyết điểm bạn phải thấy mừng rằng mình đã phát hiện ra nó. Câu này sau khi tôi đọc xong, tôi đọc đi đọc lại tôi quán chiếu của cả Hòa thượng với của Phật dạy, tôi coi như đây là một phát minh. Tôi coi như đây là một phát minh, tôi bảo "Quá hay, quá hay". Cho nên nếu bao giờ bạn cảm nhận được câu này hay thì tôi cho là bắt đầu bạn sẽ có thành công trong cái việc bắt đầu dạy con. Vâng.*

***Lần thứ 2** thầy Thái nói: "Khi bọn trẻ phạm sai lầm chính là lúc chúng ta dạy chúng, nên không thể hành động theo cảm tính.*

*Vì khi bạn sân si tức là bạn đã đưa gọi là tình cảm vào rồi. Mà Phật pháp dạy bạn không có tình chấp, phải theo lý tánh.*

*Cho nên là khi bọn trẻ phạm sai lầm chính là lúc chúng ta dạy chúng, nên không thể có hành động theo cảm tính, không được nóng giận.*

***Lần thứ ba** Tiến sĩ Thái nói: "...Sau này tôi dạy học sinh chưa từng nổi nóng, chưa từng nói "Vì học sinh phạm sai lầm khiến tôi bực quá hóa giận", xưa nay chưa từng nói"; (VCD 23)*

*Thế là cả ba lần Tiến sĩ Thái đều nhắc đi nhắc lại trong 40 VCD ấy là không bao giờ nóng giận đối với trẻ nhỏ.*

*Tuy nhiên, chúng ta sẽ chia sẻ tiếp.*

*Cũng vậy khi nói đến đây bạn đừng có "Thế trí biện thông" nói rằng Tiến sĩ Thái nói là "Nghiêm khắc, quát tháo không có nghĩa là tức giận". Đấy, khi mà Tiến sĩ Thái phạt cháu mình là Vĩ Vĩ, khi mà bài trước chúng ta chia sẻ là khi cháu cầm cái đôi đũa sát xuống tận bên dưới thì cậu bảo:*

*- Con đừng cầm thế mà vi trùng.*

*Thì nó nhất định nó không nghe, thì cuối cùng Tiến sĩ Thái phạt nó là lôi thốc nó lên, mang vào trong buồng, đặt vào trong đấy xong phát vào đít nó. Nhưng Tiến sĩ Thái nói là lúc đấy là nó mặc cái quần bỉm rất là dày nên là mình*

*doạ nó như thế là để mình lấy cái hình tướng, cái khí này để cho nó sợ. Thế thôi.*

*Thế thì là, nhưng mà Tiến sĩ Thái nói là nghiêm khắc quát mắng không có nghĩa là tức giận. Tức là lúc ấy quát mắng cháu nhưng đây là phương tiện. Cũng như Phật, Bồ tát mà ở dưới Địa ngục chẳng hạn, mà khi hiện ra hình tướng quỷ Tiêu Diệm đánh mắng mình nhưng không phải là tức giận mà là yêu thương. Yêu thương bao bọc không phải suốt một đời mà đến bao nhiêu đời, để khi nào mình thành tựu thì thôi.*

*Đấy, thế bắt đầu bạn bắt đầu bám vào cái câu đấy, bạn bảo nghiêm khắc quát mắng không có nghĩa là tức giận. Điều này tôi cũng trải qua. Có một lần tôi vừa mới nói, khoe với cháu Hằng:*

*- Ôi độ này mẹ coi như là không có sân si gì với, với lại bà ngoại cả. Thế. Có những lúc thì đúng là mẹ cũng có nói to lên nhưng mà đây nghiêm khắc quát mắng không là tức giận.*

*Vừa mới nói xong, Bồ tát từ trong nhà đi ra, Bồ tát bảo:*

*- Tiền lương đâu?*

*Thế, sau đấy thì nói là:*

*- Đây này, tôi đưa tiền cho như thế này, như thế này (lẫn mà), thế nhưng mà không đưa cho tôi đồng nào thế này thế kia…*

*Lúc đầu tôi còn giải thích. Xong giải thích được ba câu tôi sân ầm lên. Thế là thôi hết cả nghiêm khắc quát mắng không có nghĩa là tức giận.*

*Tôi nhớ mãi cái lần đấy. Bao nhiêu công phu tôi đổ hết xuống sông xuống biển để tôi sân lên, là vì tại vì tại sao lại nghi cho tôi lấy tiền của cụ. Đấy. Cho nên tôi rất là tâm đắc và hiểu cái câu này. Thế nên tôi mới nói là: Cũng vậy khi nói đến đây bạn đừng có "Thế trí biện thông" nói rằng Tiến sĩ Thái nói rằng "Nghiêm khắc, quát mắng không có nghĩa là tức giận".*

*Vì chúng ta chưa làm được thế đâu, có thể lúc đầu thì bạn bảo là mắng con nhưng trong tâm không động. Tuy nhiên, bạn phải hiểu đây là trạng thái động, không phải trạng thái tĩnh nên khi mình mắng con, tất sẽ có những phản ứng trái chiều chẳng hạn (có thể là bản thân trẻ, hoặc của người trong nhà…)*

*Ví dụ đang mắng nó, đang muốn dạy dỗ nó, ông bà lại nói từ trong nhà ra:*

*- Thôi, mày đi suốt cả ngày bây giờ mày về mày đánh con mày. Rồi con hư tại mẹ mới thế nọ thế kia…*

*Thế là, là vì đây nó là trạng thái động… Thế là "Điên tiết" lên thành đánh mắng dữ dội thật. Đó.*

*Đó. Vị kia vị ấy viện dẫn là Hòa thượng bảo là trung bình 3 ngày đánh con một lần. Thế xong rồi rất tiếc là một số các đồng tu của chúng ta là cũng theo cái cách đấy là coi như đè con ra trung bình ba ngày chưa đánh thì tiếp tục điểm danh là ba ngày phải đánh. Tôi bảo tôi chả biết Hòa*

*thượng nói ở đâu nhưng tôi học Đường Đến Hạnh Phúc thì như thế này.*

*Thứ hai: Câu chuyện mẹ ông Khẩu Chuẩn đánh ông Khấu Chuẩn, ở đây chúng ta phải học là học thái độ làm con khi bị cha mẹ trách phạt, dù đánh đau cũng không được giận cha mẹ.*

*Đây phải học ông Khấu Chuẩn Vậy ông làm được tể tướng. Còn ta không học được thì ta sẽ là, gọi là, là gì ạ? Phàm phu luân hồi, mà gọi là hoạ thì cứ đến trùng trùng. Đó.*

*Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây. Chuyên mục trao đổi cùng đồng học chúng ta sẽ tiếp tục vào ngày mai.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 58**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đang chia sẻ chủ đề "Dạy con có nên đánh không?". Trong toàn bộ 40 VCD Đường Đến Hạnh Phúc mà Tiến sĩ Thái giảng giải có 3 lần Tiến sĩ Thái chia sẻ về việc dạy con tuyệt đối không nên nóng giận. Vì sao ạ?*

***Thứ nhất:*** *Vì mỗi lần trẻ sai lầm là cơ hội để dạy trẻ, nên đã là cơ hội thì phải hoan hỉ mà đón nhận, sao lại sân hận tức tối mà làm chi? Bạn phải xoay ngược lại cái tâm như thế này thì bạn sẽ hoan hỉ đón nhận.*

***Thứ hai:*** *Câu chuyện của ông Khấu Chuẩn là giáo dục bạn phải có tâm hiếu như ông, cha mẹ có đánh mắng, trách phạt cũng vẫn phải biết ơn, cung kính với cha mẹ, vì phải hiểu rằng cha mẹ đánh mắng như vậy là để đổi lại sự tiến bộ cho con cái.*

*Bây giờ chúng ta sẽ chia sẻ tiếp về ý này: Rằng nếu bạn học được như ông Khấu Chuẩn thái độ này thì nhất định bạn sẽ thành tựu được đạo đức học vấn của mình và cũng là nhất định là bạn sẽ thành danh như ông Khấu Chuẩn. Ông Khấu Chuẩn là làm đến Tể tướng đấy ạ.*

*Tôi kể cho các bạn nghe, Chu Nguyên Chương.*

*Cư sĩ Trung kể chuyện Chu Nguyên Chương cho mọi người nghe ạ. Vâng ạ.*

*A Di Đà Phật, con xin phép. Chu Nguyên Chương là khi ông làm vua.*

*[Ông là vua thời nhà Minh đấy ạ - Minh Thái Tổ, vâng.]*

*Ông rất sợ có người khác cướp ngôi của ông. Bởi vì thế ông cứ nghĩ rằng là khi mà xem tử vi thì số ông làm vua được vì ông sinh vào giờ nào, tháng nào, năm nào, ngày nào.*

*Ông tìm trong cả đất nước của mình. Ông tìm được mười người là có là trùng giờ sinh, ngày sinh, tháng sinh, với năm sinh của ông ấy. Thì ông bảo bây giờ là diệt đi mười người này thì sẽ không ai cướp ngôi vua của ông ấy được.*

*Thế thì bắt đầu ông mới gặp người đầu tiên, thì ông mới hỏi:*

*- Ngươi làm nghề gì?*

*Thì cái ông đầu tiên ông mới trả lời là:*

*- Thưa bệ hạ, làm nghề nuôi ong.*

*- Nuôi bao nhiêu ong?*

*Bảo:*

*- Nuôi là 9 tổ ong. Mỗi tổ là khoảng tầm 1 triệu con.*

*Thì ông mới bảo:*

*- Thế ta làm Hoàng thượng thì cai quản 9 châu, mỗi châu 1 triệu dân.*

*Thế rồi cuối cùng nghĩ ra ông mới bảo:*

*- À tức là vẫn số làm vua nhưng làm vua ong, còn mình làm vua người.*

*Thế là thôi ông tha hết cho cả mười người ấy đi về ạ.]*

*[Đó ạ. Cái câu chuyện ấy có nghĩa là gì?*

*Nếu như bạn nào hy vọng rằng là bạn mổ đẻ, để cho con bạn sinh vào giờ tốt, để về sau làm vua thì bạn hãy nhớ rằng cùng ngày, cùng tháng, cùng năm nhưng nó còn ăn vào cung phúc đức của gia đình nữa. Không có đâu.*

*Cho nên tôi bảo Chu Bi rằng:*

*- Nếu con không sửa chữa khuyết điểm, giả sử số con có tốt thì con không làm được như Chu Nguyên Chương, mà con sẽ làm ông nuôi ong. Thế còn con bảo là con thương em con lắm, con muốn giúp đỡ em con về sau thì em con sẽ làm người bán mật ong. Còn nếu làm được như ông Khấu Chuẩn thì là Tể tướng. Và thậm chí nếu như làm được như Đường Thái Tông là rất có hiếu với lại cha mẹ, thì cuối cùng ông làm vua. Đó ạ.*

***Thứ ba:*** *Chúng ta học Đệ Tử Quy là để sửa chính bản thân chúng ta, chứ không phải dùng Đệ Tử Quy để soi lỗi người.*

*Ở đây chúng ta phải học là thái độ làm con khi cha mẹ trách, phạt, dù đánh đau cũng không được giận cha mẹ. Chứ không phải bạn lại học ngay thái độ là có thể nghiêm trị đánh con đau đến như vậy mà không hề áy náy, vì đã có tấm gương mẹ ông Khấu Chuẩn này rồi nên ta cứ "thoải mái" đánh con.*

*Hòa thượng nói trong bài "Khéo học Phật pháp cùng văn hoá truyền thống". Vì sao mà bạn càng học Đệ Tử Quy thì mọi người càng xa lánh bạn, mọi người càng bỏ bạn? Là vì bạn chuyên môn dùng Đệ Tử Quy để soi lỗi người chứ không hề soi vào bạn. Tôi đã ví dụ đấy, từ từng gọi là, như Chu Bi là:*

*Đi thong thả,*
*Đứng ngay thẳng...*
*Chớ ngồi dang*
*Không rung đùi.*

*Thế là học vào Đệ Tử Quy soi ngay vào chồng con, tuốt tuột cả nhà đều mắc lỗi hết. Kéo rèm cửa roẹt một cái - "A, thằng này, mày học Đệ Tử Quy mày thế à?"*

*Chưa học Đệ Tử Quy thì bố mẹ, chồng con, vợ con chỉ có mỗi cái gọi là 5 tội trên một ngày. Học Đệ Tử Quy xong thì bố mẹ, chồng con thì thành 100 tội trên một ngày.*

*Nhưng không bao giờ quay trở lại là soi vào mình là học Đệ Tử Quy là học cho mình, phải soi vào lỗi của mình trước. Mình sửa được thì lúc đấy cảnh mới chuyển.*

*Đương nhiên tôi cũng không phủ nhận việc có lúc - đấy là về thời gian, có việc - đấy là về công việc, có trẻ phải*

*dùng phương tiện mạnh để dạy, nhưng tuyệt đối không phải thường xuyên và không được lạm dụng hình thức đòn roi này.*

*Tôi có một người ông trong họ, có lần ông giận quá vì con hư, ông đánh con, và sau đó thì cháu bỏ nhà ra đi không bao giờ trở về nhà nữa. Từ đấy ông quá ân hận, suốt mấy chục năm trời về sau ông không hề hé răng nói nửa câu (như người câm). Sau đó, ông chắc vì đau buồn mà ốm chết.*

*Cho nên cái cần học là phải tự phản tỉnh xem ta đã hiếu dưỡng với cha mẹ như ông Khấu Chuẩn hay chưa, thì lại không học được, lại lập tức nghĩ đến việc cần phải trừng phạt con thường xuyên hơn và nghiêm trị hơn;*

***Thứ tư:*** *Nếu thường xuyên đánh mắng con, thì đứa bé sẽ không còn có lòng tự trọng, lớn lên chúng sẽ trở thành người không có sỉ tâm.*

*Đánh mắng mãi rồi thì nó trơ ra rồi, nó không còn có sỉ tâm, không có lòng xấu hổ. Khi đã không có lòng xấu hổ thì bạn thiếu luôn cái tâm đầu tiên trong cái việc sửa lỗi. Bạn muốn chuyển họa thành phúc thì trước tiên bạn phải đoạn được ác đã. Tức là phải sửa được những các cái sai lầm của mình. Sau đấy bạn phải tu được thiện.*

*Vậy thì cái đoạn ác, tức là sửa lỗi, mà muốn sửa lỗi thì bạn phải phát được 3 cái tâm: Sỉ tâm, úy tâm, dũng tâm. Thì bạn mất ngay cái sỉ tâm đầu tiên thì con bạn có dạy được nữa không? Không dạy được.*

*Con người chỉ khác mỗi con vật là có lòng xấu hổ. Còn nếu như bạn mất cái lòng xấu hổ rồi thì bạn không gọi là "con người", mà bạn chỉ còn là "con", không còn chữ "người" nữa. Cũng giống như con chó, con trâu, con lợn, bạn chỉ là còn là "con" thôi. Còn cái tính mà mang tính chất người, phải có cái sỉ tâm kia bạn không còn nữa.*

***Thứ năm:** Khi trẻ lỗi nhỏ mà cũng đánh mắng chúng, đến khi lỗi lớn bạn lấy gì ra để dạy chúng nữa đây?*

*Bảo lỗi nhỏ cũng phải nghiêm trị để cho nó chừa đi. Thế thì đánh mắng đau đến như thế rồi, thì đến khi chúng lỗi lớn thì lấy gì ra để trị đây?*

*Cuối cùng: Khi đánh mắng con thường xuyên thì lấy đâu ra "Phụ tử hữu thân" (là cha con thân thiết) nữa.*

*Tiến sĩ Thái có dạy: "Đến khi thân chúng cao giống như thân quý vị, nắm tay của chúng cũng lớn như nắm tay của quý vị, chúng có còn nghe lời quý vị nữa hay không? Chúng sẽ không nghe lời quý vị nữa".*

*Tôi đã từng chia sẻ với các bạn rằng, tôi đã chứng kiến một trường hợp người cha cũng là muốn con mình tốt nên thường xuyên quát mắng, đánh con trai. Có lần tôi đến chơi thấy anh tát con anh mà má thằng bé còn hằn rõ 5 ngón tay đỏ ửng. Cứ thế mười mấy năm trôi qua anh dạy con như vậy.*

*Sau này con anh chết năm 30 tuổi, không vợ, không con vì cháu thường xuyên theo chúng bạn xấu đua xe máy nên cháu bị tai nạn mà chết.*

*Câu hỏi của bạn xin kết thúc ở đây. Chúc bạn dạy con hiệu quả.*

**2. Đồng học thứ 2 chia sẻ**

*Kính thưa các vị đồng học, với kinh nghiệm thực tế cuộc sống, tôi xin chia sẻ kinh nghiệm về giáo dục trẻ em.*

*Tôi sinh ra và lớn lên trong một khu tập thể của một cơ quan bộ, trong đó có một số gia đình, có gia đình bác Lê có 5 con sống cùng trang lứa với gia đình bác hàng xóm là bác Hà trong một khu tập thể nhỏ gồm 4 gia đình.*

*Vợ chồng bác Hà là người miền Nam tập kết. Con cái bác Hà cũng năm người, nhưng ít tuổi hơn con cái bác Lê khoảng 4 tuổi.*

*Cùng là cán bộ nhà nước, nhưng gia cảnh bác Hà đầy đủ do bác Hà gái là bán thực phẩm. Tuy sống cạnh nhau, nhưng cách dạy con của hai gia đình khác hẳn nhau.*

*Về gia đình bác Hà:*

*Bác trai tuy đối với hàng xóm trông bề ngoài cũng không dữ tợn, vì không bao giờ thấy lời qua tiếng lại với hàng xóm. Tuy nhiên, về mặt dạy con thì quá dữ dằn. Trung bình một tuần có đến ba, bốn trận đòn cho cả năm anh em, có ngày đánh liền luôn cả hai, ba đứa. Việc đánh con gần như là tùy tiện của bác trai.*

*Những việc rất nhỏ như lũ trẻ cãi nhau, mách nhau những lỗi nhỏ, hoặc đi học bị điểm kém đều đem chúng ra đánh. Với những trận đòn kinh khủng mà đến cả người lớn*

*trong khu tập thể cũng không chịu nổi, lại phải nhảy vào can ngăn. Chưa một lần nào tôi thấy bác ngồi lấy sách ra để dạy con. Kết quả, người con trai cả xung phong đi bộ đội và hy sinh trong mặt trận Quảng Trị, từ lúc ra đi đến lúc hy sinh không gửi một bức thư nào cho ba má.*

*[Thế là bạn không thực hiện được "Phụ tử hữu thân" rồi. Cho nên họa hại đến.]*

*Người con thứ hai học trung cấp, sau đó thì bỏ gia đình vào Sài Gòn sống riêng. Cô con gái thứ ba học Đại học xong, sau đó cũng vào Sài Gòn sinh sống riêng. Cô con gái thứ tư đi lao động xuất khẩu ở nước ngoài, nghe nói ở lại nước ngoài và lập gia đình ở bên đó. Cậu con trai thứ năm thì bị bệnh thần kinh sống ở Trâu Quỳ. Sau giải phóng khoảng năm năm, hai bác về quê ở Đà Nẵng sống và cũng nghe nói là hai vợ chồng già sống cô độc.*

*[Đến khi cô độc, thì một người đi rồi thì người kia làm sao đây?]*

*Ngược lại, nhà bác Lê, cả hai vợ chồng hầu như không ai đánh con, mặc dù cuộc sống bao cấp vất vả. Bác trai rất nghiêm nhưng chỉ trách móc nghiêm khắc, kể cả khi cầm roi để dọa mỗi khi các con có khuyết điểm lớn như là ra bờ ao câu cá, trèo cây hái quả. Hồi đó tất cả ao cá, vườn cây đều chung với mọi người.*

*[Một bên gia đình thì dù trẻ cãi nhau những cái lỗi nhỏ cũng mang con ra đánh như là đánh đòn thù, một bên gia đình thì mắc những tội tương đối là lớn, ví dụ như là ra bờ ao câu cá, rồi trèo cây hái quả... ngộ nhỡ ngã xuống ao*

*thì sao? Nhưng bác trai cũng là nghiêm khắc nhắc con mà không đánh.]*

*Nhưng có một đặc điểm là bác trai làm gương về sự học tập chăm chỉ, từ đó ảnh hưởng đến năng lực học tập của tất cả các con cái theo thứ tự, anh thì học bố, em thì học anh.*

*[Đấy, cứ "con chị nó đi con dì nó lớn", bạn được đứa đầu rồi thì đứa thứ hai rất là dễ ngoan. Còn nếu đứa đầu mà bạn thất bại thì bạn sẽ cẩn thận đứa thứ hai. Tôi đã thấy cái cảnh là đứa đầu thất bại rồi, cuối cùng đứa thứ hai cuối cùng cũng cờ bạc nốt, thế là thành hai đứa con vứt đi cả hai.]*

*Có lúc hai bác nuôi dưỡng cả bà nội lẫn bà ngoại, nên cuộc sống tuy vất vả nhưng rất vui vì người già và trẻ nhỏ bổ sung cho nhau trong cuộc sống. Các cháu thích nghe bà kể chuyện, tắm rửa mỗi khi bố mẹ bận đi làm chưa về.*

*Tình yêu thương là một không khí mang lại sức sống và niềm vui cho cả gia đình, cho dù cuộc sống về kinh tế rất vất vả, nhưng cuộc sống về tinh thần thì đầy hạnh phúc.*

*Chính vì điều này, mà các con của bác Lê đều là những học sinh xuất sắc của trường Chu Văn An thời bao cấp và được Chính phủ cử đi học nước ngoài. Sau này họ đều trưởng thành và chăm sóc mẹ đến khi trăm tuổi.*

*Sự làm gương của bố mẹ mới là điều cơ bản để dạy dỗ con thơ. [Chứ không phải đánh mắng.] Chính những điều này giúp gia đình chúng tôi [tức là gia đình của cái vị*

*đồng tu đấy] dạy dỗ hai con tôi nên người, vào đại học mà chưa bao giờ cần đến roi vọt.*

*[Vì nhìn thấy hai cái bối cảnh, một bên đánh con như đòn thù thì cuối cùng là con cái nó bỏ đi hết, người thì bị hy sinh, người thì thần kinh, rồi người thì đấy, đi tứ tán, mình không biết là như thế nào nhưng chỉ biết là không sống với bố mẹ.*

*Còn một bên thì dạy con bằng tình yêu thương thì cuối cùng tất cả các con đều vào đại học, thi điểm cao cả, và đều được Chính phủ cử đi học nước ngoài. Ngày đấy không phải đi như chúng ta bây giờ, là cứ điểm cao là Chính phủ tài trợ 100% cho đi học nước ngoài.]*

*Nuôi dạy trẻ, bố mẹ phải bỏ nhiều công sức dạy dỗ. Bố mẹ phải làm gương về sự chăm học, hòa thuận trong cách cư xử với anh em, hiếu thuận với ông bà. Bố mẹ phải thật sự yêu thương, gần gũi trẻ như người bạn.*

*[Và thật sự phải tôn trọng chúng, chứ không phải nghĩ là trẻ con không biết gì rồi mình lấn lướt, mình lấn át nó. Mình thích gì thì coi như đây là chân lý và mình không thích thì đây không được làm, không phải thế.]*

*Phải nâng đỡ mỗi khi trẻ vấp ngã. Chỉ có yêu thương của bố mẹ mới nuôi dạy trẻ nên người. Đúng như Thánh nhân nói: "Phụ tử hữu thân" (cha con thân thiết) hay như bố vợ tôi hay nói là "Phụ từ, tử hiếu" (Cha lành, con hiếu).*

*Đồng học Mạnh Cường chia sẻ: Con xin tri ân bài học của cư sĩ Ông, con cũng đang vướng vào chuyện dạy con. Con sẽ cố gắng sửa mình ạ.*

*Đồng học 1 [Quay trở lại đồng học thứ nhất đấy:]*

*Con xin tri ân cư sĩ Ông đã kể cho chúng con câu chuyện thực tế và cách dạy con của gia đình thuận theo pháp tắc tự nhiên là "Cha từ con hiếu" thì gia đình quây quần hạnh phúc ạ. Và câu chuyện trái ngược là bài học cảnh tỉnh cho chúng con về gia đình dạy con bằng đòn roi thì kết quả là các con cũng không gần gũi với cha mẹ ạ! Con xin tri ân cư sĩ Ông.*

*Vâng ạ. Chẳng những chúng không gần gũi với cha mẹ mà qua hơn nửa thế kỷ, tôi cũng đã quan sát những vị hàng xóm mà đồng học thứ 2 vừa chia sẻ này, (vì cả một dãy phố này là gia đình cán bộ công viên chức của một cơ quan bộ) thì rút ra kết luận: Gia đình nào đánh con nhiều thì con cái lớn lên có người thì là "đầu gấu", mặt dạn mày dày rồi. Có người thuộc dạng "tay anh chị" ở nước ngoài, có người là giang hồ, có người làm nghề lái xe ôm, có người thì làm nghề bán than... Toàn sự thật hết đấy các bạn. Còn gia đình nào dạy con bằng tình thương yêu thì con cái đều thành đạt, và hiếu để.*

** Đồng học 1: Con thưa bà, vâng ạ! Chúng con xin cố gắng nhẫn nại, từ từ dạy con, con trẻ sai là cơ hội để giải thích vì sao con sai, hướng dẫn con làm thế nào cho đúng, để không phát cáu lên rồi lại nhỡ ra không kiềm chế được rồi lại đánh con.*

*Sau đây xin chia sẻ:*

## *BÀI THAM KHẢO*

## *Viết sách dạy trẻ, bà hiệu trưởng dùng "gông cùm" dạy con mình*

*(của tác giả Mộc Miên)*

*Bà Bae Sungmun, hiệu trưởng của trường Hàn Quốc, tác giả cuốn sách giáo dục lọt top bán chạy nhất, thừa nhận mình là phụ huynh dốt nát.*

*[Đấy, viết sách giáo dục hay thế, bán chạy nhất Hàn Quốc.]*

*Bà Sungmun, 56 tuổi, là hiệu trưởng một trường tiểu học Hàn Quốc, giáo sư phụ trách phòng Tư vấn Thanh niên Đại học ở Chongshi, Seoul. Bà từng nhận bằng khen của Thủ tướng, của Bộ Giáo dục Hàn Quốc cho những đóng góp xuất sắc trong sự nghiệp giáo dục.*

*[Đây là trường hợp nói như "Hoa trời rơi rụng", nhưng rồi bạn sẽ thấy cuối cùng bà quay lại chân thật bà thực hiện thì bà đã thành công.]*

*Bà là tác giả của cuốn sách "55 bí quyết giúp con học giỏi tại trường", từng lọt vào top bán chạy và nhận được nhiều tình cảm của các bậc phụ huynh.*

*[Đấy, muốn con trở thành học giỏi của cả trường mà. Thế nên là chúng ta đều theo chủ nghĩa học vị, nên sướng quá, nên là cuốn sách này của bà bán rất chạy.]*

*Trong cuốn sách này, bà nói về cách dạy con thành những đứa trẻ thông minh, giỏi giang. Thế nhưng sau tất*

*cả, bà lại thất bại trong việc nuôi dạy hai đứa con của mình, khiến các con bà ám ảnh cả một tuổi thơ.*

*Câu chuyện đau lòng này được bà kể lại tường tận trong cuốn sách thứ hai, tiếp theo là "Mom Bansungmun", xuất bản năm 2017, với lời thú nhận bản thân "là một phụ huynh dốt nát, thiếu hiểu biết".*

*Cuốn sách bán được hơn 30.000 bản/tháng, lọt vào top những đầu sách bán chạy nhất Hàn Quốc.*

*Trong các buổi nói chuyện trong cuốn sách của mình, bà từng khuyên mọi người phải dành nhiều lời khen cho trẻ, nhưng bản thân bà lại không làm điều đó. "Tôi rất keo kiệt lời khen cho con mình dù chúng có cố gắng đến đâu", bà nói.*

*[Bạn có nhớ Tiến sĩ Thái bảo khi mà trẻ con, ví dụ nó lười nhác, nó làm, thì điều đầu tiên là bạn phải khuyến khích, đúng rồi, khen ngợi, động viên trẻ. Sau đấy, bạn phải khẳng định cái hiếu tâm này là, con là rất là có hiếu đối với cha mẹ. Cái việc thứ ba là bạn phải dạy nó cách làm việc, lau một cái bàn thì phải lau như thế nào.*

*Cho nên cái quan trọng nhất là động viên trẻ, khuyến khích trẻ, thì bà nói sao? "Tôi rất keo kiệt lời khen cho con mình dù chúng có cố gắng đến đâu".]*

*Khi con trai bà khoe về việc đứng nhất toàn trường, bà lấy bảng thành tích ra soi xét:*

*- Con nhìn xem, Ngoại ngữ tốt lên nhưng Toán thì lại thụt lùi. Mẹ đầu tư bao nhiêu tiền cho con học toán mà kết*

*quả chỉ có vậy, 97/100, số điểm này con cũng thấy hài lòng sao?*

*[Đấy, con xếp thứ nhất rồi mà bà vẫn moi ra được cái nhược điểm để chê.]*

*Đối với cô con gái út, bà lại càng nghiêm khắc, vì cô bé không giỏi như anh trai, cho đến 7 tuổi vẫn chưa thể nhận được mặt chữ. Vì thế, bà luôn bắt con học ngày học đêm, không được ngủ nếu chưa hoàn thành hết yêu cầu của bà.*

*Bà không thể chịu nổi cảm giác là con mình thua kém con người ta.*

*[Cho nên bạn mà cứ thích con bạn đứng đầu, tôi dùng từ là: bạn thích con bạn là "đè đầu cưỡi cổ" nhà khác, thì cuối cùng lại, ví dụ như cái ông nuôi ong ấy, ông không phải là làm vua, thống lĩnh 9 châu mà ông ấy làm ông nuôi ong, thống lĩnh 9 cái tổ ong. Cũng vậy, bạn thích con bạn "đè đầu cưỡi cổ", thì về sau tôi bảo, tôi đùa, tôi bảo "Chu Bi đến làm nhân viên cho bác Tâm với bác Bính là người gội đầu, cắt tóc", đây là tôi ví dụ.]*

*Bà không thể chịu nổi cảm giác con mình thua kém người ta.*

*Tôi luôn quát mắng khi con không làm được một đề bài đơn giản. Tôi luôn hét vào mặt con: "Tại sao con lại kém cỏi như vậy?".*

*[Nhưng ở đây Chu Bi phải thấy một điều là cái giờ học của con trong một ngày là không đạt yêu cầu theo bố*

*con, chứ không phải là bố con quá nghiêm khắc. Có thấy không? Buổi sáng con đi dạy Đệ Tử Quy, buổi trưa con ngủ với bà cho đến tận 2 rưỡi, 3 giờ kém 15. Sau đấy con ngồi dậy, bà bảo vậy thì học đi, bài bố giao. Con làm được khoảng hơn 1 tiếng, 4 giờ con lại xin phép là cho con đi sang chơi với em Bông ở bên nhà trẻ.*

*Khi nào con đã cố gắng hết sức rồi, thì lúc đấy mới có thể nói rằng bố mẹ con ép con học nhiều. Đây con phải nhìn thấy như bà hiệu trưởng này, bà bắt con bà ấy học suốt ngày học ngày học đêm, không được ngủ nếu chưa hoàn thành hết yêu cầu của bà. Bà không thể chịu nổi cảm giác con mình thua kém người ta.]*

*"Tôi luôn quát mắng khi con không làm được một đề bài đơn giản. Tôi luôn hét vào mặt con bé:*

*- Tại sao con lại kém cỏi như vậy?".*

*Lần đầu tiên thi nghe viết, cô bé đạt 60/100 điểm, sợ sệt đưa kết quả cho mẹ ký tên. Dĩ nhiên, bà không giữ được bình tĩnh. "Con khóc nấc, tôi càng quát:*

*- Oan ức lắm hay sao mà khóc? Đừng tưởng khóc mà mẹ sẽ không ép con học".*

*Lần tiếp theo, kết quả bài thi của con gái cao hơn, đạt 80/100, nhưng bà không hài lòng, chỉ hỏi con:*

*- Đề thi lần này dễ lắm đúng không?*

*[Không một câu động viên. Bạn phải hiểu là cái chuyện động viên, khuyến khích con thì nó như là cái nước*

*cam lồ ấy để khuyến khích trẻ. Bạn quát mắng con thì đây nó không còn là nước cam lồ, mà nó là gì? Tiết ra những cái chất độc.]*

*Khi con gái đạt 100 điểm, cô bé vui mừng chạy về nói với mẹ rằng:*

*- Mẹ ơi, con giống anh hai nè, con đạt được 100 điểm rồi!*

*Thời điểm đó, cô bé khát vọng được nghe lời khen của mẹ. Nhưng bà chỉ lạnh lùng hỏi:*

*- Lớp của con bao nhiêu người đạt điểm tối đa?*

*"Nói chuyện với tôi là một điều xa xỉ. Tôi hầu như không bao giờ quan tâm tới việc con muốn gì", bà nói.*

*Sự nghiệp của bà ngày một thăng tiến, áp lực dành cho con cũng ngày một cao. Nhưng một cú sốc đã khiến mọi thứ thay đổi hoàn toàn. Một ngày tháng 4/2007, cậu con trai đang học năm cuối cấp 3 bất ngờ bỏ học chỉ vài tháng trước khi thi đại học. Một tháng sau, con gái học cấp 2 cũng không tới trường.*

*Hai đứa trẻ vốn ngoan ngoãn, xuất sắc đột nhiên không đi học nữa, chỉ ở trong phòng ăn, ngủ, chơi game, xem tivi... Bà Bae Sungmun sốc, quát mắng các con, bắt chúng tới trường nhưng không được. Một năm rưỡi, hai đứa trẻ chỉ ở nhà, không đi học, không giao lưu với ai. Cô con gái tăng tới 80 cân vì ăn uống quá nhiều, không vận động.*

*Một ngày đi làm về, bà thấy vài người hàng xóm tụ tập trước cửa nhà mình, và bà nghe thấy tiếng la hét từ bên trong. Mở cửa bước vào, bà hoảng sợ khi cô con gái đang phá đồ đạc, xé quần áo, sách vở vương vãi khắp nơi.*

*Bà nói: "Tôi sợ hãi đến tột độ. Lúc đầu suy nghĩ khiến tôi run rẩy là nếu con mình chết thì sao? Tôi đến gần con nhưng nó không muốn, chạy vào phòng và nhốt mình trong đó".*

*Một chuyên gia giáo dục nhưng không thể đưa con trở lại trường học, bà bối rối không biết làm gì. Không chịu nổi áp lực, bà đã ngất xỉu, đi cấp cứu ba lần, gặp một số tai nạn nghiêm trọng phải phẫu thuật. Nhưng đau đớn hơn, hai đứa con của bà không mảy may quan tâm đến mẹ.*

*Ngay đến khi nhìn thấy mẹ chúng ngất xỉu, chúng chỉ cười khẩy và nói rằng:*

*- Mẹ lại đang diễn trò gì vậy?*

*Bà chưa bao giờ nghĩ rằng những đứa con ngoan ngoãn, vâng lời trước đây lại trở nên đáng sợ, thờ ơ khủng khiếp đến như vậy. Bà nói: "Một ngày, tôi tìm cách nói chuyện với con trai, nhưng nó phản ứng lại bằng những lời lẽ xúc phạm tôi. Khi tới bên con gái, nó đã khóc, cười không ngừng. Tình cảnh đó khiến tôi nhận ra rằng không chỉ tôi đau khổ, mà hai đứa con tôi cũng quá mệt mỏi", bà Sungmun nói. Và rồi bà nhận ra chúng vẫn chỉ là những đứa trẻ. Chúng mới là những người phải chịu tổn thương sâu sắc bởi chính cha mẹ mình.*

*Lần đầu tiên, bà thừa nhận với các con rằng: "Mẹ đã sai!".*

*[Các bạn có nhớ cái câu chuyện mà thầy Thái có dạy là "Không có một trẻ nào không dạy được, kể cả người lớn", thì có nói đến trường hợp nam tử hán 40 tuổi, khi ông nghe Tiến sĩ Thái giảng mấy hôm về Đệ Tử Quy, thì ông đã quay trở ra muốn tìm gặp thầy Thái, và ông nói rằng gì? "Trong đời tôi chỉ lạy có hai người, một là bố mẹ tôi và thầy. Và tôi đã biết là tôi sai ở chỗ nào, vì sao vợ tôi bỏ tôi, vì sao các con tôi không muốn nói chuyện với tôi, vì sao tất cả các đồng nghiệp xa lánh tôi".*

*Ở đây thầy Thái có nói là: "Bản thân phải biết phản tỉnh", là xem mình sai ở đâu, thì bà hiệu trưởng đã làm được, bà đã nhận: "Mẹ đã sai".]*

*Bà gạt hết lòng tự trọng, nỗ lực thay đổi bản thân, bà lấy lại tình yêu và cứu lấy tương lai của con mình.*

*Lần đầu tiên, bà không còn là người đứng trên bục để đưa ra những lời khuyên cho người khác, mà bà đăng ký tham gia một khóa huấn luyện. Khóa học đó đã khiến bà nhận ra được nhiều điều, trong đó điều quan trọng nhất là phải để ý tới những suy nghĩ của trẻ.*

*[Phải để ý xem chúng nghĩ gì. Bà không còn là người rao giảng đạo đức nữa, mà quay trở lại bà lại trở thành học viên.]*

*Tại sao trẻ em nói rằng "chúng không biết" hoặc trốn tránh câu trả lời? Bởi vì người lớn đưa ra các câu hỏi nhưng lại hàm ý như "những cuộc thẩm vấn". Các câu hỏi*

*có thể kích hoạt tư duy, cải thiện khả năng suy nghĩ của trẻ, nhưng việc thẩm vấn sẽ chỉ khiến trẻ tức giận, giảm khả năng vốn có.*

*Bà nói: "Một ngày sau khi tôi nhận ra điều này, tôi đặt mọi thứ xuống, đối mặt với tình huống cấp bách của con mình là có thể sẽ chết, vì những tham vọng của bản thân tôi. Tôi quyết định cần phải dẹp sang một bên. Trường đại học có quan trọng, nhưng trước hết con cần phải sống, khỏe mạnh, chỉ cần con là đứa trẻ bình thường", bà nói.*

*[Rất nhiều người bố người mẹ đã phát hiện ra điều này. Tôi lại nói đến trường hợp con của một vị Hiệu trưởng, học Tiến sĩ toán, từ Mỹ về. Khi mà chủ nghĩa học vị thì làm cho con người ta là cái năng lực tiếp xúc rất là kém và cái tấm lòng bao dung thì cũng khó, và cũng không biết cúi xuống nữa.*

*Thế nhưng chính vì cái năng lực tiếp xúc kém như thế thì khi anh ta yêu một cái cô người mẫu, và cuối cùng bị cô ta bỏ, thì cuối cùng thì anh ta rơi vào trầm cảm và bây giờ thì anh ta thần kinh. Cho nên cuối cùng bà hiệu trưởng đây vẫn có phước.]*

*Trường đại học có quan trọng, nhưng trên hết, con cần phải sống, khỏe mạnh, chỉ cần con là đứa trẻ bình thường", bà nói.*

*[Nhiều bố mẹ là như thế. Cuối cùng chỉ quay đi quay lại: "Con lạy Trời lạy Phật, tất cả bây giờ con không cần một cái gì nữa, con không cần con con nó phải gọi là đỗ*

*đạt, rồi nó phải nhất bảng, tất cả con chỉ cần con con nó là một đứa trẻ khỏe mạnh, bình thường".]*

*Ngoài việc thông suốt về tư tưởng, bà dành nhiều thời gian cho con hơn, tâm sự với con về sở thích, những việc con muốn làm. Cuối cùng, hai con bà cũng đã quay trở lại trường học. Con trai đã thử học trống, còn con gái thì học làm bánh... những thứ theo đúng sở thích của chúng, không cần phải áp lực bài vở nhiều như trước.*

*Trong một lần con gái đề nghị đi du lịch, dù bận rộn đến mấy bà cũng cố gắng đi cùng con. Chuyến đi ấy giúp bà hiểu thêm rất nhiều về con mình.*

*Khi hai mẹ con cùng nhau đi dạo trên bờ biển, cô bé đã viết ước mơ trên cát rằng "Muốn được đi Mỹ, học về tâm lý học để giúp những người đã trải qua những đau khổ như mình".*

*[Cuối cùng khi bạn làm quá đi thì không phải là hạnh phúc, mà là bất hạnh. Bởi vì bạn muốn con bạn học giỏi để chúng về sau có cuộc sống hạnh phúc, nhưng khi bạn làm quá đi thì cuối cùng không còn là hạnh phúc, mà chính là bất hạnh. Cho nên sao ạ?]*

*Muốn được đi Mỹ học về tâm lý học để giúp những người đã trải qua đau khổ như mình. [Quá hoảng sợ.]*

*"Con cũng từng nghĩ đến cái chết mẹ ạ. Mẹ biết tại sao không? Để trả thù. Con từng muốn bố mẹ sẽ phải day dứt, phải hối hận. Nhưng rồi con lại nghĩ tới những lý do để tiếp tục sống. Là gì? Là con muốn giúp những đứa trẻ đã*

*trải qua khoảng thời gian vật lộn giống như con và anh con", cô bé nói.*

*Sau nhiều nỗ lực, con gái cuối cùng cũng đi du học ở Mỹ, con trai thì theo ngành Triết học tại Đại học quốc gia Seoul. Bà kể rằng, bức thư gửi mẹ trước khi lên đường của con khiến lòng mình nghẹn lại. Bà đã không kìm được những giọt nước mắt:*

*Con bà viết: "Gửi người mẹ tuyệt vời của con, người luôn khiến con tự hào. Cảm ơn mẹ vì đã tin tưởng, cho con sự can đảm, giúp con một giấc mơ tuyệt vời và giúp con tới Mỹ trong hoàn cảnh khó khăn.... Con sẽ học tập chăm chỉ và thành công để mẹ không còn phải lo lắng nữa".*

*[Đó, khi bạn chân thật phản tỉnh, hồi đầu và bạn phải biết lắng nghe, lắng nghe con, không phải là khống chế, không phải là áp đặt, thì lúc đấy kết quả của bà hiệu trưởng khác hẳn. Đó ạ.]*

*Hai đứa con bà đến chúc mừng mẹ tại trường nhân một ngày hội của năm 2011.*

***

*[Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.*

*Ngày mai chúng ta sẽ học tiếp chánh văn 2.4 "Cha mẹ trách phải thuận sửa", chúng ta còn một ý nhỏ nữa ạ.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hóa tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 59**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua, chúng ta đã kết thúc chuyên mục TRAO ĐỔI CÙNG ĐỒNG HỌC - Chủ đề "Dạy con có nên đánh không?". Chuyên mục này cũng là chia sẻ thêm về Chánh văn 3: Cha mẹ dạy phải kính nghe.*

*Hôm nay chúng ta sẽ tiếp tục quay trở lại bài giảng của Tiến sĩ Thái từ hôm trước, chúng ta đang dừng ở câu thứ 4: "Cha mẹ trách phải thuận sửa". Mục này có 3 ý:*

*1. Phải thường nghĩ cho cha mẹ*
*2. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng là đổi lấy sự tiến bộ*
*3. Phải thuận sửa khi bị cha mẹ trách*

*Chúng ta đã học xong 2 ý đầu.*

*Hôm nay chúng ta sẽ tiếp tục học ý thứ 3]*

### 3. Phải "tùy thuận" khi bị cha mẹ trách

*[Bây giờ chúng ta sẽ nghe Tiến sĩ Thái giảng tiếp:]*

Chúng ta cần hiểu rõ về chữ "thuận" một chút. Tất cả sự trách mắng của cha mẹ, yêu cầu của cha mẹ phải chăng chúng ta đều nên thuận làm theo? *[Không phải thế!]*

Trong mấy mươi năm nay, rất nhiều người đã ngộ nhận văn hóa xưa, họ cảm thấy "Nho gia nói hiếu thuận, chính là cái gì cũng phải thuận theo, nên đó là ngu hiếu".

Nói như vậy có đạo lý chăng? Thật ra người nói lời như vậy, có thể họ đã đến với một cuốn Kinh cũng không xem từ đầu đến cuối. Các bậc Thánh hiền tuyệt đối không dạy như vậy.

*[Chúng ta tự ngộ nhận rồi chúng ta làm như thế thì gọi là "Y văn giải nghĩa", thì "tam thế Phật hàm oan".*

*Nho gia không hề dạy bạn như thế. Chữ "thuận" ở đây là nó có cái nghĩa, chứ không phải là "cha mẹ trách, phải tu sửa" hoặc "cha mẹ trách" phải gì ạ? "Phải thừa nhận". Cái chuyện chúng ta tuyệt đối không được cãi lại cha mẹ dù cha mẹ dạy sai, đấy là đúng, nhưng mà phải nhớ đến câu sau, chờ đến khi thời cơ thuận lợi là như thế nào?*

*"Cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi,*
*Mặt vui tươi, lời hiền hoà.*
*Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp*
*Dùng khóc khuyên, đánh không giận"*

*Chứ có bảo là bạn chạy theo bạn làm theo những các cái mà trái với đạo pháp tự nhiên đâu.]*

***Thứ nhất:*** *Phải dùng lý trí phân biệt được đúng sai*

Hiếu thuận của người Trung Quốc, chữ "thuận" ở đây tuyệt đối không phải là như những người ngộ nhận văn hóa xưa đã nói, đó là "Tất cả những yêu cầu của ba mẹ chúng ta đều phải làm".

Chúng ta trước tiên phải phân biệt được đúng sai, hiếu thuận nhưng phải dùng lý trí. Khi cha mẹ có sai lầm nếu chúng ta không khuyên can mà chỉ nhắm mắt làm theo thì như vậy chúng ta là người con bất hiếu. Đây không phải là cách làm người con hiếu, mà chúng ta cần phải có thái độ. Cho nên chữ "thuận" có hai tình hình:

***Thứ hai:*** *Nếu cha mẹ trách đúng phải làm theo*

Khi cha mẹ trách cứ chúng ta đều là chính xác thì chúng ta phải nhanh chóng ghi nhớ và thực hành cho tốt, lúc này phải thuận.

***Thứ ba:*** *Cha mẹ trách sai cũng không được cãi ngay*

Nhưng khi cha mẹ trách mắng và yêu cầu không đúng. *[Đó]* Lúc này không nên cãi lại, mà phải biết cách thuận thế mà làm. Tình hình trước mắt quý vị muốn lý sự, chỉ khiến cha con xung đột càng lớn.

Cho nên chúng ta phải lùi một bước rồi mới tính tiếp, đợi thời cơ tốt rồi thương lượng với cha mẹ.

Cho nên phía sau Đệ Tử Quy có nói: "Thân hữu quá, gián sử canh; Di ngô sắc, nhu ngô thanh" (có nghĩa là: Cha mẹ lỗi, khuyên thay đổi, mặt vui tươi, lời hiền hòa, khuyên không nghe, vui khuyên tiếp).

*[Vâng ạ. Bài học của chúng ta tạm dừng ở đây, để minh họa cho chữ "thuận" này phải làm sao hiểu cho đúng. Chúng ta sẽ chuyển sang phần đọc thêm:*

***

*Lần trước chúng ta đã chia sẻ phần 1 của:*

***Câu chuyện "Nàng dâu hiếu thảo"***
(với chủ đề "Cha mẹ dạy, cung kính nghe")

*Câu chuyện nói về tấm gương của Mã Văn, trước hôn sự mẹ đã chỉ dạy, đã cung kính lắng nghe và thực hiện đúng lời mẹ dạy. Kết quả anh ta được một người vợ hiền thục lại xinh đẹp.*

*Ở phần 1 câu chuyện, Mã Văn cung kính nghe lời mẹ dạy thực sự là đáng khen, nhưng ở phần 2 điều anh ta cung kính thuận theo mẹ này lại là "ngu hiếu".*

*Cho nên lần này tôi xin chia sẻ tiếp phần 2 của câu chuyện **"Nàng dâu hiếu thảo"** với chủ đề "Dùng lý trí phân biệt đúng sai khi cha mẹ trách" để chúng ta cùng tham khảo. Bây giờ mời các bạn cùng nghe:*

*"Từ khi nàng San Hô về làm dâu nhà họ Mã, mẹ con hòa nhã, chồng vợ vui vầy, tưởng như cảnh hạnh phúc chốn trần gian không còn gì hơn thế nữa. Nhưng chỉ được hơn*

*một năm qua thì chẳng biết duyên cớ gì, vì sao mà bà Mã Ổn bỗng sinh lòng ác cảm, đối xử với nàng dâu như kẻ thù địch, lúc nào cũng tỏ ra vẻ căm ghét nàng đến tận xương tủy.*

*Mỗi khi thấy nàng mặc áo quần lành lặn, bà liền mắng chửi là "đồ bán hình bán dạng", còn thấy nàng mặc quần áo rách rưới, bà lại lớn tiếng bảo là "có ý đồ bêu xấu, bôi tro trét trấu tổ tiên nhà họ Mã".*

*Đến bữa ăn, dù cơm chín bà cũng bảo là sống, dù canh ngon bà cũng bảo là dở, rồi nặng lời chê bai đủ điều. Nhà cửa tuy lúc nào cũng được nàng dâu quét dọn sạch sẽ, nhưng bà luôn miệng chê là nhơ nhớp. Suốt ngày nín lặng thì bà chửi là "câm như hến", mở miệng ra nói thì bà quát tháo là "lắng lơ, nhiều chuyện".*

*Thậm chí đến chuyện đi đứng của nàng dâu cũng bị bà bắt lỗi, khóc cười cũng là có tội… Dường như chỉ cần thấy bóng, nghe thấy tiếng của nàng dâu là đủ để cho bà căm ghét, bực tức, nên không có chuyện gì liên quan đến nàng mà bà không bắt bẻ, đay nghiến…*

*Mã Văn tuy cũng nhận ra sự vô lý của mẹ mình, nhưng chàng vốn là người con hiếu thuận, không bao giờ dám làm trái ý mẹ.*

*[Đây ạ, chỗ "cha mẹ trách phải thuận sửa", chỗ này là ngu hiếu rồi.]*

*Vì thế, biết mẹ không ưa thích vợ nên chàng không bao giờ dám tỏ vẻ yêu thương âu yếm người vợ trẻ. Bởi vậy mà vợ chồng sống chung một nhà nhưng vợ không dám ngó*

*ngàng chồng, chồng không dám nhìn vợ, chẳng lúc nào dám gần gũi trao đổi với nhau dù chỉ một đôi lời.*

*Mặc dù vậy, bà Mã Ổn vẫn chưa hài lòng, nên không tiếc lời đặt điều thêu dệt để trách mắng, mắng cả con trai, bà bảo Mã Văn là quá nuông chiều vợ, không ngó ngàng gì đến bà…*

*Nhưng rồi sự việc không dừng lại ở đó. Thật không thể nào hiểu nổi vì sao mà lòng căm ghét của bà Mã Ổn đối với nàng dâu San Hô mỗi ngày một tăng thêm, mặc dù nàng hết sức hiếu thuận, luôn dịu dàng hòa nhã và chưa bao giờ dám cãi lại bà dù chỉ một lời. Công việc nhà từ sớm đến tối nàng luôn tận tụy thu xếp trong ngoài đều chu đáo, chưa từng bê trễ bất kì việc gì. Thế nhưng bà vẫn thấy ghét cay ghét đắng nàng dâu này, chỉ cần nhìn thấy mặt nàng trong nhà là bà cảm thấy ăn không ngon, ngủ không yên…*

*Thế là một hôm bà quyết định bảo Mã Văn viết giấy ly hôn, bỏ vợ. Mã Văn cảm thấy bất ngờ choáng váng trước quyết định của mẹ, nhưng đứng trước tình cảnh này, quả thật chàng cũng không biết phải làm sao.*

*Nếu thuận theo ý mẹ mà ruồng bỏ nàng San Hô thì quả thật bất công vô lý, vì nàng dâu đâu có tội lỗi gì, ngược lại còn là một người vợ hiền hiếm có, một nàng dâu mẫu mực ngoan hiền.*

*Nhưng nếu không nghe theo thì trái ý mẹ, sợ làm bà tức giận mà sinh bệnh, hại đến sức khỏe hoặc tính mạng thì thật không tránh khỏi tội bất hiếu. Quả thật là khó xử biết bao!*

*Chàng nghĩ đi nghĩ lại nhiều lần mà vẫn chẳng biết làm sao cho phải đạo, [đấy ạ] liền thưa với mẹ:*

*- Thưa mẹ! Vợ con còn nhỏ dại, ăn ở không vừa ý mẹ nên mẹ bảo con đuổi nàng đi, việc đó con cũng không dám cãi. Nhưng nếu đuổi nàng đi rồi, mẹ lại phải lo lắng cưới người vợ khác cho con, như thế há chẳng phải thêm phần khó nhọc, hao tâm tổn trí của mẹ lắm sao?*

*Lại nếu như con cưới nhầm người vợ khác cũng dại dột như nàng San Hô thì biết tính làm sao? Nếu đuổi đi nữa thì không khỏi mang tiếng xấu với đời, còn không đuổi đi thì thêm nhọc lòng mẹ. Con xin mẹ suy xét lại, mẹ thương tình con mà bỏ qua cho.*

*Dù mẹ không thương vợ con, thì xin hãy xem như là bỏ nó đi, chẳng phải dâu con gì nữa mà chỉ như người giúp việc trong nhà. Vậy cứ để nàng ở nhà bếp, sai bảo công việc hằng ngày để mẹ được thong thả. Chỉ cần mẹ bằng lòng như thế cũng được, con nghĩ vợ con cũng không dám oán than gì, chẳng hay mẹ có bằng lòng không?*

*Những tưởng Mã Văn đã xuống nước như vậy thì chắc bà Mã Ổn sẽ hài lòng, vì xưa nay chưa từng thấy có người vợ chính thức nào lại phải chịu chấp nhận thân phận như người giúp việc, phải ăn ở nơi nhà bếp... Xem ra thì việc hành hạ đay nghiến một con người cũng chỉ đến thế là cùng!*

*Nào hay, bà Mã Ổn lập tức nổi cơn thịnh nộ, quát tháo lung tung, quyết làm sao cho Mã Văn phải dứt tình vợ thì bà mới chịu thôi.*

*[Thì phải kiên trì, thì phải là "Khuyên không nghe, vui khuyên tiếp. Dùng khóc khuyên, đánh không giận", thì mình phải kiên trì, hoặc mình phải có một cái biện pháp trung dung gì đấy. Nhưng mà đây thì lại không ạ.]*

*Mã Văn chịu đựng những lời cay nghiệt của mẹ như búa bổ vào đầu, dao đâm vào ruột, biết là không còn cách nào khuyên giải được bà, đành phải viết giấy ly hôn, đau đớn dứt tình với nàng San Hô.*

*Đáng thương thay! San Hô là người con gái nết na thùy mị, đức hạnh vẹn toàn, từ khi về nhà chồng chưa hề phạm phải một lỗi lầm nào, dù chỉ là nhỏ nhặt.*

*Dù bị mẹ chồng cay nghiệt ghét bỏ, nàng vẫn thuận thảo, sớm hôm hết lòng hầu hạ chăm sóc. Thế mà nay phải chịu cảnh gia đình chồng ruồng bỏ đuổi đi, tình cảnh này quả thật là đớn đau oan uổng biết dường nào!*

*[Đấy ạ! "Cha mẹ ghét vẫn hiếu kính"]*

*Trong xã hội ngày xưa, người phụ nữ sau khi đi lấy chồng xem như là đã phụ thuộc hẳn vào gia đình nhà chồng. Hơn thế nữa, nếu người nào bị chồng bỏ thì xem như đó là cả một mối nhục rất lớn cho gia đình cha mẹ ruột. Vì thế, nếu khăn gói trở về nhà cha mẹ thì có khác nào làm nhục mẹ cha, khiến cho họ hàng cô bác xóm giềng đàm tiếu. Vì thế, nàng San Hô quyết định dù sao cũng không thể trở về nhà với cha mẹ.*

*Nàng mang gói hành lý thất thểu bước ra khỏi nhà họ Mã, ruột rối như tơ vò. Nhớ lại những ngày làm dâu họ Mã, từ khi gà vừa gáy sáng thì đã thức dậy, dâng nước rửa mặt,*

*dâng trà nóng buổi sáng cho mẹ, vừa sáng ra đã lo quét tước trong ngoài sạch sẽ, nào nấu cơm, giặt giũ, xay lúa, giã gạo… chịu đủ trăm bề khổ cực, lúc nào cũng chiều theo ý mẹ chồng, thế mà nay đành phải ôm gói ra đi, thân gái dặm trường, không nơi nương tựa.*

*Càng nghĩ càng thấy trong lòng đớn đau tủi nhục, không biết phải làm sao sống nổi trong những ngày sắp tới. Nàng San Hô vừa bước đi mấy bước đã thấy lòng nặng trĩu như đá đeo, nhìn về phía trước mịt mờ tăm tối không còn chút hy vọng sáng sủa nào. Nàng lặng lẽ ngồi xuống một gốc cây bên đường. Trong một thoáng buồn đau tột độ, nàng rút con dao nhỏ mang trong người đâm thẳng vào yết hầu để tự vẫn.*

*[Ở trong cái chương cuối cùng: "Có dư lực, tắc học văn" thì có nói:*

*Câu đầu tiên là gì bạn nào nhắc tôi nhỉ?*
*"Chỉ thực hành, không học tiếp*
*Tự tin mình, thì không hiểu được chân lý"*

*Tức là mình chỉ thực hành không thôi, mình nhìn thấy câu văn này mình cứ thực hành, nhưng mình không chịu học tiếp thì mình không hiểu được, cho nên phải học và "chỉ ư chí thiện".*

*Lúc ấy thầy có ví dụ là, bạn học đến là "Cha mẹ dạy, phải kính nghe" một cái là lập tức bạn nghe cha mẹ bạn bảo "bỏ người vợ này đi". Thế là bạn kính nghe, bạn lập tức bỏ luôn, thì đây, thầy Thái gọi là gì ạ? "Dạy không dạy đã giết". Ví dụ như đây là vợ bạn, gọi không tử tế, nhưng*

*mà nếu mà học tiếp thì càng học, vừa học vừa hành, giải hành tương ưng, thì bạn sẽ thấy rằng là những cái hành vi của cha mẹ, bạn phải có lý trí để bạn phân biệt được rằng cái này đúng hay sai để mà thực hiện. Đây thì trường hợp của Mã Văn là giống hệt như vậy.*

*Cho nên là một người có học, nhưng mà cuối cùng bảo rằng là "cha mẹ dạy phải kính nghe" cho nên cuối cùng là, khi mẹ bắt phải bỏ vợ, mà vợ không có một cái tội gì. Đó.]*

***

*Trở lại nơi làng Phú Mỹ, sau khi bà Mã Ổn đuổi San Hô đi rồi liền sắm sửa lễ vật cưới vợ cho người em là Mã Võ.*

*Người con dâu mới này họ Lâm, tên là Túy Hoa, sống ở làng Đông Hồ. Cô nàng hình dung thì xấu xí, vừa mập lại vừa lùn, mặt rỗ da đen, dáng vẻ hết sức cục mịch, thô xấu, tính tình lại hung dữ, ngỗ nghịch, không biết nể nang ai.*

*Từ ngày về làm dâu nhà họ Mã, Túy Hoa hầu như chỉ e dè được một vài tháng đầu, sau đó liền bắt đầu bộc lộ bản tính hung dữ của mình. Cô ta đánh cả chồng, mắng chửi cả mẹ chồng quản lý chặt chẽ cả chuyện ăn ngủ, làm lụng trong nhà. Có những hôm gặp việc tức giận, cô ta bỏ đói cả nhà không cho ai ăn uống gì cả, chỉ tự nấu riêng ăn một mình.*

*Nghĩ cũng thật là lạ, chẳng hiểu sao mà từ bà Mã Ổn cho đến hai người con trai, ai cũng răm rắp nghe theo cô ta không dám tỏ một lời  kháng cự.*

*Dần dần thì mọi công việc trong nhà như nấu cơm, quét dọn, xay lúa, giã gạo… ba người phải chia nhau mà làm, riêng nàng dâu quý hóa này chỉ biết ăn chơi, nhõng nhẽo, dạo chơi chỗ này chỗ khác, không phải làm việc gì cả. Thậm chí cô ta còn thô bạo tới mức xưng hô bất nhã với cả chồng và anh chồng, lại thường xuyên nặng lời chửi mắng mẹ chồng, thật là ngang ngược vô cùng, không thể nào nói hết.*

*Thương hại cho bà Mã Ổn, không biết cái oai phong oanh oanh liệt liệt đối với nàng San Hô thuở trước nay bà cất vào đâu, không thấy đem ra đối chọi với người con dâu hung dữ này. Thảm thay! Quần áo rách rưới không có tấm giẻ vá, thường xuyên đói khát chẳng có bữa nào được no, vậy mà không hiểu sao cả nhà họ Mã vẫn cam chịu sự hành hạ áp chế của đứa con dâu quá dữ dằn này.*

*Than ôi! Sự đời đúng là có vay có trả, quả báo rõ ràng trước mắt như vậy, thật là không sai chạy!*

***

*[Câu chuyện về sau kể rằng San Hô không chết mà được một người đàn bà cứu giúp, cưu mang. Sau đó thấy mẹ chồng bị hành hạ, đói khát, rách rưới, bệnh tật, nàng tìm cách chăm sóc mẹ chồng và kết quả là gia đình đoàn tụ. (Trích trong Càn Long Ký – Bích Liên chuyện)*

*Đây chính là câu chuyện nói lên tấm gương hiếu thảo của nàng dâu đối với mẹ chồng, dù bị bà đối xử ngược đãi. Nhưng điều đáng nói ở đây là Mã Văn đã áp dụng câu "Cha mẹ trách phải thuận sửa" một cách mù quáng, trong*

*khi Mã Văn là người có học mà lại hành động như vậy thì thật là đáng trách. Hành động mù quáng này, không những mất đi một người vợ hiền, đảm, một người dâu hiếu thuận, mà còn làm chết oan một người lương thiện (may mà San Hô không chết), đồng thời đã đưa mẹ mình vào vòng bất nhân, mình thì bất nghĩa. Cho nên kết cuộc về sau bà Mã Ổn mới phải chịu quả báo như vậy.*

*Câu chuyện chúng ta sẽ dừng tại đây.*

*Chúng ta đã học xong phần chánh văn 2 gồm có 4 câu:*

*"Cha mẹ gọi, phải đến ngay*
*Cha mẹ sai, chớ lười biếng*
*Cha mẹ dạy, phải kính nghe*
*Cha mẹ trách, phải thuận sửa".*

*Vâng ạ, các bạn thấy không ạ? Khi cái câu mà "Cha mẹ dạy phải kính nghe" là lập tức câu sau là "Cha mẹ trách phải thuận sửa", không sợ các bạn là thực hiện theo cái cách gọi là nghĩ của các bạn rồi cuối cùng là, lại bảo "đây là Thánh dạy như thế", thì chết dở. Trong cái bài ngày hôm nay thì các bạn hãy nhớ đến cho tôi là:*

*Ý thứ nhất: Khi cha mẹ trách mắng thì phải hiểu được cho cha mẹ, và mỗi lần cha mẹ trách phạt như thế thì sao? Sức khoẻ giảm sút, phải 3 ngày trở lên không lấy lại được nguyên khí. Cho nên hãy học tập gương của ông Khấu Chuẩn, tri ân khi bị mẹ đánh.*

*Thứ hai, chúng ta đã trao đổi về việc dạy con có nên đánh không? Thì chúng ta đã nói rằng phải dùng cái tâm*

*thương yêu để dạy trẻ. Đương nhiên, không phải là lúc nào cũng như thế, mà tôi vẫn nói là vẫn có thời gian, hay còn gọi là có lúc, có việc, và có trẻ, có những lúc mình phải dùng biện pháp mạnh, nhưng tuyệt đối không được lạm dụng và phải hiểu rằng cái việc mà mình dùng biện pháp mạnh này là để mong muốn cho con nó quay đầu.*

*Thứ ba, khi trẻ mắc lỗi thì phải hiểu đây là cơ hội để dạy trẻ.*

*Thứ tư, cha mẹ dạy phải cung kính nghe, cha mẹ trách phải thuận sửa. Phải hiểu cái chữ "thuận" ở đây tức là khi cha mẹ trách mà đúng với đạo pháp thì chúng ta phải làm ngay, còn ngược với đạo pháp thì chúng ta cũng tuyệt đối không được cãi lại và sẽ dần dần đến khi đủ cơ hội thì sẽ tiếp tục để gọi là nói chuyện với cha mẹ sau.*

***

*Chúng ta đã học xong chánh văn 2, từ 2.1 cho đến 2.4. Chúng ta sẽ:*

***ÔN TẬP CHÁNH VĂN 2***

*Sau khi ôn tập xong sẽ chuyển sang chánh văn 3.*

*CHÁNH VĂN 2: Mời các bạn cùng đọc với tôi ạ:*

*"Cha mẹ gọi, phải đến ngay*
*Cha mẹ sai, chớ lười biếng*
*Cha mẹ dạy, phải kính nghe*
*Cha mẹ trách, phải thuận sửa"*

***Âm Hán văn***

*Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn;*
*Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn.*
*Phụ mẫu giáo, tu kính thính;*
*Phụ mẫu trách, tu thuận thừa.*

***

*Câu thứ nhất: "Phụ mẫu hô, ứng vật hoãn" (là "Cha mẹ gọi, phải đến ngay")*

**1. Đạo đức học vấn của một người phân biệt được từ đâu?**

*Cư sĩ Tâm này, cư sĩ Loan này, rồi là cháu Hưng này, bây giờ nhìn ba người như này. Vậy thì muốn phân biệt được người nào có tu dưỡng, có đạo đức, học vấn, nhìn từ đâu?*

*Thứ nhất: Từ lời nói và hành vi*

*Thấy người lớn một cái, tôi ví dụ cung kính cúi đầu chào: "thưa mẹ", "thưa cha", hoặc ví dụ có khách đến bảo "dạ thưa cô", "xin mời cô ngồi để cháu đi gọi cha mẹ cháu". Có thưa có gửi hẳn hoi, thì người ta sẽ đánh giá: "à, con người này có đạo đức".*

*Nhưng lời nói hành vi này ở bên ngoài thì cung kính mà ở bên trong gia đình đối với cha mẹ thì bất kính có được không ạ? Không được.*

*Thứ hai: Lời nói hành vi nào đầu tiên?*

*Hiếu kính với cha mẹ. Thể hiện từ thái độ thì cung kính, lời nói thì luôn luôn nhẹ nhàng, mà cử chỉ thì luôn là hòa ái.*

**2. "Hiếu kính là khởi đầu của tu thân"**

*Thứ nhất: Muốn thành tựu đạo nghiệp thì phải tu thân*

*Cha mẹ nào cũng muốn con thành danh. Còn các bạn nhỏ ở đây cũng muốn về sau mình học hành tử tế, rồi mình làm nên nọ kia, thì nhà Nho dạy chúng ta là muốn vậy thì bắt đầu phải:*

*Bước thứ nhất là "tu thân";*
*Bước thứ hai là "tề gia";*
*Bước thứ ba "trị quốc";*
*Bước thứ tư "bình thiên hạ".*

*- Đấy, bạn muốn trị quốc, bạn muốn làm vua, làm quan gì, thì trước tiên bạn phải tu thân.*

*Khi mà tu thân bạn có hàm dưỡng học vấn, có đạo đức rồi, lúc ấy bạn mới quản trị được gia đình tốt. Còn nếu không thì bạn chẳng thể quản trị được gia đình tốt.*

*- Thế khi gia đình mà quản trị tốt - "tề gia". Thế "tề gia" mà bạn làm tốt, lúc đấy hẵng nói đến "bình thiên hạ".*

*Đó, thế cho nên muốn thành danh, thì bạn phải bắt đầu từ "tu thân", mà "tu thân" thì lại phải bắt đầu từ hiếu kính.*

*Những người mà làm lãnh đạo cao cấp, làm vua như ngày xưa, hoặc làm quan thì họ phải chọn người như thế nào ạ? "Trung thần xuất thân từ hiếu tử", từ những người con có hiếu. Vì nếu như đối với cha mẹ mình, mà thương yêu, mà cung kính, mà kính trọng, thì lúc đấy hẳng nói đến đối với người ngoài tốt.*

*Thứ hai: "Tu thân" thì lại phải bắt đầu từ "Chánh tâm"*

*Tức là trưởng dưỡng tâm cung kính là chánh tâm.*

*Thứ ba: "Chánh tâm" bắt đầu từ "cách vật"*

*Là phế trừ tập tánh xấu gọi là "cách vật". "Cách vật", tôi xin nhắc lại ạ. Cách vật là cách đấu với ngũ dục, lục trần - là sắc thanh hương vị xúc pháp, là tài sắc danh thực thùy, thì sẽ phế bỏ được các tập tánh xấu của trẻ là kiêu, xa, dâm, dật, tham, sân, si, mạn.*

**3. Tu thân bắt đầu từ việc nhỏ nhất**

*[Đó]*

*Có một đứa trẻ, khi được hỏi rằng tại sao con không chịu quét nhà, thì chúng trả lời sao ạ? Tay con quét thiên hạ chứ con không dùng để quét nhà.*

*Đến quét nhà không quét nổi thì làm sao quét được thiên hạ? Cho nên muốn quét được thiên hạ lại phải bắt đầu từ quét nhà. Cho nên "tu thân" phải bắt đầu từ việc nhỏ nhất.*

***Thứ nhất: Cha mẹ gọi, phải đến ngay, thái độ phải cung kính***

*Thái độ trẻ ngày nay thì tùy tiện, bất kính*

*Cho nên phải dạy trẻ thái độ nói chuyện với cha mẹ:*

*- Thái độ phải cung kính*

*- Lời nói thì phải nhẹ nhàng. [Đó]*

***Thứ hai là: Chồng hoặc vợ gọi thì thái độ thế nào?***

*- Cũng không được chậm trễ*

*- Lời lẽ phải tôn trọng*

***Thứ ba: Trưởng bối gọi cũng phải đến ngay, thái độ cung kính.***

***Thứ tư: Dạy trẻ "Không gì không cung kính"***

**4. Vậy muốn dạy trẻ cung kính với cha mẹ thì thế nào?**

*Thứ nhất là: Thành tựu tâm cung kính của trẻ*

*Khi chúng mà cung kính với cha mẹ, chúng cúi đầu 90 độ, rồi chúng tối chúng lấy nước cho cha mẹ rửa chân. Ví dụ chúng như thế, thì ta phải thành tựu cái tâm cung kính ấy cho trẻ, là trẻ có phước đấy.*

*Thế nhưng mà nhiều khi các bạn lại bảo "Ui giời ơi, càm ràm quá, thôi thôi tự nhiên lại dở hơi thế này". Không*

*được. Bây giờ chúng ta đều học rồi bạn phải thành tựu tâm cung kính cho trẻ.*

*Ngược lại khi trẻ gọi, người lớn có cần đến ngay không ạ? Không cần!*

*Thứ hai: Khi con cái bất kính, thì cha mẹ phải lập tức xử lý*

*Thứ ba: Ân đức cha mẹ luôn nhớ, thì tự nhiên sẽ cung kính*

*Làm thế nào để cho trẻ nhớ được ân đức của cha mẹ?*

*Người cha thì nói hộ người mẹ, rằng ân đức của người mẹ như cưu mang nặng nhọc bảo toàn cho con, rồi sinh đẻ đớn đau vô cùng cay đắng, rồi nuốt đắng nhả ngọt cho con... Dần dần như thế, thì đứa trẻ nó sẽ nhớ được ân của người mẹ.*

*Ngược lại, người mẹ lại phải nói cho người cha: "Cha con ngày đêm làm lụng vất vả kiếm tiền để có thể nuôi cho con ăn học và khôn lớn". Thì dần dần chúng sẽ biết tri ân người cha và người mẹ, khi chúng tri ân được cha mẹ thì tự nhiên chúng sẽ cung kính.*

**Câu thứ 2. "Phụ mẫu mệnh, hành vật lãn"** (Cha mẹ sai, chớ lười biếng)

**1. Phải giữ chữ tín khi hứa với cha mẹ**

*Khi cha mẹ sai mà chúng ta nhận lời với cha mẹ thì chúng ta phải giữ chữ tín với cha mẹ, không phải là cha mẹ*

*sai cứ hứa bừa đi cho nó gọi là cho xong chuyện, xong cuối cùng, việc cha mẹ thì cứ mặc kệ;*

*Mở rộng nhé, hứa với Phật, Bồ tát, ngày nào cũng hứa "con phát nguyện vãng sinh Tây Phương", nhưng mà chỉ được cái lúc ấy thôi, phát nguyện lúc đấy, thế sau đấy tha hồ, vẫn cứ gọi là mặc sức để làm ác.*

*Hòa thượng bảo sao? "Nhất niên Phật tại tiền", là năm đầu tiên thì Phật ngay trước mặt. "Nhị niên thì Phật tại Tây Thiên". "Tam niên" tức là năm thứ ba, thì "Phật" hóa gọi là " vi vân tiên", thành mây thành khói, không còn thấy đâu nữa cả.*

*Lúc trước thì luôn luôn là đặt Phật ở trên đầu, bây giờ thì đặt ai trên đầu ạ? Đặt tiền ở trên đầu. Lúc trước thì lúc nào cũng coi việc tu học, việc đọc Kinh là xếp đầu tiên, nhưng bây giờ thì sao? Chỉ dùng một tí gọi thời gian, tôi dùng từ gọi "cơm thừa canh cặn" để học Phật mà thôi.*

*Cho nên cuối cùng là lòng tham ngùn ngụt nổi lên, cuối cùng đọa lạc, còn kêu ai? Đó, thế cho nên là, hứa với Phật, Bồ tát, ngày nào cũng hứa, nhưng mà Hòa thượng bảo là "tôi thấy không có việc gì gọi là ác độc bằng việc này". Vì sao? Vì lừa Phật, Bồ tát.*

*Thứ hai là khi cha mẹ sai là phải giữ chữ tín nhưng đây:*

**2. Không đợi cha mẹ sai, phải tự cảm nhận rồi làm**

*Chúng ta thì cha mẹ sai không chịu làm rồi. Thế bây giờ học rồi thì cha mẹ sai thì phải làm, thì phải giữ chữ tín,*

*nhưng lại phải nâng cấp lên, không đợi cha mẹ sai bảo, tự cảm nhận xem cha mẹ cần gì để làm.*

**3. Cha mẹ cũng phải giữ chữ tín với con cái**

*Chứ không phải là một mực cứ đòi con cái là phải giữ chữ tín với mình, nhưng mình thì không giữ chữ tín với con cái.*

**4. Thầy cô giáo cũng phải giữ chữ tín với học sinh**

**Câu thứ 3: "Phụ mẫu giáo, tu kính thính" (Cha mẹ dạy, phải kính nghe)**

**1. Cha mẹ dạy phải cung kính lắng nghe**

*Thứ nhất: Tuyệt đối không được cãi lại*

*Thứ hai: Dù cha mẹ dạy sai cũng không được cãi lại*

*Thứ ba: Đợi lúc thuận tiện để cha mẹ nhận ra*

**2. Thầy cô giáo dạy, cũng phải cung kính lắng nghe**

**3. Cấp trên nói, cũng phải cung kính lắng nghe.**

**Câu cuối cùng "Cha mẹ trách, phải thuận sửa"**

**1. Câu thứ nhất là phải thường nghĩ cho cha mẹ**

*Bạn phải giữ 3 nguyên tắc sau:*

*- Thứ nhất: Khi cha mẹ đánh mắng phải đứng đó mà nghe.*

*- Thứ hai: Tuy nhiên, là "Tiểu trượng tắc thọ, đại trượng tắc tẩu" (có nghĩa là roi nhỏ thì phải chịu nhận, roi to thì phải chạy, nếu không thì sẽ đẩy cha mẹ vào vòng bất nghĩa).*

*- Thứ ba: Nếu đứng đấy mà cha mẹ giận quá lại bị tim hoặc là sức khỏe yếu, thì phải làm sao đấy cho cha mẹ hạ hỏa, nếu cần thì phải dời đi để lánh mặt lúc đó.*

*Có nghĩa là bạn phải thường xuyên nghĩ cho cha mẹ.*

**2. Phải hiểu cha mẹ đánh mắng, là đổi lấy sự tiến bộ.**

*Còn có ai mà con cái dứt ruột đẻ ra muốn mắng đâu, không bao giờ. Nhưng vì thấy các con, nó không chịu nghe lời thì cái con đường nó đi, ví dụ đến học hành dốt nát, rồi đi theo chúng bạn xấu, rồi thậm chí là cuộc đời là thân bại danh liệt, vào tù vào tội, thì lúc đấy, cha mẹ mới phải đánh mắng.*

*Đó. Các bạn nhìn thấy những cái tấm gương người xưa, rồi cuối cùng người ta toàn làm Tể tướng, bởi vì người ta có hiếu, bởi vì người ta thực hiện đúng tất cả những cái gì hiếu kính với cha mẹ.*

*Còn tại sao bạn vẫn là phàm phu? Tại sao bạn không thành danh? Tại sao bạn cuộc đời gọi là cứ ba chìm bảy nổi rồi họa đến tù tì? Là bởi vì bạn không làm được cái hiếu*

*kính với cha mẹ. Cho nên "tu thân" bắt đầu phải từ hiếu kính.*

### 3. Phải thuận sửa khi cha mẹ trách

*1. Phải dùng lý trí phân biệt được đúng sai.*
*2. Nếu cha mẹ trách đúng phải làm theo.*
*3. Cha mẹ trách sai cũng không được cãi ngay.*

*[Đây ví dụ cha mẹ trách sai đây.]*

*Chữ "thuận sửa", khi cha mẹ trách, bạn nhớ. Chứ không phải cha mẹ bảo cái gì cũng cung kính nghe xong cái gì cũng làm. Cha mẹ bảo đi ăn trộm ăn cắp, tôi ví dụ như thế, cũng làm. Không được! Các bạn đã học đạo Thánh hiền thì phải có lý trí để phân biệt được đúng sai.*

*Đây là đúng đạo hay đây là ngược đạo để thực hiện hay để không thực hiện, nhưng tuyệt đối không được cãi lại. Mà phải chờ đến lúc thuận tiện mới nói lại để cho cha mẹ hiểu.*

*Chúng ta vừa ôn xong Chánh văn thứ 2. Toàn bộ đoạn văn này quan trọng nhất là có tâm cung kính đối với cha mẹ, bất luận là lời nói hay hành động cũng vậy, đều phải cung kính hết. Đây mới có một khổ mà thầy Thái đã tổng kết cho chúng ta. Chứ còn toàn bộ Đệ Tử Quy đều là dạy cho bạn tâm cung kính. Tâm cung kính này không chỉ đối với cha mẹ và đối với tất cả những người ta gặp, đều không được mất đi sự cung kính.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài học của chúng ta hôm nay tạm dừng ở đây.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*
*Hành đúng từng câu chữ,*
*Nội hoá tâm cung kính,*
*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

**Bài thứ 60**

*[Kính chào các bạn đồng học!*

*Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!*

***

*Hôm qua chúng ta đã kết thúc và cũng đã ôn tập toàn bộ chánh văn 2. Toàn bộ khổ chánh văn 2 này đều dạy trẻ tâm cung kính. Dạy trẻ cung kính với cha mẹ, với trưởng bối, với tất cả mọi người, thậm chí cung kính với tất cả, "không gì không kính".*

*Chẳng những là dạy trẻ, mà ngay chúng ta cũng vậy, đã không được học từ nhỏ thì ngày nay cũng phải bổ túc lại "không gì không kính".*

*Hôm nay tôi xin chia sẻ kỹ với bạn:*

***Chủ đề: VÌ SAO PHẢI HỌC LỄ KÍNH?***

*Vì phần này rất quan trọng ạ, Qua đoạn khai thị của Hòa thượng Tịnh Không. Mời các bạn đón nghe.*

*"Nhà Nho dạy, bạn mở Lễ Ký ra, câu thứ nhất Điển Lễ viết:*

*"Vô bất kính" (không gì không kính);*

*"Bất học lễ, vô dĩ lập" (có nghĩa là: Không học lễ, không làm nên gì cả).*

*Nhà Phật thì nói đến 10 Đại nguyện vương của Phổ Hiền Bồ tát, nguyện đầu tiên là lễ kính chư Phật.*

*Bạn thử xem, giáo học của nhà Phật, lễ kính là trước tiên. Giáo học của nhà Nho cũng lễ kính là trước tiên, đều dạy bạn cái gì? Đều dạy bạn lễ kính, [nền tảng đấy.]*

*Lễ kính là gì? Lễ kính chính là tánh đức.*

*Cho nên lễ kính là tánh đức, chính là lưu xuất tự nhiên từ trong tánh đức của bạn, không phải từ bên ngoài.*

*[Tôi xin chia sẻ thêm ở chỗ này:*

*Ở đây thì có rất nhiều cháu, đều vào học các trường, chúng tôi cũng thế, vào học từ các trường tiểu học, trung học các thứ, đều có câu "Tiên học lễ, hậu học văn". Bạn thật sự muốn trở thành một con người đúng nghĩa của nó thì trước tiên bạn phải học lễ sau đấy mới đến học văn hóa.*

*Tôi xin nhắc lại, chúng ta học Đệ Tử Quy, là học làm người. Căn bản làm người là gì hả bạn? Chữ "Hiếu". Thái độ làm người là gì ạ? "Nhân", "Lễ", " Nghĩa", "Trí", "Tín", chính là tánh đức.*

*Còn "tự tánh" của chúng ta chính là "phép tắc đại tự nhiên". Đối với con người, cái "pháp tắc đại tự nhiên" là "nhân chi sơ tính bản thiện", tức là "con người vốn là thiện", thế nhưng về sau bây giờ lại thành bất thiện. Bạn bị ô nhiễm nó che lấp rồi. Cho nên trở thành bất "Nhân", bất "Nghĩa", bất "Tín", rồi bất "Lễ", bất lễ chính là bất kính đấy ạ.*

*Nói về lễ kính. Lễ kính cũng là pháp tắc đại tự nhiên, bạn thử nghĩ mà xem nhé, nếu như bạn đối với người cung kính, là một cái, thầy Thái gọi là một cái "cự ly ưu mỹ", không bao giờ xảy ra cái gì, mà lúc nào mọi người cũng vui vẻ hoan hỷ với nhau.*

*Nhưng vì sao cung kính lại được đặt lên hàng đầu cả đối với Nho giáo, Đạo giáo cũng như Phật giáo?*

*Từ Nho, Thích, Đạo đều nói cho chúng ta biết sum la vạn tượng, vũ trụ nhân sinh, từ hữu tình như chúng sanh đến vô tình như hoa lá cỏ cây, rồi khoáng vật với tất cả chúng ta, tất cả chúng sinh cùng chung một bản thể. Cái bản thể này mới là chân ngã, hay còn gọi là thật ngã, là cái ta thật, hay còn gọi là Phật tánh, trong bài chúng ta hay dùng là tự tánh, ý nghĩa đều tương đồng; còn "cái tôi", "cái ta" mà chúng ta tưởng là ta, thật ra chỉ là giả ngã mà thôi.]*

*Sự việc này ai biết? Nếu như không phải là đại Thánh nhân dạy cho chúng ta, chúng ta sẽ không có cách nào để thể hội đến được.*

*[Trong Liễu Phàm Tứ Huấn có đoạn dạy: "Hàng vạn vạn người chẳng ai giống ai, nhưng đều là đồng bào của ta, đều là cùng một bản thể với ta, sao lại chẳng yêu kính ư?" [Bạn lưu ý chữ "cùng một bản thể" ạ] (Chánh văn: "Vạn phẩm bất tề, giai ngô đồng bào, giai ngô nhất thể, thục phi đương kính ái giả).*

*Cho nên tánh đức, Hòa thượng mới dạy lần lượt là chân thành, thanh tịnh, bình đẳng chánh giác, từ bi (hay nói nôm na tánh đức này chính là tính chất của tự tánh). Lần trước tôi có ví dụ cho các bạn về vàng, thì tính chất của nó là: màu vàng, có ánh kim, dẫn nhiệt dẫn điện, thì ở đây tánh đức cũng với ý nghĩa tương tự như vậy.*

*Bạn xem nhé:*

*Mức cao nhất, cuối cùng đấy ạ, là từ bi chính là yêu thương không điều kiện, ai làm được đến từ bi viên mãn ạ? Là Phật Đà.*

*Mức thứ hai là bình đẳng đây chính là không phân biệt, ai làm được? Bồ tát làm được;*

*Mức thứ ba, mức thấp nhất, ai làm được đến thanh tịnh? Nhị thừa, đây chính là không chấp trước.*

*Vậy muốn học được từ bi thì bạn phải học bình đẳng, muốn học được bình đẳng bạn phải học thương yêu, muốn học được thương yêu thì bạn phải học được lễ kính.*

*Cho nên nhà Nho mới nói là "không gì không kính", thậm chí bạn kính với lại hoa lá cỏ cây. Bạn đừng tưởng không biết nhé. Có một cái thí nghiệm của tiến sĩ người Nhật Bản là "thông điệp của nước" ("message from water") người ta đưa ra một cái thí nghiệm là mở những cái bản nhạc êm dịu thì nước kết thành những cái tinh thể rất đẹp. Nhưng nếu như người ta đưa vào những cái nhạc gọi là nhạc Rock chẳng hạn, thì lập tức nước kết tinh thành những cái tinh thể rất xấu. Cho nên nước nó cũng biết, nó cũng có "kiến", "văn", "giác", "tri" (là thấy, nghe, hiểu, biết).*

*Cây cối cũng thế, bạn đối đãi với nó tốt thì nó hồi báo lại cho bạn, bạn đối đãi với nó không tốt thì nó không hồi báo lại cho bạn. Thậm chí pháp sư Trúc Đạo Sanh khi thuyết pháp thì sỏi đá cũng gật đầu. Hòa thượng bảo: tôi không bằng pháp sư Trúc Đạo Sanh, nhưng mà khi tôi cung kính, đối tốt với lại hoa lá cỏ cây ở cái vùng Towoomba Hoà thượng ở, thì tất cả đều hồi báo lại cho tôi.*

*Tất cả những ai muốn học Phật, kể cả Nho giáo đây, kể cả Đạo giáo đều phải học được chữ lễ kính. Bạn không học được chữ đấy, thì bạn mãi mãi là phàm phu đọa lạc. Khẳng định lại một điều như thế. Không phải tôi mà đây là Hòa thượng, tôi nghe đi nghe lại, nghe đi nghe lại rồi. Cho nên các bạn cần lưu ý điều này.*

*Bạn cứ khởi lên tâm bất kính với bất kỳ một ai thì bạn hãy nhớ là bạn phạm quy rồi đấy, bạn phải nhớ được điều đấy, kể cả kẻ thù.*

*Hôm qua mẫu thân tôi như thế là ban đêm đi tiểu đến mấy lần. Tôi thì lúc ấy chưa đi ngủ đâu, tôi ngồi tôi hoàn thiện mấy cái file này lại. Thế thì đến lần thứ 4 cụ gọi. Cứ ra cái cụ bảo:*

*- Ừ, cho mẹ đi tiểu.*

*Nhưng mà cụ không chịu đi ngay, cụ cứ chuyện trò. Thế tôi thì đang sốt ruột cái chỗ làm pháp kia, tôi mới vừa mới nói lên câu:*

*- Mẹ ơi, con rất cần thời gian.*

*Vừa mới khởi lên cái, thôi chết rồi, hôm nay mình đã phạm một điều là mình đã trong ý nghĩ khó chịu với mẫu thân rồi. Tôi ghi luôn vào sổ, bao nhiêu ngày không bị, bây giờ lại bị, mình sai rồi. Mọi khi tôi không có cái thái độ là ghi vào sổ những lỗi của mình đâu. Cứ làm rồi quên, làm rồi quên. Nhưng độ này tôi thấy cần phải ghi vào sổ, để làm sao về sau, dù có đi 10 lần, dù đi 20 lần, dù đi đến 1000 lần như Quán Âm Bồ tát thử cái vị gọi là Bất Nhẫn khi chở 1000 người qua sông, mình phải tuyệt đối cung kính.*

*Cho nên chỉ cần bạn khởi tâm khó chịu với người, với vật, với việc, là bạn phải nhớ ngay lập tức rằng bạn phạm quy rồi. Bạn bất kính rồi. Nguyện đầu tiên bạn không thực hiện được, thì tất cả những nguyện sau bạn đều không thực hiện được.*

*Nếu mà nó hiển lộ được thì nó cứ tự nhiên nó như thế. Bây giờ muốn làm sao nó hiển lộ vì bất kính mãi quen rồi. Vậy thì, đây, cổ Thánh tiên Hiền dạy chúng ta là, cứ từng ngày từng ngày mình thực hiện từng hành vi này.*

*"Cha mẹ gọi phải đến ngay", cúi đầu "thưa cha mẹ, con đây ạ".*

*"Cha mẹ sai chớ lười biếng". Hàng ngày, hàng ngày bạn thực hiện từ hành vi thì sau hành vi sẽ chuyển sang thành thói quen, từ thói quen thì chuyển sang thành, thành ý. Từ thành ý bạn chuyển sang thành khí chất là bạn thành công, bạn lễ kính thật thì lúc ấy là tự tánh của bạn mở.*

*Cho nên bây giờ cũng vậy, khi bạn học lễ kính, vì lễ kính bạn đang bị che mờ, tức là "tánh đức" của bạn. Bây giờ ngày nào bạn cũng thực hiện theo đúng Đệ Tử Quy đi, "cha mẹ gọi phải đến ngay", dần dần lúc đầu bạn khó chịu lắm, và tôi cũng thế thôi.*

*Mẹ tôi lẫn nên nhiều cái mẹ tôi sai, ví dụ sáng nay mẹ tôi cứ nhất định không ngồi ăn cơm ở chỗ cái bàn ăn đấy. Cứ chạy ra ngoài, nói thế nào cũng không được. Cuối cùng cháu giúp việc mới bảo là:*

*- Cụ ơi, cụ ngồi đây, cụ ăn đi.*

*Bảo:*

*Ai bảo tôi thế?*

*- Bà bảo thế ạ!*

*Cụ quay ra chứ:*

*- Bà là cái gì mà dám sai tôi, dám bắt tôi phải thế này thế khác…*

*Thế thì nếu mà như thế thì mọi khi là mình rất là khó chịu. Tôi thấy thế tôi chạy từ ngoài sân vào, tôi cầm lấy tay cụ tôi bảo:*

*- Mẹ ơi, bây giờ con với mẹ cùng ngồi ăn nhé. Từ nãy đến giờ con chỉ có chờ mẹ xuống cùng ngồi ăn. Thế bây giờ mẹ ngồi đây, con ngồi đây, chúng ta cùng ăn.*

*Thế là cụ ôm lấy tôi cụ bảo:*

*- Ừ.*

*Thế là cụ lại đồng ý ngồi xuống.*

*Nếu như trước đây thì tôi sân si lên vô cùng, nhưng mà bây giờ bắt đầu khó chịu lên cái là đếm được ngay, mình ngày ngày rèn luyện.*

*Cổ nhân mới có câu gọi là: "Cẩu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân", có nghĩa là gì? Mình con người đầy ghét thế này, "ngày ngày làm mới, giờ giờ làm mới, phút phút làm mới" thì cuối cùng tất cả ghét này nó sẽ bong ra hết và cuối cùng là cái viên ngọc gọi là "Phật tánh" nó sẽ hiển lộ. Bạn phải chịu khó thực hiện.*

*Cho nên đây "tánh đức" là không phải từ bên ngoài mà tự từ bên trong.*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Hạnh Phổ Hiền, mỗi một hành môn đều tương ưng với "tự tánh".*

*[Đó, tôi nhắc lại hạnh Phổ Hiền: "Lễ kính chư Phật"; Thứ hai ạ, "Xưng tán Như Lai", "Quảng tu cúng dường", quảng là rộng đấy, là rộng tu cúng dường. Tất cả đều là "tự tánh", là cái tính chất của cái "Phật tánh" của mình, làm sao để cho nó hiển lộ.*

*Tiếp tục.]*

*Đều là lưu xuất tự nhiên từ trong "tự tánh" cho nên Ngài có thể viên thành Phật đạo.*

*Ở trên Kinh Phật thường nói, Bồ tát không tu hạnh Phổ Hiền thì không thể viên thành Phật đạo, đạo lý chính ở chỗ này.*

*Nhà Nho, "vô bất kính", cùng ý nghĩa "lễ kính chư Phật", ngay ở chỗ này là hoàn toàn giống nhau, [cả Nho cả Phật đều nói phải lễ kính]*

*Những Thánh hiền của nhà Nho này cùng với chư Phật Bồ tát của Phật pháp chưa hề thấy mặt nhau, chưa hề qua lại với nhau. Hiện tại gọi là chưa từng hội đàm với nhau, lý luận quan niệm phương pháp giáo học của các Ngài gần như hoàn toàn giống nhau. Đúng như chúng ta thường nói: "Anh hùng sở kiến, đại lược tương đồng", cái thấy anh hùng đều là dạy người lễ kính trước tiên.*

*[Vì sao lại cả 2 không gặp mặt nhau mà lại nói giống nhau?*

*Tôi ví dụ nhé, tôi với cháu, cả 2 người cùng hì hục tinh luyện vàng. Cháu dùng phương pháp phân kim, còn bà thì dùng phương pháp gọi tinh luyện, nấu chảy cho các cái*

*nguyên tố nhiệt độ nóng chảy nó nhỏ thì nó bay hơi trước. Còn cháu phân kim là đổ axit rồi đổ các thứ vào. Cuối cùng, chúng ta đều ra được cái, cục vàng nguyên chất. Thế thì bây giờ có người hỏi rằng là:*

*- Vậy thì cái vàng nguyên chất này nó màu gì?*

*Cả 2 cùng nhìn thấy thì chúng tôi đều phải nói với nhau rằng:*

*- Nó màu vàng.*

*Có thể nào một người nói "màu xanh" được không? Không có.*

*Đây là các Ngài đều chứng đắc rồi cho nên nói giống nhau bởi vì các Ngài đã "nhìn", (tôi dùng từ "nhìn"), thấy đúng như nó hiện có, đây gọi là "Thật tướng các pháp".*

*Thế cho nên là Phật, Bồ tát hoặc các vị gọi là cổ Thánh tiên Hiền Nho giáo này,] đều chưa hề thấy mặt nhau, chưa qua lại với nhau, gọi là chưa từng hội đàm, lý luận quan niệm phương pháp giáo học của các Ngài gần như hoàn toàn giống nhau.*

*[Khi thấy rồi thì biết rồi lễ kính này là "Pháp tắc đại tự nhiên", lễ kính này là cái cửa đầu tiên để mình phải phá, mình phá được thì lúc ấy mới vào đến các cửa sau thì hãy nói là "Viên thành Phật đạo" chứ.*

*Rồi mới gọi là "Thánh và Hiền, dần làm được". Cuối cùng từ Nho, Phật đều nói giống nhau, cùng ngộ nhập được như nhau, thì phải biết được rồi, đây nền tảng rồi. Không đi*

*qua cái lầu 1 thì này thì làm sao lên được lầu 2, mà trong khi cứ ngoài rồi mơ mộng hão huyền rằng tôi thành Phật, tôi thành Bồ tát cơ, rồi tôi thành Thánh nhân cơ. Trong khi đấy thì bất lễ, bất hiếu, bất kính, bất nhân, bất nghĩa. Nhưng cái nền tảng đầu tiên là phải lễ kính.*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Lễ kính của nhà Nho thực tế mà nói bao gồm cả Thân, Khẩu, Ý. Cả ba nghiệp: Thân thì kính, Miệng thì tán thán, Ý thì giữ sự chân thành.*

*[Đó, 3 cái Thân, Khẩu, Ý nhé. Thân thì kính, Miệng thì tán thán, mà tán thán thật, chứ không phải tán thán khéo để cho lấy được. Ý thì giữ sự chân thành.]*

*Phật pháp giảng càng thấu triệt. "Lễ" thì biểu hiện bên ngoài cung cung kính kính. "Kính" thì dưỡng ở trong lòng, tâm có chân thành có úy kính.*

*Chư Phật là đối tượng để chúng ta lễ kính. Chư Phật là ai? Trên Kinh Phật nói: Quá khứ Phật, hiện tại Phật, vị lai Phật, đó đều là chư Phật.*

*Quá khứ Phật: Chúng ta xem thấy ở trên Kinh điển, Thích Ca Mâu Ni Phật đã nói cho chúng ta nghe về Quá khứ Phật.*

*Hiện tại Phật thì Thích Ca Mâu Ni Phật cũng giới thiệu cho chúng ta nghe không ít, mọi người đều rất quen thuộc thế giới Tây Phương Cực Lạc - A Di Đà Phật, thế giới phương Đông - Lưu Ly Dược Sư Như Lai là Phật hiện tại.*

*Vị Lai Phật là ai? Tất cả chúng sinh đều là Phật Vị Lai.*

*[Cho nên Thích Ca Mâu Ni Phật mới có câu gì ạ "Ta đã là Phật và các chúng sinh sẽ thành Phật".*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Chỗ này phạm vi lễ kính sẽ rộng, chúng ta cung kính đối với A Di Đà Phật như thế nào thì đối với tất cả chúng sinh cũng đồng một tâm cung kính như vậy..."*

*[Khi nào bạn làm được như vậy thì bạn thành Phật, cũng như Hòa thượng bảo bạn là bạn mà ngồi trên giảng đài nếu bạn nhìn tất cả đây đều là Phật thì chúc mừng bạn, bạn thành Phật rồi.*

*Nhưng khổ quá, tôi nhìn đây vẫn là cô Lan, vẫn là cháu Hương. Khi nào thực sự học được tâm cung kính bắt đầu từ mẫu thân đến gọi là các trưởng bối, các sư trưởng, đến các bạn, đến tất cả các chúng sinh muôn loài, thực vật, khoáng vật nữa, thì đã làm được nguyện thứ nhất trong mười đại nguyện vương là "Lễ kính chư Phật".*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Chúng ta thấy Phổ Hiền Bồ tát dùng mười đại nguyện vương để dẫn về Cực Lạc. Quý vị phải nhớ: Mười nguyện này giống như một tòa cao ốc mười tầng, lễ kính là tầng thứ nhất, xưng tán là tầng thứ hai, "Quảng tu cúng dường" là tầng thứ ba, "Sám trừ nghiệp chướng" là tầng thứ tư.*

*Cứ như thế cho đến hết nguyện thứ mười là tầng thứ mười, càng về sau càng phát triển cao hơn, tầng sau thì nhất định bao gồm tầng trước, nhưng tầng trước chẳng bao gồm tầng sau.*

*[Cho nên bạn muốn được đến cái nguyện thứ hai học Phổ Hiền hạnh nguyện, bạn không có cái nguyện đầu tiên là lễ kính thì bạn không bao giờ học được nguyện thứ hai.*

*Tiếp tục:]*

*Tầng thứ nhất không bao hàm tầng thứ hai, nó có thể độc lập; tầng thứ hai nhất định có tầng thứ nhất, không có tầng thứ nhất sẽ chẳng thể xây dựng được gì.*

*[Cho nên khi nào bắt đầu có ý nghĩ đến sân, si, bởi vì bạn sân si, tức là bạn không lễ kính cứ nói thẳng ra như thế; rồi có ý nghĩ khó chịu! Thế cho nên là sáng nay tôi phát hiện ra ngay, đêm hôm qua, một ý nghĩ khởi lên khó chịu là bạn không lễ kính mẫu thân, là bạn phạm quy rồi.*

*Tiếp tục:]*

*Từ chỗ này, chúng ta biết: Nếu không có lễ kính, tâm cung kính sẽ chẳng sanh khởi, thứ gì cũng chẳng có.*

*[Đấy, "Bất lễ kính vô dĩ lập", không có lễ kính thì không có một thứ gì hết, vì đây là cái tầng thứ nhất.*

*Tiếp tục:]*

*Quý vị không có tầng thứ nhất toàn bộ đều chẳng có, ngàn vạn lần chớ nên sơ sót.*

*[Nên tại sao chúng ta chia sẻ Đệ Tử Quy đến lần thứ mấy ạ? Lần thứ 5. Các bạn đã khởi được tí nào tâm lễ kính chưa ạ? Có chứ.*

*Tiếp tục:]*

*Nếu nghĩ cung kính qua loa một chút là được rồi, không được đâu nhé. Qua quýt không được! Hễ qua quýt là thôi rồi!*

*[Cho nên không thể nói rằng cư sĩ Trung hoặc cư sĩ Minh Châu sáng hôm nay xuống chào mẹ, sáng hôm sau xuống chào mẹ, sáng hôm sau nữa vẫn chào mẹ đi làm, sáng hôm sau nữa thì thôi, một hôm không xuống chào cũng chẳng làm sao.*

*Cũng như cái ấm nước bạn cho nhiệt lượng vào, nó đang sôi thì tự nhiên bạn dừng một cái, thì nó lại nguội ngeo nguội ngắt, chứ làm sao nó sôi được nữa, bạn lại phải mất công hâm lại, hâm lại liền tù tì cho đến khi nào đủ nhiệt lượng thì thôi.*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Vì vậy, quý vị thấy trong pháp thế gian, người Trung Quốc từ xưa tới nay tự hào Trung Hoa là "lễ nghĩa chi bang" (có nghĩa là đất nước lễ nghĩa).*

*Chúng ta mở sách Lễ Ký ra xem, câu đầu tiên là "Khúc Lễ viết, vô bất kính" (có nghĩa là Khúc Lễ nói: "Không gì chẳng kính"). Quý vị thấy, cổ nhân đặt lễ kính vào hàng đầu, bèn biết pháp môn này trọng yếu đến ngần nào!*

*Giữa những người quá thân thuộc với nhau, suồng sã một tí, cần gì phải bày vẽ màu mè thế? Trọn chẳng biết đấy không phải là bày vẽ màu mè, mà lễ kính là phát xuất từ trong nội tâm, tánh đức tự nhiên lưu lộ, lại còn phải vĩnh viễn chẳng suy thì pháp thế gian và pháp xuất thế gian mới có thể kiến lập.*

*[Đó! Phải nhớ là "những người quá thân thuộc với nhau, suồng sã một tí, cần gì phải bày vẽ màu mè thế". Cho nên, chúng ta lại bắt đầu phải quay lại từ cái gốc này, không thể nào lại đối với chồng với vợ, lại nói năng bất kính được.*

*Tiếp tục:]*

*Lễ kính hơi suy một chút, chắc chắn sau đó sẽ nảy sinh vấn đề. Người sáng mắt hiểu rõ.*

*[Bạn nhớ nhé! Từng câu từng chữ của Hòa thượng không bỏ đi đâu:]*

*Lễ kính hơi suy một chút, chắc chắn sau đó sẽ nảy sinh vấn đề. Người sáng mắt hiểu rõ.*

*Lễ kính bị suy kém một chút, đó chính là tín hiệu cho thấy đoàn thể bị phân tán sắp phải chia tay, đã có chuyện thay đổi!*

*[Cho nên tôi vẫn nói với các bạn là chúng ta học lễ kính, lễ kính với người thân qua quýt một chút cũng không được đâu nhé! Bởi vì nếu các bạn không làm được điều đấy thì các bạn không có cảm, thì Phật, Bồ tát không có ứng, thì trước sau cái lớp học này của bạn cũng sẽ bị giải thể.*

*Hòa thượng dạy tiếp:]*

*Lễ kính bị suy kém một chút, đó là tín hiệu cho thấy đoàn thể bị phân tán, sắp phải chia tay, đã có chuyện thay đổi! Vì thế, chúng ta phải hiểu rõ chẳng thể điên đảo thứ tự!*

*Cùng một đạo lý, Bồ tát tu sáu Ba La Mật, thứ nhất là bố thí, thứ hai là trì giới, thứ ba là nhẫn nhục, thứ tư là tinh tấn, thứ năm: thiền định, thứ sáu trí huệ. Nếu chẳng có bố thí, toàn bộ những điều sau đó cũng chẳng có!*

*[Cho nên cái pháp bố thí, Phật dạy đầu tiên, quan trọng đến nhường nào mà rất nhiều người cứ nhầm tưởng. Nhưng chúng ta lại nói với nhau nhé: Bố thí không phải là, là chỉ có ngoại tài là tiền tài, còn có nội tài là sức lực và trí tuệ nữa.*

*Nếu không có cái bố thí thì toàn bộ những điều sau không có. Bởi vì bố thí là đối trị với gì? Tham. Bởi vì nếu như bạn không đối trị được cái tham này thì cái sân của bạn còn nguyên, là bởi vì sao? Sân là do tham không được. Vậy tham sân si của bạn còn nguyên, vậy thì bạn làm gì bỏ được cái bản ngã của bạn.*

*Tiếp tục:]*

*"Nếu chẳng có bố thí, thì toàn bộ những điều sau cũng chẳng có! Kẻ không chịu bố thí thì làm sao trì giới được? Chẳng thể nào! Không thể trì giới được, thì làm sao tu được nhẫn nhục?"*

*[Bởi vì trì giới ở đây chính là bạn đoạn tham sân si, đoạn tham sân si chính là trì giới. Cứ sân ầm ầm lên ý thì có thể nào tu nhẫn nhục được.*

*Tiếp tục:]*

*Trong Phật pháp, đức hạnh có rất nhiều thứ, nhưng chắc chắn không thể đảo lộn thứ tự các đức hạnh trong tu hành. Hễ thứ tự bị xáo trộn bèn rối loạn, đến cuối cùng chẳng có chuyện nào thành tựu.*

*[Bạn thấy chưa? Nhà Nho và nhà Phật cũng nói là: cái quan trọng nhất, cái tầng lầu thứ nhất của bạn là Lễ kính. Còn Phật pháp thì nói với bạn là: Bạn muốn tu Bồ tát đạo đấy, thứ nhất phải là bố thí. Mà bố thí khác cúng dường ở chỗ nào hả bạn? Đúng rồi! Bố thí khác với cúng dường ở chỗ là: Nếu bạn bố thí với một cái tâm cung kính thì gọi là cúng dường.*

*Tiếp tục:]*

*Đối với lễ kính, Phổ Hiền Bồ tát dạy chúng ta "Lễ kính chư Phật", từ cơ sở này tu thành Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác, đấy mới là công đức xứng tánh viên mãn, làm sao có thể coi thường được?*

*[Không thể coi thường lễ kính.]*

*Những gì do chư Phật Như Lai, Pháp Thân đại sĩ đã kiến lập, nhất định có đạo lý to lớn trong ấy, chúng ta phải tin sâu chẳng nghi, phải nghiêm túc học tập, tuân thủ các lời răn dạy mới hòng thành tựu.*

*[Khi nào mà cái lễ kính của bạn đối với chính người thân của bạn, là cái người mà bạn có thể gọi là suồng sã, bất tuân nhất, là chồng bạn hoặc vợ bạn mà tự cái tâm lễ kính của bạn lưu lộ được, bạn lễ kính thực sự thì chúc mừng bạn.*

*Tiếp tục:]*

*Cuối cùng, tầng thứ 10 là "Phổ giai hồi hướng", là tầng thứ 10, tầng trên cùng, là chóp đỉnh của tháp báu, "phổ giai hồi hướng" nghĩa là gì? Chính là nguyện thứ nhất trong Tứ hoằng thệ nguyện. "Chúng sinh vô biên thề nguyện độ". Cơ sở của phổ giai hồi hướng là gì? Là lễ kính. Cơ sở của phổ độ chính là lễ kính. [(Cả đoạn này là tôi trích ở trong Tịnh Độ Đại Kinh Diễn Giải - Tập 154).*

*Toàn bộ 113 điều của Đệ Tử Quy đều là dạy bạn tâm cung kính. Cho nên nếu như học hết Đệ Tử Quy mà tâm lễ kính vẫn không khai mở thì xem như nền tảng tu hành của bạn đã không học được gì.*

*Có thể bạn hướng lên, Hòa thượng biết là các bạn cũng nghĩ thế, nên là Hòa thượng giảng trong Kinh Vô Lượng Thọ Hòa thượng nói thế này nhé.*

*Ví dụ bạn bảo thế này: "Tôi cũng muốn học lễ kính nhưng mà cư sĩ Bà có lễ kính tôi đâu, cư sĩ Bà có lễ kính mọi người đâu, tôi thấy cư sĩ Bà vẫn bất kính với lại Mẫu thân, cư sĩ Bà vẫn bất kính với lại cư sĩ chồng. Vậy thì, tôi chả tội gì". Đó!*

*Hòa thượng bảo sao? Miễn là, những điều mà cái người chia sẻ pháp với bạn, là đúng với chánh pháp của*

*Phật. Bạn cứ làm, còn nếu như bạn làm được, thì bạn vượt thầy, vượt Tổ, thì bạn vượt tôi rồi, việc gì bạn phải so đo với tôi làm gì. Tôi đọa lạc, còn bạn thì thành tựu.*

*Đây là lời Hòa thượng dạy trong "Phật Thuyết Đại Thừa Vô Lượng Thọ Trang Nghiêm Thanh Tịnh Bình Đẳng Giác Kinh", đúng nguyện thứ nhất "Lễ kính chư Phật".*

*Việc gì bạn phải so đo với tôi làm gì? "Ối giời ôi! Bà này đi dạy người ra rả, rao giảng đạo đức, trong khi đấy, đối với mẫu thân, thì chẳng ra gì. Rồi tôi nghe quát chồng, quát con ầm lên"... (là tôi ví dụ thôi), tôi không theo nữa, ví dụ như thế.*

*Hòa thượng bảo: người ta dạy bạn là chánh pháp, còn người ta không chịu tu người ta đoạ lạc, còn bạn tu thật thì bạn thành tựu, bạn vượt thầy, vượt tổ rồi! Bạn nhớ điều đấy, chứ không phải chúng ta cứ tha hồ phê phán: Quý thầy này thì thế này, quý thầy khác thì thế khác. Miễn là những điều các vị ấy dạy bạn là đúng chánh pháp.*

*Còn không chúng ta thường hay mắc cái bệnh ấy đấy ạ! Chê hết thầy này đến thầy khác, thầy này thì như thế này, thầy khác khác thì như thế khác. Nhưng không hề học được Đệ Tử Quy dạy là: "Thấy người thiện ta học theo; Dù kém xa dần cũng kịp".*

*Sao không lấy cái thiện của người ta để mà mình học? Còn nếu như "Thấy người ác tự phản tỉnh; Có phải sửa, nếu không có phải cảnh giác"; Rồi là "Khen làm lành đó là thiện; Người khác biết càng thích lệ; Chê người ác là việc ác; Chê càng nhiều họa tự chuốc''.*

*Nữa là mình lại còn dám chê các quý thầy nữa thì... Tôi nghĩ lại trước đây tôi thế, mà tôi nghĩ tôi sợ quá. Trước đây đúng là mình ngu quá, mình không có học. Cho nên nếu như học hết Đệ Tử Quy mà tâm lễ kính vẫn không khai mở thì xem như nền tảng của bạn đã không học được gì.*

*Tôi chỉ ví dụ 1 việc nhỏ và bạn hãy tự quán xét xem mình học Đệ Tử Quy đến đâu nhé. Có lần tôi chia sẻ với một số đồng học như sau: Đệ Tử Quy có dạy "Gặp người già, đang đi bộ, phải xuống ngựa, phải xuống xe; đến thăm hỏi, đợi người đi hơn trăm bước, mới quay đi". Chánh văn ("Kỳ hạ mã, thừa hạ xa, quá do đãi, bách bộ dư").*

*Câu này là đúng cả nghĩa đen lẫn nghĩa bóng. Không phải chỉ khi đối mặt với trưởng bối, tiễn trưởng bối ra về rồi mới thực hiện điều này, mà ngay khi các bạn có việc cần hỏi trưởng bối, hoặc trao đổi với trưởng bối (qua email, qua viber, qua tin nhắn, rồi facebook), bao giờ mình cũng phải là người nói câu sau cùng, nói chuyện qua điện thoại, mình cũng phải là người gác máy sau. Trưởng bối vẫn còn đang "A lô" thì mình đã đặt toẹt một cái, vì xong việc của mình rồi. Không phải chỉ cốt xong việc của mình, hoặc khi thấy việc của mình không được việc thì chẳng cần trả lời hay chào lại trưởng bối nữa.*

*Đây là bạn đã không để Đệ Tử Quy trong tâm để thực hiện, mà chỉ có học xong rồi buông, vậy thì Đệ Tử Quy có dạy là: "Không thực hành, chỉ học văn, tăng hình thức, thành người gì?" Vậy đến bao giờ bạn tốt nghiệp "lớp 1" đây? Đệ Tử Quy của chúng ta là lớp 1 mà, cứ lưu ban mãi.*

*Hôm qua, tôi cũng tán thán một vị. Vị có nói với tôi là:*

*- Cư sĩ Bà, cho con mượn một cuốn kinh sách Hòa thượng giảng. Vì hôm nọ lên cái kho, thấy rất nhiều, để con về con xem từ các cái câu văn, rồi từ các cái hành văn, các thứ, để về con học tập, rồi con có thể hiệu đính chính tả trong các bộ Kinh sách.*

*Thế tôi mới bảo là:*

*- Nhưng mà con muốn quyển nào?*

*Thế vị ấy bảo tôi là:*

*- Con quyển nào cũng được.*

*Thế tôi bảo:*

*- Ừ cũng được. Vậy thì lúc nào rỗi thì lên đây, rồi lấy.*

*Nếu người không học đạo đến đấy thì họ thôi. Nhưng mà cô này học rất là tốt, hành rất là tốt, cô:*

*- A Di Đà Phật! Con cảm ơn cư sĩ Bà, lúc nào mà con có dịp qua chỗ cư sĩ Bà, con xin báo với cư sĩ Bà, vậy cư sĩ Bà giúp con nhé.*

*Thế tôi định "A Di Đà Phật" trở lại với cái thói quen của tôi là hay nói câu sau cùng, lúc nào tôi cũng thấy là nhiều chỗ tôi cứ thấy tôi bé như con kiến, mặc dù nhiều chỗ thì cũng ngạo mạn đấy, cũng thấy to đấy. Thì tôi cứ hay "A Di Đà Phật" câu sau cùng, nhưng sau tôi bảo thành tựu*

*tâm cung kính cho cô ấy. Đến đấy tôi dừng, thế là xong rồi. Các bạn nhớ!*

*"Đạo đức học vấn, căn bản nhất là ở chỗ hạ thủ công phu, nghĩa là từng giờ từng phút có thể quán chiếu tốt tâm của mình. Khi ý niệm không đúng lập tức chỉnh đốn lại, như vậy ngôn ngữ hành vi của chúng ta không đến nỗi sai lệch quá lớn".*

*Đó, cho nên tại sao thầy mới dạy là, khi bạn vào học Đệ Tử Quy là, sáng bạn phải đọc một lần, tối phải đọc một lần.*

*Sáng đọc để làm gì ạ? Để nhắc nhở mình là "đây này, có những cái điều ngày hôm nay đừng phạm nhé".*

*Buổi tối đọc một lần để làm gì ạ? Để phản tỉnh xem là hôm nay mình đã mắc những cái gì? Bạn cứ tích lại như thế thì "Cẩu nhật tân, nhật nhật tân, hựu nhật tân", rồi cuối cùng bạn sẽ kỳ được hết cả ghét ở người bạn, rồi cuối cùng bạn sẽ trắng tinh, sạch sẽ và lúc ấy "Phật tánh" của bạn sẽ hiển lộ.*

***

*Vâng ạ, thời gian của chúng ta đã hết, bài học của chúng ta xin tạm dừng ở đây. Ngày mai chúng ta sẽ chuyển sang học chánh văn 3.*

*Chúc bạn:*

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy,*

*Hành đúng từng câu chữ,*

*Nội hoá tâm cung kính,*

*Là bạn được thân người.*

*Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai - xin cảm ơn!]*

***

HẾT TẬP 3